Liber Carthusie Confluentine

Preparamentum ſaluberrimū chriſtiani homīs ad mortem ſe diſponentis .ꝛc.

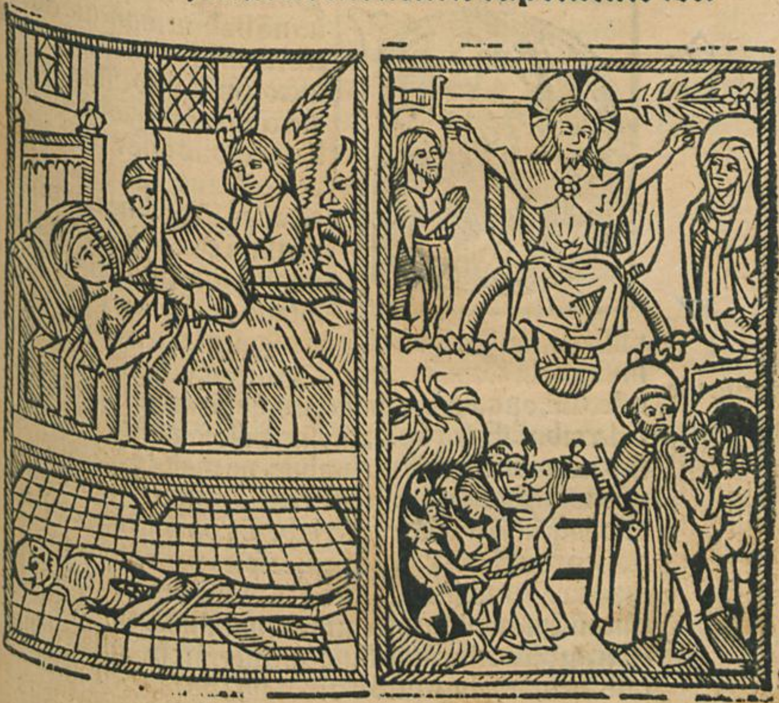

68 Ba

VD 16: S 398

Preparamentū ſaluberrimū chriſtiani hominis ad mortem ſe diſponentis. quod collegit Honorabilis vir Magiſter Wilhelmus tzewers Sacre theologie Doctor eximius. ac deifere Marie canonicus in maiori eccleſia. regie ſedis Aquiſgrani..

Cum homo ſm aplm in iſto exilio nō habeat manentē ciuitatē. ſed om̄i hora. om̄i die. ⁊ momēto. curſu velociſſim⁹. ad aliam ciuitatē ⁊ regionē. etiā ſpoliatis oibus que in hoc mūdo delectāt. aut ꝯgrua ſunt ducat ad alienā. Igit memorari ſaluberrimū eſt ⁊ ſcrutari diligēter. quaſi ſtatim pn̄s ſit qd ſine dubitatiōe hoī aliqn̄ pn̄s erit hora. ſ. agonie. In q̄ videbit q̇d dignū meriti egit. bonū premiſit. malū cōmiſit et pmiſit. Videbit vicia ſingl'a cordis, affectus. oris. opis. ⁊ paſſiones. q̇bus annis mltis negter delectabat. Erit ⁊ dolor tūc ſup dolorē ⁊ cōſciē acer remorſus. ⁊ internū vuln⁹ incurabile. de malis delectationib⁹ nō mortificatis. nō reiectis. ⁊ cū hō potuit nō emendatis. O tūc q̄z libēter ho[illegible] vellet laborē ⁊ pniam recipe. delectationes relinq̄re. ſi vitā ad breue tēpus poſſet obtinere. In agonia ois mūdi amor. ⁊ ea q̄ in mūdo ſunt. nil ampli⁹ faciūt. niſi mortē ſtatim ſecuturā amariſſimā. ⁊ amariorē duriorē. qr tāto difficilius hinc egredit tunc hō. quāto pluribus fuerit nexibus pctōꝝ ⁊ inordinatis reꝝ ꝯcupiſcentijs alligat⁹. teſtat in pte ſapiēs Eccl'. xlj. O mors q̄z amara ē memoria tua hoī ſano ⁊ pacē habēti in ſubſtātia ſua. ⁊ potēti ſumere cibū. ¶ Naturale eſt em̄ om̄i viuēti. vt morte appropinq̄nte aut etiā alio terribili euētu. q͛ met⁹ ſolet hoīez inuadere ex apprehēſione rei terribilis in fantaſia. p quā ſpēm cor turbat. cui ſanguis vult ſubuenire ⁊ cor ꝯfortare Inde ſequit tremor. frigiditas. timor. triſticia. ⁊ pallor in

a
Agonia meditanda.

B
Naturale ē timere mortem.

hole.que cū mltis alijs creſcūt vſqꝫ ad ſeꝑatiōez aīe a cor/
pore.que ē acerbiſſima ſignant̄ in malis hoībus.Hinc tu
ba euangelica auiſat. Uidete ne fuga veſtra hyeme fiat.
qui venerit improuiſe ꝑiculū.ſicut illi cui dcm̄ eſt Luce.xij
Stulte hac nocte repetēt a te aīam tuā.ꝛ q̄ cōportaſti aut
paraſti.cuiꝰ erūt: Inde ꝯſulit ſaluator iudex.Eſtote ꝑati.
ꝛ vigilate.qꝛ neſcitis diē neqꝫ horā.īmo q̄ hora non puta/
tis filiꝰ hoīs iudex vētꝰ erit. ¶ Inde ꝯſiliū doctorū ē ſa
lubre.ꝙ hō ſanꝰ.etiā certo tꝑe in mēte reuoluat. ordinē q̈
ad mortē venturꝰ eſt.ꝛ de grauitate doloꝝ. aut infirmita/
te qua cor deprimit̄ ac ſi totū mundū ſuꝑ ſe teneret ꝛ hꝫ ex
ꝑuitate infirmitatis Etiā ex naturali inclinatione aīe ad
corpꝰ.ꝛ horrore ſeꝑatōis.itē ex timore de pctīs.ꝛ futuro iu
dicio q̈ grauitate tandē rūpit̄ cor ꝛ ſeq̇tur mors Sic hō eti
aliq̄n ſibi ꝓponat.ymaginē hoīs moriētis notet diligēter
modū.formā.ꝛ ordinē.quibꝰ ad mortē deuenit̄. quō acce
dēte agonia mortꝭ pugna totꝰ hō palleſcit.pedes frigeſcūt
cū manibꝰ ꝛ nigreſcūt.vultus diſcolorat̄.ocli tenebreſcūt
ꝛ ꝓfundant̄ ꝛ pre anguſtia euertunt̄.pili cadūt.frons ob/
durat̄ Cuncta mēbra rigeſcūt.labia infrigidant̄.os cōtra
hitur.pulſus tremit ꝛ capriſat.anhelitꝰ de ꝓfundo trahit̄
q̇ incipit deficere.ꝛ mox aſſunt mortꝭ puncture. ꝛ preſſure
mortifere. aculeū ſuū ad cor mittētes. ꝛ ſic ſudor erūpit.q̊
natura ſe victā demōſtrat.ꝛ aīa de ſuo habitaclo eijcitur.
corde ex penis ꝑualētibꝰ rupto. qđ dicit̄ in viuēte primuz
viuēs.ꝛ vltimū moriēs. ¶ Vn̄ de iſta vigilia. dolore. ꝛ ſi/
gnāter de hoīs agoniſantis exhortatiōe ꝛ infirmātis cōſo
latione.notat doctor circa q̈rtū ſniaꝝ.ꝙ licet multū ſaluti
ferū ſit vt omī tꝑe.ꝛ omī hora.frat̄ frēz.ꝛ ſoror ſororē.indu
cat ad malū vitandū.ꝛ ad bonū faciendū. maxīe tn̄ tunc
eſt nēcariū cū extrema hora inſtat. ꝛ finis hoīs appropin/
quat.vt tūc illa hora ad minꝰ ſe hō recognoſcat.ꝛ dn̄m de
um ſuū.corde ꝯtrito q̄rat/ne fructu ſalutꝭ priuet̄.ꝛ aīa eiꝰ
tunc ꝑiclitet̄.tūc eīm maius inſtat bellū ꝛ maior incūbit ne
ceſſitas. Vn̄ inter mūta que agonizāti occurrūt.dn̄s pap̄.
Innocētiꝰ. de ꝯduōe vilitatꝭ hūane nature. q̈ttuor dedu

C
Ymago mo
rituri ē ma/
ſticanda.

D
Morientis
hominis di
ſpoſitio.

E
Salutifeꝝ
eſt conſola/
ri morituꝝ.

cit dolores ⁊ paſſiones. que homini occurrūt cōiter in ex-
F
tremis. die videlȝ mortis ſue ¶ Primꝰ dolor eſt anguſtia
Dolor. iiij.
corporea. tāta ⁊ tā grauis quāta ⁊ qualis. nec fuit. nec eſt
agoniſantꝫ
in pn̄ti vita ante illā diſſolutiōeȝ. cū cor erit depſſum ac ſi
totū mundū ſuꝑ ſe teneret. inde ꝑ nimio dolore rūpitur.
fortis eñi ⁊ incōꝑabilis eſt violentia illa. ꝑ quā nexus illi
⁊ phiſicales nodi. inter corpus ⁊ aīam diſrumpunt ex in-
G
firmitatꝫ magnitudine. etiā ꝓpter naturaleȝ appetitū aīe
Corporis do-
ad ſuū eſſe ⁊ manere in corpe. Taceo de timore pctōꝝ. in-
lor in extre-
dicis ⁊ iudicij futuri. ſic mecū lamentat̄ dauid dicēs. Cir-
mis.
cūdederūt me dolores mortis. Dicit etȝ beatꝰ Gregorius
Illuc dirigitur tūc tota mentis intentio. vbi acrius ſentit
vis doloris. Et quāto corpꝰ delectabilius eſt nutritū. ⁊ in
delicijs fuit. tāto impatiētius ⁊ grauius ſuſtinet amara.
Notent hec. hic delicate viuētes. ⁊ exhorreāt. qm̄ ſcriptū
H
eſt Quantū glꝯificauerūt ſe. ⁊ in delicijs fuerūt tantū date
eis de tormēto. ¶ Scd̄s dolor ſm̄ Innocē. Corpe fatiga-
Cognitio a-
to ⁊ exhauſto viribꝰ. aīa libera tūc clarius ⁊ liberius ſuis
nime ante e-
oculis videt. oīa opa bona ⁊ mala. cordis. oris. opis que
xitum.
fecit ⁊ ꝑmiſit. Que etiā diuina ꝟtute oīa in momēto redu-
cunt̄ libro vite apto ante oculos interiores. vt cogat̄ tunc
dicere cū gemitu. Imꝑfectū meū viderūt oculi mei. ⁊ in li-
bro tuo oēs ſcribent̄. Torrentes iniquitatū ſcȝ meaꝝ con-
turbauerūt me. Heu qr tūc cor impij quaſi mare feruēs co-
Ecclesi. .xi.
gitationibꝰ varijs. Dicit eñi ſapiēs In fine hoīs denuda-
tio operū eiꝰ. Itē Grego. pap̄. Dormit diues ⁊ oculos a-
perit. qr cū caro morit̄. id aīa videre cogit̄. qd̄ cuȝ viueret.
I
videre ꝯtēpſit. ¶ Tercius dolor ſm̄ eundē. Cuȝ poſt cog-
Anime cog-
nitionē iniquitatuȝ ſuaꝝ. iuſte iam ſua ſinderiſi ⁊ conſcīa
nitio ante e-
incipit ſe iudicare. ⁊ poſt de ſuis iniquitatibꝰ ſingulis co-
xitum.
gitur debita gehēne tormenta ſibi addicere. que ⁊ noſcit ſi-
bi in momēto imminere. O qualis ⁊ q̄nta tūc miſere aīe
anguſtia. cū dicere hȝ. Dolores inferni circūdederunt me.
Itē Timor ⁊ tremor venerūt ſuꝑ me. ⁊ noticia pctōꝝ meo-
rū ⁊ ꝯtexerūt me tenebre. ſcȝ cogitatōes ⁊ affectiōes tene-
broſe. Dicit Job. ca. xxj. Videbūt oculi eiꝰ interfectiōeȝ ⁊

de furore oīpotētis bibet velit nolit. Itē pſ. Nunc cognoui qꝛ equitas iudicia tua. ⁊ in veritate tua humiliaſti me.

¶ Quartꝰ dolor. Cū miſera aīa adhuc in corꝑe poſita vidit ſpūs malignos iā ad recipiendū ſeꝑatos. lꝫ deuicta. tū tā diu depoſt. timore ⁊ triſticia plena fugit ⁊ tp̄s ſue captiuitatꝭ anq̄ʒ corpꝰ exeat ꝓtrahit ⁊ ſi poterit redimat. Dic enī Auguſti. in de ſpū ⁊ aīa ꝙ aīa de corꝑe exiēs. oēs potētias ⁊ ſenſus trahit ſecū ⁊ ex his ſm merita afficiť ad doloreʒ ⁊ delectatōeʒ inde in ſeꝑatiōe dolor cōiter oēs ſenſus ⁊ artꝰ ſucceſſiue occupat. ⁊ officia eoꝝ aufert Iñ dr̄ Hieremi. ix. Mors. etꝭ nature. aſcēdit ꝑ feneſtras nr̄as Mors obitꝰ dr̄. qꝛ tūc aīa xp̄o iudici obuiā venit. ad ꝯſolatiōeʒ. aut ad cōfuſionē. Dicit etꝭ ſcp̄tura. Videbit eū oīs oculꝰ. ⁊ q̇ eū pupugerūt. ⁊ tūc plāgēt ſuꝑ eū oēs tribꝰ terre. ⁊ q̇ eū pupugerūt ⁊c.

R
Anime exitus a corꝑe.

¶ Chriſoſtomus in ſmone de patiā ꝯſiliuʒ dat. ꝙ moriēs cūctos ſalutet. donec ſue mētis cōpos ē. ⁊ lingua loq̇ poterit dicēs. Valete amici mei deū ꝓ me orate iter extraneū ꝑgere hēo qḋ nunq̄ʒ ambulaui. in regionē ignotaʒ quā nunq̄ʒ vidi. in ſclm aīaꝝ vñ nullus cōiter reuerſus. ⁊ in māſiōes g̃ues. metuēdus ad iudicē terribilē. vbi neſcio q̇d mihi eueniet. querā adiutorē ⁊ nō eſt q̇ me adiuuet. Et de iſto lacꝰ poſtea ſequiť.

L
Cōſiliuʒ infirmi.

¶ Notandū ꝓ maiori intellctū p̄miſſoꝝ. ꝙ dn̄s deꝰ iuſtus iudex. p̄ter iudiciuʒ vl'e in fine mūdi. qḋ fit ſuꝑ corpꝰ ⁊ aīaʒ/hʒ iudiciū vnū ꝑticulare. qḋ fit ſuꝑ corpꝰ anteq̄ʒ aīa exit de corꝑe. ⁊ iſtud exercet tripl'r. Primo. cū deum ꝑ corpus offenderimꝰ. adherēdo nimiū rebꝰ tꝑalibus ⁊ mūdanis. abutēdo talibꝰ ꝯtra dei voluntatē. Ido deꝰ iuſtus iudex. qui dedecus culpe. nō ſinit in vltū ſine decore iuſticie. ⁊ punit ꝑ ꝯtraria ī his in q̇bus delinquit. Sic p̄mo in morte ꝑ ablatiōeʒ in quibꝰ hic delectabať aut adheſit inordiāte. ſ. amicoꝝ. diuitiaꝝ. honoꝝ. potētiaꝝ ⁊c. Dic dn̄s Ezechiel'. xxiiij. Ecce ego tollā a te deſiderabile ocl'oꝝ tuoꝝ. Et dauid Omē deſideriū pctōꝝ ꝑibit. Claret in diuite epulone. q̇ nō meruit vnā guttā aque. Prouidi hᵒ timēt diuortiū. ⁊ dū ſani ſtꝭ ſeꝑāt ſe pꝛiꝰ ꝑ affectum. Scḋo. deꝰ ſuꝑ corpꝰ exercet iudiciū. qꝛ delectatiōeʒ

M
Iudiciū triplicit er corporis ī fine hominis.
1°
2°

nimiā queſiuit in creaturis. ſic ſm̄ menſurā delectabiliuꝫ. totū corp⁹ dolores. penas. ⁊ amaritudīes ſuſtinebit ſic delicati martyres. q̇ hic ſuo corꝑi ꝑcunt. ⁊ nll'aꝫ ei volūt facere aut fieri violentiā. habebūt tunc pati violentiā. ⁊ tanto acerbiorē. de q̄nto corp⁹ fuit hic minus ad penas vſitatū aut delicate nutritū. Sic cū ſanus q̇s declinat delectabilia. habebit iudiciū iſtud plus mite. regl'ariter ⁊ dolores.

5° Tercio de⁹ ſuꝑ corpus h̄ exercet iudiciuꝫ. qꝛ ſenſus ꝯceſſit ad turpia ⁊ vana vn̄ ymaginatio oriebat̄ turpis immūda ⁊ locutio vana Ideo d's ſepe ꝑmittit nos laruis demonū inq̇etari qd' etiā plus ꝑmittit̄ circa curioſos ⁊ plus delicatos ⁊ h̄ iuſto iudicio dei. ¶Ptū. qꝛ demonū ꝑſuaſionibus ſepe ꝯſenſim⁹. ¶Ptū qꝛ turpia ⁊ carnalia admiſim⁹ ⁊ q̄ꝫſepe in illis demorādo. Sic cōſenſiēdo ꝑ demones peccauimus. ideo ꝑ demones torq̄mur. Dic̄ Eſaias. xxxiiij. capl'. Occurrent eis demonia onocēthaur⁹. i. mōſtruoſa. ⁊ piloſus. ⁊ clamabit alter ad alterꝝ. De iſto triplici iudicio dic̄ ſanct⁹ bern̄. Quis pudor erit o aīa mea cū dimiſſis oībus quorꝝ pn̄tia tibi tā iocunda. tā grat⁹ aſpectus. tā familiaris cohabitatio. duriſſima acerbitate punit aut mulctat. ſola egredieris in ignotā regioneꝫ. occurſantia tibi cateruatim illa monſtra horrēda. q̇s tibi in die tāte neceſſitatꝭ occurret. q̇s tuebit̄ te a rugientib⁹ preꝑatis ad eſcā q̇s conſolabitur. quis deducet: Hec bern̄. ⁊c.

VI
☞ Iacula demonis

¶Sic et preter dolores pretactos. deuoti certi ꝯportāt circa morituros. aduerſarij nr̄i demonis iacula ⁊ tēptamēta. cū eorꝝ remedijs curatiuis ⁊ ꝯſolatorijs multa: quorꝝ principalia de poſt hic in inſtāti ſubnectemus.

D
Primuꝫ de fidei articulis.

p Rimū eſt. de fidei articulis: ⁊ ſacramentorꝝ eccleſie ſecretꝭ reuelatis effectib⁹ ⁊ dignitatibus Nouit mille artifex ſecurim ponere ad arboris radicē: q̄ infecta et leſa: tota arbor areſcit. et fit ſine fructu ſterilis. Sic fide leſa aut annullata: nouit oīa oꝑa nr̄a nō ꝓdeſſe nec meritoria īmo corā deo mortua et ſterilia cū ſine fide impoſſibile eſt placere deo. vt d't apl'os ad Hebreos. xj. ¶Sic noſcit fallax deceptor iſte. ex mēte aplī. et ſancti Auguſtini. Fidem fore fundamentuꝫ om̄is ſpūalis ſtructure ⁊ initiū hūane ſalutis, quo leſo aut ablato: neceſſe erit totū edificiū ruere. ⁊ ſolū in illo ſe optat victorē ſentire aut haberi. cuꝫ qui nō credit dicit os veritatis. iā iudicatus eſt. Vult beatus Grego. in moralibus. ꝙ multū pre ceteris ꝟtutibus diſplicet dyabolo vera fides. ideo mitis machinationibus hāc conat̃ euertere. quaten⁹ ibi captus hō labatur in errorē aut hereſim. Inde ꝯſulit apl's ſumere ſcutū fidei firmiter. cū in illo poſſum⁹ extinguere om̄ia tela ignea nequiſſimi tēptatoris. Ad epheſi. vj. Sic legitur reuelatū cui queſitū fuerit. q̇d inter alia plus grauat infirmos morituros Reſpōſio. ꝯcurſus demonū cū horribili forma. qui tunc hoīem curāt deducere extra fidē multꝭ modis Vide ſi placet exinde. epl'am beati Cyrilli epī hieroſolomitani ad beatū Auguſtinū. de p̄conio hieronimi ſanctiſſimi vbi tangit de morte graui btī Euſebij. ⁊ triuꝫ mortuorū reſuſcitatoꝝ ꝑ beatū Hieronimū. ad extinguendū hereſim de gl'ia aīaꝝ poſt exitū a corꝑe. quō ſanct⁹ ille Euſebius de fide tēptatus fuit in morte circa exitū vite ⁊ aīe ſue. ¶ Adducet em̄ tunc dyabolus deceptorie. Fidei dignitatē nobilitatē, magnitudinē. ⁊ latitudinē. ⁊ quot in ea mortui ſunt cū quadā dulcedine/preconio/laude/⁊ recōmendatiōe infirmi. ꝙ illa magna ⁊ rara vltra oēm rōneꝫ ⁊ intellectū ſic credidit ⁊ tenuit. Et deinde certoꝝ articuloꝝ magnoruꝫ ammiratōeꝫ. quō illa poſſunt eſſe aut fieri. De poſt ad eorū examinationē/maſticatiōeꝫ/aut diſputatiōes. ꝑ ſcripturas extraneas. ⁊ tandē ad declinatiōeꝫ/heſitationē/dubitationē/directe vel indirecte/ꝑ aliquā ſuꝑſtitioneꝫ aut errorē. Exinde darē ex duob⁹ magnis doctorib⁹ vnū. qui ſic diſputando in extremis cū dyabolo victus fuit ⁊ deceptus. Alter facultatē theologicā ꝯuocauit ad lectū egritudinis ſue. ⁊ doctorib⁹ argumēta ꝓpoſuit. ⁊ reſolutiōes accepit. ſic ſaluus euaſit. Sic alter quidam. reſponſuꝫ dyabolo nō dedit querenti q̇d crederet. niſi. Credo qꝺ ſctā mater eccl'ia credit Et cū quereret: q̇d illa credit. rn̄dit Quod ego credo. ſic victus dyabolus eū dimiſit. quia aliud reſ/

P
Fidei dignitas.

Q
Dyaboli aſtucia circa fidem.

R
Exemplum de fidei temptacione.

ponſum ab eo non habuit. Et eſt documentuz vtile.ſimpliciuz.ſanorū atqꝫ infirmoꝝ. qui ſic hn̄t reſpōdere in illo caſu.

S
Remediū cōe ꝯ ſuggeſtiones dyaboli.

T
Infirmi cōcilium de fide et ſacramentis.

¶ Sed ꝯtra hoc demonis iaculū ⁊ alia tēptamenta ſcꝫ fidei in pugnatiōeꝫ.ſctī doctores preſupponūt vnū notiſſimū.ſaluatoris v̉buz.quo dyabolum dicit mendacē ⁊ prēm oīs mendacij.qui etiā ab initio creationis ꝑmi hominis in veritate nō ſtetit. ⁊ cū mendaciū loquit̄ ex ꝓprijs loquit̄. Jdō nequaq̄ꝫ hꝫ hō aduertere. aut timere ꝑſuaſiones ei⁹. ⁊ ſignāter in extremis de articuloꝝ fidei nobilitate veritate.extraneitate.ſe occupare de illis.ſciſcitādo.querēdo.diſputādo.memorādo.aut rumināndo.ſed cū in mentē venerint.ab eis ſe debet alienare. ⁊ menteꝫ vertere ad xp̄i paſſionē.pietatē virginis glīoſe.⁊ ad preces ſctōꝝ ſuoꝝ.q̄bus in vita ſua diu familiariter ſeruiuit. ⁊ fidei articulos oēs.⁊ ſingulos.cū effectu ſacramentoꝝ oīm.hēe firmiter apud ſe tanq̄ꝫ notiſſima ꝑncipia per ſe manifeſta. Jmmo certius q̄ꝫ oīa que poſſunt oculis videri.aurib⁹ audiri.manibus tāgi.aut ore guſtari. ⁊ intellectu etiā per demōſtrationē intelligi.incōcuſſe ſine om̄i heſitatōe. cū apud deuz oīpotentē nō ſit impoſſibile om̄e verbū aut factū. dixit gabriel ad virginē mariā.cū ſe dubitaret virginē cōcipe. Luce ſcdo Dicēs. quō pn̄t hec fieri. qm̄ virum nō cognoſco.

V
Fidei mora ipāz oñdit.
j°

¶ Poterit tamē hec veritas articuloꝝ fidei vel magnitudo.ꝓpter ſimplices manuduci ex q̄ttuor. Primo ex diuturna mora. ⁊ longitudine tꝑm. Nō eñ dubitandū eſt.h fundatū in veritate ſolidiſſima.qđ tantoꝝ tꝑm retroacta ſcl'a ſancti tenuerūt firmiter. ⁊ modis diuerſis roborauerūt Jmmo ſctē m̄ris ecclīe fundauit autoritas ⁊ tot xp̄i miracula.ac tot ſctōꝝ.tā in vita q̄ꝫ in morte ⁊ poſt mortē vſqꝫ in hodiernū diē.facta ⁊ ſcripta probauerūt pariterqꝫ dedicarunt. Nec fuit ab initio religio aut ſecta.tam diu. ⁊ multipliciter inuaſa ⁊ ꝑſecuta.q̄ tū ſemꝑ ꝑſeuerauerat.ſicut noſtra xp̄ianoruz ſanctiſſima religio.Chriſti igit̄ ſanguis.et ſanctoꝝ innūerabiliū ꝓ fidei ſtabilitate effuſus.ꝑ tot ⁊ tāta tꝑa.oēm debet a nobis.nūc ⁊ in extremis tollere ambiguitatē aut dubiuz.quā fidē ipſi ſancti hodie dignent̄ ſuo ſanguine ſcribere in corde noſtro. Secūdo fidei magnitudo deducit̄ ꝑ iam aliqualiter dicta ex latitudine regnorū. prouinciarū. terrarū. ⁊ ſuppoſitorū qui hāc fidē coluerūt. Docēt hāc fidē legēde ſctōꝝ aplōꝝ. martyrū. ꝯfeſſoꝝ ſine numero. taceo de certis ꝟginib⁹ ⁊ feminei ſexus multis. q̇ ſancti ꝑ latiſſima regnoꝝ ſpacia. hāc nr̄am ſanctiſſimā fidē ſeminauerunt ⁊ ſanguine ſuo. in cordibus infinitorū vtriuſq; ſexus ⁊ ſtatus hoīm inſcripſerūt Sancti enī oēs ꝑ fidē vicerūt regna ⁊ adepti ſunt ꝓmiſſiones Sic ad fidei ꝯſtantiā. debet nos miſeros. qui ſumus in fine ſeculorū. ⁊ angulo mundi mouere. antiquoꝝ prīm zelus. patriarcharū. ꝓphetarū. aplōꝝ. īnūerabiliū martyrū. ꝯfeſſorū. virginū ⁊ deuotoꝝ ꝯiugatorū. Et ꝙ oēs antiq̇ ⁊ moderni fide placuerunt deo. ⁊ ſine ea nō eſt poſſibile intrare regnū celoꝝ ⁊c̄. Tercio fidei magnitudo ⁊ certitudo deducit̄. ex ꝓfunditate et ſubtilitate ſcrutinij inueſtigationis. aut indagationis per diuerſiſſimas diſputatiōes ꝯſilioꝝ ſctōꝝ patrū ⁊ prelatoꝝ. ꝯfeſſorū eccl'ie. doctorū catholicorum q̇ per ingenia clariſſima. ⁊ ſtudia acerrima. etiā diuina inſpiratiōe ſpūſctī ⁊ doctrina. latratus canū diuerſiſſimorū hereticoꝝ. ⁊ garrulas linguas ꝑuerſorū infideliū. muteſcere fecerūt. ita vt nihil hīc aut inuenire potuerunt. ꝙ minimū ei⁹ obfuſcaret yota. aut debilitaret fundamentū. Sic nec gladius cruentus diuerſoꝝ tyrannoꝝ. qui tp̄e longo. cōtra fidei veritatē. diuerſiſſime ⁊ crudeliter fuit vibratus. ⁊ ſeueriter extenſus. aliq̇d efficere potuit in veritatis fidei diminutionē Vn̄ etiā ab abel p̄mo iuſto ⁊ martire. ex paruis p̄mis ſimplicib⁹. ſicut granū papaueris. vſꝗ in hodiernū diē ſemꝑ creuit ⁊ eadē fides inuiolata. ſcꝫ ſub ⁊ ſupra ꝑſeuerauit. vt etiā hodie dono dei. hereticorū lingue. et tyrannoꝝ ſeuicie. aut gladius cruent⁹. a noſtris finibus ꝯfuſi ſe alienauerūt. Quarto fidei magnitudo et certitudo aut firmitas. deducit̄ ex altitudine. dignitate et ſublimitate. materie circa quā. articuloꝝ fidei. ⁊ inſtituentis. mandātis. aut docētis. q̇ eſt omp̄s. cui nihil poteſt reſiſtere. oīſciēs qui nō pōt errare. optim⁹ ſiue clemētiſſim⁹. qui nihil ordinat. dat aut ꝑmittit niſi bonū. ſic iuſtiſſim⁹

x
Mānuductō iiij. fidei ꝓ ſimplice.

y
Fidei latitudo.

a z
Fidei noſtre victoria.

B
Fidei noſtre autoꝛ ⁊ doctoꝛ.

qui dat vnicuiqꝫ qđ ſuum eſt. ⁊ non nouit aliquā iniuſticiā. aut grauamen. Preſtat̃ ⁊ nouit ille. qui exclamādo dicit. O altitudo diuiciaꝝ. ſapīe ⁊ ſcīe dei. q̄ꝫ incōprehēſibilia ſunt iudicia eiꝰ. ⁊ inueſtigabiles vie eius. q̇s cognouit ſenſum dn̄i. aut quis ṗoꝛ dedit illi ⁊ retribuet̃ ei. q̄m ex ipſo. ⁊ ꝑ ipſum. ⁊ in ipſo ſunt oīa. ipſi honoꝛ ⁊ gloꝛia in ſecula ſcl'oꝝ amē. Sic longitudo tp̄is. latitudo regionis. ꝓfunditas inquiſitionis. ⁊ altitudo inſtituētis. ſunt quatuoꝛ dimenſiones credulitatis fidei catholice apđ rudes ⁊ ſimplices.

C
Auiſamēta de ſymbolo

¶ Vn̄ vſantur etꝫ articl'i nō ī ingenio diſcurſu aut intelligētia ſiue intellectu alicuꝰ creature ſpūalis aut coꝛꝑalis. ſed in diuina reuelatione īmediate. aut mediate ex inſpiratione ſcti ſpūs. rectoꝛis ſctē matris eccl'ie. cuius autoꝛitas excellit oēm autoꝛitatē humani intellectꝰ. que nobis. cū autoꝛitate ⁊ approbatione ſctōꝝ apl'oꝝ ⁊ ſacre ſcripture. hos obtulit articulos ⁊ mandata ſub interīatione eterne pene firmiter obſeruandos. per quelibet fidelez vſqꝫ ad finē. Dat etiā quaſi ſine numero auiſamenta ꝯtra aduerſarios maximos fidei nr̄e demones vicꝫ ⁊ hereticos non ſolū in extremis circa moꝛituros. verꝫ etiā ꝑ totā vitā in oīn loco. ⁊ in oīn tp̄e. Vn̄ mane in pꝛimis. ⁊ ſero infra cōpl'. inſtituit dici apoſtoloꝝ ſymbolū. etiā mane cū certa ſctē matris eccl'ie per athanaſiū expoſitione. que ꝯcludit. Hec eſt fides catholica. quā niſi quiſqꝫ fideliter. firmiterqꝫ crediderit ſaluꝰ eſſe nō poterit. Sic ⁊ btīſſimꝰ auiſat Hieronymꝰ oēm fidelez xp̄ianū. mane ⁊ ſero cū ſigno crucis ſe fateri catholicū fidelem. xp̄i ſanguine redēptuꝫ. ⁊ cū attentione dicere apl'oꝝ ſymbolū. Quia ꝑ h̓ mille artificis dyaboli fraus apitur. ipſe ꝯfundit̃. eiuſqꝫ vis debilitat̃. Et homo in articulis fidei habituat̃. radicat̃. ⁊ inflāmat̃. vt nō cito ab eis deducatur. aut in eis ꝑiclitetur ſignanter in extremis ꝑ ammiratōnez. gr̄a ei aſſiſtente.

D
Symboluꝫ dꝛ mane ⁊ ſero.

¶ Sic ſancti doctoꝛes dant auiſamenta. ꝙ tēptatus a demone aduerſario noſtro. qui teſte btō petro circuit nos. quaſi leo rugiēs querēs quē deuoꝛet. habet foꝛtiter ſibi reſiſtere in fide. Et recurſum debet habere ad ſacrā ſcripturā. que eſt ſpūs veritatis ⁊ intellectus. ⁊ diuinū eloquiū. cui etiā dyabolus

E
Sacra ſcriptura valet

maxime inſidiatur. vt maxime ei noceat. Eſt etiā ſcutum cōtra om̄ia tela ignea. ⁊ gladiꝰ biceps. quo ſe quilibet poteſt defendere. In cuius ſignū ſaluator noſter in deſerto a demone tēptatus. ſe dedit ad ſacrā ſcripturā. Super quo btūs Grego. dicit. Dn̄s ſe ſacra ſcriptura defendens. nobis dedit formaȝ. vt in om̄i demonis tēptatione vel hoīs potius ad ſcripturā ⁊ ad doctrinā q̄ȝ vindictā recurrendū ſit. Idē ſctūs Grego. omel'.3. ꝑtis ſc̄de ſuꝑ ezechiel'. Vniuerſa noſtra monitio. in ſacro ꝯtinetur eloquio. ibi quippe ſunt dei precepta. ibi ſctōꝝ exempla. iuſtoꝝ ⁊ ꝑuerſoꝝ p̄mia. Et quo tibi ſunt precepta ⁊ documēta. tot ſunt cōtra tēptatores n̄ros. carnē. mundū. ⁊ demonem. pectoris n̄ri munimina. ⁊ tēptati cordis arma. Declarat h̄ per longū de multis vicijs ⁊c̄. Sic conſulit etiā dauid ſanctus. Scuto inquit circūdabit te veritas eiꝰ ſcȝ ſacre ſcripture. non timebis a timore nocturno. a ſagitta volante in die a negocio ꝑambulante in tenebris. a demonio meridiano. Cuilibet videat Bernardū ſuꝑ pſalmū. Qui habitat ⁊c̄. Vbi quattuor declarat demonis invaſiones. ſignāter circa ſpūales. quas ſcutū veritatis ſacre ſcripture aufugit. q̇bus etiā eo ordine vtit̄. ſicut in pſalmo ponunt̄ prenoīato

ꝯtra demonum temptamenta.

¶ Quarū prima eſt illatio timoris. de moleſtijs. afflictionibus ⁊ aduerſitatibus corporis. ſcȝ cū homo timet opera penitētie. aut alias diſciplinas. vel aduerſitates corporis nō poſſe ſufferre. Sic caro indomita reſiſtit ſpūi timēs amittere illud. in quo male delectata eſt. ſȝ abſtinentias. vigilias. ⁊ aſperas veſtes abhorret ⁊ ſilia Sic dicit̄ timor nocturnus. aduerſitas corporis. qꝛ ꝑ nocteȝ in ſcripturis aduerſitas ſolet ſignificari. Vel ſm̄ eundem bernardum. Timor nocturnus. qꝛ nonduȝ dies premij illuxit in corde ꝓpter quod premiuȝ egredimur libenter tollerare aduerſa. Si em̄ premiū videremꝰ. tunc timorē oīm laboꝝ ⁊ aduerſitatū nullus pre magnitudine deſiderij premioꝝ horreret. qꝛ tunc appareret auiſamentū btī pauli. ꝙ nō eſſent cōdigne paſſiones huiꝰ tp̄is ⁊ labores. ad futurā gloriam que reuelabitur in nobis. ſcilicet in alia vita que eſt eterna.

F
Temptatio demo. iiij.

¶ Sed contra hunc timorē moleſtiarum corꝑis. veritas

G
Remedia ꝯ dura carniſ

ſacre ſcripture dat multa. que meditata defendūt hoīꝫ et
faciūt eū illas moleſtias. aut onera regule corꝑalia nō timere
1 aut fugere. ſꝫ cū diſcretione amplecti libēter. ⁊ ſubire
Vn̄ primo. veritas ſacre ſcripture ei ingerit pctā ſua magna
⁊ multa. quibꝰ deū creatorē ſuū. redēptorē. ⁊ piū p̄rem
multiplr̄ contēpſit ⁊ offendit ſic equiſſimū iudicabit. per
illa puniri. ꝑ que peccauit ⁊ delinquebat. ⁊ igiť corꝑales
moleſtias aſſumit. Vt cū ſctō dauid paratꝰ ſit in flagella
annūcians in ꝯfeſſione iniq̄tates ſuas p̄teritas ⁊ cogitās
2 ꝓ futuro de emenda. Scd̄o veritas ſacre ſcripture. ei ingerit
meditationē eternoꝝ ſuppliciorū ſibi pro peccatis debitoꝝ
reſpectu quoꝝ. omnia hic paſſa. ſunt quaſi delicie reputanda.
3 quibꝰ tn̄. illa ſupplicia eterna euadit. Tercio veritas
ſacre ſcripture ingerit memoriaꝫ eternoꝝ premiorꝫ
ad q̄ tendimꝰ. ⁊ ꝑ pctā amiſimꝰ. Singula ergo homo prudens
ſubeat hic, vt dei amicitiā. ⁊ hoc eternū premiū acquirat.
4 Quarto veritas ſacre ſcripture ingerit. que dn̄s nr̄ ſaluator.
ꝓ nobis innocēter ꝑtulit. ſi ſic veritatē tenet. dignū
iudicat. vt pro ꝓpria ſalute. etiā iſta parua breuia penalia
5 in remiſſionē criminū ſuoꝝ ſuſtineat. Quīto ingerit ſacra
G ſcriptura. meditationē ꝓprie mortꝫ que certiſſima erit. ⁊ cuius
hora incerta. ſil̄iter vbi. ⁊ qn̄ aut qualiter hō recipiendus
Flagella q̄ ē ab hac vita. ⁊ ad diſtrictiſſimū iudicē. ꝓ ꝑactis peccatis.
carnē pellūt ad reddendū rōnem ducēdus ibideꝫ recepturus de
ſuo labore mercedeꝫ. Sic etiā ſuadebit ſtatim penitere. ⁊
penitētialia oꝑa ne eū preueniat hora illa. q̄ꝫcito in momēto
aſſumere. Et o deus vtinā nō plures hec prius experirentur
6 q̄ꝫ credūt. Sexto ſacra ſcriptura ingerit fragilitateꝫ
H ⁊ vilitatē humani corporis. qꝛ ſicut flos agri hodie floret.
⁊ cras in terrā cadit ⁊ pedibꝰ cōculcať eū in abiectiſſimam
Mēoria in putredinē diſſolueť. ⁊ oīa tunc hic carnalia ꝯcupita velut
cōſtans fre ſomniū euaneſcūt. ⁊ ſolū oꝑa ſua ſcd̄m mercedis quantitatē
natur. eū ſequunť. Et cū ſic adiutus. ꝯſultꝰ. ⁊ auxiliatus eſt
hō ꝑ ſcutū veritatis ſacre ſcripture ſit libenter abſtractꝰ a
corꝑalibus illicitis delectationibꝰ. vult corꝑales moleſtias
ſuſtinere. ⁊ timorē nocturnū oīno a ſe repellere ⁊ abicere.
De illo etiā poſt diceť. quō paciētia armatur homo ⁊c̄.

¶Tunc demon cū ibi non ꝓficit. ad scdam se ꝯuertit temptationē. que dicitur sagitta volans in die. i. ad inanē gloriam. ꝓpriā cōplacentiā. aut exaltationē Fama homīs ad modū sagitte volat ī die. qꝛ ex opibus oritur que dies aut lux in scriptura vocant᷑ Unde dū aduersarius noster nos nouit ꝑseuerare in vita dura penitentiali ⁊ religiosa ⁊ nō aduertere duriciē ⁊ grauitatē operꝝ regule. tunc accedit cū quadā ꝯplacentiā hoīs ad seipsum ad quā sequit᷑ sup̱bia ⁊ inanis glīa. ex et de sua paciā ⁊ opibus. que sua op̱a oīa nititur facere infructuosa. Dicit enī btūs Augustinus in de natura ⁊ grā. Inanis glīa in seipsa peccatū est. ⁊ super h̄ insidiat᷑ bonis op̱ibus ⁊ se eis certissime īmiscet. ⁊ ea indigna facit in remuneratiōe eterna. Inde beatissimꝰ Hieronymus auisat religiosos qui tp̱alia oīa ⁊ mundū dimiserunt. ⁊ sibi in suis op̱ibus ꝯplacent inaniter dicēs. Fratres. difficilius inani glīa aut arrogantia caremꝰ. ꝙ auro gēmis ⁊ argento. Dat rōnem qꝛ illis sepe abiectis ⁊ spretꝭ interdū arrogans animꝰ in sordentibꝰ vestibus vilescit. ⁊ se eleuat ⁊ paup̱tatē venalē auribus defert ppl'orū. Inde Saluator dicit Math. vj. Attendite ne iusticiā vr̄am faciatis corā hoībus. vt videant bona op̱a vr̄a. ab eis glīaꝫ inanē pro talibꝰ querendo. alioquin mercedē non habebitis a patre vr̄o qui in celis est. Dicit Crisosto. Plures ꝓpter deū molestias carnis assumūt in ieiunijs. vigilijs. asperis vilibus vestimentis. de q̇bus in sui quandā sup̱ alios qui talia nō faciūt incidūt extollentiā ⁊ sup̱biā. se alijs reputātes meliores. ⁊ tales volunt reputari ⁊ p̄ alijs laudari. ⁊ sic vulnerati sunt. a sagitta volante in die. ⁊ p̱ cōsequens omne bonū homīs verꝝ vel estimatū. pōt ei esse occasio istius demonij tēptatoris si caute aut ꝓuide nō prospexerit cū adiutorio diuino hō. ¶Sed ꝯtra hāc tēptationem. etiā veritas dīne scripture nos quasi scutū defendit. dum nobis primo suggerit. ꝙ nō est sibijpsi credenduꝫ in falsis adulationibꝰ. cū multi sibi m'lta bona credunt inesse. que tn̄ nō insunt. ⁊ nemo est q̇ veraciter se cognoscit propter corruptionē ⁊ lesionē nature. ⁊ imp̱fectū nr̄e cognitionis. ⁊ multa sunt quasi innumerabilia corp̱is mala ⁊ aīe.

Scda temtatio.

I

¶Sagitta volans gloria inanis

K

Religiosoꝝ auisam̄tuꝫ.

L

Remedia ꝯ inanē glīaꝫ.

pericula in quibus homo cõtinue versatur. ⁊ ex hoc sehumiliauit. ⁊ in mente semꝑ cũ dauid dicat. Nõ nobis dñe nõ nobis. sed noĩ tuo da gloriã. Imꝑfectũ meũ viderunt oculi mei. ⁊ in libro tuo oẽs scribent̃. Item illud. Nunq̃d duodecim sunt ore diei. ⁊ q̇libet suã portat secũ iniquitatẽ

M

Bona nr̃a sunt dei nobis concessa dona.

Cum etiã septies in die cadit iustus. Scd̃o veritas ingerit. ꝙ si etiã in veritate in eo aliqua sint bona cõmendabilia. illa non sunt sua. sed diuine bonitatis ei cõcessa dona. de q̇bus suo tp̃e exactam habebit reddere rõneꝫ. teste bt̃o Paulo q̇ ait. Quid habes. qđ nõ accepisti. scꝫ a deo. ⁊ si accepisti cur gl̃iaris q̃si nõ acceꝑis. ⁊ q̃si a te. aut tuis meritis nude haberes. Vñ fateberis etiã necesse erit. ꝙ ꝓpria virtute non es securus de illoꝝ bonoꝝ ꝯseruatõe ad vnũ momentũ aut horã. Vñ bona hodie habita. nature. grẽ. vel fortune modis infinitis statim sunt auferibilia. Q nisi dñs custodierit ciuitatẽ corporis etiã aĩe. frustra vigilat q̇ custodit eã. Vñ apl's auisat. Qui stat. scꝫ in aliq̊ bono. videat ne cadat. Latet ꝑseuerantiũ finis ⁊ acceptatio diuina cogitet insuꝑ. ꝙ dñs multipliciter btm̃ tẽptauit aplm Petrũ. ad oꝓprimendã in eũ presumptionẽ. ⁊ casum maledicti iude. q̇ fuit xp̃i bursari⁹ ad tẽpus. Tercio veritas ingerit timorẽ. vt dubitet an sua oꝑa. etiã de gñe bonoꝝ sint benefacta ⁊ deo accepta. cũ de illo certitudinẽ nõ habeat.

N

Bonũ bñ fieri nccẽ est

Plures em̃ iusticie scd̃m btm̃ Grego. ⁊ bona oꝑa in ocul' nr̃is. ad examẽ diuĩe iusticie producta. reputabunt̃ ĩiusticie. ⁊ in oculis dei vicia. Vñ etiã Job sctũs. dinumeratis multis ⁊ magnis oꝑibus. q̇ fuit vir simplex ⁊ iustus ⁊ timens deũ dicit. Verebar oĩa oꝑa mea. Et auisat dauid. Seruite dño in timore. ⁊ exultate ei cũ tremore Bonũ em̃ in scopus. mala sepe intẽtio. aut aĩe breuis delectatio siue ꝯplacẽtia corrũpit. Quarto veritas sacre scp̃ture ingerit.

O

Exemplum alioꝝ humiliat.

ꝯsiderare alioꝝ pr̃m bonoꝝ. q̇ fuerũt añ nos. ⁊ q̇ sunt nobiscũ. feruorẽ. q̃litatẽ ⁊ q̃ntitatẽ. Et tũc inueniet ꝙ sua bona. sunt vt fauilla aut fum⁹ ad ignẽ. ⁊ videbit ꝙ plus erubescendũ est. q̃ꝫ vane gloriandũ. Et sic cũ hõ informat⁹ sit a veritate. de inani gl̃ia desistit. ⁊ illaꝫ sua hũilitate detestat̃. vilipẽdit. ⁊ seipm hũiliat ⁊c.

Tercio temptatio. P

¶ Tũc callidis hostis. se

cretiora ⁊ callidiora dat argumēta. ⁊ adducit terciā tēptationē ꝯtra ſpūales. negociū. ſcꝫ ambulans in tenebris. h̄ eſt hypocriſim que ex ſuꝑbia aut ambitiōe honoris ⁊ dignitatis freq̄nter deſcēdit ⁊ in tenebris ambulat. Unde ſepe hō ꝯſiderās inaneꝫ gl'iam eē vanā ⁊ vacuā. eā ꝯtēpnit ⁊ ſe ab ea auertit. Tūc aduerſarius eū ad aliqđ aliud. ⁊ ſolidius ac magꝭ ꝯuertit. ingerēdo vt appetat ſtat⁹ magnos mag̃ officia. diuitias aut dignitates. tanq̄ꝫ ꝓpter ſuā bonitatē deuotiōeꝫ. ſimplicitatē. illoꝝ ⁊ ſil'iuꝫ ſit dign⁹. Vel ſub q̈daꝫ ypocriſi. illud qđ eſt abſcondit. ⁊ emit aut vēdit qđ nō eſt. ⁊ etiā oñdit formā pietatis ⁊ v̇tutis q̈s nō hꝫ vt haꝝ intuitu. ad officia. dignitates. ꝯmiſſiōes ⁊ diuitias poſſit ꝑuenire ⁊ attingere. Ab hac peſte defendit veritas mltiplr̄ diſſuadēs ypocriſim. Vñ ſaluator nr̄ in toto euāgel'. nō legit̄ viciū tā cōiter ⁊ acriter īpugnaſſe ſicut ypocriſim phariſeoꝝ. Ptū p̈mo. qꝛ ſm Bedā. Sicut modicuꝫ fermēti totā maſſaꝫ farine corrūpit. ſic ſimulatio animi totā virtutū ſinceritatē ⁊ v̇itatē defraudabit. cū nihil ſic alterat mores. ⁊ v̇tutes corrūpit ſic ypocriſ phariſaica. Vñ hꝫ ſcriptura Oīs ypocrita neq̄ꝫ eſt hō. Et ſil'ata eq̈tas. duplex ē iniquitas. Quia interior ſil'atio ⁊ exterior malicia. Ptū ſcđo. qꝛ ypocriſis xp̄o plenī⁹ ⁊ plus ꝯtrariat̄. Quia xp̄s ſm vtrāqꝫ naturā plen⁹ dꝛ grā ⁊ v̇itate. ſed ypocrita plenus dꝛ dolo ⁊ falſitate. ſaluatore teſte. Math. vij. Venit in veſtib⁹ ouiū. i. foris pretendit innocentiā agninam. ſed interius gerit fraudeꝫ lupinā. Sed foris apparent triſtes. ⁊ facies extra veros terminos ponunt. laudeꝫ hominū querētes. ſic ſe proximū. ⁊ vt preſumunt deū decipiēs Contra quē dicit ſcriptura. Apocal'. iij. Nomē habes ꝙ viuas ⁊ mortuus es. Querat cū btō Job teſtē bonitatis ſue in celis. nō ſuꝑ terrā. Dicit ſctūs Gregori. qui ex eo qđ agit laudes hoīm appetit. teſtem in terris hꝫ. non in celo. ſed qui de ſuis actibus dō placere feſtinat. teſtē in celo deſiderat. O q̄ꝫ multi ventū humane laūdis querunt. ⁊ pro mercede ventū hic recipiūt. ⁊ ſunt de nūero illoꝝ de q̇bus dic̄ ſapiēs Eccli. xix. Eſt qui nequiter ſe humiliat. interiora aūt ei⁹ plena ſunt dolo. Chriſt⁹ ſaluator nr̄ in cruce fuit

Negociū in tenebris ambulans.

C

Remedia ꝯ ypocriſim

R

Chriſt⁹ pluſ inuexit contra hypocritas.

extenſus.vt omneꝫ rugam duplicitatis ⁊ doloſitatis per
ypocriſim a nobis docuit declinandā ⁊ auferendā ē. Inde
⁊ maledictus dr̄.ꝑ Hieremiā.xlviij. qui op⁹ dei facit frau
dulenter.cū ſimulatores ⁊ callidi ꝓuocāt irā ei⁹. Caueat
G ſibi ergo oīs clauſtralis ne ꝑ ypocriſim īueniat᷑ mendax.
cū mendaces peccent in filiū qui eſt veritas. Nec ſit fallax
Auiſamētū quia fallaces peccaut in ſpm̄ſanctū qui eſt bonitas. Nec
ꝯ ypocritas ſit ꝑtinax.qꝛ tales peccāt in prēm dū ſua ꝑtinacia ſe ſimu
lant hr̄e ꝑſeuerātie fortitudinē q̄a patri fortitudo.ſiue po
tentia appropriat᷑. Sꝫ cū homo.vt vir ꝟtutis hꝫ pre ocu
lis has veritates.ſuā ꝓfeſſionē ⁊ regulaꝫ. Pm̄ ꝯſtitutio
nes.eoꝝ vitā ⁊ mores.⁊ vult religionis xpiane aut clau
ſtralis mēbrum eſſe.⁊ nunq̄ꝫ ficte aut ꝑ ypocriſim appare
Quarta tē/ re.ꝓpter deū. ¶ Sic tēptator ꝯtra tales etiā aliq̄n ꝑfectos
ptatio. quos noſcit diligere iuſticiā.⁊ odiſſe iniquitateꝫ.adducit
T q̄rtā ſagittā.vicꝫ.demoniū meridianū.qd̄ ſe cū ſua tēpta
Meridianū tione ſoluꝫ pn̄tat in meridie.ſeu luce bonoꝝ operū.ꝑſua
demonium dēs.vt hij deuoti.zeloſi aliq̄n etiā ꝑfecti.bonis male vtā
tur.aut malū ſub ſpecie boni attēptēt. Vt cū religioſo ho
mini de bono ꝯpetenti loco aut ſtatu ꝓuiſuꝫ eſt.conat᷑ eū
inquietare ⁊ ſuggere.vt altiorē ⁊ ſanctiorē petat ⁊ querat
ſciens eum ibi poſſe faciliter labi aut retrocedere aut ſug
gerit attēptare aliqua ſingl'aria.in veſtitu.ſtrato abſtinē
tia.vigilia.ieiunio.vl' alijs diſciplīs.que vires hoīs ex
cedunt naturales. Et exempla adducit certorū ſanctoꝝ
aut deuotoꝝ qui talia fecerūt. vt hō tandē ſic per indiſcre
tionē deſtructus.fiat fantaſticus.⁊ in dei ſeruicio ſimplr̄
inutilis.⁊ ſibi ⁊ alijs ꝯmorantibus onoroſus. Inde tūc
in eo ſurgit murmuratio.ſuſpicio.mētis inquietudo iudi
cium temerariuꝫ.garrulatio.inuidia.⁊ multa alia mala.
Sic dicit wilhelmus Pariſieñ.in tractatu de ꝟtutib⁹ ꝙ
dyabolus capit aliq̄s ꝑ magna opa ſctōꝝ. ſicut venator
ſymeā ꝑ magnos calcios. Sic etiā ſepe ſeculares decipit.
diuitias ſub pretextu pietatis.magnaꝝ elemoſynaꝝ. aut
magni teſtamenti.ſuadet ꝯportare ⁊ acquirere.ſciēs aplī
auiſamentū. prima ad Thimot.vlt.ꝙ qui volūt diuites
fieri.incidūt in deſideria multa.⁊ in laq̄os dyaboli. Silr̄

dicit ſapiens Eccl'.vij. Fili mi ſi diues fueris.nō eris immunis a pctō.Etiā ſepe ſuadet abſtinentiā ⁊ ieiuniū.pretextu accidie ⁊ amencie Auariciā ⁊ parcitatē.pretextu prouidentie.⁊ ꝑtextu iuſticie crudelitatem. vt fallax deceptor vendat tanq̄ falſus mercator fragmenta fictilia pro lapidibus precioſis.Dicit Areſto.ꝑmo elenco. Auricalcia.et felle tincta ſepe vident᷑ aurea cū longe aliud ſint. ⁊ fallunt ſpecie ſua ⁊c. ¶ Ab hac etiā tēptatione nos multiplr̄ veritas defendit. Primo cū ꝯſulit. om̄i ſpiritui ne credamus ſed ſpūs ⁊ inſtinctus habem⁹ ꝓbare ſi ex deo ſunt aut aliūde. Sīliter cū ſuadet ꝙ rōnabile ſit obſequiū nr̄m. ⁊ irrep̄henſibile. Gloſa ſup illo. Fiat obſequiū cuȝ diſcretione vt corpa caſtigent᷑ ſic.ꝙ nō nature defectu cogātur diſſolui, ſȝ vicijs mori. Sic dr̄ Auguſti. in ſpecło clericoꝝ. Carnē vr̄am domate ieiunijs ⁊ abſtinētijs cibi ⁊ pot⁹ quantū valitudo ꝑmittit nature vt illa ꝯſeruet᷑. ⁊ vicia interficiātur. Inſignū hui⁹ vetus lex precepit.in om̄i ſacrificio ſal adeſſe. Quia hō rōnabiliter cū diſcretiōe. ⁊ charitatis feruore. debet de corpe ſuo. deo facere ſacrificiū. Tunc enim rōnabile dr̄ ſm̄ doctores ſacrificiū nr̄m. qn̄ fit ſine ꝓximorū leſione ⁊ offenſione.ꝯtra certos q̇ offerunt corpora ieiunio ⁊ caſtitate aut diſciplinis. vt alijs improperent gulaȝ. incōtinentiā ⁊ ceteros defectus. Scd̄o erit ſacrificiū nr̄m rationale.ſine dei tēptatione.ꝯtra illos qui in ſuis exercicijs ſpūalibus tēptant deū. qui ꝑter auxiliū humanū. qđ ꝯmode hr̄e poſſunt querūt diuinū. vt nolētes illa aut illa ſape aut facere dicētes de⁹ ꝓuidebit. Sic tercio dr̄ rōnabile.cū fit ſine notabili corpis leſione.qꝛ corpa vt patuit nō ſic ſunt offerenda vt ex defectu natura ledat᷑ diſſoluat᷑ aut infirmet᷑. Sic dr̄ btūs Johēs. Apoca.iij.in perſona xp̄i. Suadeo tibi a me emere aurū ꝓbatū ignitūȝ vt locuples fias. Sic ptȝ ꝙ in oībus pretactis demonis tēptationib⁹ ⁊ alijs ſilibus.recurrendū eſt ad ſpēm veritatꝭ ſcīe ⁊ intellectus.qui de oībus nos informabit.vt etiaȝ dr̄ btūs Johānes in ꝑma ſua canonica cap̄.j. Et ſaluator docuit in heremo qn̄ ad eū acceſſit tēptator. In ſignū cui⁹ etiā ſepe ſctā mat᷑ ecclīa orat. vt dei veritas.ſp̱ maneat in cordib⁹

v
Remedia ȝ
irrationabilia exercicia

x
Sacrificiū
dr̄ rōnabile.

y
¶ Cōcluſio.
Tēptatus
recurrere hȝ
ad ſcṗturaſ

noſtris. ꝛ omnis inimici falſitas deſtruatur. que veritas
ꝑ os dei nobis innoteſcit. Sic ad diuinū eloquiū ſꝑ recur
Concluſio. rendū eſt Et licet innūerabiles ſint modi. q̇bꝰ nos mille
artifex nititur ad pctā inducere ꝛ allicere. qui mille hbact
modos tēptādi hoīes ꝛ nocēdi iſti tñ quattuoꝛ ii
pꝛincipales ꝛ cōioꝛes. ꝯtra q̊s vigilandū eſt ſignāte
qui deo dediti ſunt. ꝛ exiſtūt de ſoꝛte dñi. quoꝝ ē ꝛ p
A quottidiana cōtra eiꝰ tēptamēta. Vñ bona opa. dy
Opa bona dyabolū irritāt ad tēptationem. ſunt irritamēta. Sic hūilitas xp̄i qua ſe dedit ī bapt
te ſub manibꝰ iohānis. Eius receſſus in deſertū in q
dedit in oꝛonē ꝛ ad vocandū ꝯtēplationi. Eius in t
to abſtinentia ꝛ ieiuniū. que tria hodie in deuotis rep
tur. p̄ceſſerūt tēptationē in xp̄o. ꝛ hodie maxime toꝛ
dyabolū. in ſuo peſſimo ꝓpoſito eū impediēdo. Dicit
ctus Grego. ſuꝑ illo Job. cū dñs queſiuit. Vñ v
than. rñdit. Circuiui terrā ꝛc̄. Circuit dyabolus qat. cu
na coꝛda circūuenit. vt mala inſerat. inſerta cu
B mulata ꝑficiat. ꝛ ꝑfectis iniq̄tatibus ad penas ſocios tr
Tēptari et duci ī tēptatione drn̄t. hat ꝛ acq̇rat. Ex quo elicitur. ꝙ vt etiā vult beda. Aliud ē
tēptari. aliud duci in tēptatione. A p̄mo nemo ꝑſumat ſe
liberū. vt dicit Hilarius. Quia ſi xp̄m preſumpſit tēptare
maxime nos. Dicit ſanctus Bern̄. in quodā ſ̄mone Frēs
ꝛ ſoꝛoꝛes. premunitos. ꝛ p̄monitos vos eſſe volo. nemini ē
ſuꝑ terrā ſine tēptatiōe victurū ſi cuiq̄ꝫ forte tollitur vna.
magis ſecurus ꝛ pauidus expectet aliā. vt nemo ꝑfectā re
quiē ſibi audeat polliceri. Ideo neceſſe eſt vt tēptatōes ve
niāt. qꝛ nemo coꝛonabiť. niſi q̇ legittime certauerit. Chri
C ſtus ḡ nos ſua tēptatione auiſat. quō tēptatoꝛ ſꝑ ꝛ in om̄i
Temptatoꝛ plus deuotos querit loco vigilat. ſemꝑ inſidiať. ꝛ tanq̄ꝫ leo rugiens circuit. Et
auidus appetit cibos delicatos. deuotoꝝ ꝛ innocētuꝫ ani
mas. Ipſe vt pharao pueros maſculos. ſcꝫ viriles in dei
ſeruitio interficere conatur. ꝛ vt herodes innocentes pue
ros puros. ſicut leccatoꝛ qui moꝛdet in pomo. nō in parte
putrida ſed in ꝑte ſanioꝛi dentes figit. Ita dyabolus ani
mas ſanas nō putridas. deglutire ꝛ deuoꝛare cōcupiſcit.
nō tamē coꝛpꝰ putridū. Sic dixit rex Sodomoꝝ ad abra
am Geñ. xiiij. Da mihi aīas. cetera tolle tibi Sic dt Chri

ſoſto. Non ſaluator de pugna ſolū auiſat. ſed et exemplū. locū. τ tēpus pugnādi τ vincendi. ſua pugna in pnīa. τ loco abſtracto oſtendit. etiā ptātē aduerſarij minuēdo. Jn̄ dicit Aug⁹. Chriſt⁹ dyabolo ſe tēptandū prebuit. vt nos inſtrueret qualiter dyaboli tēptatiōes vincam⁹. q̇a minima eius tēptatio ſi ſupata fuerit eſt nobis meritoria. Et vt ad ſupandas ei⁹ tēptatiōes mediator eſſet. nō ſolū p adiutoria. verūetiā p exēpla oñdit. Vn̄ licet homo a tēptatiōibus oībus ſe nō poſſet ſuis virib⁹ cuſtodire. auxilio tn̄ pōt dn̄i dei. q̇ cū tēptatōe vt dt apl's. j. ad Coꝝ. x. facit ꝓuentū ſcʒ dādo augmentū ꝟtutꝫ vt vincere poſſim⁹. Sic angelos nobis deputauit ad cuſtodiā. q̇ nos iuuāt τ aſſiſtūt. ſignāter cū hō facit meli⁹ ſuū. Proniores eni ſtꝫ τ fortiores ad ꝓtegendū τ iuuandū. q̄ʒ mūdus. caro. τ dyabolus ad impellendū. Scim⁹ ex fide. ꝙ nō eſt loc⁹. vbi nō eſt de⁹ cū eſſentialiť. pn̄tialiter. τ potētialiť eſt in celo in terra. τ in inferno. ad intellectū ſctōꝝ doctoꝝ. Sic dt apl's ad Hebre. iiij. ꝙ nll'a creatura inuiſibilis eſt in ꝯſpectu ei⁹. qꝛ oīa nuda τ apta ſunt oculis ei⁹. Cuʒ iam ꝑ eum multipl'r incitamur τ inuitamur ad pugnandū cōtra nr̄os aduerſarios. exēplo regis nr̄i τ ſuoꝝ militū p ſctōs. q̇ vincēdi modū dederūt. τ premiū victorie oñderūt. Jdeo nō multū turbanduʒ nobis eſt. ſʒ virili aīo pugnandū. mēorando ꝙ in cōſpectu regis creatoris nr̄i. oīm militū celi. parentū nrorūʒ cūctorū amicoꝝ nr̄oꝝ in celo exiſtentiū pugnam⁹. qui victoriā nr̄am optāt et expectāt. inſup τ oppreſſionē inimicorū noſtroꝝ exultant. vt coronā victorie τ glorie nobis conſeruēt. Expientia docet. ꝙ miles gaudet ex inuitatiōe pṅcipis ſui. ad bellandū ꝯtra mortalē principis ſui inimicū. ſed magis gaudet cū nouit pṅcipis ſui cum tota milicia τ amicoꝝ pn̄tiaʒ. Jnſup maxīe gaudet. cū ſcit ſuū aduerſariū ita debileʒ. ꝙ neminē vincere poſſit niſi volenteʒ. Sic noſcit ſe vincenduʒ. cum viriliter pugnat. τ eterna glorie corona coronandū. Dicit beatus Auguſtin⁹. Rex auiſat ſine medio. certa viriliter ego iuuabo. vince ego coronabo Dicit ſanct⁹ Bern̄. in iſta materia. Jocundū dei iudiciū ꝙ ille ſupbus malleator. ſcʒ dyabol⁹. neſciēs fabricat coro

D
Temptatio nō dʒ deijcere hoīem.

E
Temptatio bona qn̄ dʒ

F
Deus ē vbiqꝫ tripl'r.

G
.Conſolatio in tēptatiōe

H
Gaudiuʒ in temptatōne

nas eternas victoribus. oc̃s impugnãdo. ⁊ omnibus ſuccũbẽdo. Sic dauid in p̃s. Supra dorſum meũ fabricauerũt pctõres. ſcꝫ coronã glĩe perpetuã. ſemꝑqꝫ duraturam.

I

Peccatũ nocet ſolũ hoĩ.

¶ Patet ex iſtis abſolute loq̄ndo. ꝙ tẽptari eſt cõe oĩ hoĩ. nec eſt hoĩ nociuũ. imo ſepe ꝓficuũ ⁊ vtile. Regula eſt doctoꝝ. ꝙ nec dyabolus. nec mundus. nec caro. nec infirmitas põt hoĩ nocere. ĩmo ſimplr̃ nihil. niſi delictũ aut pctm̃. Sic cũ nulla nocebit aduerſitas. ſi nulla dñatur iniq̃tas. Sic dicit ſapi. Eccl'i. vij. Qui cuſtodit preceptũ. non expietur q̃cq̃ꝫ mali. Jmmo dicit ſe ſcire apl's Ad Roma. viij. ꝙ diligentibus deũ oĩa. ſcꝫ que eis accidũt cooꝑant̃ in bonũ. Sed aliud ẽ in tẽptationẽ duci. ille em̃ ducit̃ in tẽptatõeꝫ. q̇ pctõ quo tẽptat̃ cõſentit ſic ꝙ vincit̃ a tẽptatore. q̇ ducit eũ quo ipſe vult. Sic ſaluator docuit petendũ nõ vt non tẽptemur. qꝛ vt patuit ſine tẽptatiõe viuere nõ poſſumus ſed ne inducamur in tẽptationẽ. pctõ tẽptatorꝭ ꝯſenciẽdo vt ſicut pr̃ noſter tutabit nos ſua cuſtodia. ne ꝓualeat nobis aliq̇s tẽptator aut aduerſariꝰ. ⁊ liberet nos ab oĩ malo ꝓ omĩ momẽto qđ nouerit ſibi diſplicere ⁊ nobis ẽẽ nociuũ. Sic dicit btũs Cyprianꝰ. aliud ẽ tẽptari. aliud duci in tẽptatõeꝫ. ⁊ aliud induci in tẽptationẽ. Ducit̃ qui temptatione pulſat̃ ſed nõ deijcit̃. ſed in tẽptatiõeꝫ inducitur q̇ ſuccũbit ⁊ a tẽptatiõe ſuꝑatur. Jnducere eſt intus ducere ⁊ ſuccũbere qđ petimꝰ amouere a nobis in dm̃ica oĩoe.

K

Duci in tẽptatõeꝫ q̇d ſit

L

Duci ⁊ induci in tẽptatõnẽ differũt.

¶ Sed circa premiſſa occurrit dubiũ. qđ aliq̃n inquietat ſcrupuloſos. Cum aliud ſit tẽptari. ⁊ duci in tẽptationeꝫ. ⁊ nemo ſit ſine tẽptatione. licet multi nõ inducunt̃ in temptatiõeꝫ. Cur tũc vnꝰ hõ plus tẽptatur q̃ꝫ aliꝰ. ⁊ ego plus in illo. vel illo vicio q̃ꝫ alter. Dicũt hic doctores. ꝙ ibi ad plenũ nõ põt efficax ratio dari. qꝛ dei iudicia ĩ illo ſunt occulta ⁊ abyſſus multa. Btũs tñ Auguſti. in ſermone dm̃ in mõte. ⁊ ſuꝑ Geñ. videt̃ dare rõnes certas. quaꝝ p̃ma fundat̃ in diuina iuſticia. que pctõreꝫ ꝑmittit temptari in pctõ ſeq̄nte ꝓpter pctm̃ precedẽs qđ non cogitat penitere. ſic pctm̃ eſt pena pctĩ. vt violans ſabbatũ inebriãdo ſe. interficitur. aut aliũde frangit colluꝫ vel ꝑtinax. aut temerarius in ſuo ſenſu cadit. in hereſim aut deſperationeꝫ. Sic

M

Vnus temptat̃ plꝰ alio

N

Pctm̃ pena pctĩ dicitur.

em̄ dicit bea. Gꝛego. ꝙ peccatuꝫ non ꝑ penitentiā deletuꝫ aut ablutū. mox ſuo pondere in aliud trahit. Sic dꝛ ozee Sanguis ſanguinē tetigit. ſcꝫ cū peccatū additū eſt pctō in penā. Itē pſ. Appone iniquitatē ſup iniquitatē coꝝ. et nō intrēt in iuſticiā tuā Sic ꝯtigit romanis. qui cū cognouerūt ipſum. nō ſicut deū gloꝛificauerūt. putantes ſe ſapientes ſtulti facti ſunt. ideo tradidit illos deꝰ in repꝛobum ſenſum. vt facerent q̄ non ꝯueniūt. repletos oīm̄ iniquitate ꝛ malicia. vt dꝛ apl̕s. ¶ Dyabolus ductoꝛ ceci dicitur. qꝛ hoīeꝫ pctīs excecatū ducit ad ſuā voluntatē vt ꝓpꝛiuꝫ iumentū. tanq̄ꝫ carnifex ad macelluꝫ. donec ſecū cadit in foueā inferni. Venit em̄ peccatoꝛ eo ducēte. ex viſis. auditꝭ. aut guſtatis in āmirationē. iñ in cogitationē. iñ in delectationē. poſt in ꝯſenſum. depoſt in actuꝫ. ¶ Poſt in ꝯſuetudinem peccādi. poſt in vilipēſionē out defenſionē pcti ¶ Poſt in gloꝛiatiōeꝫ de malicia. poſt in deſperationem. quaſi nō vult nec p̄t dimittere. ꝛ tūc ſequit̄ vltīm eterna p̄cipitatio Sic ruſticū dn̄ico vl̕ feſto die ducit ad tabernā q̄ dꝛ lacus dyaboli vel palus. in quo oꝛiūtur putei fetidi. lutoſi ebrietas. caſtimargie. luxꝰ blaſphemie. ludi. furta. fraudes. iurgia hoīcidia. ꝛ ſilīa. ꝛ poſt ſequitur infernus. Sic dīno iuſto iuditio. pctm̄ agitat pctm̄ donec homo dyabolo īſtigāte venit in repꝛobū ſenſum Sic contingit pctōꝛibus. ſicut pueris qui poſtq̄ꝫ ml̕tū in circuitu ābulauerūt. tādē turbato cerebro cadūt ad t̄rā īpꝛouiſi. ſic pctōꝛ cū diu ī pctīs aut mūdi vaītatibus circuiuit in pūcto ſepe deſcēdit dīna iuſticia et eū rapit ad īferni nouiſſima. vñ nūq̄ꝫ ī eternū exire poterit Sic ml̕ti non temptātur. qꝛa demone poſſidētur Iuxta illud btī grego. illos ſolū dyabolꝰ pulſare negligit quos q̇eto iure ſe poſſidere ſentit ſic ꝑditos ex cautela ſepe viuere ſinit maximis in pctīs. ſc̄da rō quare vnꝰ plus alio temptat̄. venit ex dīna miſicoꝛdia vt ſcꝫ temptatꝰ reſurgēdo ſe hūiliet. ꝛ depoſt in agēdis cautioꝛ fiat. ꝛ ſic magnitudiem diuine benignitatis ampliꝰ ꝯgnoſcat. ſic ſepties in die cadit iuſtꝰ Sic ꝛ legit̄ de helya ꝓpheta iij regū xix. Cū fugit a facie ieſabel cepit tedere et meſtus eſſe ꝛ ſub iunipero pꝛetedio doꝛmire. occiſis ꝑ ipſum ꝓphetis baal. ꝛ cū foꝛ

D
Dyabolꝰ cecoꝝ ductoꝛ.

P
¶ Scala inferni.

Q
Tēptat̄ bonus ſepe mi

Q
Tēptatꝰ bo/
nus ſepe mi
ſicordia dei

titer pro domino ꝯtra ydolatras pugnaret. dn̄i temptari
onem de tedio ſubijt ꝑmiſſione ipius ꝓpter cuſtodiā humi
litatis. ne de ṽtutum magnitudīe ſuꝑbiret. Dicit beatus
gregoriꝰ ꝙ noſtra ꝑfectio eſt. nr̄e imꝑfectiōis cognitio Do
minꝰ etiam ſuos veros milites. freq̄nter temptari ꝑmittit
⁊ ad tēpus vt dͣt yſaias. lv. faciē ſuam abſcondit ab eis. ſi/
cut ſanctꝰ antho. poſt pugnā queſiuit. vbi eras bone ieſu
vt eū ampilius deſideremꝰ ⁊ amemꝰ. Sic etiā ſubeſt cau
ſa quare ſancta mater eccl'ia in quadrageſima. faciē abſcō
dit crucifixi vt illā ampliꝰ deſideremꝰ ⁊ deuotiꝰ imminēte
paſca crucifixū regraciando adoremꝰ. Sepe enī quāto for
tiores ſunt milites xp̄i. tanto fortiꝰ pro eoꝝ glīa a dei miā

R
Fortis plus
temptatur.

⁊ laude ꝑmittūtur temptari. Dicit yſaias xxiiij. Spūs ro
buſtoꝝ. quaſi turbo impellēs ꝑietem. Etiā quāto dyabo/
lus ſibi repugnare ꝯſpicit. tanto magꝭ īpugnare ꝯtendit
ſicut hoſtis malꝰ ⁊ proteruꝰ quāto fortius vincitur. tanto
ꝯtra victorē ſeueriꝰ acuitur ⁊ erigitur. Vn̄ ſepe fortiores
magis temptant̄. Dicit beatꝰ gregoriꝰ. Tot nos iaculis ꝑ
cutit dyabolꝰ. quot nos ꝑturbatōibus affligit. Et ecōtra
tot in eū iacula mittimꝰ. quot ꝑturbatiōibꝰ ipiius hūiliter
reſpondemꝰ. ⁊ ꝑuipēdendo aīm auertimꝰ. Dicit tn̄ ſctūs

S
Diaboli im
potētia ptz.

cyp̄anus pro ꝯſolatōe temptati ꝙ aduerſariꝰ dyabolꝰ ni
hil poteſt ꝯtra nos. niſi a deo ꝑmiſſus. in ſignū cuius ho/
mo dieti petit. ne pr̄ noſter pius patiatur nos in tēptatio/
nē duci qꝛ qn̄ ille nō ꝑmittit. tunc nulla tēptatōe poterit in
nos militare. Sic dͣt Criſoſtomꝰ ſuꝑ illo mathei. viij. vbi
dyabolꝰ dixit ſi eicis nos. mitte nos in porcos. dyabolus

T
Deus hoīez
temptari ꝑ/
mittit.

nihil poteſt aduerſus hoīem niſi ꝑmiſſus a deo. ſicut nec
potuit in porcos. Et ꝑmittit deus ex ſua miā. vt hn̄o hic
pro ſuis pctīs ſe humiliando accipiat penā. et excitetur vt
dei cognoſcat iuſticiā ⁊ potentiā. ⁊ vt hoīs ꝯtra dyabolū
glorioſior appareat victoria ⁊ ꝯſtantia ac dyaboli tēptātꝭ
maior ꝯfuſio ⁊ pena. ⁊ dei maior īnoteſcat pietas ⁊ miā q̄
ad victores. iuſticia quo ad ſuppreſſos. Hec in ſnīa. b. aug.
in ſcd̄o ſermone domini. Sic etiam dei miſericordia cer/
tos ſaluandos preſeruat vt non temptētur. quia ſunt ita
debiles et imbecilles bellatores ꝙ ſtatim ſuccumberētan

teqꝫ ab aduerſario vincerentur. Sic etiam certos non tēptat ex ſua ſuꝑbia. quia eos vilipendit ex nimia eorum debilitate. Sicut alexander magnꝰ noluit bellare ꝯtra amaſones ꝓpter ſexum infirmioreȝ. quia mulieres erant.

Tercia ratio. quare vnus plus temptatur alio. capitur ex ꝑte alioꝝ fidelium. vt illi videntes aut audientes aliquē magnum deuotum deo dilectum. temptatione victum ac cadentem ſe ſollicitius. dei auxilio ꝑ orationes muniūt. cautius cuſtodiunt. ⁊ dei iudicia occulta venerētur. ⁊ timent ne etiam cadant. Exemplariter poterit hoc deduci in ſancto Dauid Salomone Petro Paulo ⁊ pluribus alijs. Sic ⁊ videntes alioꝝ animoſitateȝ ⁊ conſtantiā in bono ⁊ audientes quibus telis ⁊ modis aduerſarium vicerunt et ei reſtiterunt. auiſamur ⁊ animamur. ad optinendum ſimilia arma. vt ei fortiter reſiſtemus. ⁊ ſuo modo etiam pugnemus. Sic ſanctus Abraam Job Thobias. ⁊ multi alij cum chriſto leguntur temptati. alijs fidelibus in exemplum vt ſpeculum noſtrum. ⁊ ad eoruȝ recōmendationem. de fideli conſtantia ⁊ glorioſa victoria.

v
Tēptat᷑ vnꝰ ꝓpter alium

Dicunt doctores. quando homo poſt bonum opus temptatur ꝙ ſit bonum ſignum. quia iam glorioſior ⁊ fortior factus eſt. ſicut miles poſt pugnam. Etiam tunc experientia diſcit ſe habere theſaurum gratie. queȝ dyabolus inſequitur. ⁊ nititur auferre. cū nemo nuduȝ inſequit᷑ aut ſpoliat. Etiam per hoc ſe noſcit aliud dyaboli malum in quo prius vixerat ſe declinaſſe. Sunt ⁊ alij multi temptatiōis fructus ⁊ vtilitates ſingulares. quoꝝ certos tangit beatus Grego. xxiij. moraliū. vide late ſi placet.

x
Bonuȝ ſignū cū hō pꝰ opus bonū temptatur.

Docet qūo tēptatōne humiliamur ducimur in cognitionē ꝓprie infirmitatis. cauti reddimur purgamur. erudimur. ꝓbamur. et excitamur Sic de ꝓbatione. vt glosa ſuꝑ illo Gen̄. de Abraaȝ. nunc cognoui qꝛ times dn̄m. Sicut vaſa non cognoſcunt᷑ integra eſſe ad plenū. niſi cōcuciātur vt ſonus audiatur Nec cognoſcunt᷑ perfecte eē cocta niſi ymbribus exponunt᷑. ſic hoīes nō ꝑfecte cognoſcunt᷑. donec pulſati terroribus. tribulationibus. aut delectatiōibus nō ſuꝑent᷑. hec ibi. Sic hos ⁊ multos ſil'es fructꝰ nō haberemꝰ. ſi oīno. ſine omni

y
Tēptatiōis ꝟtutes multipliciter.

temptatione viueremꝰ. Vide de iſtis cauſis latiꝰ caſſiodorū. de collatiōibus patꝝ vbi addit ꝙ v̄tuoſorū olim tēptatio fuit olī ſic dura. ꝙ nemo ſolus heremū ībabitare auſꝰ fuit. ⁊ cū vna ꝑs fratꝝ dormirēt alia inſtantius orauit nec diabolus dormiētes inquietaret ſic vicibus alt̄nantibus ſe orōnibus munierunt ⁊ protexerūt ¶ Diceres. cū tot ſūt fructꝰ tēptationis. quid tunc mouet aduerſariū nr̄m dyabolū. ꝙ modis varijs conaẗ nos decipe ⁊ tēptare. vt de illꝰ fructꝰ certos adminꝰ ꝯſequamur. Rn̄ſio. Facit hoc ꝑmo ex īuidia dic̄ magiſter ſnīaꝝ. xxi. diſtintiōe. xi. Vidēs dyabolus hoīem ꝑ obediētie hūilitatē poſſe aſcēdere. vn̄ ipſe ꝑ ſuꝑbiā corruebat īuidet ei. torq̄ẗ enim ex nr̄o bono. Dicit alanus in deplāta nature. Inuidis aliena proſꝑitas aduerſa ē. ⁊ aliena aduerſitas ꝓſpera eſt ī aliena triſtitia ḡtulatur. Moris etiā eſt principū ⁊ dn̄orꝝ cū caſtrū aut opidū ꝑdunt. quod ſue ditiōi aut dominio qualit̄cūqꝫ fuerit ſubiectū. mox ꝑ ſe aut ſuos. diuerſos cogitant aut attemptāt modos. vt ad ſuā poterūt acq̄rere iterꝝ ditiōez ⁊ grauiꝰ ad hoc tēdūt. quāto diutiꝰ illud poſſiderūt ⁊ illis carius fuit. Sic dyabolus prīceps mūdi vſurpatione tyrannica non natura. mox vt hoīem quē tenebat in pctīs. ꝑ pn̄iam ⁊ bona oꝑa ꝑdidit. ⁊ ideo ꝯtinuo ipm̄ īuadere nō deſiſtit. ⁊ ad reoptinēdū media oīa que nouit attēptat. Sic dictū fuit ſancto euſtatio cuiꝰ feſtū in eccl'ia agiẗ per xp̄m. Qꝛ dyabolū reliquiſti ⁊ fidei mei ſacramētū recepiſti ꝯuerſus ad me toto corde ideo toto poſſe ꝯtra te īimicꝰ armatꝰ eſt. varijs vt tēptatiōibus te impugnet. Sed tu in oībus fortis eſto ego tecū ero ī oībus Vide ſi placet latiꝰ in paſſionali. ¶ Sic legiẗ de ſctō certo religioſo q̇ gratiā illam habuit vt demōes videret tamqꝫ hoīes. Qui tp̄e certo. ſuū monaſteriū viderat demōibus plenū. vn̄ territus licētiā obtinuit ſe trāſferēdi ad aliud monaſteriū. ſic ꝯtigit ire ꝑ forꝝ. ī quo ml'titudo magna hoīm fuit. ⁊ ſolū vidit inter omnes illos hoīes vnū demonē. quē ad ſe vocās ⁊ ꝯiurans. cur ipſe ſolus ibi eſſet. et tot in ſuo monaſterio. Qui dixit ſeibi non egere auxilio. cū oīs illa hoīm multitudo ſuo ad plenum eſſet ſubiecta dominio et facerēt illud quod eis bonū eſſet

F
Dyabolꝰ certis cauſis tēptat.

F
Dyaboli inuidia orta ē in orbe.

G
Exemplū ꝙ boni plꝰ tēptantur.

qđ ipſe eis ſuggereret. Sed in ſuo monaſterio ſunt monachi nūero quidē pauci. ſʒ aīo viriles. ⁊ acres ad bellum robuſtiſſimi. Et ſup̱ hoc eſt ibi angeloꝝ cuſtodia qua ſunt p̄muniti ⁊ muro diuine ꝓtectiōis circūdati. q̇ nō ſoluʒ nr̄a tela nō fugiūt. ſʒ viceuerſa ī faciē nobis reſiſtūt. tela ignea in nos mittētes. Ideo neceſſe eſt ibi ml̄tos fore bellatores vt dū nr̄oꝝ vna acies deuincit᷑. belluʒ p̱ alios repat᷑ ⁊ monachi q̇ non cedūt vni. cedēt ſaltē alteri. tedio ſup̱ati. Hec vir dei audiēs. mox ad ſuū cenobiū. tanq̄ʒ ad locuʒ eximie ſanctitatꝭ rediit. ⁊ fratrib⁹ ſingl'a narrauit eos aīmans ad dn̄ica bella fortiter pagēda. Idē de ſctō alio legit᷑ p̄re. qui duo viderat monaſteria. vnūʒ ſub regulari obſuātia in q° multi apparuerūt demōes. aliđ ſine vita regulari. in quo vnū tm̄ vidit. ex eodeʒ fundamēto. Sic ꝯcludit᷑. licet oēs ex inuidia dyabolus inuadit. plus tn̄ deuotos penitētes. ad rehabendū caſtrū qđ p̱didit. i. aīam fidelē p̱ pn̄iam ablutā.

B
.Dyabolus triplici cauſa homī inſidiatur.

¶ Scđo mouet᷑. ad inſinuandū nobis ex ſua ſuperbia que in eo radicata eſt ab ortu ſue creationis. ⁊ initium oīs eſt pctī. Supbia illi⁹ eſt nature. ꝙ neminē ſibi patitur an̄ferri. ſʒ oībus nitit᷑ dn̄ari ⁊ preeſſe. Dicit Hugo ꝙ ſup̱bia elatio eſt viciosa. q̄ ſup̱ioribus ⁊ parib⁹ ſatagit dn̄ari. Ex iſta ſup̱bia inane gloriās. alios hodie ſicut poſt creationē luciferi. alios ſibi cupit adherere. ⁊ ab aliis vult venerari ⁊ reuereri. Hinc ⁊ rn̄ſa dat ſepe ⁊ remedia in diuerſis infirmitatib⁹ aut vexatiōibus ⁊ tribulationib⁹ dei p̱miſſione. ꝯſilia ⁊ auxilia. vt ad ſe trahat ydolatras ⁊ hoīes fatuos in diuerſiſſimis ſup̱ſtitionib⁹ ⁊ deceptionib⁹ Ex illa etiā ambitione ⁊ ſup̱bia. varios attēptat modos decipiendi hoīeʒ. vt ſi in vno nō ꝓficit in eū cū alio poſſit deiicere. Patuit circa xp̄m. etiā circa ſctm̄ Iob. quē varie tēptauit circa tp̱alia. circa ꝓles ⁊ ꝓpriū corp⁹. Sic etiam addit ꝯtinuitatē tēptaturis ex ſup̱bia. cū quaſi q̊tidie ⁊ ꝯtinue impugnat. vt ſaltē nos tedio poſſet vincere ⁊ accidia. Sic legitur in Daniele de miſtris reg꜡. qui intelligunt᷑ demōes. ꝙ nō ceſſabāt fornacē accēdere ꝓpter innocentes. vicʒ Danielē ⁊ ſocios ei⁹. Quia demones nullo tp̱e ceſſant hoīes impugnare. Addit etiā tercio ex ſua ſup̱bia vniuerſaliter

C
Dyaboli ſup̱bia tripliciter tēptat. ſ.
Varie.
Continue.
Vniuerſalr̄

D Hūilitate dyabolus vicitur.

continuitateꝫ q꞉ vniuerſaliter omnes impugnat. fortes ⁊ debiles. iuuenes ⁊ ſenes. diuites ⁊ pauperes. viros ⁊ mulieres. licet ex ſua nequicia ſub differentia. ſm̃ ſub ⁊ ſup̃. De iſta ſua preſumptiōe pōt illud intelligi Job. Non eſt ptās ſuꝑ t̃rā que cōꝑatur ei. factus eſt vt nullū timeret. intellige ſuꝑ terrā. Om̄e ſublime videt. ipſe eſt rex ſuꝑ om̄es filios ſuꝑbie. Sic ptꝫ. ꝙ ex ſua ſuꝑbia tēptat tripl̛r. varie. ꝯtinue. ⁊ vl̛r. Vnde ſcti hāc ſuꝑbiā ei⁹ attendētes. cōīter ꝑ hūilitateꝫ. ⁊ ſigna aut remedia demonē vicerūt ⁊ ꝯfuderunt attendētes ꝙ oīs pugna. īmo oīs ſpūalis labor ſine hūilitate que preco eſt caritatis van⁹ eſt. Sic legit̃ de ſctō Daciano ep̄o meydiolanen̄. ꝙ cū pro defenſione fidei voluit ire ꝯſtātinopolim. ac venit carnotū. cū ſuo comitatu largo. ⁊ nō inuenit hoſpiciū ꝯgruū niſi domū quandā. in qua ciues dixerūt demones inq̇etare hoīes de nocte. Rñdit vir venerabilis ſuis vt ibi intrarent. q̇a ſciuit mentis ſecuritatē in talib⁹ eſſe magnū remediū. Cum noctis medio dyabolus cepit mō cōi. rugitus leonū. bulat⁹ pecoꝝ. rugitū aſinoꝝ. ſibilos ſerpentū. ſtridores porcoꝝ ⁊ ſoricū. vt dei viro timorē incuteret. quibus clamorib⁹ excitatus ⁊ agitatus nō timens dixit ad demonē. Bn̄ tibi ꝯtigit miſer. Tu em̄ qui dixiſti. ponā ſedē meā ad aquilonē. ⁊ ero ſimilis altiſſimo. nūc beſtijs. porcibus. ⁊ ſoricibus ſilis factus es. ⁊ qui deuꝫ imitari indigne voluiſti. ecce vt dign⁹ es beſtias imitarꝫ. Ad quā vocē dyabolus ꝯfuſus ita erubuit. vt eandē domū. ad exhibēda ſolita mōſtra amplius nō intrauit. Sic legit̃ ꝙ ſctūs Anthonius bellis diuerſis ⁊ pugnis habitis in ſpecie beſtiarū cū demonib⁹ apparentibus. qn̄ plus ſtare nō potuit. orans ꝓſtratus clara voce dixit. Si ꝯſiſtant aduerſuꝫ me caſtra. nō timebit cor meū ⁊ eos deridens ſubiunxit. Si viriū aliquid haberetis. ſufficeret vnus ſolus ad prelium. ſed cū xps me⁹ vos eneruauit viribus. multitudine nitimī dolores ⁊ terrores inferre Immo ⁊ hoc eſt vr̄e infirmitatis indiciū. ꝙ formas mortaliū induitis beſtiaꝝ. ſi quid valetis ſi ptāteꝫ in me accepiſtis. ecce aſſum. deuorate ꝯceſſum. Sic irriſi ⁊ confuſi. mox ſui militis ꝓpugnatoris. ieſus ꝓtector affuit. cui an thonius ſuſpirãs dixit. Vbi eras bone ieſu. vbi eras. cur a p̄ncipio mihi nõ ſubueniſti. Cui dñs. Anthoni hic fui. ſed expectaui videre. quõ viriliter decertares. Et ideo promiſit ei. glĩaʒ noĩs ſui per vniuerſum mundũ. Iſto modo docuit remediũ ꝯtra demonũ tẽptamẽta timorẽ abijcere. in dño ꝯfidere. demonẽ cõfundere. cruci xp̄i ſe ſignare. ac oꝛis ſuffragiũ cũ eleuatiõe oculoꝝ ad deũ aſſumere item dixit demonib⁹. Signũ crucis. ⁊ fides ad deuʒ. vobis eſt murus impugnabilis. Sequit̃. Cum oculos eleuaret ad celuʒ vidit deſuꝑ aperiri culmẽ dom⁹. ⁊ repulſis tenebꝛis ad ſe radiũ lucis vidit influere. poſt cuius ſplendoꝛis aduentũ nullus demon apparuit. ⁊ oĩs doloꝛ coꝛpoꝛis ceſſauit. ⁊ ſua cella in integꝛũ reformata fuit. Siĩe legit̃ de multis alijs ſanctis patrib⁹. qui ſilĩ mõ ꝯfundendo dyabolũ a ſe in ſuis tẽptatõnib⁹ fugerũt. Sic dat remedia alia ſanctus Anthonius ſuis diſcipulis quibus ipſe reſtitit dyabolo ⁊ vicit. vnũ nominãdo ſe ſeruũ xp̄i viuentis. ſignando ſe in frõte ſigno crucis. Sic de ſctõ hylarione legit̃. cuʒ in foꝛma equoꝝ ſuꝑ ſe ruerent demones. oꝛabat alta voce ſignauit ſe cruce ⁊ clamauit Ieſu ieſu. ⁊ ſtatim oĩs illa turba. a terra eſt abſoꝛta. qđ videns ſctũs pater exultans ait. Equũ ⁊ aſcenſoꝛeʒ deiecit in mari. Hij in curribus hij in equis. nos aũt ĩ noĩe dñi di noſtri inuocando triũpham⁹ Scđm remediũ qđ dedit ſctũs Autho. frĩbus. vt ſeipſos ⁊ loca ſua crucis ſignaculo munirent. qꝛ metuũt tropheũ quo ſaluatoꝛ eos expolians eſſe fecit oſtentui ⁊ deriſioni. ⁊ baculũ quo ꝑcuſſi ſunt. ⁊ eoꝝ p̄tãs minuta. Sic addit etiam. ꝙ fides alta voce dicta ꝯfundit eos. ſic leo in rugienti. qui circuit ad deuoꝛandũ. ꝯſulit beatus petrus foꝛtiter reſiſtendũ in fide. ſic ſctũs Martinus in extremis eum cognoſcens eſſe p̄ñtem. impꝛoperãdo dixit ei. Quid aſtas cruenta beſtia. ſic xp̄s ait. Vade ſathanas. Alij etiã multi. expuendo aut ſcreando in eum. cum verbis aſperis ⁊ vilibus in eum pꝛoiectis contra ei⁹ ſuꝑbiã eũ ꝯfundendo a ſe fugiunt ⁊ repellunt. Tercio facit hoc ex dei odio Demones eñi ſumme odiũt deũ. qꝛ eoꝝ malũ in eis punit. Sic eis ſuã conant̃. reuerẽtiã. honoꝛẽ. ⁊ obediẽtiã. quã hoĩes faciũt deo. ꝑ temptatiões ⁊ pꝛauas ſuggeſtiones. ſibi pꝛo/

E
Remediuʒ ſcti Antho. ꝯ dyaboluʒ

F
Confuſione diaboluſ vincitur.

G
Crucis ſignũ valet cõtra diabolũ

H
Tercio dyabolus hoĩeʒ temptet ⁊c̃.

curare ⁊ aſcribere. ⁊ ꝑ fallacias in ſuuꝫ ſeruiciuꝫ trahere ⁊ diuinū honorē ex odio minuere. aut oīno ānullare. Dicit phūs. viij. ethico. ꝙ cōicantes in bono honeſto ſe diligūt q2 in q̇bus cōicamꝰ. in his nos diligimꝰ. Sic ecōtra. odiens aliq̇d bonū honeſtū. etiā alios odiētes. q2 in odio participant diligūt. Ideo ſm doctores. carmē. ve. ⁊ lamentū demonū ⁊ ſuoꝝ diſcipulorū in inferno ē. Maledictus deꝰ maledicta trinitas q̄ nos creauit ⁊ ordinauit ſua iuſticia ad hanc penalitateꝫ. De illo alibi lacius dicemꝰ. ſ. de miſeria dānatoꝝ.

I

Cultus ſanguinis gratus diabolo

¶ In ſignū iſtius ꝙ cupiūt dei honorē. ſacrificiū ſanguīs hūani. aut beſtiarū. quo deꝰ honorabat ⁊ placabat in veteri lege teſte aplo. oīa pene ī ſanguiē mūdātur ſm legē. Ad Hebre. ix. ⁊ ſine ſanguīs effuſione non fit remiſſio. Iñ pontifex tabernaculū. ⁊ oīa vaſa miniſterij ſanguine aſpſit. eſt eoꝝ demonū hodie digniſſimū. gratiſſimū ſacrificiū. ⁊ offertoriū Iñ ſuos cultores ⁊ diſcipulos. gentiles. iudeos. nigromāticos hodie. ſicut in veteri teſtamēto. maxīe ad hoc ſacrificiū ſanguīs tēptant ⁊ inducunt. Vñ etiā ſepe innocentū ſecuta ē ſeductio ⁊ homicidiuꝫ. ſic ſacerdotes baal tp̄e helye ꝓphete. ꝑſuaſi a dyabolo. incidebant ſe cultris ⁊ ꝑforabāt ſe lanceolis donec ſanguine ꝑfunderent͛ putantes ſe deū baal placare quē colebāt. Sic legit͛ in Daniele cap. vlt. quō totū regnū babilonie fuit dementatū ⁊ ſeductū. putātes deū bel voratorē beſtiaꝝ ⁊ ſanguīs. Sic dauid ſctūs auiſat fideles ꝯtra ydolatras dicens. Effuderūt ſanguinē innocentē filioꝝ ſuoꝝ ⁊ filiarū ſuaꝝ. q̊s ſacrificauerūt ſculptilibꝰ canaan.

K

Sāguinis oblatio ſuſpecta.

Ideꝫ legit͛ de multis fatuis ydolatris nigromāticꝫ. qui ſanguinē innocentē. etiā ſepe ꝓpriū demonibꝰ ad eos placanduꝫ aut aliq̇d ab eis obtinendū vt putabāt obtulerūt. Iñ nigromātia int͛ alios q̊s hꝫ libros. vnū venerat͛ maledictuꝫ qui dī ſacratus ab eis. vbi diſcipuli ꝓprio ſanguine ſe inſcribūt dyabolo. Iñ execati ſepe. heu mundi amatores ⁊ amatrices ſanguinē ꝓpriū dyabolo offerūt. ⁊ ſibi mutuo lr̄as ꝓprio ſanguine ſcribūt. Et nouiſſime. heretici certi fuerunt ꝑſuaſi a dyabolo ⁊ tenuerūt ſacramēta ecclīe inefficacia ſine ſanguīs ꝓprij effuſione. Et iudei ſeducti putāt ſe indigere ſanguine chriſtianoꝝ. Om̄ia iſta ⁊ multa alia dyabolus ꝓcurat in odiū dei. ⁊ ad ꝓcurandū ſibi honorē. ⁊ xp̄i ſanguinis. ſalutis nr̄e preciū vilipēſionē ⁊ minorationē ſua fallacia ⁊ aſtucia ⁊c.

L
Miracula circa ſanguinē ſuſpecta.

¶ Jtē ſm̄ doctores. ſigna aut miracula q̄ fiunt in diuerſis locis. aut circa altaris ſacramentū. aut alias. vbi de ſanguine fit mētio. ſunt valde aduertēda ⁊ examinãda. ⁊ magꝫ ſuꝑſticioſa ⁊ ſuſpecta habenda q̄ꝫ alia ſigna. qꝛ diſcipuli inſcripti ꝓprio ſanguiē vt docet liber eoꝝ. ſacratꝰ. poſſunt mira circa ſanguinē mortuoꝝ. ex aſtucia etiã pacto demonū.

M
Aſtucia demonis circa ſacr̄ꝫ altar̄.

Sic ad diminuendã ꝓpli deuotionē. fidē. ⁊ dei honorē ⁊ reuerentiã. plꝰ vigilat circa venerandiſſimū ſacramentū altaris. ⁊ plures ibi induxit errores ⁊ hereſes. Jmmo hodie ⁊ quottidie plus circa illud turbat aĩas deuotoꝝ ⁊ ducit in ammirationez. et poſtea in errorē. q̄ꝫ circa alia ſacramēta in odiū ⁊ irreuerētiaz dei. Noſcit eīn. ꝙ in illo ſacratiſſimo ſacramēto. colit̄ verus deꝰ ⁊ hō. ⁊ ſic in eo ꝯtinent̄ tria digniſſima in celo ⁊ in terra. ſcꝫ deitas aĩa rõnalis. ⁊ xp̄i corpus cuꝫ ſanguine. Scit eīn in hoc ſacramēto. inauditã eiꝰ mūificentiã ⁊ largitatē qua ſeipſum nobis dedit. ⁊ oĩa que potuit ꝓ nobis fecit ⁊ oĩa etiã que habuit dedit. ⁊ iſta nobis bn̄ficia mag̃ circa iſtud ſacramentū reliquit dicens. Hec quociēſcunqꝫ feceritis. aut videritis oculo corporis. aut intellectꝰ in mei memoriã facietis. ero etiã in illo ſacramēto vobiſcuꝫ vſqꝫ ad ꝯſummatiõez ſcl̄i. ad cognoſcendū bn̄ficia que generi hūano ſunt exhibita. Sic ⁊ exꝑitur ſine intermedio quō xp̄i ſanguine ꝓpl's redēptꝰ. maiorē ad h̄ ſacramentuꝫ facit reuerentiã. cultū. ⁊ deuotionē. cū ceteris ceremonijs ⁊ ſolēnitatibꝰ. q̄ꝫ circa oĩa alia ſacramēta Jſtud dyabolus ex ſuꝑbia ⁊ inuidia odit. ⁊ nitit̄ impedire quantū in eo eſt. ⁊ ſic diuerſis ſtudijs ⁊ fallacijs ingerit ſe circa h̄ ſacramētuꝫ

N
.Dyabolus ſe transffigurat in angeluꝫ lucis.

Sic etiã ex dei odio transfigurat ſe in angelū lucis. ex ſua ſuꝑbia. vt ei honor indebitus exhibeat̄. Et h̄ facit primo. ꝑſuadēdo mala ſub ſpecie boni. vt hō periculū nō aduertat. aut amara ꝓ dulcibꝰ. more appotecarij abſcondendo. Sc̄do falſum ſub ſpecie veri ꝑſuadēdo. in adoratiōe ⁊ ſacrificio ei exhibenda. Tercio obliquuꝫ ſub ſpecie recti ſug gerendo. vbi ſibi homo maluꝫ facit. vt euadat temptationes. vel vanus aut glīoſus fiat.

D
Auiſamentū beati Anthonij.

Sic btūs Anthoniꝰ auiſat frēs quō dyabolus in nocte veniēs ad frēs. ſolet ſe fingere angelū lucis. ⁊ exercitia deuotorūꝫ laudare. ⁊ etiā feruorē pſeuerantie admirari. ⁊ futura p̄mia polliceri. ſed nolite iuxta dictū beati Pauli om̄i ſpiritui credere ſꝫ probate ſpūs ſi ex deo ſunt.

P
Exēpla quō certi ſub ſpecie boni decepti ſunt.

Legit̄ de quodā fratre ad cuiꝰ cellaꝫ ſepe nocte cū magno ſplēdore venit. multa bona ⁊ ſecreta ei dixit. ⁊ cū frater ei credidit addidit. vt ſecure te ſcias deo gratū fore. ⁊ deo placere vitā tuā. ideo hoc te iudicio volo ꝓbare. Ecce puteus domꝰ altus ⁊ ꝓfundus ē. in quo duꝫ te mittas. ego te illeſum ſuabo. ⁊ ad locū priſtinū ſanum reſtituā p̱ qđ ſcias miniſteriū tuū deo gratū. Ille cū ſtulte demoni crederet ſe precipitādo in puteū totaliter cōfregit. ⁊ vix viuꝰ a multis fratribꝰ extrahi potuit nec tñ pſuaderi potuit. qđ a demone deceptus fuerit. ⁊ ſic miſer obijt. offerens ſe in manꝰ ſui deceptoris ex toto.

Exemplum

¶ Sic legit̄ de alio fratre. quē ſepe dyabolus ſub pretextu boni angeli viſitauit. ⁊ mlta bona ſuggerebat. ⁊ ad bona opa incitabat. Et cū ſic eū captū habuit vt ſibi crederet. dicebat ei. quō dyabolus in pſona ⁊ ſpecie pr̄is vicꝫ ſui ſupioris. ad eū venturus eēt ad eū decipiendū fingēs ſe eū velle viſitare ⁊ videre/ quē cū cellā intrare noueris habeas ſecurim. ⁊ fortiter capiti eiꝰ infigas. ſic amplius cellā tuā petere nō audebit.

Exemplum

Contigit prēm venire ⁊ miſer frater ſic illuſus. prēm ſecuri occidit. qđ nō feciſſet ſi ſpm̄ ꝓbaſſet. ¶ Sic legitur quō certus demon cū aliquo viro ſctō ſtetit in heremo p̱ deceꝫ annos. ⁊ multa ei ſeruitia impēdebat. ꝯſilia bona dedit ⁊ ad bona incitabat. vt oīno bonꝰ videret̄. Qui dixit ſe poſtea velle probare viri ſancti gratitudinē. vt ſibi poſſet in maioribus ſuire longiori tp̱e. Et cū ſanctꝰ peteret. in quo poſſet ſibi gratus fieri. rn̄dit demon. in p̱uo. ſcꝫ añ me geniculādo ⁊ mei honore certa grana thuris in thuribulo offerendo inicias. Tūc ſenex ait. hoc facto te cognoſco. Vade ſathanas. ſcriptū eſt. dn̄m deū tuuꝫ adorabis. Et his auditis. mox euanuit ⁊ nūq̄ꝫ ꝯparuit.

Exemplum

Sic etiā legitur de quadā vidua. quā dyabolus p̱ nouē annos ſub ſpecie ſi/

lij ſui defuncti decepit. donec ꝯtra ꝓhibitionem dyaboli hec ſuo ꝯfeſſori dixit. poſtea ꝯfuſus ſpūs impurus nunq̄ redijt. Sic illa ſecreta ſunt ſapiētioribus et expertis in ſcripturis propalanda qꝛ ſemꝑ dyabolus ſub melle venenū occultat Eſt tn̄ vnū ꝯſolatoriū in iſta materia. vt ſicut venenū nūq̄ occidit niſi cordis ſubſtantiā tangat. ſic nec aliqua dyaboli tēptatio pōt nocere ſi ratio non cōſentit aut volūtas nō acceptat Ergo in oī temptatione. q̄ꝫq̄ prima facie ꝙ apparet videre optimū. tn̄ ſemꝑ hoī ſit ſuſpectū an̄ ꝯſiliū aliorū. aut an̄ diuinū oraculū et auxiliū. qꝛ ſub ouina pelle ſepe latet lup⁹. et ſub hūili voce. anim⁹ crudelis ⁊ ſeuus vt patuit pri⁹ ¶ Eſt enī ſm doctores. in iſtis occultis demōis inſidijs remediū. ſepe ſe ſigno crucis munire. non oī ſpūi credere non ſe dignū talibus ſeruicijs et reuelationibus eſtimare de ſe hūilia et vilia ſentire. aſpectum cito et incūtanter auertere a talibus. tacite dīnum auxiliū implorare qđ nulli cū neceſſe foret deficere firmiter credendum eſt. etiā poſt orōem deuotā ꝯſiliū ſapiētū requirere timoratoꝝ et ſanctoꝝ viroꝝ exꝑtorū Sic cū dyabol⁹ aliqn̄ ſancto martino epō apparuit ī veſte purpurea coronatus dyademate. ⁊ martin⁹ tacitus oraret. dixit dyabol⁹. Cur martine dubitas. ego ſum xp̄s. ſanct⁹ martinus īſpirat⁹ a deo dixit. Dn̄s meus nō ſe purpuratū. ⁊ dyademate renitētem ꝑdixit ſe eſſe vētuꝝ. quo audito. mox dyabol⁹ vt fumus euanuit ab ei⁹ ꝯſpectu. Sic dyabolus dixit certo fratri. qūo a deo ſibi miſſus eſſet eo ꝙ deo grat⁹ eſſet Et ex hūili ſpū inq̇t frater dyabolo. Vide ne ad aliū miſſus ſis ego nō ſum dign⁹ angelica viſitatōe. nec accepto tale donū dei qꝛ īdign⁹ ſum. ſic demō hūilitate fratris ꝯfuſus ab oculis ei⁹ aufugit. Ali⁹ demon cellā vni⁹ fratris magno cum lūie intrauit. dicēs ego ſum xp̄s ⁊ venio te videre. qꝛ mihi grata ſunt oꝑa tua ⁊ ſtatī pater oculos clauſit q̄ſit⁹ a demone cur hoc faceret rn̄dit Qꝛ non in hac vita ſed ī alia xp̄m meum videre deſidero. ⁊ ſic confuſus demō euanuit Vnde preter modos tactos. mille ille habet artifex tela infinita aut ſine numero q̇bus hoīes īuadit ſanos aut debiles ſꝫ tacta ſunt aliq̄ ex accidēti. ſufficiūt ergo pro nūc. Et

Q

Conſiliū bonū ꝯſolatorium in temptatione.

R

¶ Remedia cōia contra tēptationes

Exemplum

Exemplum

Exemplum

S

Reditus ad propoſitum

ſtudioſum lectorem remitto ad latiſſimum campum ſiue ſcripta doctoꝝ. de tēptationibꝰ carnis. mūdi. ⁊ demonis cū ſuis ꝯplicibus. ⁊ de eoꝝ remedijs varijs. Et redeo nūc poſt digreſſionē latā. ad meū ꝓpoſitū principaliter. ſ. de illis demonis aſtucijs. que occurrūt ſepe morituris in lecto egritudinis. quoꝝ primū vt tactū eſt. dicit̃ demonis circa fidē acris ⁊ multiplex infeſtatio aut tēptatio. Cōtra quaꝫ eſt cōis rñſio ⁊ infirmi cogitatio. quā dat apl's ad Epheſios. iiij. dicēs. Potēs eſt deus meꝰ. oīa facere abūdanter ꝙ̄ petimꝰ aut intelligimꝰ. ⁊ ſic fundare ſe in oīpotētia dei. Sicut etiā vt patuit gabriel allegauit virgini marie Luc. ṗmo. Quō nō eſt impoſſibile apđ deū omne v̄bum adde etiā factū. cū alijs remedijs ſup̄ poſitis. ¶ De ſcđa tēptatione.

T

¶ Scđa de ſpe tēptatio

Ecundū malū ſiue iaculuꝫ quo demon inuadit morituros. eſt ꝯtra ſpem ⁊ dei cōfidentiā vt inducat infirmū ad deſperatiōeꝫ. eſt multiplex infeſtatio ⁊ moleſtatio. Cum eñi hō ꝑmiſſione diuina. viſitatur ⁊ moleſtat̃ in corꝑe certa infirmitate. ipſe ſeductor ſicut pōt dolorē dolori addēs. ledendo inuadit menteꝫ. et impedit vſum legittimū. ⁊ diſcurſum rōnis. ipſam obnubilando. Et tūc modis oībus quibꝰ pōt. adducit hoī preterita pctā. cordis. oris. oꝑis. ⁊ delicta ſiue omiſſa. Obijciendo inſufficientē ꝯfeſſionē. multitudinē oblitoꝝ. imꝑfectā ꝯtritionē ⁊ ſatiſfactionē ⁊ reddendā rōneꝫ corā iudice iuſtiſſimo. cui omnia nuda ⁊ aꝑta ſunt. de omnibꝰ bonis. nature. fortune. ⁊ grē ꝑceptis. et de neglectis que potuit facere ⁊ nō fecit. Sic ⁊ de malis ꝯmiſſis in deū. proximū. in ſeipſuꝫ. ⁊ nō impeditis quantū ꝑ ſe potuit. Et iſtis infert. ꝙ non eſt de numero p̄deſtinatoꝝ. ⁊ ꝙ nō ſit dignꝰ cōſequi aliquā mercedē a dño deo. nec de illo ſperare aut ꝯfidere hꝫ. cū ex dyaboli declaratiōe in oībus ſe manifeſte noſcit ſeruū inutileꝫ. Et ſic tandeꝫ nitit̃ hoīem inducere in foueā deſperatiōis. ⁊ quaſi ad culpandū deū. cū tot ad vitā ordinat eternā ⁊ tot ſaluat ⁊ predeſtinat. cur eū tā miſerū dimiſit ⁊ finaliter ita dereliqt. Hūc modū legimꝰ ſeruaſſe circa Euſebiū ſanctū. vt habet̃ in epl'a beati Cyrilli ad ſctm̄ Auguſti. cui placet legat. ſiliter circa ſctm̄ Bernarđ.

V

Dyaboli infeſtatio đ deſperatione

❡Sed ꝯtra hoc iaculum. ❡Remedium primum eſt aduertere fundamēta ſpei xp̄ianoꝝ. quoꝝ p̄mū eſt ꝙ iudex xp̄s in iuditio ad qđ tēdimꝰ eſt pater noſter potētiſſimꝰ aduocatus nr̄ ſapiētiſſimꝰ. ymmo ſacerdos orās clemētiſſimꝰ Sic dicit aplūs ad hebreos decio ꝙ xp̄s celos intrauit vt appareret faciei dei ⁊ interpellaret pro nobis. Dicit etiam beatus gregoriꝰ. O magna noſtra ſpes. deus factus ē homo qui pro nobis paſſus eſt ⁊ mortuꝰ qui vult ⁊ poteſt ſanare nos. ip̄e miſericors orat pro īpio. iudex pro reo omnipotēs creator pro creatura Didicit enī ⁊ exꝑtus fuit in ſua humana vita ⁊ paſſiōe quid nos ſumꝰ ⁊ qui nr̄i defectus Sic orat vt homo. interpellat vt aduocatus. exaudit vt deus ⁊ pater. Vnde q̄ue eſſet dicere. ex ſua dignitate ⁊ honore eiꝰ preces trāſire ī nichilū Ymmo orās ⁊ cui fit oratio vnius ſunt nature. eētie. ⁊ volūtatꝫ Sic iheſus orans ⁊ homo pro quo oratur etiā vniꝰ nature hūanitatꝫ ꝯfidēter orat pro eis. tum etiā orās ⁊ pro quo orat ſcꝫ pro eterna beatitudīe vnū ſunt. q꜡ hec ē vita eterna. vt ꝯnoſcamꝰ te verum deū et ieſum xp̄m iudicē noſtrū. ſaluatorē ⁊ aduocatum in maieſtate patris cū ſpiritu ſancto. Et in ſignū iſtiꝰ mater eccl'ia ordinauit ſemꝑ circa infirmum manere xp̄m ſub imagīe crucifixi. De quo dicit beatus bernardꝰ. quis non rapief ad ſpem ⁊ ꝯfidētiā. cū corꝑis xp̄i in cruce pendētis aduertit diſpōnē. cum videt caput īclinatū ad ſe paterne audiēdū aut ad petēdū reclinatoriū ī corde pctōꝝ. aut ad dicēdū mihi Vide que paſſus ſuʒ eſt ne ſatis ❡Paratꝰ enī p'la et maiora pro te pati. ſolū fac te paſſiōis mee ꝑticipem. Os tibi ꝓbet ad oſculū pacꝫ. brachia extēſa ad āplexandū. manꝰ aꝑtas ꝑforatas ad largienđ. pedes affixos ad expectādū. latus aꝑtum ad diligēdum corꝑis totiꝰ extenſionem. ad ſe totū pro te impēdendū. Et ſic a talibus amicicie ſignis nō eſt ꝑ trepidatiōem aliquo modo declinādū de illo poſt plenius ⁊ enucliatius patebit.

x
Fundamenta ſpei xp̄ianoꝝ. iiij. ⁊ remedia ⁊c̄.

y
Crucifixus circa infirmum.

❡Vader ſich an myne wūden die ich dragē vur den ſunder tzo allen ſtonden. O leyffe ſon. of moeder myn. Dyne begerden off bede en ſal neydt verloren ſyn Son ſich an die burſte myn. laes geynen ſunder verloeren ſyn.

¶ Sc̄dm ſpei chriſtiane fundamētuꝫ eſt. ꝙ mater iudicis virgo ſuperbn̄dicta demonib⁹ eſt terribilis. ⁊ hoſtibus eſt caſtroꝝ acies. Etiā mater nr̄a pietatis ⁊ miſc̄dię. ſpes ⁊ aduocata nr̄a regina celoꝝ. dn̄a angeloꝝ. ⁊ oīm ſctoꝝ. adiutrix ⁊ miſeratrix. reoꝝ. q̄ aſſumpta ē corꝑe ⁊ aīa. in celeſtꝫ hierl'm. vbi ptās ei⁹. Illa ſine intermiſſione orat ꝓ nobis ſuis ſc̄dogenitis ſub cruce filijs. Et cū ipa orat. cū ea intercedūt oēs chori angeloꝝ. ⁊ ciues domeſtici oīs celeſtis curie. ea etiā iuuāte oēs iuuant ⁊ ea tacēte oēs ſilent. Sic ſm doctores. Ipſa nr̄a ſpes eſt ſuprema. in qua oīs noſtra eſt ꝟtus vita. ⁊ grā. ⁊ ſi quid boni in nobis dicit̄ eſſe. Iñ ꝯſolatur nos beatus Bernard᷑. dicens nos ſecurū ⁊ tutū hīe acceſſum ad pꝛem. qꝛ filiū ⁊ matrē habem⁹ apud pr̄em aduocatos. fili⁹ oñdit vulnera. mr̄ filio q̄ ſuxerat vbera ⁊ miratur qn̄o poterit fieri repulſa. vbi tot ꝯcurrūt inſignia. i. dilectiōis. Dicit ſctā mat̄ eccl'ia Audi nos ꝟgo maria. nā te fili⁹ nihil negans honorat Etiā ei⁹ honor maxim⁹ eſt cū rogat̄ ad intercedendū ꝓ nobis ad filiū. ⁊ honor filij eſt vt plures ſaluētur. iā mat̄ ſup oīa querit honorē ſui dilecti filij. Dicit beat⁹ Auguſti. O virgo maria impetra qđ rogamus. excuſa qđ timem⁹. nullū te potiorem inueniem⁹ ad iudicis placandā iram. qꝛ tu meruiſti fieri mater redēptoris et iudicis. Etiam ſm bernardū Noſtra mat̄ eſt cū fuerimus diſcipl'i ieſu xp̄i hūilitate ⁊ obediētia. ſtantes iuxta crucem cū ea grati. aut gracias agētes de benedicta paſſione ⁊ ꝯpaſſiui vocati ihoēs. in quo eſt grā dei Sic hoc fundamentū ſpei noſtre. iudex xp̄s in lecto mortꝭ ſue. ſ. crucis patibulo extenſus. cū nullū membꝛuꝫ liberū haberet p̄ter oculos ⁊ linguā. de vtroqꝫ nobis ſeruire voluit et docere cū caput ꝟſus matrē inclīaret. ⁊ vidēdo ⁊ loqn̄do dixit miſtico ihōi. i. oībus in grā exiſtentib⁹. Ecce mat̄ tua. cā accipias ſpem ⁊ adiutricē in oī anguſtia. tribulatōis ⁊ mortꝭ hora. Dicit beat⁹ bernar. in ſmone ſtabat iuxta crucē. O verbū dulce oī acceptatione dignū Si maria eſt mat̄ nr̄a vtiqꝫ dn̄s ieſus erit frater noſter igit̄ ⁊ pater ei⁹ pater tuus ⁊ regnū ei⁹ hereditas tua Ecce mater tua marie igitur grā theſaur⁹ tuus. matres enī filijs theſauriſant. Ipſa mater

Z
Marie duplex filius ī
Tugurio et
ſub cruce.

cui vſqꝫ ad coꝛ aſcendit omnis neceſſitas tua ⁊ ꝯmouent̄ omnia viſcera ei⁹ ſuꝑ filio ſuo. nō ſolū pꝛimogenito in ſtabulo. ſed etiā ſuꝑ ſecūdogenito ſub crucꝫ patibulo igitur cū diligentia eſt in nr̄a deuotiōe aſſumēda. vt nos tandē in ſuam gloꝛiā aſſumat ¶ Sic aſſeſſoꝛes iudicꝫ ſancti nr̄i ſunt patres. fratres amici. ꝯſanguinei ⁊ interceſſoꝛes. qui ſuffragijs ⁊ meritꝫ cū matre eccľia. ſuccurrūt animis hinc exeuntib⁹ ⁊ de poſt ad hoc mľte ſunt hiſtoꝛie. Sic etiā ꝯfidenter oꝛat eccľia ſubuenite ſancti dei occurrite angeli dn̄i ⁊c̄. Vn̄ ſanctoꝝ auxiliū dat ſpem nr̄am erigere ¶ Pꝛio quia ſanct⁹ ꝙ potens ⁊ gratus fuit deo in terra. ¶ Potētioꝛ ⁊ gratioꝛ eſt in celo ante faciē dei ſui. Si dum vixit miſtus fuit peccatoꝛib⁹ ⁊ oꝛauit pro eis nūc oꝛat ampli⁹. qꝛ plus noſcit miſerias nr̄as qꝛ beata illa patria ei⁹ caritatē nō minuit ſed augmentauit neqꝫ enī qꝛ impaſſibilis. ideo incōpaſſibilis factus eſt ſed plus induit viſcera miſcdie qꝛ ante fontem pietatꝫ Scd'o qꝛ dt apľs deus ꝓuidit pro nobis. ne ſine nobis induāt ſtolā coꝛꝑis ⁊ ꝯſumenť in glľa. itē pſ Me expectāt iuſti donec retribuas mihi. Vt g̃ in glľa ꝯſumant̄ q̄tū ad ꝯſummatōez coꝛꝑū ⁊ aīarū ꝯiūctōez valdeqꝫ id deſiderāt. ideo ſolliciti nobis ſunt vt cito electoꝝ nūerus impleat̄. ¶ Terciū fundamētū ſpei xp̄iane ⁊ remediū ꝯtra deſꝑatōez dꝛ diuerſoꝝ doctoꝝ ſctōꝝ auiſamētū. De ꝯfidētia firma i pietatē dei ⁊ mľta pietatꝫ dei exēplaria circa ſctōs q̇ fuerūt alti pctōꝛes. Circa ꝑmū dn̄s fideliſſim⁹ ſuo iuramēto. pctōꝛi addixit veniā ꝑ ꝓphetā ſuū. ezechi. dicēs Viuo ego dt dn̄s nolo moꝛtē pctōꝛꝫ ſed vt ꝯuertat̄ pn̄ia ⁊ viuat Sic qn̄cūꝫ homo pctōꝛ īgemuerit ſalu⁹ erit Itē ꝯuertimī ad me ⁊ ego ad vos ait dn̄s oīpotens Itē. Tu aūt foꝛnicata es cū mľtis. reuertere tn̄ ad me ego ſuſcipiā te. Ait eze. in ꝑſona dn̄i. ſi dixero īpio moꝛieris ⁊ ꝯuerſus pn̄ia fecerit iudiciū ⁊ iuſticiā vita viuet ⁊ non moꝛiet̄ oīa pctā que peccauit nō imputabunť ei. De iſta promiſſione venie. vide lacius infra. De officio infirmarij circa ſpem venie ⁊c̄.

¶ Confidentia que dicitur filia ſpei. de pietate dei. Gratiſſimum eſt ſacrificium et magni meriti. Dicit apoſtolus Fratres nolite amittere ꝯfidentiam veſtram que magnā

a
Sctī ſalutē optāt nr̄āꝫ.

b
Sanctoꝝ auxilium.

c
¶ Infirmo nec̄aria dei cōfidētia ꝯ deſperatōēz

d
Sacrificiū gratū dō cōfidere.

habet remuneratione͂ coram deo. vñ ſanctus dauid ſepe proiecit ꝯfidētiā ſuam in dño. ſciens dei pietatē infinitam Sic ſm doctores. etiā tēpalis ꝑſecutio q̄uis. ymmo ⁊ tpalis mors oblata deo ex hūilitate ⁊ ſub bona ꝯfidentia. aliqñ ſufficiens ē ſatiſfactio pro oībus pctīs. Dauid ait. Vide hūilitatē meā ⁊ laborē meū ⁊ dimitte vniuerſa delicta mea Itē Feci iudiciū ⁊ iuſticiā deo ⁊ proximo. nō tradas me calūniātibus me.

E
Conſolatio
īfirmi de cō
fidentia.

Circa hec dicit. wilhelmꝰ pariſienſ. ꝙ dolor. labor. ſpretus. pauꝑtas. onꝰ mortꝫ ⁊ ſimilia pc̄alia. volūtarie. aut ex p̄cepto patiēter acceptata ⁊ tollerata ex dei miſicordia tm̄ faciūt ſicut diuina p̄cepta ⁊ ſunt pro pctīs ſatiſfactoria

F
Conſiliū in
firmi bonū

Iñ optīa eſt pnīa ex contrito corde deo offerre patiēter oēm penalitatē. ꝑſecutionē ſpretū. ⁊ mortē etiā tpalē pro pctīs. qꝛ hoc eſt ſacrifitiū ſm caſſiodorū qđ delet oēm penā cū verſu ter dicto Diſrupiſti dñe vincula mea. ſcꝫ affectū ad carnē. mundū diabolū. ⁊ tibi ſacrificabo hoſtiā lauđ. ſcꝫ bona oīa que feci. ⁊ mala que pro te ſuſtinui. etiā cū volūtaria mortis tpalis ſubiectione. Sic đt dauid. volūtarie ſacrificabo tibi ⁊ ꝯfitebor noī tuo qm̄ bonū eſt Sic etiā leo papa đt ꝙ dauid liberabat᷑ a pctō dicto pſalmo. Miſerere mei ⁊c̄ cū ꝯtritōe vera. ⁊ diſplicētia de p̄teritꝫ

G
Confidētia
dei bona

Sic etiā latro in cruce penituit Iñ dꝛ nihil viliꝰ regno celoꝝ emit᷑. ſꝫ cariꝰ poſſidet᷑ nihil. Sic đt beatꝰ auguſtinus. O penitens ꝯfide. iacta cogitatum tuū in dño. noli tīere. nō ſe ſubſtrahit ne cadas proice te ſecurꝰ in ipm̄ ipſe te ſuſcipiet et ſaluabit te. ipe eſt qui dixit ꝑiclitātibus diſcipulis in naui. Confidite nolite timere ego ſum. itē Confidite ego vici mūdū. itē. Confide fili remittūt᷑ tibi pctā tua O fidelis in dño ꝯfidētia hoīem anīat in hac vita. ⁊ in oībus aduerſis ꝯfirmat. Dauid ad te dñe leuaui aīaꝫ meā in te ꝯfido non erubeſcam. item. Qui confidunt in domino ſicut mons ſyon non commouebitur ī eternuꝫ qui habitat in hieruſalem ⁊c̄. etiam in alio loco Sola fides ſufficit. per hoc intelligendum eſt etiam ꝙ ſimpliciter credemꝰ ſine aliqua ābiguitate. Sic đt apoſtolꝰ ad philip. ij. Cōfidimꝰ in dño q̇ cepit in vobis opus bonū. ⁊ ipe perficiet vſqꝫ in diem ieſu. Sic dilectiſſima deo ſancta maria mag dalena Heſter Judith Zuzanna. chananea. ⁊ multe alie ex ꝯfidentia in ſuis aduerſis ſunt ꝯſolate. Sic ex prius dictis. ꝯfidentia magnā hꝫ remunerationē. qꝛ hic pctā remittit. erubeſcentiā tollit. illuminat. ⁊ poſt glorificat.

H
Exēplaria
pietatis dei.

¶ Sed circa ſcd̄m. ꝙ infirm⁹ etiā tēptatus hꝫ aduertere exemplaria multa pietatis dei. Nā ſunt multi ſancti q̇ fuerūt magni pctōres. ꝯuerſi tn̄ ⁊ cōfiſi de dn̄i miſcdia. recepti ſunt ad grām. Patet clare in fuga oīm aploꝝ in orto. ⁊ ſignanter in beato Petro qui ter dn̄m negauerat etiā cū iuramēto ⁊ anathemate. Itē in Paulo q̇ ꝑſeq̄bat̄ eccl'iaꝫ dei. in Mattheo ⁊ Zacheo. publicanis. in latrone cuꝫ xpo crucifixo. ⁊ multꝭ ſilibus i ſexu virili. Sic mulierē in adulterio deprehēſam ꝯſidera. ⁊ mariā magdalenā. afram. mariam egypciacā. thaſim. pelagiaꝫ. cū pluribus alijs. qui et que. poſt eoꝝ ꝑiculoſaꝫ vitā. ⁊ bonā ſpem ⁊ ꝯfidentiā de deo. ⁊ eius pietate ⁊ miſcdia venerunt ad grām. Et vbi habūdauit pctm̄. ſuꝑhabūdauit ⁊ grā. Sic dixit dn̄s petro Non dico tibi petre ſepcies. ſed ſeptuagies ſepties. i. tociens q̊ciens in te pctāt Plus ipſe infinite pietatis vult remittere. Ideo ſi peccaui mille vicibus. volo tot vicibus conterere. ⁊ recurrere ad dei miſcdiaꝫ. q̄ me non vult repellere ex multitudine pctōꝝ. vt pꝫ in magdalena. nec ex magnitudine pctōꝝ. vt in crucifixorib⁹ dn̄i ieſu. Pro quib⁹ ip̄e orauit. nec ex crudelitate pctōꝝ. patet in latrone. zacheo ⁊ mattheo ⁊ alijs. Nec ex turpitudine. pꝫ in dauid ⁊ adultera. nec ex diuturnitate. qꝛ de multis legit̄ ⁊ hodie experimur antiquis pctōribus. qui tn̄ ex dei pietate ⁊ miſcdia finaliter ꝯſecuti ſtꝭ remiſſionē ⁊ grām ſaluatoris ⁊ dei nr̄i.

I
Pietas ad
proximū ſiue mīa multum vtilis ē
homini.

¶ Vn̄ inter alia. ꝑ que hō ꝯſequit̄ dei miſcdiaꝫ in fine eſt. pietas ad proximū. ſiue miſcdia in cōpaciendo. remittendo ꝙ in eo peccauit. aut dādo bona ſpiritualia aut corporalia. qꝛ ex ore xpi. miſericordes miſcdiaꝫ cōſeq̄ntur. Opa eni miſcdie delent pctā. ⁊ non ſinunt finaliter peccatorem ꝑire. qꝛ dn̄s ꝓmiſit. Si dimiſeritis. dimittetur vobis. itē date ⁊ dabit̄ vobis. ⁊ in quacūqꝫ mēſura menſi fueritꝭ. remecief vobis. Sic aliud ore dei ꝓlatū eſt. Serue nequaꝫ omē debitū dimiſi tibi. nonne oꝑtuit ⁊ te miſereri ꝯſeruo tuo. Vñ totũ dei iudiciũ residet in mĩa sic ꝙ qui miseretur miam ꝯsequetur. qꝛ mĩa amatrix est maxima, que suũ nõ dimittit amãtẽ. ideo omnes q̄ dãpnãtur ex defectu mĩe pereunt. Dicit cris̄ Sicut nos sumꝰ erga ꝯseruũ. sic habebimus dñm. si misericordes. miam ꝯsequemur ⁊ econtra qꝛ omnis xp̄iane actõis summa in opibus residet mĩe aut pietatis dicit glosa sup̱ illo Junior fui ⁊ senui. ⁊ non vidi iustuz id est misericordẽ derelictũ. qꝛ oĩa nr̄a op̱a iusticie in caritate fundãtur que mater pietatꝫ est ⁊ mĩe. Dicit maximus epũs. ꝙ p̄ricipaliter versaṫ circa pauperes. exules. ⁊ impatiã grauatos. ⁊ iequali aĩo p̱secutiõez sufferre Misericors in vita ꝯsequiṫ miam in futuro ⁊ in morte.

R

Xp̄s monet ad miam.

¶ Et in signũ istius. dñs verbo ⁊ facto. in euãgelio sepe monet ad miam. dũ ipse misertꝰ sit sup̱ turbã. itẽ. De opibus mĩe se auisat debere petere rõem ĩ iudicio. itẽ estote misericordes sicut ⁊ pater vester mĩors est. itẽ Miam volo ⁊ nõ sacrificiuz. Date elemosinã. ⁊ oĩa mũda erũt. Et similiter ĩ mltis scripture locis monemur ad miam. ⁊ daṫ ratio s̄m doctores Qꝛ de mĩa in ꝯpaciẽdo aut miseratõe in agendo q̄ nemo erga p̱ximũ se põt excusare. qꝛ dicit euangeliũ. Qui recipit iustũ in noĩe iusti. mercedẽ iusti recipiet Et quicunq̧ potũ dederit vni ex mĩmis istis aq̄ frigide in noĩe discipuli. amẽ dico vobis. non p̱det mercedẽ suam. Jheronimus Neq̧s se excuset de hospicio ex paup̱tate aut defectu ignis ponit leuissimo auisamẽto de frigida aqua Sic. b. ambrosius sup̱ lucã. Cũ oĩbus descripsisset vitam ⁊ officia. ꝯcludit vnũ cõe preceptũ necessariũ oĩbus officijs ⁊ oĩbus etatibus deferẽdũ. A quo nõ excipiṫ publicanus. non miles non agricola. nõ vrbanus. nõ diues. nõ paup̱ sed oĩs in ꝯmuni ãmonẽtur. vt sint mĩordes ⁊ ꝯferant non hñti. Dicit glosa oĩ petenti te tribue. Et si nõ res. saltẽ bonũ verbũ vel volũtatem. siue bonũ affectũ.

Ratio scd̄a.

Scd̄a ratio qꝛ mĩa dicitur plenitudo virtutũ. ⁊ p̄ma pedissequa fraterne caritatꝫ ad quã astringimur ⁊ obligamur multiplici vĩculo. scilicet p̄cepto naturaľ legis. quod dicit Qd̓ tibi nõ vis fieri alteri ne feceris. Sic p̄cepit fraterne dilectiõi Dilige p̱ximũ tuũ sicut teip̄m. Sic ex mẽbroꝝ corporũ nostroꝝ mutua ꝯpaſſione ⁊ admīſtratōe quo vnū ſubuenit ⁊ indiget auxilio ⁊ ſubuētione alteri⁹. Vt apl's late declarat corītheis ꝙ mēbra q̄ nos putamus ignobiliora corꝑis. illa ſunt nobis neceſſaria ⁊ maior honor ē eis impēdend⁹ Sic hortaᵗ̄ nos beatus petrus in ꝑ̄ma ſua canonica ca. tertio In fide autē oēs vnanimes in orōe eſtote. ꝯpatiētes fratnitatis amatores. miordes modeſti hūiles. non reddētes malū pro malo. neqꝫ maledictū pro maledicto ſed ecōtrario bendicētes. qꝛ in hoc vocati eſtis vt bendictiōe hereditatē poſſideatis. hec ille Etiā ex ꝓpria miſeria. cū quiuis hꝫ ꝑtem ſuā docemur alijs miſeris impēdere mīaꝫ. Sic ꝯſuluit quidā Ex teipō diſce q̄liter alios debes moderare. Tercia rō. ꝙ ita hortamur ad mīaꝫ ē, ꝓpter multitudineꝫ mīe ꝓfectū et fructū. Quia de⁹ in ſua natura ſumme miſericors ē. ⁊ ei⁹ ꝓpriū eſt miſereri. ſic ⁊ in alijs ſup̄ modū diligit mīaꝫ. ⁊ illos q̇ accedūt ad ei⁹ ꝓpriū ſcꝫ miſereri. In ſignū iſti⁹ mādauit iudeis. ꝙ int̄ eos nō deberet eē aliq̇s indigēs. ⁊ ꝙ pauperi nō deberēt ꝯhere ſꝫ aꝑire manū. Dixit igiᵗ̄ Zachari. ꝓpheta. Miſcdiaꝫ ⁊ miſeratiōes facite vnuſquiſqꝫ cū ꝓx̄io ſuo. Ait etiā Tobias ſenior filio ſuo. Fili noli auertere faciē tuā ab vllo paupe. ita eñi fiet. vt nec facies dei a te auertaᵗ̄. Sic ⁊ locis m̄ltis vtriuſqꝫ teſtamēti hortamur ad miſericordiā. Immo de⁹ miſ̄icors. immiſ̄icordes hoīes ſine mīa iudicabit. teſte Jacobo Judiciū ſine mīa fiet ei. q̇ nō facit mīam. Et dꝛ talis miſer infelix. ſicut miſ̄icors ore chriſti btūs. Cū ſicut ipē nō releuat miſerias ꝓximi ꝓpter deū ita nō erit dign⁹ ꝙ dñs. ei⁹ releuabit miſerias. nō expetēdo aliq̇d ab eo. ſꝫ ex infinita ſua gr̄a ⁊ bōitate ſui ipſi⁹ ⁊c̄.

L
Ratio .iij.
Fruct⁹ mie

¶Scḋs fruct⁹. qꝛ miſ̄icordes a deo mīaꝫ ꝯñter feneraᵗ̄ eī dño q̇ miſereᵗ̄ paupi. qꝛ cū mag̃ vſura ⁊ lucro recipiet q̇dq̇d paupib⁹ elargiᵗ̄. Pꝫ in abraā Thobia ⁊ Job. ⁊ ſctīs Nicolao Martino Judoco Johan. elemoſynario ⁊ ſctō Gregorio. q̇ dic̄ ⁊ declarat tercio dyalogoꝝ. ꝙ terrene ſubſtātie. ꝑ h̄ ꝙ paupibus diſtribuunᵗ̄ m̄ltiplicanᵗ̄. Sic puer bonifaci⁹ m̄re neſciēte. totū triticū paupib⁹ diſtribuit. matre aūt triſtāte nimiū/ puer orauit. ⁊ ſtati horreū impletuꝫ fuit frumēto. Sic dñs ꝓmittit illis in euāgel'. in ſinū ſuū

M
Subſtātia terrēa augetur pietate

menſuram bonam quo ad bona temporalia ſeu fortune. refertã quo ad bona nature. Coagitatã quo ad bona gratie. Et ſupꝑ effluentẽ quo ad bona glorie. Auiſat ſapiens. Prouer. x. Alij diuidunt ꝓpria ex ſua miſcdia. ⁊ ſꝑ ditiores fiunt. Alij rapiũt non ſua ex iniuſticia. ⁊ ſꝑ in egeſtate degũt ſic miſicors bñdictionẽ terrenã ⁊ celeſtẽ ꝯſequitur. In ꝓuerbijs dr. xix. Qui ꝓnus eſt ad miſcdiam. bñdicet ſcʒ a deo ⁊ hoĩbus. Saluator ait. Venite bñdicti ⁊c.

N
Dyabolus
vincit' mia.

¶ Quarta cauſa cur mouemur ad miſcdiam eſt. qꝛ ꝑ illã dyabolus maxime vincit' ⁊ hõ ꝯſeqnter a lapſu peccatoꝝ cuſtoditur. Sic dicit gloſa ſupꝑ ps. Miſcdia mea ⁊ refugium meũ. Tu da mihi dñe. vt miſericors ſim ⁊ ſic vincam. qꝛ de nullo ſic vincit' inimicus. ſicut de miſcdia q̄ in duobus ꝯſiſtit. ſcʒ in dando ⁊ dimittendo vel redonãdo. ſicq hõ a lapſu cuſtodit'. Dicit ſapiens. Ignẽ ardentẽ extinguit aqua. ⁊ elemoſyna reſiſtit pctõ Dicit gloſa ſupꝑ illo beati pauli. Pietas ad oĩa valet promiſſionẽ hñs vite. que nunc eſt. ⁊ que futura. Qꝫ qſquis miſericordiã ſequit'. ⁊ ſi lubricũ carnis patit' vapulabit. i. ꝑcutiet' quidẽ. ſed non peribit. Conſiliũ Danielis ſic prepoſitũ fuit nabuchodonoſor. pctã tua elemoſinis redime. ⁊ iniqtates tuas miſericordijs pauperũ. Sic angelus dixit Tobie. elemoſyna a morte liberat. ⁊ non patit' aĩam ad tenebras ire. qm ipſa eſt q̄ purgat pctã. ⁊ facit inuenire vitã eternam.

d
Deſperatio/
nis malicia
multiplex

¶ Quartũ ſpei xp̄iane fundamentuʒ eſt ſepe aduertere et maſticare deſperationis malũ. Vñ hõ deſperando nichil aliud facit q̄ꝫ ꝙ claudit deo aditũ ⁊ portam. ꝯſilij. auxilij. ⁊ ſue pietatis oẽm grãm. Sic deſperatiõe deꝰ grauius offendit'. pctã preterita grauant'. ⁊ pena pctõꝝ augmentat'. Patuit ꝑius quõ dei ꝯfidentia eſt deo grata. ⁊ habet magnã remunerationẽ. Sic econtra ex deſperatiõe ſue bonitatis. diffidẽtia eſt deo maxime diſplicẽs ⁊ odioſa ſine omni grã. Sic ⁊ alius ſanctus dicit. Mentiris cayn dicẽdo. maior ẽ iniqtas mea ⁊c. qꝛ maior eſt dei pietas. q̄ꝫ oĩs nr̃a iniquitas. qꝛ ſolũ deſperatõnis crimen eſt. qꝺ deꝰ mederi

P
Reuelatio
de dei repro/
batiõe itelli.

non põt ⁊c. Vñ ſicut merito quis diffidit. de ſanitate ⁊ vita corꝑali qñ fugit ⁊ abhorret oĩa illa. que ſanitatẽ habẽt inducere ſic ⁊ merito poteſt diffidere de ſanitate aīme aut vita ſpūali. quando deſperat de pietate dei aut vita ſpūali. Vn̄ etiam ſnīa doctorū eſt. Si hoī ꝯſtaret ex diuina reuelatione ꝙ eſſet de numero dampnādoꝝ adhuc nō deberet deſperare. qꝛ ſm auguſtinū. Nouit deꝰ mutare ſnīaꝫ ſi nos nouimus mutare intētionē ⁊ pctm̄ qꝛ deus nō neceſſario aliquē eligit ſimplicit̄ ad gl̃iaꝫ. nec aliquē reprobat ad penā.

Q
Electio dei qualiter fit in om̄ibus.

Q̄ꝛ habet ſe circa eligendos ⁊ dampnandos aliq̃ modo. ſicut ſe habet circa promiſſiōes veteris teſtamenti que vt patet q̄ſi omnes fuerūt ꝯdicionate. qꝛ additur cōiter in promiſſionibꝰ. Si feceritꝫ hoc vel illud Sic etiā circa eligēdos ſuā determiāuit volūtatē. ſimiliter circa dānādos ſi non fecerint aut fecerīt. iſta vl' iſta opa. tunc ego dabo aut faciā vel nō dabo hoc vel illud Sic adhuc neceſſario hn̄t laborare ī bono ⁊ dimittere malū. imo plus ad cōplacendū deo de gratitudīe. Vn̄ ſicut deꝰ precognouit ſaluatōem alicuiꝰ. ſic actus ſil'iter ⁊ conatus meritorios. q̄bus ille ſaluatur. qui a nobis ⁊ a libertate noſtra depēdet ſic ⁊ executio illiꝰ reuelatiōis vt ſup̄.

R
Homo ſciens ſe damnatū bōa faciet adhuc.

Ymmo ſtante illa ſententia ſimplicit̄. adhuc homo diligent̄ debet facere bonū ad diminuēdū gradū pene in inferno. qꝛ g̃uiꝰ punit̄ ſi peccauerit mltū. q̄z qui minus. Sic dt quidā. Si ſcirem me dampnandū ita feruēter vellem deo meo ſeruire pro inferno ſicut nūc pro ſuo regno. qꝛ ſcio eū infinite bonitatis qꝛ nullū bonū dimittit irremūeratū. Manuductio iſta valꝫ pro ſimplicibus tm̄. qꝛ in ſe ſicut deꝰ nouit dampnati penam. ſic etiā gradꝰ pene.

Conſilium bonum.

Sp ergo homo ꝯmittere ſe habꝫ dei miē voluntati ⁊ pietati. vt ordinet oīa ſua ỽba. facta ⁊ exercitia. ꝯmiſſa ⁊ omiſſa in illis plus q̄z in ſe ⁊ ꝓpriū commodū.

S
Predeſtinationis error medetur.

Idem aliter declarari pt ꝓpter ſimplicitatē aliquorum. qui temptātur ex ignorātia. putantes ſi ſint p̄deſtinati ſaluantur. ſi preſciti dampnātur. qꝛ eoꝝ facere aut pati. non īmutat dei infallibilē preſciētiam. Vn̄ ſm doctores ī librū predeſtinationis dei aut vite nō ſolum talis petrꝰ iohannes. iacobꝰ agata ⁊c̄. Papa rex. miles prelatus ciuis Preſbiter monachꝰ monial' ſaluabit̄ ſic nec libro p̄ſcitoꝝ ſolus talis aut talis dampnabitur. Sed ſcribit̄. talis ſal/

nabitur, ꝓpter illa ⁊ illa opera virtuosa Sic talis est prescitus aut dānabit, ꝓpter illa ⁊ illa opa vitiosa. Sic vtrobiqꝫ ꝑsona scribitur cū sua causa pdestinationis ⁊ reprobationis. Et pōt esse ratio qꝛ quecūqꝫ de⁹ ordinat. ad aliquē finē ordinat. etiā viā. ⁊ mediū ad illū finē. vt si cras debet pluere aut ningere. aut nubes aut aer ad h ordinat. Sic bea. Grego. in dyalogo. Optineri nequaqꝫ pnt. q preordinata nō fuerūt sed ea q sancti viri orādo efficiūt. ita predestinata sunt vt pcibus obtineant. Nā ipsa eterni regs predestinatio. ita est a deo disposita. vt ad hanc electi ex labore ꝑueniāt. ⁊ postulādo merent percipe. qd de⁹ an scła disposuit dare Hec ille. Ignorātia est g dicere. aut fatuitas. qd optet me facere bonū. si suꝫ pdestinat⁹ saluabor. Quia h dicere est tale. Habeo adire taleꝫ locū. qd optet me ꝑ viam ire. vn nō venires illuc nisi ꝑ viā. Siliter habebo vinum de tali vinea. qd optꝫ me vineā colere aut preparare. aut habebo grana de illo agro. qd necessitat me arare. aut seminare. Sic in oī statu poterit pdestinatio aut reprobatio declarari. qꝛ salutē ⁊ ꝑditionē de⁹ cuilibꝫ suo libero ꝯmisit arbitrio. Dicit sapiēs. De⁹ ab initio ꝯstituit hoīeꝫ ⁊ dimisit eū in manu ꝯsilij sui. Glosa. in libtate arbitrij sui. qꝛ pdestinatio nō aufert liberū arbitriuꝫ nec reprobatio. Ideo addit. adiecit mādata ⁊ pcepta sua. si volueris mādata suare cō seruabūt te ⁊ in ꝑpetuū fidē placitaꝫ seruare. apposuit tibi aquā ⁊ ignē. ad qd volueris porrige manū tuā. an hoīem vita ⁊ mors. bonū ⁊ malū. qd placuerit ei. dabit illi. Diceret quis. Ergo oēs ibim⁹ ad paradisuꝫ? Rndeo. vt cōiter oēs vbo sed heu pauci facto. sicut qui diceret se velle ire coloniā. ⁊ caperet viā. de iuliaco vsus aquisgrani. sic vnū dicim⁹. aliud facto ondim⁹. Sic iste error phiāꝫ moralē cōm nē. q docet hoīes viuere vtuose ⁊ moralr bn dānat ⁊ abijcit. qꝛ nō est opus viuere virtuose vt ipsi errātes dicunt. qꝛ iā scit de⁹ quis erit saluādus aut qs dānandus. Immo destruit totā theologiā. quare vbuꝫ diuinū voluit incarnari pati. ⁊c. nisi vt hoīeꝫ saluaret ⁊ exaltaret. ⁊ tn iam sciebat de⁹. qui saluarent. ⁊ q exaltarent. Ideo siue sum⁹ pdestinati siue psciti est ꝯsiliū doctoꝝ sp faciam⁹ opa bona. ⁊ non

¶ Dubiuꝫ de predestinatione.

Consiliū de pdestiatiōe.

deſperemus quia nullus poteſt ſaluari niſi per bona opera. Sic dicit bea. Petrus in ſua canonica. Fratres ſatagite. vt per bona oꝑa certā veſtrā vocatiōez faciatis. Bona em̄ oꝑa. ſunt oꝛnatus ⁊ p̄paramēta que requirunt̄ ad intrandū cum ſponſo ad nuptias. ſic parate virgines intrauerunt cū eo ad nuptias Et ſponſus auiſat in euange. Eſtote parati. vigilate. oꝛate. Et expulit illuz in tenebꝛas exterioꝛes qui intrare pꝛeſumpſit ſine veſte nuptiali. q̄ texitur ⁊ ſumitur ex oꝑibus bonis. caritatis ⁊ penitentie Hoc tamē ꝯditionaliter intelligitur. ſi talis ꝑ impoſſibile veniret ad nuptias. Hanc etiā ſñiam ꝓpħa Ezechi. confirmat apte. Si dixero ſcz ego dn̄s iuſto. ꝙ vita ſua viuet. ⁊ confiſus in iuſticia fecerit iniquitates. oēs iuſticie eiꝰ obliuioni tradentur. ⁊ iniquitate ſua quā oꝑatus eſt. in ipſa moꝛietur. Si autē dixero impio moꝛte moꝛieris. ⁊ egerit penitentiā de pctō ſuo. vita viuet ⁊ nō moꝛiet̄. que intelligunt̄ de pꝛeparatiōe. ⁊ ꝙ homo facit ſuū. Sic ad noſtrū ꝓpoſitū ve pꝛius. ſi hoī conſtaret ꝙ eſſet de numero dānandoꝛum. ⁊ ſi ſolus omnia peccata mūdi feciſſet ⁊ multa ei peccata innoteſcerent. que ꝯfeſſus nō eſſet. vel ꝯfiteri non poſſet. qꝛ non haberet oportunitatē. nec de eis aliquā egiſſet penitentiā. adhuc deſꝑare non deberet.. qꝛ dt beatꝰ Auguſti. ꝙ interim q̄zdiu homo eſt in hac vita. ⁊ alitus in eo eſt. de venia deſperandū non eſt. Sufficit em̄. ⁊ multū facit in tali caſu. ſola interioꝛ vera cōtritio. ⁊ doloꝛ de illo ꝙ cū potuit ⁊ habuit oportunitatez. ꝙ tunc nō attentiꝰ vigilauit. Sz nunc coꝛde dicat per ſe aut ꝑ aſtātes. Pater peccaui in celum ⁊ corā te. maxima ſunt mea peccata. ſed multo maioꝛ eſt tua miſc̄dia. qꝛ infinita ⁊ ſine termino. ſic in tua bonitatem ⁊ pietatem iacto ſpem meā ⁊ totam confidentiā. agat tua ſumma benignitas mecuz. quicquid voluerit. ſcio inſuper ꝙ pꝛo nullo peccato qđ mihi diſplicet me damnabꝫ ſic me offero tue miſericoꝛdie. ſub defenſione ⁊ merito paſſionis domini noſtri Jheſu chꝛiſti ⁊ proteſtoꝛ ꝙ nolo aliquo modo deſperare. Quia ſcio ꝙ maledicta deſperatio pꝛimo eſt vltimum ⁊ peſſimum vitium. ⁊ anime vulnus irremediabile. cui nulla medicina poteſt adhiberi. quia

V
Oꝑa bōa oꝛnatus aīe in nuptijs.

X
Pctōꝛis cōſolatio ī extremis.

Y
Deſperationis malitia

quia ſine illo vulnere homo in hac vita ſemper viuit i ſpe venie ⁊ ſalutꝫ. cū non ſit clauſa ianua ſalutꝫ ⁊ gracie redemptionis. Qñ eñ homo peccat tūc ſibi tollit bonitatē ſuā. ſed cum deſperet de ḋo tollit illi bonitatē ſuā que eſt infinita.

Laque⁹ aīe iude deſpatio.

ʒ

¶ Scḋo deſꝑatio euertit totaliter aīam a bonis ſcꝫ a fide ⁊ virtutibus et ip̄am ſpūaliter iugulat ⁊ captiuat ſic aīam qꝛ eam ſine remedio ad mortē eternā deducit. vñ ſemel vere deſperatus. vix ad ſalutē redibit amplius. Sed diceret aliquis illud hieremie. ſcḋo. Deſperaui. nequaq̄ꝫ faciā. vl' illḋ iob. vij. capitulo. Deſperaui nequaq̄ꝫ vltra viuā. Sic deſꝑatio dicit' laque⁹ quo ſe iudas ſuſpendit. cui⁹ eſtimatiuā dyabol⁹ mltipliciter infecit ⁊ affecit donec eū ad laqueum deſꝑatōis adduxiſſet.

Demonis dolus in deſperato.

Sic hodie cū ꝑcipit obſtinatū ↄſuetudinariū pctōꝛē. dyabolus obcecat eū ne ↄſideret ⁊ mortꝫ ⁊ inferoꝝ amaritudīem. nec iocūditatem paradiſi. Sic eū ducit ad ſuꝑbiam. auaritiā. carnis delectationē. et alia vicia ⁊ poſt ex multitudine vicioꝝ conat' in eo extinguere fidē ⁊ virtutes vt defendat vitia ⁊ glorietur de eis. Et tunc ei apit oculos nimiū ad ſua vitia vt eſtimet ſe nō poſſe reduci ad rectitudīem ⁊ veniā miſer homo. Et ſic laqueo deſꝑatōis ſe cū iuda ſuſpendit ad infernū. Sic vidētur dicere illud hieremie. Deſꝑauim⁹. cū p⁹ cogitatōes noſtras iuim⁹. ſcꝫ de enormitate multitudīe. magnitudīe ⁊ turpitudīe ſiue diuturnitate pctōꝛum. ↄfuſione ↄfeſſiōis ⁊ timore ↄfeſſoris ⁊ pnīe.

F

Fatuitas veri pctōꝛis.

Sunt mlti ita fatui. infirmi debiles. quib⁹ non ſufficit certū ſcandalū aut infortuniū alicuius captionis. pcti ſecreti aut publici. qḋ eſt a dyabolo. qui aīam per varia peccata venatur ⁊ capit ⁊ ſuꝑ hoc addunt mortem deſperationis. cū ſic implicati diuerſis peccatis non recurrunt ad pnīe remediū. ſed potius ad deſperationis laqueū. Et eſt ſumma fatuitas ⁊ periculum. qꝛ ille qui poſſit fieri bon⁹ deſperat ſe fieri bonū. ⁊ ſic nūq̄ꝫ laborat vt bonus fiat. Dicit ſeneca libro de moribus. Nūq̄ꝫ ſe mutat. qui ſe poſſe mutari deſperat. Solin⁹ phūs dicit de renoceronta aut vnicornu. Qꝫ viua vix capit' aut difficulter ſed capta ex puſillanitate aut indignatione moritur ſic eſt etiā de iſtis miſerrimis homībus.

ʒ

¶ Tercio maledi/

Deſperatio tumulat peccata.

cta deſperatio.cum hoīem.a recto.aut virtute ita ꝑuertit ⁊ in eo oīa crimīa auget ⁊ cumulat.⁊ illi excecati ⁊ a dyabolo laqueati.qui ſpem future glorie non hñt.⁊ qui ſe ſaluare deſperāt ad oīa vitia ſe exhibent.⁊ ꝗcꝗd mali pñt facere ꝑficiūt.vt ſaltē in hac vita ſuis malis deſiderijs ⁊ appetitibus poſſint ꝯplacere.Sunt etiā ſicut nauis in mari anchora ⁊ gubernaculo nauis amiſſis que ſtatī ſubuertiť ⁊ aqua impletur.Sic anchorā ſpei cū aīa.⁊ gubernaculū rationis amiſit.¶Per deſperatōeꝫ ſubuertitur qꝛ de gloria ꝑadiſi diffidit.⁊ repleť aqua marꝫ oīm vitiorum ⁊ ſe illis immergit teſte paulo ad ephe.iiij.Deſꝑantes ſemetipſos tradiderunt omni immundicie auaritie ac impudicitie ⁊c̄.

A
Ancilla dura deſperatio claudit celum.

B
Taxi cautela.

¶Quarto maledicta deſꝑatio Cū hoīeꝫ ita pctīs grauat ⁊ ad yma trahit.tunc ipm̄ a celo facit exulare ⁊ recedere qꝛ ipſa eſt famula duriſſima.que hoī claudit ꝑadiſum.⁊ facit eū deuiare donec veniat ad portam inferni q̄ ei patebit Naturales dicūt de taxo aut dāma.ꝙ ſua cauda foramina cauerne claudit ad auſtrū ⁊ aquilonē ne ventus ſubintret.Sic pctōr in cordis cauerna.habet duas cogitatōes de felicitate paradiſi ⁊ acerbitate inferni.q̄s claudit cauſa finalis deſꝑationis aut in penitentia.vt ſcꝫ de celi gloria.quā amittit.⁊ de inferni miſeria quā acꝗrat nō poſſit de cetero cogitare.Dicit criſoſtomꝰ de reparatōe lapſi.ꝙ deſperatio illiꝰ ſuperne ciuitatꝫ ianuas claudit.quas tamē ſpes aperit ⁊ pietas patefacit.Sic dꝛ p̄mo regum.xxvij.Dixit dauid.fugiā vt deſperet ſaul ceſſetqꝫ me q̄rere.Dauid dꝛ vultu deſiderabilis ⁊ ſ̄cat deū qui vultū ſuū deſiderabilē oſtendet in glīa quā homo deſperans nō querit.ſꝫ ab ipſo penitus exulat.Quīto ē deſꝑatio maledicta.Cū homīeꝫ a celo facit exulare.ipꝫ aſſociat inferno ⁊ inferoꝝ ſpiritibꝰ aſſociat.Ipſa deſperatio eſt ſicut equꝰ indomitus ſine freno quē ꝑiculoſum eſt equitare.cū ſuū inſeſſorem finaliter precipitat in profundū.Sic đt ſcriptura.an ignoras ꝙ ꝑiculoſa ſit deſꝑatio.Se ſociant dampnatꝫ.qui ꝓpꝛie ſunt deſperati.qꝛ ſunt extra oēm ſpem venie poſiti ⁊ in penis.Qꝛ ſcđm omnes doctors.Locus inferni non ſolum affligit.excecat ⁊ ledit.ſed etiā duriciem obſtinationis in dam

B
Deſperans īferni ciuis

natis peccatoribus introducit. quia penā ignis ⁊ vermis concomitatur obſtinatio deſperationis. Sic poſſunt dicere damnati illud Hieremie. Factus eſt dolor meus perpetuus. ⁊ plaga mea deſperabilis. Habet ergo vt dixi. homo ſepe aduertere ⁊ ruminare maledictū deſperatiōis q̄d animā iugulat ⁊ crimīa cumulat. a cel' pellit ⁊ exulat. ⁊ dānatis in inferno aſſociat. Sic nec verecundia. timor. pudor. puſillanimitas. . aut imbecillitas peccantis. aut cōfitentis nec enormitas. multiplicitas. turpitudo. magnitudo diuturnitas delicti aut peccati. nec confuſio cōfeſſoris aut eius duricia aut auſteritas. nec penitētie magnitudo aut difficultas penitendi. aut ſatisfaciendi. debet impedire ne dei imploret confidentiā aut miſericordiā que ē ſuper oīa eius opa. ⁊ mala noſtra. Dyabolus fallax ꝓponit ſepe ex predictis. hoī ſuā imbecillitatē. timorē pudorē inordinatū. difficultatē penitendi. hoſtium ⁊ peccatorum multitudinē. pctōrum enormitatē. euadendi ꝓpter circūſtantias diuerſas ⁊ reſurgendi difficultatē. ⁊ ꝑmanendi in ꝓpoſito pariterqȝ confitendi ꝯfuſibilitatem. cōfeſſoris auſteritatē. ſcandali enormitatē. vt ſic pauper peccator deſperet. ⁊ non ꝓponat recurrere ad vitam ⁊ ad dei pietatem. Legitur de dauid. cū ſaul ſcȝ dyabolus ⁊ viri eius. cingerent eum in modū corone deſperauit poſſe euadere a facie ſaul. ſed confiſus in dn̄o. diuino auxilio euaſit. ſic debȝ facere peccator ſemper ne deſperet ⁊c̄.

D
Dānati om
nes deſpāt.
ratio.

E
Conſiliū cō
tra deſpera
tionem.

¶ Tertia temptatio demonis.

t

Ercium iaculum quo dyabolus inuadit moriturum eſt Cum enī hoīem inuenit firmuȝ in fide. in ſpe. ⁊ in dei confidētia. tunc querit modū inuadēdi eum contra dei caritatem. ⁊ dilectionē proximi. ꝑ murmur ꝯtra deū ⁊ impatientiā. quaſi ſit eius oblitus. Unde cū hodie hoīes raro moriuntur morte nature ſed cōiter aliquo accidente. aut infirmitate. vicȝ. febri. peſtilētia. ydropiſi. apoſtemate. thiſi. aut aliquo alio morbo. q̇ grauiter hominem affligit ⁊ cruciat vt docet expientia. Sic demon ſe ingerit vt inducat hominem ad impatientiam. ⁊ primo aſſumit grauitatem ⁊ acerbitatem morbi pro ſeqūo eſt in

F
Quō diabo
lꝰ murmur
inducit.

diſpoſitus in corpore ⁊ in anima. Quia moleſtiam corporis cõmuniter ſequitur torpor in deuotione. ⁊ quanto dolor eſt maior. tanto minor ⁊ ſegnior eſt deuotio. humore dulcedinis ſpiritualis recedente. qui cum tunc homini magis eēt neceſſarius. amplius ab homine recedit ⁊ elongatur. Et poteſt eſſe cauſa. quia tunc homo plus cõmuniter eſt intentus et mēs verſatur circa dolorem. ⁊ corporis reſolidationem aut ſanitatem. ⁊ ideo minꝰ ſe poteſt eleuare ad deuotionem aut ſpiritualia neceſſaria. ¶Dtum etiaꝫ quia deuotio actus eſt voluntatis. quo homo ſe prompte tradit ad illa. que ad dei pertinent voluntatem. aut famulatum. ſic humor deuotionis requirit corporis viuacitatē que eſt in nobis. tunc deſtituta ratione infirmitatis. Jnde eſt ꝙ heu pauci etiam magni in ſcientijs ⁊ moribus inſtituti. ⁊ multis donis prediti reperiūtur. qui in acutis infirmitatibus et mortꝫ periculis. ſe omnino ordinate gerunt. Quia egritudo ⁊ dolor talis. diſcurſum rationis totaleꝫ impedit ⁊ obturat. Docet hoc experiētia. in acutis ⁊ ſubitis morbis peſtilentie. febribus. aut vulnerum letaliū periculis. licet ſperandum ſit. ꝙ hoc homini non ad vltimū malum imputetur propter vehementiam impetuoſitatis in qua ratio non vtitur pleno ſuo dominio. Sic motus dicuntur imperfecti ſcd̃m doctores. et non deputantur inter mortalia. licet cautela ſemper habenda eſt in preueniēdo tempore ſanitatis. Secundo demon pro impatientia aſſumit amicos. conſanguineos et medicos. quomodo cum non curant. non diligunt. non diligenter reſpiciunt. aut vellent ſe abſolui ab eo. Et fricat cicatrices de iniurijs et violentijs. aut damnis remiſſis. ⁊ beneficia multa diuerſis impenſa. et eorum ingratitudinem. quia iam eum deſerunt. Sic incitat ad diſplicentiam ⁊ impatientiam. et vindictam ſiue ſimilem recompenſam. per iram. odiuꝫ. detractionem.. oblocutionem. et per cetera talia ⁊c̄.

Tercio aſſumit tēporalia. hereditates. ⁊ diuerſa ſuppellectilia. cum quantis anxietatibus timoribus. curis. ⁊ laboribus illa acquiſiuit. comportauit. et cuſtodiuit. Et iam illa diſſipantur. ſiue negligenter tractantur perduntur.

G
Tēporalia
quō infirmū vexāt.

Nemo ſicut ipſe ꝯſueuit ſollicitat. aut pro eis diligenter vigilat. Itē vt debita ſoluanť ſibi. ibi. ibi. ibi ſatiſfiat violentiam aut iniuriā in tali aut tali loco ſine cauſa defenſat Sic timet deficere ſi ĩfirmitas durat ꝛ neminē putat ſecū agere. vt ipſe in ſimili caſu faceret eis. Sic inducit qũo leditur in oĩbus amicis. ſeruitorib⁹ iudicibus circa ſua tp̄alia. Inde ĩducit impacientiā ꝯtra oēs ꝛ aliqñ murmur cōtra deū ꝛ ſic vera dei caritas negligiť aut minuitur. Dicit Iheronim⁹. Signū eſt ꝙ ille non p̄fecte diligit. qui cū dolore. impacientia. aut murmure. ei⁹ viſitatōez. flagellum. aut egritudiem ſiue mortē non libens ſuſcipit ꝛc. Contra iſtud dyaboli iaculū. multa ſunt remedia ꝯſolatoria. etiā poſt ſpūalem ſacramentalē medicinā que mox ĩ principio infirmitatꝫ eſt applicanda. cum ſepe aĩe infirmitas que ſacramentis curať. cauſa legitur in diuerſ perſonis infirmitatis corp̄is. vt patet in euange.. ꝛ alibi depoſt in exhortatione infirmi. Primū remediū eſt. aduertere. bonitatē. benignitatem. ꝛ voluntatē principalis ꝛ ſummi medici. qui p̄ noſter eſt ꝛ poteſt cū vult oēm infirmitatē nr̄am in ictu oculi ſine oĩ ſucceſſione ꝛ medicina curare. Ille eſt pi⁹ pater noſter ꝛ fidelis dñs. amiciſſim⁹. optim⁹ ſic nihil ex pia paterna affectione ad filiū aut filiam agit aut fieri p̄mittit quod ei non nouit vtile. proficuū. aut expedire. Dicit ſcriptura. ꝙ oĩs tribulatio bonoꝝ ꝛ piorū p̄nalis eſt virga ꝛ diſciplina. quā fili⁹ non ſolū in purgatoriū. ſed ꝛ in ꝯſolationē paternam accipiet. Ymmo pacienter tollerata. terrenum ſunt purgatoriū ꝛ leue ꝙ dyabol⁹ vult verti ĩ eternū ſuppliciū ꝛ auferūt maximā penam paſſuram poſt hoc ecilium. Conſtat etiā in viris ſanctis ꝛ iuſtis. qũo deus pijſſim⁹ medicus relliquias pctōꝝ venialiū. ꝛ incōpletā ſatiſfactionē. per longas infirmitates diuerſas curauit. Sic dicit beatus. Auguſtin⁹ de ſctō cypriano. qui in dictis ſuis aliter ꝙꝫ debuit ſenſit. hoc deus falce paſſionis abraſit Sic legiť de btō gregorio. ꝙ añ aĩe egreſſum. diuerſ afficiebatur infirmitatū penis. idē legiť de multis. Scđm doctores. etiā ſi naturalis eſt talis pena. tñ cum volūtas nr̄a eaꝫ p̄cedat. aut ꝯcomitatur. ꝛ eā homo prompte acceptet

H
Remedia patientie

I
Bōitas dei docꝫ patiaꝫ

K
Purgatorium eſt infirmitas.

L
Penā volūtas facit penitentiam

proderit apud deuȝ. qꝛ deus vt fidelis medicus tꝑali turbatione. ꝛ corꝑali infirmitate clarificat ꝛ purgat aīas. ꝑ eterna vita. ad lumē ꝛ glīaȝ ſuā. Ipſe eñ vt medic⁹ verus amicū nō ſꝑ ad ſuā volūtatē medeť aut exaudit. ſȝ ad egroti vtilitatē. Licet heu certis irat⁹ dat etiā aliqua q̄ bonis negaret. vñ xpi patiāȝ. ꝛ ſctōꝝ martyꝝ in diuerſ locis ſue paſſionis. ꝛ in diuerſis legendis. q̇ ꝑ longas egritudines ꝛ diuerſa longa martyria. venerūt ad optatū premiū. Sic ꝛ habebit infirm⁹ aduertere ei⁹ volūtatē in ſe. quā etiā petit omī die ɔplere in ſe dicēs. Fiat volūtas tua ſcȝ dñe in me. Doce me facere volūtatē tuā. qꝛ de⁹ meus es tu. Scđȝ doctores. oīa que vult de⁹ fieri. nos tenemur idē velle cuȝ ſua volūtate. Et ſicut tenemur ſub p̄cepto ſuare mādata dei. ſic ɔformare voluntatē nr̄am. volūtati diuīe. ꝛ noſtrū velle dei volūtati ſubijcere. Itē gloſa Caſſiodori ſuꝑ illo. Non adheſit mihi cor prauū. dicit. Tortuoſum ꝛ prauuȝ corhȝ. qui nō vult oīa q̄ deus vult. Sic đt apl's. Frēs nolite ɔformari huic ſcl'o. ſȝ renouamī in nouitate ſenſus veſtri. vt ꝓbetis q̄ ſit volūtas dei bona corā vobiſipſis ꝛ bñplacēs corā ꝓximo. ꝛ ꝑfecta corā dño deo. Itē volūtas dei dicta eſt. q̈ ſanať infirm⁹. ꝛ duciť ſanus ad ſuū hoſpiciuȝ etiā via ē qua viator debilis venit ad celū. Itē regula angelorꝝ. ꝛ religiōis xpiane. ꝛ plebicitū nr̄m quo ɔſtituimur ciues celeſtes. Immo xpi frēs. ſorores. ꝛ mr̄es. euangelio ꝓmittēte. Qui fecerit volūtatē patris mei q̇ in celis eſt. ille me⁹ frater. mať ꝛ ſoror eſt. Volūtas ḡ medici ſummi. ꝛ ei⁹ bonitas in oī infirmitate ꝛ aduerſitate exigūt patientiam. Dicit Grego. Sine ferro ꝛ flāmis. etiā martyres eſſe poſſumus. ſi patiāȝ veraciter in aīo ſuam⁹. Per patiam aīa nr̄a poſſideť ꝛ cuſtodiť. ꝛ ꝑ impatiāȝ ꝛ murmur perdiť et dānať cū nullus murmurās teſte btō Grego. regnū intrat celorꝝ. Dicit ſctūs Hiero. qui cū dolore ꝛ impatiā egritudinē imo mortē ſuſcipit. ſignū eſt inobediētie dei volūtatꝭ ꝛ ꝙ deū nō vere diligit. Egrot⁹ ergo ſepe rumīnet Iuſtus es dñe. ꝛ rectū iudiciū tuū. Nūc cognoui. qꝛ equitas iudicia tua. ꝛ in veritate tua hūiliaſti me. Bonitatē feciſti cuȝ ſeruo tuo dñe ſm verbū tuū. Et ſit grat⁹ dño deo de preſer

VI
Volūtas dī erit noſtra.

Dei voluntas triplicit in nobis.

S
Regula criſtianorū eſt volūtas dei

Oīa patiā ſaluatur

P
Conſiliū infirmi de cognitōe dei ꝛ gratitudīe.

uatione in peccatis. ⁊ diuturna expectatione graciosa ſe/
pe vocatiõe. ⁊ ad pniam acceptatiõe. ⁊ eterna ꝑmiſſione
Sic gratꝰ erit de bono vſu rerum ⁊ libero arbitrio. ꝙ ſibi
poſſit prouidere de ſalute. ⁊ ꝙ eũ non ſubito inuaſit ſicut
multos. qui forte minus eo peccauerũt. Maſticet etiaꝫ ꝗ̃
ſepe. ꝙ egritudo cõiter eſt pena pcti aut ipſius reatus ⁊ ꝙ
ſuã impatiam nõ ſequit̃ niſi dei offenſa. ⁊ dolor maior nec
etiã ideo dolor recedit. Et ſic ſe deo ꝯmittat. ⁊ oẽm ſuã pe/

Q
Infirmita
tis vtilitas
quadrupl'r.

nã nullã eſtimet ad ſuos exceſſiꝰs. ſ; paruũ illꝺ offerat ad
eccl'ie theſaurꝝ ⁊ xp̄i meritũ pro nobis datũ. Secundũ re
mediũ patie eſt ꝯſolatoriũ. aduertere diligẽter multiplicẽ
infirmitatis corpalis ꝑfectũ. et vtilitatẽ. corã ſe. ꝑmo.
deo. ⁊ hoſtibꝰ hois. ¶ Primo corã ſe. qꝛ facit hoiꝫ cognoſce
re ſeipſum in materia. ⁊ in opibus ſuis ⁊ ſic eũ hũiliat. et
inducit ad dolorẽ de preteritis pctis. ⁊ dat cautelã de futu
ris. etiã ad creatorẽ ſuũ. Dauid ait. Multiplicate ſunt in
firmitates eoꝝ. poſtea accelerauerũt. ſcꝫ ad cognoſcendũ
ſe. ⁊ creatorẽ ſuũ. Dicit ſapiẽs. Grauis infirmitas. ſobri/
am facit aĩam. Efficax remediũ aut medicina curandi vi
tia. ⁊ ceſſandi a vitijs eſt corpalis infirmitas. Sic ezechi/
as rex. tactꝰ infirmitate ꝯuertit ſe ad parietꝫ. ac ſeipſum

R
Vitia infir/
mitas curat

cog̃ſcendo fleuit ⁊ orauit dñm penitẽdo Sic ⁊ anthiochꝰ
rex grecoꝝ ꝑcuſſus infirmitate ſe cognouit. ⁊ emendaꝫ ac
ſe fieri iudeuꝫ ꝓmiſit ſi poſſit curari. Machabeo. vj. Sic
etiã docet expientia in peſtilentia. aut in alia graui infir/
mitate. tũc eñi vota emittimꝰ. ſingulares orõnes. miſſas.
elemoſynas. ieiunia ⁊ alia pietatꝫ opa facimꝰ. ablata. aut
male acquiſita reſtituimꝰ. ⁊ emendationẽ vite vtinaꝫ bo

S
Mortis pre
co infirmi/
tas.

no zelo oẽs ꝓponimus. Inde infirmitas. dr magiſter aui/
ſans de bono aut preco iudicis mortis. q̇ nos citat ad ſuũ
iudicẽ de reddẽda rõne villicatiõis. Dat inſup auiſamen
tum debilitatꝫ nr̃e. qꝛ ſi pua febris ita nos ꝓſternit ad ter
rã aut ad lectũ. ⁊ nos ita moleſtat. vt vix eã poterimꝰ ſu/
ſtinere. quid faciet mors. aut quõ ſuſtinebimꝰ cruciatus
mortis ⁊ inferni. aut acerbitatẽ purgatorij. Sic infirmꝰ

¶ Infirmi
tas dr aduo
catus hoĩs.

furi ſil'atur. qꝛ detinet̃ in vinculis vt fateat̃ furtũ. ⁊ ſua fo
refacta ꝑ torturã. ⁊ ꝓmittit ſe amplꝰ nõ velle furari. Etiã
infirmitas ſiue dolor quilibet. eſt aduocatus noſter. qui

auiſat dicēs Luc̄. xij. Vigilate. eſtote ꝑati. q꜡ qua hora nō putatꝭ mors veniet. Sic ꝯſulit ⁊ iubet ſe retrahere in futurū ab oī malo. ſcꝫ ſuꝑbia. vanitate. leuitate. auaricia et voluptatibꝰ. Dic̄ hugo ꝙ deꝰ ſepe frāgit hoīes infirmitatibus ex pietate. ne ad ſuū libitū currāt ad pctā. Beatus paulus dͭ. ſe ſtimulū carnis recepiſſe a deo. gloſa. ſcꝫ dolorē renū. ne magnitudo reuelationū extolleret eū. Dicit. b. Bern̄. ſmone certo ſuꝑ cātica Quis tactꝰ certa infirmitate cogͦſcens ſuū corpꝰ. totuꝫ q̄ſi figmentū figuli. qđ tandē eſca vmiuꝫ futura erit. de ſe pōt multa preſumere. ꝙ nullus ſapiēs facere attēptat. Scđa vtilitas coraꝫ proximo ē hoī multuꝫ edificatoria infirmitas. in hͦ ꝙ dat proxīo bonuꝫ exēpluꝫ patiē ⁊ ꝙ ipm nō ledit aut ſuo exemplo malo ſcādaluꝫ dat. ſ; potiꝰ vincere ſuos inimicos. carnē. munduꝫ. dyaboluꝫ informat. Sic ꝑ exempluꝫ patiē ⁊ humilitatis. ſibi ⁊ alijs acq̇rit infirmꝰ mltͭuꝫ bonuꝫ. ⁊ augmentū meriti. vt pꝫ in abraaꝫ. iob. tobia. et alijs. Dic̄ bea. amb. in gloſa ad philippē. Signa infideliuꝫ cauſa fiunt. ꝓbationis enī diuerſe. ſtꝭ credentiuꝫ. aliꝰ ꝑ egritudinē ſic probaꝛ. aliꝰ amiſſione caroꝝ. aliꝰ ꝑ dānuꝫ pecunie. aliꝰ ꝑ tribulatiōes vt inueniaꝛ exēpluꝫ et auxiliuꝫ. ab aduerſa ꝑte ⁊ meritoꝝ augmētū. Sic dura infirmitas emollit cor ad ꝯpaſſionē ꝓximi. vt ꝑ exꝑientiā ſciat hō ꝯdeſcēdere ⁊ alijs infirmis. Et vt ex ſeipſo cogͦſcat alioꝝ infirmitates ⁊ anguſtias. ⁊ dicat cū btō paulo Quis infirmaꝛ ⁊c̄. Sap̄. dͭ Qui nō eſt tēptatꝰ q̇d ſit. ⁊ q̇ nō eſt exꝑtꝰ. pauca recogͦſcit. Sic de xp̄o dͭ apl's ad heb. iiij. ꝙ ſit vir doloꝝ. q̇ ſcit infirmitates nr̄as. Vir doloꝝ ꝑ ꝯpaſſionē. imo ꝙ ſit pōtifex. q̇ poſſit ꝯpati infirmitatibꝰ nr̄is. tēptatū ꝑ oīa ꝓ ſilitudine. abſq; pctō. Sap̄. dͭ. intellige q̄ ſtꝭ ꝓximi tui ex teipō. ⁊ ſic tibi velles fieri. ſic fac ei Hoc etꝭ docꝫ p̄ceptū nature. Tercia vtilitas. q꜡ infirmitas corā deo ē mltuꝫ ſatiſfactoria ꝓ pctis. q꜡ infirmus ē quaſi deo captꝰ cui debet offerre optimum quod habet clenodiū. ſcꝫ volūtatem ſuā. Vnde ſm doctores. lꝫ infirmitas a natura venit. aut malo regimīe hoīs. ſiue a deo immittiꝛ. tn̄ ſi volūtarie ſubitur ⁊ accipiꝛ tā eſt ſatiſfactoria. ⁊ hꝫ q̄ſi a ꝯfeſſore penitentiā iniunctaꝫ

.ij. Coꝝ. xij.

T
Proximo ꝓdeſt īfirmitas.

V
Cor mollificat infirmitas.

X
Satiſfactō infirmitatꝭ magna.

Vnde ſi pene purgatorij ſunt ſatiſfactorie. licȝ minus vo
lūtarie ſaltē abſolute. quare nō volūtaria infirmitas. que
eſt etꝫ plus meritoria. ſi cū grāruȝactione ſuſcipit̄. q2 tunc
ꝑſumit̄ ampli⁹ volūtaria. Vñ volūtas ꝓmpta ⁊ pena a q̊
cunqȝ fuerit inflicta ꝑficiūt pniāȝ ⁊ augmētant meritum.
Sic legit̄ de ſctō egidio ꝙ vulnus ſibi inflictū a venatori
bus. deſiderauit nō curari. vt ꝯtinuus penitēs haberetur
Dicit etꝫ bea. grego. ꝙ mala q̄ nos hic p2emūt citius ad de
um ire ꝯpellunt. Et diuīa diſpōne agit̄. vt p2olixiore vitio
ꝓlixior pena dat̄. Sepe de⁹ ex miſc͞dia mittit ⁊ dat penam
tp̄aleȝ ſeuerā ex h̄. ne eternā inferat vltionē. Dauid ait. tri
bulationē ⁊ dolorē inueni. vt querā nomen tuū dn̄e. Sic
infirmitas nō ſolū dr̄ famula fidelis ſuadens filio famili
as offenſam pr̄is ꝯterere. ꝯfiteri. ſed etiā purgās ⁊ ornās
euȝ. ſiue domū aīe a vitijs ⁊ v̄tutib⁹. Immo dr̄ hoſtia pa
cifica ⁊ pign⁹ ſalutis. Fuerūt certi qui rogatu ſctōꝝ patrū
ſanitatē ꝯſecuti fuerūt. q̇ iteꝝ optauerūt infirmari. aut ſta
re in illo ſtatu in q̊ meli⁹ poterāt cognoſcere deū Sic aliq̈s
deuot⁹ lamētabat̄ ꝙ de⁹ eſſet oblit⁹ eius. q2 euȝ non ſolito
more illo anno cū infirmitate viſitauit. Sic paulus glia
batur in infirmitatib⁹ ſuis. ⁊ dixit ſe fortiorē cū infirmaba
tur. q2 v̄tus in infirmitate ꝑficitur. Sic multis expedit in
firmari. q2 ſic m̄lta vitia etiā in eis refrenant̄. ſupbia. aua
ricia. luxuria. gula ⁊c. que fierēt ſi ſani eſſent. aut maiora
cumularent mala q̄ȝ mō pn̄t. Iteȝ infirm⁹ latroni aſſiliat
vinculato. q̇ nō pōt plus latrocinari aut depdari. Sic le
gitur de ſctā petronella filia ſctī petri q̄ curata fuit ad inſtā
tiā tyti. Et ꝯpleto miſterio pat̄ dixit. redi ad lectuȝ tuū. q̇a
ſanitas ꝓ illo tp̄e. ei nō expediebat. Quarta vtilitas infir
mitatꝫ eſt. rōne hoſtiū hoīs q2 ꝑ infirmitatē. hoſtis ⁊ caro
debilitat̄ ⁊ domat̄ ne ꝯcupiſcat aduerſus ſpm̄. q2 infirmi
tates ei⁹ voluptates abſcidit. ⁊ ſic ꝯfortat ſpm̄. ⁊ fortē ſiue
ſobriā facit aīam. ſcȝ ꝙ nō inebriet̄ pctīs. vt ſapiēs dt̄ Sic
ſup illo be. pauli. Cū enī infirmor tūc fortior ſuȝ. Dicit b.
Bern̄. Quid mirū. hoſte debilitato fortior efficier͛s niſi for
te inſaniſſimā illā dico aīaȝ. q̄ non ceſſat ꝯcupiſcere aduer
ſus ſpm̄ carnē. Dicit ſctūs grego. Quis neſciat ꝙ multo

Pnia eſt vo
luntaria in
firmitas

y
Famula fi
del' infirmi
tas.

Z
¶ Infirmi
tas hoīs ho
ſtes vincit.

melius ſit ardere flāma febrium quo ad corpus q̄ȝ ardore vitioꝝ quo ad aīam. Et tñ cū febri corripimur qꝛ vitioruȝ eſtū. qui occupare nos poterat ꝯſiderare negligim⁹. ⁊ de ꝑcuſſione murmuram⁹. ac irā dei in furorē ꝯuertim⁹. aut v̾gā in malleuȝ. qꝛ qui murmurāt ⁊ triſtant̃ duplicāt ſibi flagellum ment̄ ⁊ corꝑis. Sic hoſtis infirmitate etiā vincitur ⁊ fugat̃ ne moleſtet aut reſiſtat ſpūi. Mors eñi nullius amicus eſt. qꝛ memoria multoꝝ trāſit cū ſonitu cāpanarū ſic infirmitas etiā paucos hȝ veros amicos. ⁊ aſtantes fideliter. ꝓpter bonū honeſtū circa qđ verſat̃ vera amicitia. Vñ infirm⁹ ꝑ hāc etiā monet̃ mundū ꝯtēnere. ⁊ deū verū amicū deſiderare. Dicit dauid Sitiuit in te ſcȝ deū anima mea. q̄ȝ multiplicit̃ tibi caro mea. Vñ defect⁹ multiplices q̊s patimur in aīa et corꝑe. deū ſitire ⁊ deſiderare ꝯpellunt Alit bea. grego. Sepe cū hoīes iubētis v̾ba nō audiūt. ferientis v̾berib⁹ ammonētur. vt ad bona deſideria ſaltē penetrabāt. quos p̄mia nō inuitāt. Conſulit ſapiēs. Fili in tua infirmitate ne deſpicias teipſuȝ. ora deū ⁊ ipſe curabit te. Conſule fideleȝ preſbyterū. ⁊ ſm ei⁹ ꝯſiliū oīa diſpone ⁊ ſatiſfac. ⁊ cogita aīa recedente. cito valde obliuiſci dicit̃ a quib⁹ hic etiā oīno diligi videbat̃. Sic etiā tercius hoīs hoſtis vincit̃ infirmitate. ōndit h̄ bea. ambro. lib. p̄mo de pniā. Exēplo btī pauli qui tradidit corinthū ſathane in interitum carnis. vt ſpūs ei⁹ ſaluus fieret in die dñi nr̄i ieſu chriſti. Sic magna gracia. magna ptās que dyabolo imparat. vt ipſe ſi deſtruat. tūc p̄mo ſe ꝯfundit ⁊ deſtruit. cū hoīem quē tēptādo ꝑ infirmitates ſupplātare ſtudet. ⁊ infirmū fortiorē efficit qꝛ carnē debilitādo menteȝ fortificat. maior eſt eñi gratia aīe. q̄ȝ corꝑis ſanitatis. Scđm doctores. dyabolus cōiter hoīem duab⁹ manibus impugnat. aut duobus brachijs nobiſcū luctat̃. que ſunt mūdi vanitas ⁊ carnis voluptas. Hec duo dñs de⁹ quantū ad infirmos amputauit. ⁊ dyabolū in pugna valde debilitauit. Mūdi eñi vanitas nō multū augit infirmuȝ. nec eā curat eſt eñi ei aliqñ crux. ⁊ ſepe multi infirmi pauꝑes dicere norūt cū btō aplō. Mihi mūdus crucifixus eſt ⁊ ego mundo Et eſt ꝯſolatio certoꝝ. qui ex hoc curāt magis placere deo

F

¶ Infirmitas fugat munduȝ.

G

.Dyabolus hȝ duo brachia in pug̃

et petere aliaʒ patriam. Sic etiaʒ vt patuit. Caro infirmitatis flagello domat̄ ⁊ caſtigat̄. vt ei⁹ voluptas ⁊ lubricitas infirmū nō inquietet aut moleſtet. Sed p̄us datū eſt auiſamentū. cū dyabolus ſe ſentit victū. in iſtis duobus brachijs. tūc terciū ſumit. ⁊ illud acrius ⁊ inſtanti⁹ extēdit ꝯtra infirmū ſuggerēs irā. impatientiam. odiū. murmur.

c Patiētie bonum vincit dyabolum.

¶ Jn̄ eſt terciū remediū aduertere. bonū patiē. malū impaciētie. vn̄ cū tot bona ꝯfert corꝑalis infirmitas. ideo iuſti ⁊ timorati hoīes. cū patiētia ⁊ gaudio corꝑales egritudines. tanꝙ̄ dei viſitatiōes. dona. ⁊ nūcios. recipiūt. dicētes cū dauid. Ego aūt in flagella ꝑatus ſum. ⁊ dolor me⁹ in ꝯſpectu tuo ſꝑ. Sic tanꝙ̄ pn̄ia. cū gaudio recipiēda infirmitas eſt. q̄ a ſummo ſacerdote papa ieſu iniūgit̄ qui nec decipi pōt nec deciꝑe. nec errare. Vn̄ ſepe infirmitas grauior pn̄ia eſt. ꝙ̄ ciliciū. aut ſtratū ſuꝑ terrā. ſic nō min⁹ meret̄. qui eā patiēter ſuſtinet. ꝙ̄ qui ciliciū. aut aliđ opus graue pn̄ie iniūctū portat aut ꝑpetrat.

a Pape iħeſu xp̄i pn̄ia infirmitatis.

Aduertat etiā. q⁹ impatiēs. ⁊ qui ꝯ̄ dei viſitatōēʒ murmurat. Primo eſt ſic canis malus. qui lapidē aut baculū quo ꝑcutit̄ mordet. ⁊ ꝑcutiēteʒ morderet libenti⁹ ſi poſſet aut auderet. teſte ſctō Grego. Quiſquis diuinā ꝑcuſſionē impatienter tollerat. lʒ iuſticiam ꝑcutiētis accuſat. Qui autē paciēter tollerat. lʒ cām ꝑcuſſionis ignoret. eo ipſo iā ab iniuſticia ſua correct⁹ eſt quo ꝑcuſſum ſe iuſte gratulat̄.

Impatientie malum.

Jn vindicta em̄ ſua deo ſe ſocians. ſi ſe ꝯtra ſe erigit. magna eſt iā iuſticia que volūtati iudicis ꝯcordat in pena. cui diſcrepauit in culpa. hec ille. Quō dicit ſapiēs. Mollis rn̄ſio frāgit iram. ſcʒ mitigādo dei irā. duʒ infirm⁹ grās agit ⁊ hūiliter rn̄det ꝑ patiam deo flagellanti. merito hec patior. Vn̄ deuoti etiā. vt dicit bea. grego. Cum iubētis v̄ba nō audiūt. v̄berib⁹ ferientiʒ ammonent̄. vt ad bona deſideria ſaltē pene trahāt. q̊s etiam p̄mia nō inuitant Dicit Job Ecce clamabo impatiēs ⁊ nemo me exaudiet. Suꝑ quo btūs grego. Sepe de⁹ diſſil̄at audire merentiū vocē. vt augeat volūtateʒ ⁊ trāquillitas que hic non inuenit̄. alibi querat̄.

b Pena impatientis.

Sic infirmus habet aduertere penaʒ impatiē. Impatiens em̄ punitur duplici pena ſine lucro. ſcʒ infirmitatis pena ⁊ impatientie ſi nemerito. Jmmo aliqñ cum pctō. cum dei ſui recalcitrat ordinationi ⁊ voluntati Sic etiā tali impatientia ſepe dei incurrit irā. cū noſtra volūtas vt auditū eſt ī volito dei cōformis erit volūtati. Taceo etiā de murmure graui pctō. quid aliqñ cōcomitat̄ ꝑ impatiām Sed ꝯtra iſtud telum dyabolibꝫ infirm⁹ iuxta p̄miſſa accipe ꝯſolationeꝫ. ex dei patris volūtate ⁊ bonitate, ꝓpter multiplicē infirmātis ꝓfectū ⁊ vtilitatē. Jteꝫ. ex magna ſua negligentia. ⁊ multis peccatis in deuꝫ. ⁊ ſic cogitet ꝙ digne ⁊ merito hec patitur. Jtē. ex patiā multoꝝ deuotoruꝫ. ⁊ pena ⁊ dāno qđ euenit impatientib⁹. ⁊ ſic infirmitatē. ⁊ patris diſciplinā cū om̄i patientia ⁊ gratiaꝝ actione ſuſcipe debet. qꝛ dn̄s oēm filiū quē diligit corripit ⁊ cōiter flagellat. Conſulit ſanct⁹ auguſtinus dicēs. Suſtinuit te deus. ſ. in tuis pctīs ſuſtine deū in ſuo flagello. Sit nobis iob ſctūs in exemplū q̇ non fuit impatiens ꝓpter diuerſa dn̄i flagella. nec murmurauit. ſꝫ tuba argentea. ducta malleis multis tribulationū. reddidit dulcē ⁊ ſuauē ſonū dicens. Dn̄s dedit. dn̄s abſtulit. ſic̄ domino placuit ita factum eſt. ſit nomen domini benedictum. Jdem alibi. Et ſi occiderit me. in ipſo ſperabo. Sic conſulit ad idem ſanctus iacobus in canonica ſua omnibus infirmis et tribulatis ad patientiam dicens. Sufferentiam iob audiſtis. ⁊ finem domini vidiſtis. ſcilicet ieſu xp̄i in cruce. Non dicit fineꝫ iob. qꝛ dn̄s ei oīa dupliciter reſtituit hic. Sed finē dn̄i. q̇ poſt oēm ſuā paſſionē in crucenudus pepēdit. vt ſit ſpeculū intuendi in om̄i nr̄a infirmitate ⁊ paſſione. nō aliqđ releuamē. aut mun⁹ querens tpale. ⁊ ideo ipſe in om̄i nr̄a infirmitate reuocādus eſt ad memoriā. Sic dicit ſapiēs. Audite filij ⁊ filie egrotantes ⁊ maſticate diſciplinā pr̄is vr̄i. ſcꝫ ieſu xp̄i qualiter fuit diſciplinatus. Hoc ſpeculum omnia mala impatientie et murmuris repellit a nobis. ⁊ tenebras cecitatis om̄is impatiētie. Quia fidelis miles vt dicit beatus Bernardus. non ſentit ſua vulnera. cū ſui optimi ducis recogitat acerbiora aut maiora. Dicit Grego. Nihil ē tā difficile. ꝙ nō equo animo tollerat̄. cum xp̄i paſſio ad memoriā reuocat̄ D ſi ipſe. que non rapuit exoluit. vitam ſuam in miſeria

Cōcluſio ꝓ patientia.

C

¶ Patiē ſpecula.

D

Finis crucifixi intuendus eſt.

E

Patiētie exhortatio.

dolore ⁊ labore finiēdo. nos qui ꝓpter peccata noſtra mo
dico tpe vite affligimur. hūiliter ac pacienter dicere habe
mus. Merito hec patimur. qꝛ peccauim⁹ in frēm nr̄m cri
ſtuz. ⁊ ſicut dixit latro penitēs in cruce nos digna factis re
cipim⁹. hic autē nihil mali fecit memēto mei dn̄e in regno
tuo. Dicit bea. bern̄. Quid dirū aut durū eſſe poterit tibi
o aïa mea. cū recordat⁹ fueris. ꝙ de⁹ tuus tā amaros ꝓ te
ſuſtinuit cruciat⁹ ne tu ſuſtineres ꝑpetuas paſſiōes Diſce
ꝗ̄ miſer homūtio flagella dei paciēter ferre. ⁊ ꝯſidera dilige
ter. ꝙ nec ille ſine flagellis exiuit. q̇ oīno ſine pctō fuit. ⁊ io
lacrimoſis oculis cū gemitu clama ad deū ⁊ dic Benigniſ
ſime dn̄e. vt mihi tpe iuſticie pcere poſſis. hic nunc tpe grē
peto me flagelles. hic vre. hic ſeca. vt in eternuz pcas. tm̄ in
miſerationib⁹ tuis multis. qꝛ tu noſti figmētuz fragilitatꝭ
mee. ⁊ ꝙ ſicut lutū feceris me. ⁊ in puluerē reduces me ⁊c.
Cum autē in his trib⁹ dyabolus hoīes ſcꝫ fide. ſpe. ⁊ cari
tate inuenit ꝓuidos ⁊ bn̄ armatos. ſic ꝙ nō pōt eos indu
cere. ad deuiandū a vera fide orthodoxa mō prius poſita.
aut deſperandū a ſpe firmiſſam ⁊ xp̄iano hoī neceſſaria.
aut ad impacientiā. tūc aſſumit quartum iaculum.

F
Quartū ia
culum pre
ſumptio.

q Quartū iaculum aſſumit ¶ Quarta temptatio.
hoſtis antiquus ſignāter ꝯtra ſpūales ⁊ deuotan
os ꝑ ſuijpſius ꝯplacentiam. aut de ſe p̄ſumētes. ⁊
ſuggerit vt cogitet. O ꝗ̄ firmus es in fide. ſpe. ⁊ patientia
ꝗ̄ multa ſuſtinuiſti in vita tua. ⁊ multa es bona opatus
in tali ⁊ tali loco ⁊ tpe. circa tales aut tales ꝑſonas. Et ſic
vitā eius alicui ſctōꝝ ſtudet ꝯꝑare. qui ex hoc fuit gratus
deo ſic ⁊ ipſe etiā eſt accept⁹ deo. Et ſic ꝯn̄ter immittit confi
dentiā nimiā. q̄ſi ex ſuis bonis opibus ⁊ meritis ſpare ha
beat ⁊ debeat. ⁊ poſſit regnū celoꝝ ⁊ hīe mercedis retribu
tionē. eleuando cor infirmi in ſupbiā preſumtionē. ⁊ teme
rariū ꝯtra ꝓximū iudiciū. Sicut etiā legit̄ ꝺ phariſeo euā
gelico. qui in tēplo gl'iabat̄ de ſuis bonis meritis. iudican
do ꝓximū publicanū hūilez. q̇ tm̄ poſt iuſtificat⁹ deſcendit
in domū ſuā. phariſeo repulſo a gr̄a. qui etiā plus onerat⁹
pctīs exiuit de tēplo ꝗ̄ intrauerat. Dicit be. grego. Qui re
miniſcēdo bonū qꝺ geſſit. dū ſe apud ſe erigit apꝺ auctorē

G
.Dyabolus
ſuggerit p̄
ſumptoꝝ de
uotis.

humilitatis cadit. qꝛ qui ſe exaltat humiliabitur a domīo Sic ingerit ſui ipſius ꝯplacentiā ꝛ ſecuritatē. quaſi deus de ſalute dicat ei. Euge ſerue bone ꝛ fidelis. qꝛ ſupra pauca fuiſti fidelis ꝛc̄. Itē. O q̄ntum habes regraciari deo. ꝙ ita ſecurus exis de iſto exilio ꝛ ſil'ia. quib⁹ tollit ab eo dei timorē. ꝛ inducit preſumptiōez cū nemo ſcit finē ſuuz. ꝛ an odio an amore dignus ſit. Et oēs ſcti iuſti mortez legūtur amplexati vt ductorē de hoc exilio. ſub diuina ſpe ꝛ timore ſine preſumptione.

H

Remedia ꝯ p̄ſumptōez

¶ Sed ꝯtra hoc iaculū. remedium primū eſt. noſcere duo vitia dyaboli valde ꝑiculoſa q̄ preponit cōiter in extremis.

Duo vitia ꝑiculoſa dyaboli.

Vnū eſt quo ꝑiclitant̄ q̄nq꜃ boni aliud quo mali pereūt. Primū dr̄ preſumptio de meritis ſecundū deſꝑatio de pctīs. ſic neceſſe ē hoīes vigilare ſignāter in infirmitate. vt de bonis meritꝫ ſuis nō preſumāt ꝛ de malis demeritis ceu criminib⁹ ſuis nō deſperēt. qꝛ iuſtus q̄nq꜃ cadit ꝛ perit. vbi impi⁹ vere penitet ꝛ reſurgit. Vn̄ auguſti. ſctūs. in ſymbolo ait. Latro cognouit. petr⁹ negauit. Eſt igit̄ remediū primū. ꝙ hō diligēter aduertat p̄ſumptionis malū. qꝛ eſt exceſſiua hoīs. ſui exiſtimatio. vn̄ ſuꝑbia orit̄. glīa inanis. ꝛ oīs malicia. qđ malū de angelo lucifero fecit dyabolū. cū nō eſſet ꝯtētus. nec gratus de bonis collatis. preſumpſit vſurpare maiora. vn̄ turpit̄ eiectus fuit ad infernū. vt habet̄ in Eſaia.

preſumptio q̇d ē cogita.

Ab illo tp̄e. vſq꜃ in diē preſentē de⁹ preſumptionez dr̄ abhorruiſſe. Dicit beat⁹ Bern̄. de gradib⁹ hūilitatis. Preſumptio inq̇t Primū angelū. ꝛ p̄mū hoīez dep̄ſſit. turrim deſtruxit. liguas ꝯfudit. golyam ꝓſtrauit. aman ſuſpēdit. ꝛ de poſt ſine numero multa mala fecit.

I

Officiū preſumptuoſi.

Addit ibidē. Preſumptuoſus primus in ꝯuētu reſidet. Prim⁹ in cōſilijs r̄ndet. nō vocat⁹ accedit. nō iuſſus ſe intromittit. ordinat ordinata. facit facta. ꝛ q̇cquid ipſe nō fecit aut ordiauit. nec recte factū. nec pulcre ordinatū eſtimat. hij ſil'es legunt̄ vxori ſenece. de q̄ idē ſeneca ſcribit in certa ep̄la. qđ fuit ceca. ꝛ tn̄ noluit eſſe ceca. inſuꝑ oīa officia dom⁹ acſi vidiſſet ordinauit ꝛ regere voluit ꝛ ſingula ꝯfudit. ac deſtruxit ꝛc̄.

K

Oīa bōa dei ſūt q̄ h̄z hō.

Scđm remediū eſt. vt hō ſe oīno nudū ꝛ pauperē ꝯſideret ꝛ qđ oīa que hꝫ dono dei ꝛ ei⁹ bonitate poſſidet. dicens cū btō paulo Mi/

hil habes qđ non accepiſti a deo accõmodatum. ⁊ ſic non gloriãdo ſe hũiliet. Vñ đt idē. Nõ ſumꝰ ſufficiētes cogitare aliq̈d a nobis quaſi ex nobis. ſed ſufficiētia nr̃a ex deo eſt ⁊c̃.

Preſumptõnis mala multa.

Vñ preſumptio dicit btũs auguſti. in de ṽbis dñi. mltos impediuit ⁊ deiecit a firmitate. qꝛ nemo erit ſatis firmus. niſi q̇ ſe a ſeipſo ſentit infirmũ. Vñ pia ꝯditoris diſpenſatiõe agit̃. vt de ſe aīa ꝯfidēs. tēptatiõis iaculo feriat̃. vt infirmata inueniat quid ſit ⁊ faſtũ ſuꝑbie pretermittat

L

Fatuus oīs p̄ſumptuoſus.

Dicit gloſa ſuꝑ illo eccl'ia. Nõ te iuſtifices ante deuꝫ. nll'a p̄ſumptio ꝑniciosior. q̃ꝫ de ꝓpria iuſticia ſuꝑbire. Vñ fatuum ē ſuꝑbire de alieno. qꝛ fatuus dr̄ mercator q̇ alieno ere mutuo accepto. acſi ſuũ eſſet mercãdo gloriatur ⁊ ſe diuitem credit. Sic bona oꝑa nr̃a ⁊ ṽtutes. nõ a nobis ſunt. ſed vt dictũ eſt. mutuo a deo ſunt. q̇ nos ydoneos fecit miniſtros ad illa. aut alia oꝑa. Sic fatuũ ⁊ p̄ſumptuoſum ē agere ⁊ p̄ſumere de opibus iuſticie. ⁊ ſe iuſtos reputare q̈ſi illa oꝑa a ſe ipſis haberēt. ⁊ in ſua iuſticia plus debito ꝯfidere. Sicut em̃ credit̃ a talibus fatuis mercatoribꝰ q̃nq̃ꝫ qđ ſuũ eſt repetit. ⁊ eos pauꝑes ⁊ vacuos dimittit. ſic deꝰ indignatꝰ taliuꝫ p̄ſumptiõe. q̃nq̃ꝫ ſolet ṽtutes ſuas quas illis dederat repetere. ⁊ ipſos laxata manu ꝑmittit peccare ⁊ cadere. Et ſic pauꝑes ⁊ miſ̃os in moribꝰ facere vt diſcãt de alieno nõ debere taliter ſuꝑbire. Sic dñs loquit̃ per ezechielē aīe ingrate ⁊ preſumptuoſe. Quia inquit egreſſum eſt nomē tuũ in gentes ꝓpter ſpeciē tuā. qꝛ ꝑfecta eras in decore tuo quē poſuerā ſuꝑ te. ⁊ habēs fiduciā in pulchritudine tua fornicata es ⁊c̃. Addit. Ecce ego extendā manuꝫ meā. ⁊ dabo te in aīas odiētiũ te. Ibi claret. ꝙ iuſticia noſtra. ⁊ oīs aīe ornatꝰ eſt dei. ⁊ eũ pōt auferre. Addit baſiliꝰ in certo ſ̄mone. Cũ igit̃ nõ ſit nr̃m ꝙ ſumꝰ. quõ nr̃m poterit eſſe qđ habemꝰ. Stulticie em̃ genꝰ eſt. vt cũ alijs debeas vite beneficiũ ꝙ tibi aſtruas ornamēta ṽtutũ.

M

Conſiliuꝫ ꝯ p̄ſumptõeꝫ

In cuiꝰ ſignũ legimꝰ viros preclaros nr̃os anteceſſores. in ardua etiã degētes pnīa. qui cũ timore ⁊ horrore. cũ oīmoda etiã ſua annihilatione. hãc ſue vite expectauerunt extremã horã ignorãtes. an odio vel amore digni haberēt eã expectare. Sic exēplo ſcti Anthonij faciet egrotꝰ. cui demõ dixit.

Diciſti me anthoni. cuꝫ enim te volo exaltare. tu te deprimis ⁊ cū voluero te deṗmere. tu te erigis. Sic infirm⁹ qn̄ pondere pctōꝝ deṗmit̄. cogitatione ſe erigat ad dei mīam ne deſperet. Et cū eleuat̄ arrogantia aut p̄ſumptiōe de ſui ꝯplacētia. fide. aut patiā. ſe cogitatiōe hūiliet aut deṗmet ⁊ indignā. ſterileꝫ ⁊ inutilem ꝑactā pn̄iaꝫ timeat. Cū heu nullus certus dicit̄. de ſufficiēte fructuoſa ⁊ ꝑfecta pn̄ia. Sed certi oēs cōiter ſum⁹. de p̄ſentatiōe. ante tribunal xp̄i vbi iudex etiā minutiſſimas cogitatōnes diſcutere debet. Dicit gloſa ſuper illo iob. Nōne ipſe ꝯſiderat vias tuas. Vias cuiuſcūqꝫ ſic de⁹ conſiderat. ⁊ ſic greſſus dinumerat vt nec minutiſſime cogitatiōes ⁊ tenuiſſime. que etiā apd̄ nos vſu viluerunt. in eius iudicio indiſcuſſa manebunt. Dicit ſanct⁹ hierony. volo. nolo. ipſi iuſto iudici me aſtare neceſſe erit. ipſi diſtricto rigori. oīm que geſſi que ve cogitaui habeo reddere rōnem. ipſi dico cui nec verbum nec cogitat⁹ ſubter fugit. aut latere pōt. hec ille ⁊c̄. Terciū remedium eſt. ꝙ homo ſepe voluat in mente ſanctoꝝ ⁊ chriſti verba que loquūtur de iudicio diuine iuſticie. quō celi ſcꝫ angeli nō ſunt mundi in conſpectu eius ⁊ omnes noſtre iuſtitie in oculis dei ſunt ſicut pannus menſtruate. q̄s etiā ipſe a nobis cuꝫ acceperit tempus vult iudicare. qua intentione acte ſunt. Inde ſanct⁹ Job dixit. Verebar omnia opera mea. ſuper quo beatus Grego. Que aperte egerunt video. ſed quid in his latenter ꝑtulerim ignoro. quia noſtra iuſticia. ad diuine iuſticie examē deducta iniuſticia eſt. Dicit gloſa. ꝙ etiā lacrimis cōpunctiōis in noſtris bonis opibus indigem⁹. cū finē eoꝝ ignoramus. qꝛ petrus firmiſſimus cecidit. ⁊ aliud noſcim⁹ iudiciū diuinū eſſe ⁊ aliud humanū. ⁊ multi ſunt damnati. qui apd̄ ſe ⁊ hoīes putabātur iuſti. Sic auiſat dauid. Seruite dn̄o in timore. ⁊ exultate ei cuꝫ tremore Sic bea. paulus ait. Qui ſtat videat ne cadat. quia modo ſunt infiniti caſus eius quibus omnia bona ſua ſunt auferibilia. Ex his ⁊ ſimilibus multis patet. q̄ꝫ vana eſt ⁊ inanis nr̄a gl̄iatio. de noſtris bonis opibus ⁊ incautiſſima. Ptū qꝛ homo incertus eſt an deo placeant. aut ei ſint accepta. Sic dicit beatus Job

Conſilium infirmi.

VI

Judicij verba cauent a p̄ſumptiōe.

D'

Gloriatio d' bono incauta.

P

Opa hoĩs ĩcerta ⁊c̃.

Si ſimplex fuero. hoc ipſum ignorat anima mea. Addit apl's ad Coꝛ. iiij. Nihil mihi ꝯſcius ſum. ſed in h̄ nō iuſtificatꝰ ſum. qꝛ ignorat hō. an amore. an odio dignus ſit Ptũ etiã opa nr̃a impura ſunt. multis malis ꝑmixta inde. ſaluatoꝛ auiſat Luc̄. xvij. Cũ feceritis oĩa que ꝑcepta ſunt vobis. dicite fui inutiles ſumꝰ. qꝛ fecimꝰ ⁊ minus ꝑfecte ꝙ̃ debuimꝰ. Inſup dic̃ ſapiẽs. Quis pōt dicere mundũ eſt coꝛ meũ ⁊ ſine pc̃tis purũ. ſup iſto ait Joh̄. apl's Si dixerimꝰ qꝛ pctm̃ nō habemꝰ noſmetipſos ſeducimꝰ. ⁊ veritas in nobis nō eſt. Ptũ etiaꝫ qꝛ in bonis nr̃is nulla eſt ſtabilitas. tot ſunt hodie varietates in hoĩe ⁊ eiꝰ volũtate quot momẽta hoꝛaꝝ. vñ dicit b. Job. Ecce inter ſctōs eiꝰ nemo immutabilis. ⁊ celi nō ſunt mũdi in ꝯſpectu eiꝰ. intellige ſm ꝓpriã naturã. nō ſm dei grãꝫ. Ptũ etiã qꝛ nō dũ ſunt a deo approbata. cũ ſepe vt auditũ eſt. q̄ hoĩbus apparẽt bona ⁊ iuſta. abomĩabilia ſunt in ꝯſpectu dei. Ex om̄ibus iſtis ꝯcludat infirmus cũ maxĩa hũilitate ⁊ tĩoꝛe. ꝙ ex ſola dei miſcḋia. ſua dependet ſalus. ⁊ ꝙ deꝰ in eo ſua q̄ dedit merita premiabiẗ. nō nr̃a opa. ⁊ ſic dyabolo reſiſtat de vana preſumptiōe. ⁊ ſuis immiſſionibꝰ. Quartũ remedũ eſt. ꝙ ſepe voluat in mẽte xp̄i auiſamentũ. ꝙ anguſta eſt poꝛta. ⁊ arta eſt via q̄ ducit ad vitã. ⁊ pauci ſunt qui inueniũt eam. ⁊ heu pauciores q̇ ꝑ eã ambulant. Pauciſſimi q̇ in ea fideliter ꝑſeuerãt. Et ecōtra via lata ⁊ ſpacioſa que ducit ad infernũ ⁊ ꝑditionẽ ⁊ multi ambulãt per eam

Conſiliũ infirmi ꝯ preſumptionẽ

Q

Deus oĩa diſpoſuit in numero pōdere ⁊c̃.

Habet etiã aduertere ſpũalis ꝯtẽplatiuꝰ ꝙ deus celeſtꝫ pr̃familias. qui oĩa diſpoſuit in numero. pōdere ⁊ menſura ſue domꝰ. optimã etiã nouit diſpoſitionẽ. ſic vnicuiqꝫ dedit grãm. onus officiũ. gradũ iuxta ſuã qualitatẽ ⁊ diſpoſitionẽ hoĩs. ſm ꝙ nouit eũ ꝑ illã ſue paẗnitatis vocatõeꝫ leuiꝰ ⁊ expeditiꝰ poſſe ꝯſequi. in illo gradu ⁊ ſtatu eternaꝫ btĩtudinẽ. Et cũ deuotariũ aut ꝯtẽplatiuũ nouit ad onera grauia inutilẽ ⁊ minus ydoneũ. ſic noluit eũ ex magna ſua clemẽtia. ad grãdia ⁊ difficilia. in opibus. honoꝛibus exercitijs. ne laberet̃ oꝛdinare. Nec grauẽ crucẽ apponere ſicut alijs qui ſunt magis feruẽtes. ⁊ plus in caritate radicati ⁊ de quibꝰ nō timet̃ ita cito lapſus aut periculũ. Sic

R

Crux tribulatõis daẗ iuxta diſpoſitionem.

deuotarium tanq̄ infirmuz ꝑ quietis ꝯtemplationē voluit ꝯſolari. nihilominꝰ ei ſepe quietē tribuēs poſt laborē et ꝯſolationē etiā in ſuo labore Sic nō habet preſumere. ſed ſe infirmū recognoſcere. ⁊ hoīem tꝑalez iudicare. ſed dei ſapientiā. bonitatem. ⁊ ꝓuidētiaz erga ſe inutilez ⁊ infirmū ⁊ aliū vtilē fortē recognoſcere ⁊ laudare. Vn̄ nō ſe ꝯtēplatiuū fortē eſtimet. qui ſepe ob nimiā infirmitatez vix lecti molliciē ſuſtinere poterit. q̇ etiā aliq̄n ad moduz arūdinis agitat̄ ⁊ mouet̄. Aut q̇d tūc faceret. ſi vna haberet manu edificare templū dn̄i. ⁊ alia cōtra hoſtes pug̃re. aut illos fugare quēadmodum filij iſrl̄. forte ſolo pauore deficeret. Prudēs ergo pr̄familias potens in arduis ponit. prudētes ſtudijs deputat. clemētes bonoꝝ tꝑaliū diſtributores ordinat. ſed alios ne deficerēt voluit quieſcere ꝑ ꝯtēplationē. Et ne errarēt. aut mali vel iniqui fierent diſpēſatores. noluit eis ſubtilia ꝓponere nec magna ꝯmittere. vn̄ non ſibi. ſed dn̄o hn̄t facere recōpenſaz ꝑ gratitudinē. ⁊ ſic donū acceptū ex hūilitate cognoſcere. ⁊ dyaboli aſtucijs obuiare. nec om̄i ſpūi credere. ſ; eos an ex deo ſint ꝓbare. Sic dr̄ Apocal̄. iij. Suadeo tibi a me emere auꝝ probatū ignitū vt locuples fias. Qr̄ d̄t ph̄s. Sepe auricalcia ⁊ felle tīcta vident̄ licet nō ſint aurea. Nō preſumat ergo nec actiuus nec ꝯtēplatiuꝰ. ſed manū timoris filialis cū quinq; digitꝭ ſemꝑ habeat p̄ oculis. Quoꝝ primꝰ dr̄. Neſcit hō finē ſuum. Scd̄s. neſcit hō. an amore. an odio dignꝰ ſit ⁊c̄. Tercius. neſcit hō. vbi. q̄n vel q̄liter mors eum apprehendet. Quartus. ꝙ ſcit ſuū ſtrictū ineuitabile iudiciū Quintus qualis in extremis inuenit̄ talis iudicabit̄ Juſtus em̄ tūc vix ſaluat̄. Iſta cū pudore de p̄terita vita. dolore ⁊ anguſtia de p̄ſenti. ⁊ timore de futuris. bene dn̄t moderari in homīe ꝓuido elationē ſiue preſumptionē aut inanē gl'iaz ⁊c̄.

Deuotarius nō debet preſumere.

G

Manus timoris digiti. v.

¶ Quinta tēptatio ſiue iaculum.

s Ed cū aduerſarius in iſtis interioribꝰ bellis ſe ſentit nō ꝓficere tūc ipſe mille artifex ſua tentoria deforis extendit. ⁊ ꝑ modū aliū extraneū attēptat. quintū ſcz iaculū ꝑ nimiam circa res exteriores ⁊ tꝑalia bona ſollicitudinē. Et curā illam ſuggerens ⁊ inducens ſub quadā pietate aut ho

T

Tꝑalis ſollicitudo q̄ntum iaculū

neſtate ſiue religione. Jam circa illud hoſpitale. illam eccleſiam. iā illi amico. illi ſacerdoti illi puero. iā ordinans hoc in illo loco. illud in alio loco quaſi mercator nimium ſollicitus. qui cras iturus eſt ad nundinas aut annale forum. qui nihil cogitat de ſe ipſo. ſed rerum ſuarum ad exitum vſq;. ciuitatis ſollicitam curam gerit. Heu iaculum. illud demonis. q̄ ſit cōmune apud ſeculares tp̄alia nimiū diligentes. plus docet experientia q̄ ſcriptura. ⁊ neminem puto latere. Sic infeſtat ſepe ſeculares. ⁊ inuoluit negocijs multiplicibus. circa parētes. proles. cōiuges. hereditates. creditores. debitores. vt ſepe veniente hora mortis. tot anguſtiatur ordinationibus ⁊ ꝯmiſſionibus vt vix aīme quietum tempus exeundi conceditur. ⁊ fit miſere anīe exitus. ac ſi ire haberet peregre. aut ad mercationē in breui reuerſura. iuxta cōis hominis eſtimationem. licet exitū alium ſentiemus. Teſtari ſcriptura ſuadet. ſicut dictū fuit ezechie regi iude. Diſpone domui tue. Sic iacob p̄iarcha ait. Juſtum eſt vt aliqñ diſponā domui mee. Neſcilicet homo preoccupatus morte exeat inteſtatꝰ. non eſt etiā bonum procraſtinare. qꝛ qui non eſt hodie aptꝰ. cras minus erit ⁊ qui pollicetur veniam petenti diē craſtinū non promiſit. Sed certa obſtant multa volentibus teſtari. ſcꝫ ſpes ⁊ amor viuendi. ſicut illi dictū fuit. Stulte hac nocte tollent animā tuam. ⁊c̄. item horror mortem cogitandi Juxta illud. O mors q̄ amara eſt memoria tua. itē. Felꝰ ſe ⁊ ſuos. vel ditando. ve ablata non reſtituendo. aut libidines non deſerendo. Item de certis auiſamentis circa teſtamenta vide poſtea ſtatim poſt proſecutionē iſtius iaculi. Sed cōtra iſtud iaculum. Remedium primū eſt. negotiorū mundanorum ſuperfluoꝝ in tempore exoneratio. Vñ ſicut oculo ad clare vidēdū neceſſaria ē puritas ⁊ abiectio oīs ſordis. ita oculo mētꝫ tūc maxīe nccāria eſt abiectio oīs inquietudīs ⁊ cure de rebus terrenis. qꝛ dīt ſapiēs O mors q̄ amara eſt memoria tua hoī iniuſto. hn̄ti pacē in ſb̄a ſua. viro quieto cuiꝰ vie directe ſunt in oībus. ⁊ adhuc valēti cibū ſumere. O ſi eſt amaritudo iſtis. oculū in terrenis curis hn̄tibus. ⁊ honoribꝰ ⁊ pompis ⁊ in ſilibus

V
Abdicatio.
cure tp̄alis.
necaſſaria.

In abſentia mortis eam memorando. qualis tunc erit in mortꝫ experientia amaritudo ⁊ in preſentia. Tunc miſere aĩe tot erunt laquei ⁊ dolores. quot fuerũt in ea rerũ periturarũ ⁊ cadentiũ inordinati amores. Hanc etiã exonerationẽ. xp̃s docuit. qui anteꝙ̃ aſcenderet crucẽ. mortꝫ ſue lectum. ad minus ter denudatus fuit. Sic captiuandus ad mortẽ dixit iudeis. Sinite hos ſcꝫ amicos meos abire. Et in lecto mortꝫ ſcꝫ cruce. modicũ verbũ cũ matre ⁊ cũ diſcipulo habuit. nos informans. quõ in lecto mortꝫ ſue. hõ ſe debꝫ in quãtũ poteſt ⁊ ſibi poſſibile fuerit exonerare ⁊ denudare ab oĩ cura ſignãter familiariũ amicoꝝ ⁊ domeſticorũ. q̃ꝛ corꝑalis tunc occupatio. diſtrahit aĩm ad minus vtilia. vñ aĩa negligitur. Laboret igiť tunc hõ. vt quietuꝫ corhẽat. in quod dñs vult reſidere. ⁊ abiciat curã de reb⁹ illis. q̃ vix ampli⁹ ſunt ſub ptãte ſua. nec ſua. cũ amplius earũ vſu careat. Abiciat ea ſponte. reddat deo cũ gratitudine ſua. q̃ tñ ſtatĩ oportet relinq̃re. Petat veniã debilitatione ſua negligẽte. cogitet ſibi modicũ ſuꝑeſſe de tꝑe. vt h̃ in ſpũalez ſuã expẽdat ſalutẽ ⁊ ĩ dei honorẽ. Dicat optatiue cũ iuſto ſctõ ſimeone. Nũc dimittꝭ dñe ſeruũ tuũ in pace. ⁊c. itẽ. Mane nobiſcũ dñe. itẽ. Dirige ſenſus cord ⁊ corꝑis mei in bñplacito tuo. ⁊ ſileã. ſcdm qd vnctio docꝫ. Expedit tũc oĩa abicere. vt aĩmus liber ſe tranſferre poſſit in deũ creatorẽ ſuũ. Amor diuiſus ĩ mltꝭ. mĩor eſt ĩ ſingul'. ſꝫ vnit⁹ eſt fortiſſim⁹. Ideo qd tũc delectãre poſſit dẽt totaliť a mẽoria ⁊ ſenſib⁹ remoueri. exẽplũ ĩ btõ augu. patuit q̇ tẽpore egritudis mortꝭ ſue nullũ ꝑmiſit ad ſe. medicꝭ exceptis introire. ⁊c. Scdm remediũ ẽ. ꝙ hõ tũc apud ſe voluat quõ ſola ei⁹ aĩa. viam itura eſt ignotã. ⁊ pro ſe ſpẽalit habet reddere rõeꝫ apd iudicẽ ſtrẽnuũ oĩb⁹ ſctĩs etꝫ tremebũdũ. vbi diſcuſſio. accuſatio. renouatio fit oĩm pctõꝝ p̃teritoꝝ. cogitatõis. locutõis. opũ ⁊ omiſſiõis vſq ad minimũ quadrantẽ. Erit ⁊ ibi equiſſimi iudicis irreuocabilis ſñie pronũciatio ſine ſpe venie. ſine ſuccurſu cui⁹cũq ſupplicãtis aut ĩterceſſorꝭ alic⁹ ſcti. Tũc opa vni⁹ cuiuſq ſequũtur eũ. ⁊ ſcdm aplm ſtabim⁹ ante tribunal xp̃i oẽs ⁊ vn⁹ quiſque accepturꝰ eſt prout geſſit in corꝑe ſiue bonũ ſiue malũ

Conſilium xp̃i in cruce

Infirmi cõſilium in lecto mortis.

Iudiciũ ſuum ĩfirm⁹. cogitat.

y

Exhortatio
eoꝝ qui tꝑa
lia occupāt

Jſta tunc ſunt magis attēdenda. q̃ꝫ tꝑalia viliſſima. tūc
ordināda. O plus ⁊ multo. valebit tunc ꝯſcīa pura. vera
pnīa. q̃ꝫ v̈ba aſtuta. aut marſubia pleniſſima. qꝛ tunc oīs
obmuteſcit lingua ꝯſcīa accuſante aut defenſante. Vtinā
tūc vbi nō erūt in mēoria oēs diuitie. delitie ⁊ honores. et
mūdi voluptates ac vanitates. q̄ prius videbant̄ ſolatij
⁊ gaudij. qꝛ tūc erūt in augmēto penaꝝ. Veniet m̄ltis te
pus. q̇bus mors q̄ nūc eſt odioſa etiā auditu. taceo de gu
ſtu ⁊ tactu. tūc ꝓ maxīo ſolatio deſiderabit̄ ⁊ nō dabit̄ mo
ri. ſꝫ vita reſeruabit̄ penalitati. etiā aliqn̄ ex dei pietate tūc
ſentiet̄. quid hic ꝓfuit mūdi cultus mūdanis. ⁊ vite aſpe/
ritas deuotis. Vellet tūc preſumo q̇libet. ꝙ in ſuo corꝑe oī

z

Aīa pl⁹ cu/
rāda in lectō
infirmitatꝫ

um martyꝝ tormēta ſol⁹ ꝑtuliſſet ꝓpter deū. Sꝫ qꝛ iſta tā/
q̃ꝫ abſentia hodie abſcōdita ſunt ab oculis multoꝝ. idō cū
phariſeis hūc durū iudicāt ſmonē q̄ſi eū nō audire poten
tes. Qꝫ noſcēs dyabolus p̄ntib⁹ anguſtijs tꝑaliū. ⁊ eorū
ordinatōe. etiā ſub pio colore eoꝝ occupat mētes. Puta/
tes ꝙ cū bene ſit ꝓuiſum domui ſue cū tꝑalibus. aīa etiaꝫ
ſuā habeat ꝓuiſionē. Sꝫ hn̄t tales aduertere. quā ꝯmuta
tionē faciet hō ꝓ aīa ſua Semꝑ tibi ꝓximꝰ eſto. Miſerere
aīe tue placēs deo. Dicit btūs bern̄. ꝙ nil tā durū qd̾ duri
ori nō cedit Ergo q̇ dedignat̄ hic audire dura. iuxta infalli
bilia diuerſarū ſcripturarū teſtīonia ꝑcepturus erit durio
ra. Qui hic timet pruinā. ꝑuū ſtatū. ſcꝫ pnīe. timendū erit
ꝙ cadet ſuꝑ eū nix. q̄ abſorbet̄ magnitudīe innūerabiliuꝫ
penarū. Cōſulit ſibi btūs hierony. ſuꝑ ionā dicēs. Eo tꝑe
quo deficit aīa nr̄a. ⁊ a corꝑis ꝯpage diuellit̄. nō debemus
nos tūc ad aliud. cogitatōeꝫ ꝯuertere niſi ad deū. qui ī cor

Z

Diuitiaruꝫ
malicia.

pore ⁊ extra corp⁹ eſt deus. ¶ Terciū remediū eſt. aduerte
re malicias diuiciaꝝ. quō labore magno ꝯportant̄. timo
re poſſident̄. ⁊ dolore dimittunt̄. Sic xpo teſte. diuitie ſſ
ſpine pūgētes. q̄ fortiter adherēt cū amplexant̄. vt etiā ſm
euāgel'. diuitē difficulter ꝑmittūt intrare regnū celoꝝ. Si
hodie adeſſent illi duo euāgelici diuites. q̊rū vn⁹ ponitur
Luc. xij. cū ampliādis horreis. Alter Luc. xvj. cū epulis
ſplēdidis ⁊c. ⁊ q̄rerent̄ ſuꝑ ſtatu ſuo. Proteſtarent̄ indubie
maliciā diciaꝝ. ⁊ ꝑicl'm qd̾ īminet auarꝫ diuitib⁹ Qd̾ etiā

periculum apl'us auiſat ſcribens timotheo diſcipulo ſuo dicēs. Qui volūt diuites fieri. ſcꝫ ꝑ inordinatū appetituꝫ incidūt in tēptationē ſcꝫ interiorē inquietudinē. appetēdo oīa que vidēt ⁊ in laqueū dyaboli. ſcꝫ ꝑ ſuꝑbiā ⁊ inuidiā. quo captꝰ fuit dyabolus ⁊ capit alios. ⁊ in deſideria multa ſcꝫ inutilia ad bonū. ⁊ nociua ſcꝫ ad malū. Qꝛ dt Lyra Diuitie fomēta preſtāt ad oīa vicia. addit ideo ꝙ illa deſideria mergūt hoīem in interitū ⁊ ꝑditionē tanqꝫ graue pōdus. in ꝓfundū vicioꝝ. ⁊ corruptionē corpoꝝ ⁊ aīaꝝ ꝑpetuā punitionē. Jdō ꝯcludit. ꝙ radix oīm maloꝝ. tā culpe qꝫ pene eſt cupiditas ſcꝫ plus hn̄di qꝫ oꝑtet ⁊ decet. qꝛ hoc p̄ſtat fomentū pctōꝝ oībus hoībꝰ. Jdeo addit apl's. quā cupiditatē ſcꝫ quidā appetētes ad nr̄m ꝓpoſitū. errauer̄t a fide in vita. ⁊ lecto mortis. ⁊ inſeruerūt ſe doloribꝰ ⁊ anguſtijs m'ltis. Per dyaboli ſuggeſtionē in extremis. Sic dt dauid. Virū iniuſtū mala capiēt in interitu Et cōſulit Diuitie ſi affluāt. nolite cor apponere. qꝛ diues cuꝫ morit̄. nō ſumet ſecū oīa. neqꝫ deſcēdet cū eo gl'ia domꝰ eius Jmmo diuites eſurierūt ⁊ ſitier̄t. Jnq̄rentes aūt dn̄m. nō minuent̄ om̄i bono. Sic xp̄s in lecto mortis. aīam ſuaꝫ prī ꝯmēdauit dicēs. Pat̄ in manꝰ tuas. ſcꝫ in tuā ptātem cōmendo ſpm̄ meū. Jn h̄ dans nob̄ formaꝫ exeūdi hoc ſcl'm nequā. Vn̄ ſi xp̄s qui pctm̄ nō fecit. imo ad hoc venit vt crimīa nr̄a tolleret. ſic aīam ſuā prī ꝯmendauit. debemus plus nos in quibꝰ princeps mūdi huiꝰ m'lta inuenit que ad deū ꝑtinēt. ſpm̄ nr̄m ne a dyabolo in eiꝰ exitu a corpore apprehendat̄. in manibꝰ dei oīpotentis ꝯmēdare. Qd etiā ad nr̄m ꝓpoſitū. ſi qs ſalubriter facere voluerit. dꝫ ſe exonerare ⁊ abſoluere ab oībus diligēter que ſibi a deo ꝯmēdata accepit. ſicut xp̄s nobis in exēpluꝫ an̄ mortē fecit. q̇ tp̄alia tanqꝫ viliora. iā iude dudū cōmiſerat traditori. eccl'iāꝫ ſuā ſpōſam petro zelatori. corpus ſuū myſticū in ſacr̄o diſcipulis tradidit. mortale corpꝰ crucifixoribus. ipſoſqꝫ diſcipulos tanqꝫ ſuos domeſticos prī orādo ꝯmendauerat. Veſtes dimiſit militibꝰ. matrē virginē diſcipulo eque virgini reliq̄rat. Paradiſuꝫ bonis penitētibꝰ dedit in ꝑſona boni latronis, infernū malis in penitētibꝰ in ꝑſona mali

a
Teſtamentum chriſti circa mortē.

latronis deputauit. Et poſt hec omnia. ſpirituꝫ patri commēdauit. dās nobis xp̄ianis exemplū. vt poſt xpm exonerati de oībus. nudi egrediamur de h° mūdo. ſpoliātes noſmetipſos. nō ſolū habitis q̄ nobiſcū ferre nō poſſumus. ſꝫ etiā habēdi appetitū. ſiue affectū more illoꝝ qui ſunt vere religioſi. Sic dicat quilibet infirmꝰ mecū ſupplici mente orādo. Dn̄e ieſu xp̄e. qui in cruce moriēs aīam tuā p̄ri cōmendaſti. da mihi in hac vita tibi ſpūaliter cōmori. quatenus in hora mortis mee. miſerā aīam tibi digneris hꝛe cōmendatā ¶ Sic p̄ter hos q̄nqꝫ modos p̄ncipales. ille mille artifex hꝫ ml'tos modos ſpēales circa venerabilia ſacramēta. ⁊ de eoꝝ effectibꝰ. circa miſtros ſacroꝝ ⁊ eoꝝ p̄tātē. de premio bonoꝝ ⁊ maloꝝ eterno. in gaudio aut pena. de vita poſt hāc vitā. de ſpe euadēdi infirmitatē. ne ꝯfiteatur aut ſe preꝑet ad mortē. ⁊ multis modis ſilibus. Jn̄ aliqn̄ ꝑ dauid dicit̄ aſpis cū occulte percutit aut inuadit. aliqn̄ baſiliſcus cū publice ſua venena ſemīat. aliqn̄ leo. cūꝫ hoſtiliter inuadit oēs innocentes ⁊ ſua ſuggeſtione nitit̄ decipere. aliqn̄ draco cū torpentē pigrū qui pedibꝰ dn̄i p̄ſtratus conat̄ deſidioſum abſorbere. Sic dt b. bern̄. de vario fine tēptationū q2 menti hoīs ꝓponit importuna. aut dubioſa aut occulta. ſubita. violenta. fraudulēta. perplexa. Et addit btūs Grego. q2 in opponēdo aut immutādo terret. aut inſidiādo circūuolat. aut ſuadēdo blandit̄. aut ꝓmittendo decipit. aut deſperādo frangit. ſic ſꝑ finis ē malꝰ Sed oībus iſtis telis. cū dei adiutorio hō facilime pōt eis reſiſtere. cū preſupponit eū mēdacē ⁊ p̄reꝫ oīs mēdacij Jtē Noſtrū extremū inimicū. qui nobis nō vult abſolute aliq̄d bonū. Jteꝫ. q2 odit deū. ſctōs. ⁊ omnē honeſtatē. ⁊ q̄cq̄d homī ad ſuā ſalutē poterit ꝓdeſſe directe vel indirecte. Sic p̄ncipaliter in oībus vincit̄ tribꝰ dei attributis. ſcꝫ q2 deus meꝰ eſt oīpotens. omīſciēs. ⁊ omīclemēs. Secūdo. Scuto ſacre ſcripture. ⁊ articuloꝝ fidei. Tercio. Paſſione xp̄i. ⁊ infinita effuſione ſanguinis chriſtianoꝝ eoꝝ cōfidētia ⁊ patiā. Quarto Sua vilipēſione ⁊ hūiliatiōe ad multa. Quinto Jrriſione demōis in ſuis cautelis aut indignatōe. ſ. ꝑ ſputa. obprobria. aut ſilia ludibria. dicendo phidich vade ſathanas nugigerule. Sexto Virtute ele/

B

Conſiliū infirmi in lcō

Tēptandi mōi multi.

Dyaboli nomia q̄ttuor.

C

Finis tēptationis dyaboli ml'tiplx

D

.Remediuꝫ vl'e ꝯ demonem.

Dyabolꝰ cōfundit̄ modis ml'tiplx

E

ctiõe. Itẽ Nõ ſe ꝯmittere ꝑiculo ⁊ om̃i ſpũi non credere ſed ꝓbare ſpũs vñ ſint. ¶ Gerſon de teſtam̃tis ꝯdẽdis.

p Ro teſtam̃to faciẽdo in lecto egritudinis. ſolent vt cõiter hoĩes v̓ſari circa tria. Primo de ſue aĩe cõmendatiõe. ſecũdo de ſui corꝑis ſepelitione. tertio de bonoꝝ exterioꝝ relictiõe. Sic dꝛ beatꝰ ille ſuus primo quẽ cũ venerit dñs ⁊ pulſauerit ianuã eiꝰ inuenerit vigilantẽ. Sicut ille q̇ dixit. velox eſt depoſitio tabernaculi mei. Et aĩa mea in manibꝰ meis ſp̱. Et oẽs qui mortẽ hñt in deſiderio. vitã vo̓ in patiã. Sic dꝛ beatꝰ. q̇ quotidie cogitat quõ ſpũs reuerteť ad dñm qui dedit illuꝫ ꝑ integraꝫ pñiam q̊ ad primũ. Et nõ negligit eccl'iaſticã ſepulturam quo ad ſecundũ. nec omittit ordĩare bonoꝝ ſuoꝝ exteriorũ habũdantiã quo ad terciũ. qꝛ in illis tribus teſtamentum reputatur ſubſiſtere ⁊ eſſe de valore ⁊c̃.

F

Teſtamẽtũ tria ꝯtinet.

¶ Circa iſta tñ nota ꝙ principalius licet vigilandũ ſit de ſpũ ſuo ⁊ de corꝑe. q̃ꝫ de exteriori poſſeſſione. tamẽ diſpõ exterioꝝ bonoꝝ mltuꝫ facit ad h̓. vt ſpũs lib̓ redeat ad dñm q̇ dedit illũ Vñ certꝰ moriẽs ſingl'is diſpoſitꝭ ⁊ ſolutꝭ tp̱alibus ꝯuertit ſe ad dñm ⁊ dixit Ecce dñe. iã ſuꝫ poſitꝰ extra manꝰ hoĩm In manꝰ tuas iã diſpono ſpm̃ meũ. hec Gerſon. Addit inſuꝑ ꝙ circa tp̱aliũ diſpõeꝫ ſuꝰ vigilãs. p̄mo ſp̱ recogitet illud cãtici Ezech. Viuẽs viuẽs ipe ꝯfitebiť tibi. ſic ꝙ in null'o circa talẽ diſpõeꝫ maiorẽ ponat fiduciã q̃ꝫ in ſeipo. qꝛ ex h̓ ſibi meritũ maiꝰ creſcit ⁊ maior certitudo Euadit etꝭ rapacitatẽ. maliciã. ⁊ ſiniſtrã machinatõeꝫ certoꝝ. q̇ cauſas ſolẽt pꝰ mortẽ diuitũ ꝯfingere ꝯfiſcatõeꝫ aut diſtractõeꝫ bonoꝝ. aut ea tollere. qꝛ nihil certi poſuerť. vt verificeť illd̓. Multi ꝓpť diuitias perierũt. Vñ fama de cõpetẽtia vtilior ſepe ẽ moriturꝭ q̃ꝫ de magñ opulẽtia ¶ Secũdo ꝙ teſtaturꝰ añ oĩa p̄ ocl'is habeat gl'iaꝫ dei. nõ põpam. nõ vanitatẽ ſcl'i nec ſui ⁊ ſuoꝝ mẽoriã. cogitet illd̓ apl'i. oĩa in gl'iaꝫ dei facite. ⁊ illud dauid Non nob̓ dñe non nob̓. ſꝫ noĩ tuo da gl'iaꝫ. Sic ex illo p̄ncipio ꝯſideret. nõ qd̓ vtiliꝰ ſed rei publice ſeu bono cõi. ſꝫ qd̓ plꝰ cedat ad honoreꝫ dei ⁊ cultũ xp̄iane religionis. ¶ Tertio etiã ꝯſideret teſtaturꝰ ꝙ reſtauratio vel ꝯtinuatio reruꝫ iã inſtitutarũ ꝑ alios in eccleſijs. cenobijs. hoſpitalibꝰ. ⁊ deuotis edificijs. plus

G

Tp̱aliuꝫ bonoꝝ diſpõ vtilis.

H

Tp̱alia bꝫ ꝑ ſe diſpõit.

I

Teſtaturꝰ p̄mo gloriaꝫ dei querat.

K
Antiq̄ loca
dei reformā
da.

et tertius cedet ad honorez dei ꝛ vtilitatem populi etiā mi
norib⁹ expēsis sepe. q̄z noue fundatiōes noīe ꝓprio vel titu
lo facto. Cū etiā ex talib⁹ modicis imꝑfectꝫ fundationib⁹
plura vt dietim expimur incōmoda sequunt̄ ꝛ scandala.
taceo de oblutionib⁹. Cōitates magne ꝛ fundatōes anti
que. meli⁹ regunt̄. ꝯtinuātur. manutenent̄. q̄z noue modi
ce. etiā cū ad ꝑfectū ꝙ sepe fallit deducunt̄. Non gratis po
nit ꝯsiliū euāgelicū. de volente edificare domū. ꝙ primo
ꝓuideat quō ꝑficiat. Multi reꝑti st̄ facere nouas funda/
tiones. qui tm̄ ꝓ edificijs exposuerūt. ꝙ ꝓ deseruitura ni
hil aut modicū remāsit. ¶ Quarto aduertat testatur⁹. ꝙ

L
Consilia di
uersa testat̄

deus q̇ pugillo ꝯtinet celū ꝛ terrā. scit pōderare. quid. q̄le/
q̄ntū. ꝛ ex quāto offert. aut reddat ei de suo. q̇d ei vt villi/
co ꝯmisit. ad reddendā suo tꝑe rōnez. Sic aliq̇s pat in he
remo. r̄ndit cuidā matrone offerenti ei trecētos denarios.
dū illa peteret vt videret q̄nti essent. ait. De⁹ nouit oēs ꝛ
videt. nō indiget nr̄o nūero cui dedisti. nō mihi. Sic xp̄s
disseruit de paupcula offerēti duo minuta. ¶ Quinto ad
uertat. ꝙ deus bonoꝝ nr̄oꝝ non indiget. Ipse facit nutri/
re paupes. facit altaria ecclias. monasteria. ꝯductus. hospi
talia. quō. qn̄ ꝛ vbi placuerit ei. vt nō gloriet̄. an̄ ipm̄ stul/
ta p̄sumptio hoīs. Ipse nihilomin⁹ ꝓpter bonū nr̄m dig/
tur hoīes coadiutores. nō ad suā. ſ nrāz vtilitatē habere.
¶ Sexto testaturus aduertat. vt sui testamēti liberalis le/
gittima ꝛ velocissima fiat executio ꝛ expeditio. cū non tan

M
Executio fi/
et cito testa
menti.

tū volūtas aut ꝯmissio testatoris. vt multe docēt historie
presertim karoli magni. post mortē penaz relaxat. Auisat
doctor Gerson dicēs Si libros hz testator aduertat. qua
liter. quibus. ꝛ quō distribuat ſm q̄litatē recipientium vt
fructū faciāt. aut ꝯmittat si opus est illis. qui vno ictu sic
dr̄ de illis ad ꝓpositū se expediāt. Sic ipse Gerson de suis
dicit libros q̇s ordinauit apd̄ celestinos in auinione. Sit
thesaurus iste ꝑexiguus dū venerit ad man⁹ vr̄as custodi

N
Gersonis d'
libris ordīa/
tio.

endus in sacro ꝯuentu vr̄o apud auinionē. nō quidē alie
nādus ſ nec ꝓrsus abscondēdus. Immo cōicandus hic
inde ꝓ vt supioris industria iudicabit. ita tm̄. ꝙ semꝑ tan/
dez recolligant̄ sub ꝓpria claue aut armario ad hoc ipsum

inſtituto. Sic ſuꝑ acceleratione executionis. ⁊ ſuffragiorũ ꝓmiſſoꝝ monet patres maioris carthuſie dicẽs in effectu quõ gracioſa liberalitas. donatio ꝑticipationũ ordĩs venit in mentẽ ſuã. inde ⁊ fiducia petẽdi qualẽcunqꝫ accelerationẽ me viuẽte ſuffragioꝝ illorũ. que mihi ꝑ vias caritates poſt obitũ ſunt oblata. Et monet precipue quatenus ſp̃uales amici impetrẽt mihi viuere ⁊ mori in grã dei. Non ꝙ oretur deꝰ. vt trãſeat a me calix purgatorij penalitatis ſi poſſibile eſt ẜm ordinẽ diuine volũtatis. ſed ꝙ mihi plane comitet̃ gratia dei in vita ⁊ in obitu qꝛ illa deficiẽte. nulla eſt vlteriꝰ redẽptio. Monet ſcđo qꝛ facilior videt̃ ꝑ patribꝰ paulatim q̃ſi ꝑ tp̃s ⁊ tpa ſuffragioꝝ diſtributio. ꝙ̃ ſtatim poſt obitũ ꝯtinuata ſolutio. Monet tercio. quia iuſtoꝝ aſſidua deprecatio ꝓdeſt mihi ſpero ad meritũ cumulandũ in via qualr̃ nõ extra viã. vbi nõ eſt ſtatꝰ meriti.

D
Mortis vtilis mẽoria.

¶ Septimo teſtatꝰ ꝑ diſpenſatiõe domꝰ ꝯſciẽ. poſt domũ corꝑis ⁊ rerũ. nihil plus ꝓdeſt aut vtilius foret ꝙ̃ frequẽs inſtãtis mortis cogitatio. Prodeſt hũilis a iuſticia ad miãm appellatio. ⁊ oratio ſua ⁊ deuotoꝝ cũ opibus pietatis iuxta facultatẽ. Unde viuax mortis recogitatio dat ꝯtẽptũ mũdi. teſte bea. hierony. Facile ꝯtẽpnit oĩa. qui ſemꝑ ſe cogitat moriturũ. Scđo vitat pctã teſte ſapiente. Memorare nouiſſima tua. ⁊ in eternũ nõ peccab̃. Tercio dat ſecuritatẽ ⁊ ſciam bene moriendi. Nemo dicit vebetiꝰ timet facere. qđ bene didicit. ſic ſctũs Ambroſiꝰ nõ timuit mori. cũ ſe bonũ dñm hr̃e dixit. Et alter quidã ait ſi modo bene. ſi aliquãdo cur non modo. Quarto ponit memoria mortis hoĩem velut ad oſtiũ tabnaculi. exẽplo abrae ⁊ filiorũ iſrl' in caſtris. Et ſicut ad os ſpelũce videatur dominꝰ exẽplo helye. Et velut in orizõte mũdi futuri ad introitũ ſuũ ⁊ ad exitũ carceris mũdi. vt videat hõ quo tendere iugiter debeat. inde bene monemur hic ſic viuere. velut optamꝰ depoſt feliciter in domino mori.

C
Foꝝ dei triplex aut iudicium.

¶ Chriſtus auiſat. Ecce venit hora ⁊ nũc eſt quãdo mortui audiẽt vocẽ filij dei. qđ fit in morte. altero triũ modoꝝ ſcđm triplex dei foꝝ ⁊ iudiciũ. Unũ horrendũ. vbi p̃ſidẽs eſt iuſticia dãnans Alterũ durũ. vbi p̃ſidet iuſticia purgãs. terciũ piũ vbi mi ſericordia ꝑſidet indulgēs. Vnde dauid aduertēs hoc triplex iudiciū orat. Domine ne in furore tuo arguas me ſcꝫ in ꝑmo. neqꝫ in ira tua corripias me. in ſcđo. miſerere mei qꝛ infirm⁹ ſum. in tercio Sic ſecundū hoc triplex iudiciuꝫ vox triplex audiet̄. Filij dei in morte vna ad dānatiōeꝫ ſcꝫ Diſcedite a me maledicti in ignē ⁊c̄. Secūda ad purgationē videlꝫ Mittite eū in carcerē donec reddat vniuerſuꝫ debitū ad vltimū quadrantē. Tercia ad ſaluationē. Venite benedicti patris mei ꝑcipite regnū ⁊c̄. Et addit̄ notanter. Ecce qđ vno mō notat certitudinē. ſecūdo oſtenſiuā pſēntialitatē. tercio grandē in bono vel in malo nouitateꝫ aut ammirationē. ſtuporē. aut terribilitatē. que oīa morti cōueniūt. cū nihil eſt morti certi⁹. nihil preſentialib⁹ quo ad ineuitabilitatē ⁊ neceſſitatē rei. Sic nihil in bono ⁊ malo plus nouū ⁊ ſubitaneū ꝓpter immutationē ſtat⁹ immutabilis ⁊ eterni. Et nihil ammirabili⁹ ⁊ terribilius ꝓpter incertitudinē finalis iudicij qm̄ vltimū terribiliuꝫ precipue mors eterna. Sic ad ꝓpoſitū. ꝓuidus ſe ſepe ponat ad articulū mortis. ꝑ ꝯſideratōeꝫ actualeꝫ. ꝑ quendā ſenſuꝫ affectualē. aut ꝑ preſentiā effectualē. Et ſi interuenit dilatō ꝓ nihilo aut momēto reputat̄ reſpectu eternitatis aut ineuitabilitatis. aut quotidiane decreſcentie preſertim in ſenibus. qꝛ in illis aduesperaſcit ⁊ inclinata eſt iā dies tpalis etatis. aut qn̄ ſenij nox ē in altera vigilia noctis. Sero aut media nocte. gallicantu aut mane. qn̄ de proxīo debet ſol eternitatis iuſtis oriri. purgandis obnubilari dānandis penitus eclipſari. Vbi tūc hō cadit a ſe ꝑ deſperationē ſub ſe ꝑ dānationē. ⁊ ꝑ abyſſinalem abſorpſionē. Hec venerabilis doctor Gerſon in effectu ⁊c̄.

·Auiſam̄ta aſtantiū infirmis.

e Xpeditis certis que infirmis pn̄t in extremis obuiari. certa nūc ponent̄. tēptantiū infirmoꝝ auiſamenta ⁊ aſtantiū. Vn̄ quāuis ex mēte doctorum multū eſt ſalutiferū vt omī tpe ⁊ omni hora frat̄ xp̄ianus aliū xp̄ianū inducat ⁊ informet in his q̄ ſunt de neccītate ſalutis. hoc tn̄ eſt maxīe neceſſariū. cū hō eſt in lecto mortis ⁊ tēpus finis vite inſtat. cū tūc oīa hoī aduerſantia ⁊ impedim̄ta ſalutis occurrāt ⁊ ꝯportant̄. Inde ſalubre eſt cō

¶ Infirmo aſtans qua

ſiliuz ſibi tunc ꝓuidere de ꝑſonis maturis. diſcretis. deo gratis aut timoratis. in articulis fidei ⁊ alijs ſpūalib⁹ exercitijs imbutis. q̇ etiā infirmo nō ꝑcant nec eū vereant̄. ſꝫ oīa que ei noſcūt ꝓ ſalute aīe expedire. audacter ⁊ intrepide proponāt. ⁊ ad memoriā cū diſcretione reducant. nō aduertētes etiā in ſuis infirmi. aut certoꝝ aliorū. turbationez. inq̇etationē. rumorē. aut murmurationē. Sint etiā alij infirmi fautores ⁊ amici auiſati int⁹ ⁊ extra vt ꝓ infirmo fideliter orent. q2 tūc apit ſe ỽa amicicia ⁊ apparet. cuz de aīe agit̄ irrecupabili ꝑiculo. Vn̄ inhumanum iudico et nō chriſtianū. q̇ ex hūano timore. terrore. aut ex inaduertētia tūc alicui⁹ fratrꝫ aut aīe. ſurda aure. aut tacere ſalubre ꝯſiliuz vel auxiliū. ⁊ ne infirm⁹ turbet̄. aīam ei⁹ mittere in precipiciū. O multo iuſtius ⁊ excuſabilius eſſet. totū mūdū in bonis tꝑalib⁹ turbari q̄z cū blandicijs ⁊ diſſi'lationibus miſerrimi hoīs vni⁹ aīam ꝑditari. Quia etiā magis ſalubre eſt. quē cū aliquātula ꝑturbatiōe aut cōpūctione ſaluari. q̄z eundē ſtolida taciturnitate. aut ficta diſſi'latiōe dānari. Legit̄ quō Eſaias ꝓpħa regū. iiij. ca. xx. Ezechiā regē egrotantē vſq; ad mortē ſalubriter terruit dicēs. Diſpone domui tue. morieris eñ tu ⁊ non viues. q̄zuis illis verbis fleuit fletu magno. regi tamen illa denunciauit nobis in exemplū. Sic beatus Grego. tercio dyalagoꝝ quēdam monachuz ꝓprietarium terruit ſalubriter cum excoīcādo. ⁊ in ſterquiliniū monuit ſepeliendū. Dixit Gerſon. heu ſepe tunc homo. per vanā falſam ⁊ incautam conſolationem. ⁊ fictam ſanitatis confidentiā quod ſuper omē lamentabile eſt eternā incurrit miſeriā. O certe falſi ꝓphete. promittūt infirmis ſanitatē ⁊ vitam. cū etiaz ſentiunt forepunctiōes mortis in foribus ⁊ adulatiōibus ſuis ducūt hoīez vt auē. ad mortis laqueū. Tūc ſup oīa monēdus eſt infirm⁹ oportune. importune. vt aīe ſue ſalutē recognoſcat. ⁊ dn̄m deū ſuū corde humiliato ⁊ ꝯtrito. cū ezechia rege q̄rat ne ſe ad ꝑiculū aīe ꝯſtituat. Sz cū monita ſalutis ſunt danda ḟm diſpōez. ſicut d̄t bea. Grego. audiētis aut infirmi. ideo expedit ibi eſſe expertos ⁊ qui noſcūt diſpoſitionem aliqualiter infirmoꝝ. ⁊ qui reddituri ſunt

lis erit ⁊ q̄modo fiet ꝓuiſio.

Amici īfirmi quid facere debent.

D

Lamētatio ꝯ certos qui infirmis aſtant.

E

Monendus ē infirmus caute.

Quis ꝑiculuz clamat paſtorem.

F

rationeꝫ ꝓ anima infirmi. vt ſunt paſtores animaꝝ quan
tū poſſibile foret ꝑ ſe aut fideliſſimos ſubſtitutos. cū tunc
ꝑiculū magis īminet ouib⁹ ex multꝫ circūſtātijs alijs. Et
lupus aīaꝝ dyabolus. tūc pl⁹ ſeuit ⁊ vigilat. quantuꝫ hō

G
Salutꝭ mo
nita qn̄ fiēt
infirmo.

minus hꝫ de tpe hic manēdi. Sic etiā ꝯſulūt doctores ꝙ
monita ſalutꝭ ꝑ aſtātes fiant. dū dn̄a volūtas nr̄a adhuc
eſt in ſuo dominio. ⁊ plenus adeſt vſus rōnis ⁊ diſcurſus
integer ad diſcernendū inter vtile ⁊ nociuū bonū ⁊ malū.
Addit gerſon. O ſi fratn̄a caritas ⁊ amicoꝝ fidelitas req
rerēt in tp̄alib⁹ ⁊ corꝑalib⁹ mutuā gerere curā ⁊ ſollicitu/
dinē. multo forti⁹ ꝓ ſalute amici ſpūalis ſollicitudo ē im
pendēda ſpēalis. ſignāter in maxīo periculo. ⁊ in extrema
neceſſitate. Ptū cū etiā nullū opus ē miſcdie maius nccā
riuꝫ ⁊ vtilius. ⁊ tanti apud deū meriti ⁊ amplioris eſtima
tur reputationis q̄ꝫ opus qđ exhiberet̄ ꝑſone nr̄i ſaluato
ris ſi in terris nobiſcū degeret impēſum. corꝑale ſeruicium
qđ hic fit īmediati⁹ circa infirmū moriturū. iuxta ſaluato
ris ꝓmiſſum Math. xviij. qđ vni ex minimis meis feciſtꝭ
mihi feciſtis. ¶ Circa h̄ tamē notandū. qꝛ tūc morbus vi
get. mors terret. amici augent. etiā heu dubi⁹ affutur⁹ ſta
tus anxietatē auget. Ideo qui vult in illa anxietate cōſo/
lari infirmū. quedā ſibi vtilia ⁊ breuia ꝓponat. quoꝝ octo

H
Pūcta. xij.
infirmo pro
ponenda.

ponit anſelm⁹ ſub certis queſtionib⁹. ⁊ doctores addunt
quattuor cū certis āmonitionib⁹ ⁊ dant ꝯſolatiōeꝫ mag/
nā. quō infirm⁹ ſecure moriatᷣ. ⁊ penā euadat eternaꝫ q̇ ze/
lo bono ꝯtrito. ad iſta querenda rn̄det. ⁊ regere ſe vult ſm̄
ammonitiōes adiūctas. Et proponent̄ infirmo cū adhuc
ſit cōpos rōnis. ⁊ bene diſpoſit⁹ circa tēpus qn̄ optat ve/
nerabilia ſacr̄a ⁊ in mr̄na lingua. Et ſi faceret paſtor aut
ſacerdos qui hꝫ dare ſacr̄a iudicarē valde vtile. qꝛ illeī ſin
gulis poſſit infirmū latius informare. Etiā ex h̄ ſacerdoti
nō ꝑuū accreſceret merituꝫ. ſic ſi aīam frīs aut ſue ouicule
poſſet lucrari. cū etiā tūc rōne fraterne caritatis ⁊ ſui ſtat⁹
ei incūbit maior vigilia. ne audire habeat. Erit aīa tua ꝓ
aīa illius. qđ eſt horrendū. Dicat igitᷣ aliqs deuotus. Ecce
frater aut ſoror. qꝛ tu deſideras venerabile ſacr̄m aut rece/
piſti vt illi ſit oīs reuerentia ⁊ honor. volo tibi aliqua pro

K
Monitio p̄ma de fidei firmi.

ponere que debes mente cape ⁊ ex bono corde r̄ndere Et ſi habueris defectū in aliquo. qđ tue ſaluti obuiat libēter tibi aſtabo. Sic p̄mo dulciter ei dicat. Mi frater aut ſoror tu tm̄ vis viuere ⁊ mori mecū ſctē matris eccl'ie filius aut filia. ⁊ gaudes ꝙ ſi dn̄s precepit ꝙ in fide xp̄iana morieris Si dixerit egrot⁹ Uolo vtiqꝫ ⁊ gaudeo. Tūc dicat ſacerdos aut alter. Cariſſime frat̄ aut ſoror. hortor te ꝙ in illa fide viriliter vſqꝫ ad finem vite tue ꝑmaneas. ⁊ ſcias dyabolū inimicū hūani generis in extremis nr̄is multū laborare ⁊ vexare hoīes ꝓ fide tanq̄ꝫ ꝓ fundamēto nr̄e ſalutis euertendo. ⁊ oīs exercitij ſpūalis vite. Attēte ḡ ſis memor meoꝝ iā v̄boꝝ ⁊ alioꝝ amicoꝝ. ne ei aliquo mō aſſentias aut in articulis fidei trepides ⁊ dubitare incipias. Firmiſſime tm̄ nūc p̄pone tibi ⁊ mihi ꝓmitte. quacūqꝫ ſuꝑuenīete infirmitate. mētis alienatiōe aut tēptatōe. tu tm̄ vis mori bonus xp̄ianus. ⁊ ea fide in qua hacten⁹ fuiſti ⁊ vixiſti. Offer etiā nūc fidē deo. hūiliter rogādo. vt ipſam mō acceptet. ⁊ vſqꝫ ad finē vite tue. te ex ſua pietate in ea ꝯſeruet. Suꝑ oīa etiā iā in iſto tuo extremo tꝑe prepone tibi. velle meditari de tua ſalute qꝛ nunq̄ꝫ forte de poſt tibi talis concedet̄ meditandi oportunitas. Sic curā ⁊ oēm ſollicitudinē circa alia abijcias. que tm̄ relinquere neceſſe erit. nec etiam te ab inferni ꝑiculo euellere valent. inde etiā ꝯſodaliū mūdanoꝝ ⁊ amicoꝝ. nō tutus admittit̄ acceſſus. niſi euꝫ ad auiſandū accedūt de certis impedimētis aīe occl'tis ex priſtina cū eo ꝯuerſatione in ſeculari vita. ¶ Secūdo ei p̄ponatur. Gaudes frat̄ aut ſoror. ꝙ in iſto ſtatu ⁊ ſub iſta regula aut habitu morieris. Si r̄ndet gaudeo. dicat amicus aut ſacerdos. Habeas igit̄ firmā ſpem in tali ſtatu. regula. ⁊ habitu. qꝛ multi de facto ſunt in regno celoꝝ. Dn̄s etiā qui ē pater miſc'diaꝝ. nō denegabit tibi grām ſuā. Fideliter iacta in eū ꝯfidentiā tuā. ⁊ roga pijſſimū deum. vt crux regule tue. ⁊ ſtat⁹ tuus grauis cū acerbitate doloris tue infirmitatis in qua nūc iaces. remiſſionē oꝑetur tuoꝝ peccatorū. ⁊ liberet te a cruciatu graui purgatorij. Et cogita. ꝙ hic ſub manu mīe dei. multo tolerabilius eſt pati ⁊ ſoluere. q̄ꝫ in futuro ſub manu iuſticie. Etiā hic tua volun

L
Monitio ſecūda de ſtatu ⁊ regula

Nota auiſamẽtũ q̃ad p̃mõſtratũ

M
Monitio tercia de recõſiliatõe et negligentijs.

taria patientia tibi expietur futura pena. que ꝑ impatientiã ſine fructu etiã augeť. Etiã hic habit⁹ cruciformis eſt ⁊ alb⁹ a btã virgine ordini p̄monſtrat⁹. in ſignũ ꝙ nũc principaliter in corde tuo verſari debꝫ crucifixi fieri meditatio ꝯuerſatio. ⁊ patiẽtia. Sic v̓ginis marie ꝑrone ordinis miſericordia. pietas. ⁊ pctõꝝ procinatõ ſiue defenſio. ipa mr̃ gratie. mr̃ miſericordie. ꝓtectrix ab hoſte dyabolo. ⁊ in hora mortis nr̃a adiutrix ⁊ ſuſceptrix. ¶ Tercio ei ꝓponitur. Cognoſcis frať aut ſoror te non ita bene vixiſſe. in ſtatu aut obſ̓uantia regulari vt tenebaris. ⁊ in eo te deũ tuũ ſepe grauiter offendiſſe. de q̊ tñ nũc ex toto corde doles. Si reſpõdet cog̃ſco heu ⁊ doleo. tũc dicat aſtans. Cariſſime amice. tu ſcis neminẽ poſſe ſaluari ⁊ ad celũ venire ſine cognitiõe ſuijpſi⁹ ⁊ ſine timore dei. Ergo nũc diligẽter reuolue in aĩo tuo ⁊ attẽde. que ⁊ q̃nta bona facere omiſiſti aut neglexiſti que facere potuiſti. aut tenebaris facere. Et q̃nta mala ꝯtra dei mãdata. cõtra regulã. ꝯtra ſtatuta ⁊ precepta ſupioꝝ tuoꝝ cõmiſiſti. ⁊ q̃ntũ aut quotiẽs tp̃s tibi ad meritũ ꝯceſſum ꝑdidiſti. aut inutiliter expendiſti. Sic etiã intra domũ ꝯſcie tue diligenter ſcrutare an forte ſit tibi aliqđ adhuc latẽs pctm̃ qđ ꝯſciam mordet. ⁊ oculos diuine maieſtatis offendat. Quo inuento ſtatim detege tuo fideli ꝯfeſſori pure ⁊ clare vt ſic ꝑ ꝯfeſſionẽ a deo tuo veniã ⁊ grãm ꝯſeq̃ris. Habe etiã volũtatẽ firmã ⁊ ꝓpoſitũ. ſi etiã poſt h̄ tibi occurrerit aliqđ pctm̃ iaꝫ occultũ vt illud velis libẽter ꝯfiteri. ⁊ iuxta tui ꝯfeſſoris iuſſuꝫ ⁊ ꝯſiliũ. de illo ſatiſfacere. Opta etiã ex toto corde illuminatõeꝫ cordis de occultis oblitis ⁊ alienis tuis pctĩs. lꝫ iã nõ ſcis aliqđ ſupra te pctm̃ ſaltẽ mortale nõ ꝯfeſſuꝫ. nec etiã ſcis te nodis aliq̄bus inuolutũ. aut innodatũ aliq̄bus cẽſuris eccliaſticis. regularitatib⁹. aut excõicationib⁹. Sic pete a deo ſine interuallo veniã pctõꝝ tuorũ ꝯmiſſoꝝ ⁊ omiſſoꝝ. que cõtra ei⁹ amorẽ. maieſtatẽ atqꝫ bonitatẽ feciſti. nec eũ ꝓut debebas honoraſti ⁊c̃. ¶ Quarto ei p̄ponať. Cariſſime frať aut ſoror. tu tñ doles de tuis negligẽtijs multis. ⁊ penites ꝙ ita male vixiſti ⁊ pctĩs tuis deũ modis varijs offendiſti. Si rñderit. etiã dñe. vtinã ſufficiẽter dolerẽ. Dicat amic⁹

VI
Monitio de ñia vera aſſumenda.

bone frater aut ſoror. habere debes de dei miſericordia magnam ꝯfidentiam ⁊ a deo poſſe ꝯſequi veram pro tuis peccatis cõtritionē ⁊ penitenciã. Noſcere etiã debes ꝙ vera ĩ dolore penitencia radicatꝰ ꝯſiſtit. ſed verꝰ dolor nõ debet ĩ te oriri aut ſurgere a penis ĩferni quas horres. nec de morte iminēte quã times. ſed ex vera dei tui dilectõe ĩ quē peccaſti. Vñ ſi nulla pēa ĩferni eſſet. nulla mors. aut paradiſi gaudiũ. adhuc bonꝰ xpianꝰ doleret vt pctõr qr in tã mł'tis deũ dñm offendit ſuũ. tã magnificũ ſuũ creatorē. tã dilectũ patrē ac redēptorē. tã liberalē ꝓtectorē. ꝯſeruatorē et ꝑmiatorē. Sic mi frater aut ſoror tu hēs nũc poſtponere oēm ſeruilē timorē mortꝫ. ĩferni. ſiue aliaꝝ penaꝝ. Et dēs aſſumere. veꝝ filialē timorē. q̊ boni filij. ſuũ piũ prēꝫ fidelē ſe offendiſſe noſcũt. ⁊ libēter volũt ab eo aſſumere pēas ac diſciplinas vt ſint ei recõſiliati. ⁊ ĩ eiꝰ dilectione reſtituti. Vñ pena oĩs hic ĩ via volũtarie aſſumpta pij nr̃i prĩs eſt diſciplĩa quã dat ex ſua ĩfinita mĩa. eſt nob̃ vtił ⁊ meritoria ſi ipi voluerimꝰ. ¶ Vñ mi frat̃. nũc totũ nr̃m refugiũ ⁊ cogitatio debet verſari ad dei ĩfinitã mĩaꝫ. ⁊ ergo oculũ vigilē hēamꝰ. ſi aduerſarꝰ nr̃ ille ſerpēs callidꝰ diabolꝰ. qui in fine hoĩs ſolet mł'ta ⁊ magna pctã hoĩs. cũ ſeueritate iuſticie dĩne. etiã aliquũ mēdaciter ſuggerere ⁊ adducere ⁊ ſpē ſalutis hoĩs ĩficere. ⁊ tũc maxĩe cauēdũ eſt a maledicta deſperatõe. Et qr vixiſti ſub alis xp̄i crucꝫ ſis mũitus ſacramĩtꝫ ſcē mr̃is eccłie ⁊ fidei catholice doctrĩs. cũ ſcuto ſpei cõfidētie de ĩfinita dei bõitate ⁊ mĩa. q̄ ē ſup oĩa eiꝰ opa. qr ipē deus nr̃. mĩors. benignꝰ. ⁊ p̄ſtabił legit̃ ſup ĩiquitates noſtras mł'tas ⁊ magnas. Cogita etiã tũc. ꝙꝫ p̄ne ⁊ clemēter ipē in antea diuerſis tꝑibus. maxĩos exaudijt pctõres ac ad grām recepit. Nunc ꝓpter vnũ ex corde amaꝝ gemitũ. nũc ꝓpter vnũ hũile verbũ qđ dixit publicanꝰ. vicꝫ. Deus ꝓpiciꝰ eſto mihi pctõri. ſic. Sic vide ꝙꝫ benigne dñs cõdeſcēderat lacrimãti peccatrici oĩa ei pctã dimittēdo. ſił'r neganti diſcip'lo quem cũ reſpexit. ad fletũ duxit amaꝝ. ſic latroni ſero pēitenti ad vnũ gemitũ ⁊ ꝯtritũ ꝑuũ v̊bũ ei promiſit ſtati ꝑadyſum. Hec ⁊ hijs ſiłia exēpla pietatꝫ dei. cũ grauitas animi turbat infirmum ei ſunt ꝓponenda et ab

D
Monitio de dei mĩa.

P
Infirmi cõſolatio de diuerſis peccatoribus.

Peccatores a dõ recepti

Q
Verbum in firmo ſepe repetendū

eó maſticāda.vt ſic ducatur ad patientiaʒ ⁊ dei ꝯfidentiā ⁊ ad deuotā puplicani oꝛoēʒ.quā ſepiꝰ hʒ reiterare. ſcʒ Deus ꝓpicius eſto mihi peccatoꝛi. Sic dicat cū latrone Memento mei dn̄e in regno tuo. Itē O creatoꝛ miſerere pauperi creature tue ⁊ ſilia.quibꝰ dn̄s inuitaꝛ ad pietatem.⁊ infirmꝰ ad dei ꝯfidentiā. ⁊ filialeʒ timoꝛē. vn̄ lauare poſſet cū petro ⁊ peccatrice lacrimis oīa ſua crimina.⁊ ſic ſecum alijs multis pctōꝛibus.optimo ſe recōſiliari pr̄i. Sepe dt Gerſon reſumat. Deꝰ meus pijſſime paẗ.in manꝰ tuas cōmendo ſpm̄ meū. Paẗ miſericoꝛdiaꝝ.miam fac huic pauꝑcule creature tue. ⁊ adiuua me in hac vltima neceſſitate Succurre dn̄e iā aīe egēti ⁊ deſolate. vt nō a malignis ſpiritibus captiueꝛ.⁊ a canibꝰ infernalibꝰ deuoꝛeꝛ in perpetuū.

R
Monitō ad vite emēdationem.

¶ Quinto ei ꝓponaꝛ. Care frater aut ſoꝛoꝛ.ſi dn̄o deo placuerit tibi diutius ꝯcedere tempꝰ pn̄ie.haberes ne bonā voluntatē ⁊ ꝓpoſitū.te velle multū in vita tua emendare. Cum dt.habeo ⁊ libēter volo.tūc addat aſtās. Cariſſime frater aut ſoꝛoꝛ. Dn̄s eſt qui meliꝰ nouit ꝙ nos.quid aīe nr̄e expedit ⁊ vtile erit.⁊ ipſe eſt noſter pius pater. ergo ei totū volumꝰ cōmittere ⁊ nr̄am volūtatem ſubijcere ſue volūtati ⁊ dicere. Dn̄e paẗ nō mea. ſʒ tua in me fiat volūtas. Cū tali tn̄ firma intentione ⁊ ꝓpoſito.ſi dn̄s vlterius ꝯcedit vitā.tūc tēpus neglectū ⁊ minꝰ vtiliter expenſum fideliter valde volumꝰ recuperare. Et cuʒ pudica ſuſanna potius eligere moꝛi. ꝙ ꝯtra piū patrē noſtrū temere peccare. Volue etiā in mēte tua.ꝙ diligēter etiā ꝑ ampliꝰ velles inſiſtere bonis actibꝰ ⁊ deuotis tue ꝓfeſſionis exercitijs. nūc oꝛando.nūc meditando.ieiunando. vigilādo ⁊ ſilibꝰ

¶ Dyaboli ſuggeſtio ꝯ nouiꝛ ꝯuerſum.
S

Et ſi de his diſſuaſerit dyabolus vt ſolet. Ptū qꝛ graue erit qꝛ non es aſſuefactꝰ ſed nimis tener ⁊ debilis.aut ꝓnꝰ ad malū.ſic ꝙ longe ſine pctō ſtare nō poſſis.qꝛ incipere ⁊ non ꝯtinuare aut ꝑſeuerare.eſt grauius ꝑ recidiuū peccatis ſe inuoluere ⁊ grauare.⁊ ſilia multa que ſolitus ē dyabolꝰ infirmis ſuggerere cū ꝯcipiūt bonū ꝓpoſitū emendādi vitā ſuam. Sed infirmi verbo aut mēte reſpondere debent. Scio cruenta beſtia hoc verbum tuum eſſe ꝯſilium mendax es.⁊ meꝰ immoꝛtalis inimicus nō ſequar te. ſʒ dei

.Reſponſio infirmoꝛuʒ

auxilio. ⁊ diuina mihi aſſiſtẽte gratia. implebo ꝓpoſitum meũ. ⁊ in eternũ nõ peccabo. Volo etiã rogare deũ. vt hoc meũ ꝓpoſitũ ꝯfirmet ⁊ ꝯtinuet. ⁊ ab omĩ ingratitudine et recidiuo cuſtodiat. ¶ Poterit hic etiã ſe accuſare infirmus quõ heu iterũ ⁊ iterũ ꝯfeſſus. nõ habuit ita integre hoc firmuȝ ꝓpoſitũ. ⁊ ſi habuit. tñ nõ ita efficaciter ſicut bene potuiſſet ad actũ reduxit. inde ingratus ad priſtina pctã recidiuauit. Addat etiã aſtãs. Sȝ ſi oĩno ẽ de bñplacito dñi dei patris tui. te euocare de hoc exilio. ⁊ hac miſerabili vita. tũc iã ſtude poſtponere mundũ. ⁊ oĩa que in eo ſunt. et quicq̇d in mũdo tibi placet aut blandit᷑. nihil horũ cures aut deſideres. ſꝫ totũ deſideriũ tuũ ſit. vt poſſis eſſe cũ xp̃o. ⁊ eũ habere pñtem tibi. cũ omĩ gaudio. Et ſic iteruȝ pone tuã voluntatẽ ad volũtatẽ dei. ⁊ dic intra te mẽte. Tu domine ſicut tibi placuit me creaſti. ⁊ temp⁹ tibi ſeruiẽdi mihi indulſiſti. ſed cũ me iã vis de hᵒ exilio aũt ergaſtulo trãſire. mi de⁹ ⁊ pater fiat volũtas tua ſolũ ꝯcede mihi finem bonũ. vt in ſtabili fide. firma ſpe. ⁊ tui amoris dulcedine. cũ ꝑfecta caritate valeã venire ad te pijſſime dñe ieſu xp̃e aut ſilia dicat. ſicut vnctio ſpũs infundit. Dicit Gerſon doctor ꝯſolatori⁹. Dicat infirm⁹ dulciſſime ieſu. ob amorẽ ⁊ ꝟtutẽ tue dulciſſime paſſionis iube me recipi intra numerũ dilectoꝝ tuoꝝ. ſaluator me⁹ redẽptor me⁹ reddo me totũ tibi. nõ me rẽnuas. ad te venio nõ me repellas dñe. ꝑadiſum poſtulo. nõ ob valorẽ meritoꝝ meoꝝ. ſꝫ in virtute ⁊ efficatia tue benedictiſſime paſſionis. ꝑ quã me miſerũ redimere voluiſti. ⁊ mihi paradiſum precio tui ſanguinis. emere dig̃tus es. ip̃m mihi ꝯferre feſtina. ꝓpterea nec tue diuitie vel potẽtia minuẽtur. nec ip̃e ꝑadiſus anguſtior aut minor inuenie᷑. Hec idẽ prenoĩatus doctor gerſon.

T
Infirmi accuſatiuũ de ꝓpoſito ⁊c.

¶ Sexto ei ſcȝ infirmo ꝓponatur. Tu credis frater aut ſoror. ꝙ dñs noſter ieſus xp̃s ꝓpter te paſſus eſt. crucifixus ⁊ mortuus. Si dicit eger ſcio ⁊ credo. tunc addere habet aſtans. Cariſſime frater aut ſoror. illius amoris ⁊ maxĩe amicitie iã memor eris. ⁊ mẽte volue amaritudinẽ pij patris tui. mortẽ ⁊ paſſionẽ quã ꝓ te ſua miſera creatura innocẽter ſuſtinuit. in aĩo corꝑe. bonis. amicis. ⁊ in multis

V
Monitio de paſſione criſti.

locis. Item in horto. domo anne. cayphe. pylati. monte
caluarie. in calophisatiōe. captiōe. ductione. derisione. fla
gellatiōe. caronatiōe. crucifixione. ⁊ dolorissime atq; tur/
pissime mortis ꝑpessione. Quib⁹ oībus te ⁊ tuaʒ aīam re
demit ⁊ ꝯparauit quā etiā ei sepissime tua mala vita. ⁊ tuis
peccatis abstraxisti. ⁊ inimico iterum subiecisti Sʒ nunc
hūiliter roga eū vt suū mercatū ita dure q̄situʒ. ⁊ care em/
ptū custodiat ⁊ finaliter a pena ⁊ inuasione inimici preser
uet ⁊ muniat. ¶ Vn̄ notauit doctor. s. ꝙ ĩfirmo nihil car/
us ⁊ vtilius preponi poterit. q̄ʒ xp̄i amara passio ⁊ mors.
q̄r hec patientiā causat. caritatē inflāmat. spem erigit. ro/
borat fidē. ⁊ ceteras v̄tutes informat. Jn̄ ad hui⁹ mēorie
ꝯmonitionē. more etiā xp̄iane institutiōis. semꝑ cū sacro
extreme vnctionis. eccl'ia ad infirmuʒ ordinauit crucē ap
portandā. quā ⁊ aliquotiēs astantes infirmo. cū certa ex
hortatione bona exhibeāt. vt hoc scuto ⁊ munimēto. con/
tra aduersarios inuisibiles se defendat. Et ad inspectionē
illius. animus sꝑ ingratitudinē ⁊ mēoriaʒ sue care redem
ptionis innouet̄ ⁊ incalescat aut ꝑmaneat. ¶ Septimo
egro ꝓponat̄. Tu agis tm̄ gracias deo. q̇ pro te tot ⁊ tanta
passus est. Cū dicit infirm⁹. Vtinā possem dignas agere
Dicit astās. Carissime frater aut soror. reuolue dī bn̄ficia
multa in mente tua. que tibi dedit de⁹ cū oībus hoībus in
genere. ⁊ cū aliquib⁹ in speciali. ⁊ que tibi ꝯtulit spēaliter
aut singulariter. scʒ beneficiū creationis de nihilo in ratio
nalē creaturā ad suā imaginē. Iteʒ beneficiū redēptionis
ꝯseruationis. preseruationis. vocationis. iustificatiōis.
passionis ⁊ glorificationis. Cogita quō te sepe sustinuit ⁊
supportauit in multis ⁊ magnis malis. ⁊ a ꝑiculis preser/
uauit. nō statim dānauit. ꝫ ex sua pietate mīsericorditer ad
pn̄iaʒ expectauit. sepius te varijs modis vocādo. ⁊ vltra
hec. te donis. ⁊ bonis multis dotauit. ⁊ aspersione precio
sissimi sui sanguīs. te ab eterna morte liberauit. Pro his
⁊ tibi notis specialib⁹ gratijs ⁊ bn̄ficijs. stude nūc ⁊ semꝑ
te totū ei⁹ pedib⁹ supponere ⁊ quantū poteris grates refer
re immēsas. Cogita etiā quō iā in lecto tue egritudinis. ti
bi grām magnā exhibet scʒ sui. ⁊ tuijpsius verā cognitio/

.Passio xp̄i debet infir/mo dici.

x

Crux cū vnctōne portatur ab eccl'ia

y

Monitō ad grāꝝ actōes

ʒ

z

Bn̄ficia dei ꝓponēda di/stincte.

neꝫ tibi indulgendo. ⁊ non ſubitanea morte vt plures alios. ſine om̄i diſcretione. intellectu ⁊ ſacramentoꝝ ꝑceptione ꝑoccupādo. qui forte minꝰ eū offenderūt. ⁊ quibꝰ non tanta ſicut tibi dedit bona. ⁊ exhibuit bn̄ficia.

¶ Octauo aponatᷣ egrotāti. Tu credis te nō poſſe ſaluari niſi ꝑ fideꝫ ⁊ mortē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. Si d̄t credo ⁊ ita ē. dicat aſtans. Cariſſime fratᷣ aut ſoror. mag̃ nobis xp̄ianis ꝯſolatio ⁊ fiducia ē. ꝙ oēs hoīes ab exordio mūdi ſaluati in nr̄a ſtꝫ fide ⁊ in paſſione nr̄i frīs ⁊ p̄ris dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ſtꝫ ſaluati Vn̄ etiā verꝝ eſt. ꝙ nr̄is meritis ⁊ paſſionibꝰ huius tp̄is. nihil niſi tp̄aleꝫ vix mereri poſſumꝰ retributōeꝫ. Quia ad futurā gl̄iam oīa illa minꝰ digna eſtimanᷣ. ſed ſaluamur eternaliter. merito capitis nr̄i ieſu xp̄i. qui nos ꝑ ſuā paſſionē duriſſime apprecatꝰ eſt. Ideo iterū ꝙ aīa eſt in te fiduciaꝫ firmā habe in mortē ⁊ merita xp̄i ꝯfidēs ꝙ illis ſaluaberꝭ nō meritis tuis. Et huic morti. totū te immitte ⁊ cōmitte Hāc etiā mortē ſꝑ cogita ⁊ pre oculis habe. vn̄ de manibꝰ aut oculis tuis. nō recedat imago crucifixi. ſed hūc aſpice etiā mentales oculos in illuꝫ dirigendo. quō ipſe ꝓ te paſſus eſt. Hāc etiā formā crucifixi amplexare. oſculare amoris tui dulcedinē. in repn̄tatū referēdo. Sic crucē amplexando cogita. ꝙ ſpūalibꝰ amplexibꝰ circundas dulciſſimū tuū redēptorē ⁊ p̄rem dn̄m ih̄m xp̄m. cuiꝰ morte cupis ⁊ ſperas ſaluari ⁊ eternalitᷣ viuere. Et ſi iudex velit te dānare. dic hūiliter. Dn̄e. mortē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i obijtio inter me ⁊ ſtrictiſſimū iudiciū tuū. alitᷣ tecū nō ꝯtēdaꝫ ī hora mortis mee. Et ſi dixerit iudex. tuis peccatis multa neglexiſti. et ſepe iram meam incitaſti ⁊ meruiſti. Dic vt prius. Mortē et meritum domini mei ieſu chriſti. pono inter meas negligentias. peccata. ⁊ iram tuam. ⁊ illa offero pro meritꝭ meis. que ego deberem habere ⁊ non habeo. Et nunc clementiſſime deus. veniam ⁊ miſericordiam ſuppliciter depoſco. contemplatiōe dilectiſſimi filij tui domini noſtri ieſu chriſti. ⁊ ſanctiſſime genitricis Marie virginis aduocate noſtre. et omnium electorum tuorum. et ſignanter illorum quos aliquis in ſuam ſingularem recepit deuotionem. et per vitā ſuaꝫ ſpeciales habuit patronos. quos ſctōs. aut

A
Monitō ad
fidē ⁊ criſti
paſſionē cū
ꝯſolatione.

B
Merito xp̄i
non nr̄o ſal
uamur.

C
Ymago cru
cifixi qd in/
dicat.

D
Cōſultatio
infirmiī ne
ceſſitate.

quas ſanctas. conſueuit peculiariter venerari. orationibus. ieiunio. ⁊ alijs deuotis ſpūalibus exercitijs. Memortū ſit ſꝑ beatiſſimi hierony. dicēdo. O ſctē hieronyme ſuccurre. ſuccurre nūc o ſctiſſime pr̄ hieronīe. in hac extrema mea nccītate ⁊c̄.

E
Monitio de
altar' ſacr̄o

¶ Nono ꝓponat̄ infirmo. Cum ei venerabile ſacramentū altaris. oñditur aut porrigit̄. Credis frater mi aut ſoror. credis ꝙ in ſacr̄o altaris poſt ſacerdotis benedictionē verꝫ ɔtineat̄ xp̄i corpus. Et cū dicit egrotus. Credo firmiter Dicat aſtās ſiue ſacerdos. Cariſſime frat̄ aut ſoror cupis refici viatico ſacratiſſime cōionis. ſic te exerce plus ſolito ad ſpūalem famē ⁊ ſitim. tā ſalutifere refectionis ⁊ q̄ntum vales vigila. ſuꝑ timore reuerētia. et deſiderio eiuſdē ſacramēti venerādi. Quia quāto clarius intra te xp̄i p̄ñtiam poteris ɔprehendere. ⁊ tuā vtilitatem indigentiā. ⁊ indiſpoſitionē poteris cognoſcere. tanto plꝰ in te augebit̄. reuerētia. deſideriū. ⁊ deuotio. vt dicas cum tuo ſaluatore. Deſiderio deſideraui h̄ paſca mādūcare vobiſcū anteq̄ȝ patiar. Ex hoc em̄ nō manducabo. donec impleat̄ in regno dei.

¶ Poteris hic videre affectuoſos guſtꝰ, ⁊ v̉ba deuota btī hieronimi motiua. quibꝰ vſus fuit in cōmunione ſua in extremis in obitu ſuo ſi placet. Addat cōſeq̄nter aſtās.

F
Dyaboli tē/
ptatio circa
altar' ſacra
mentū ma/
ior.

Cariſſime frat̄ aut ſoror. circa iſtud venerabile ſacr̄m digniſſimū. nos magis dyabolus inq̄etat ⁊ a fide eiꝰ quā ſctā mat̄ eccl'ia in nos ſeminauit vult auertere. Sic ɔſtāter credēdo huiꝰ ſacramēti occultiſſima myſteria cū ſancta mr̄e eccl'ia. multū valde meremur ⁊ vt audiemꝰ ꝓderit nobis aut tibi. Simpl'r ergo hūiliter ⁊ firmiter crede. ⁊ nullo mō te abduce aut auerti ſinas. ſciēs. ꝙ diuina v̉tute ⁊ oīpotentia. cui nihil eſt impoſſibile. in hora expreſſionis diuinoꝝ v̉boꝝ ad h̄ inſtitutoꝝ. in altari ꝑ ſacerdotē verꝫ corpꝰ xp̄i ɔtinet̄.

G
Altaris ſa/
cramēti .iiij.
vtilitas.

Sub ſpecie igit̄ panis hic p̄mo ɔtinet̄ verꝫ nr̄i redēptoris corpꝰ. qđ natū eſt de virgīe maria. ⁊ ꝓ te in cruce expanſum ⁊ mortuū. vn̄ tibi nūc digne ſumēti cōicat̄ merituȝ eiꝰ. qđ in cruce. ⁊ alias in tota vita ſua. ⁊ in eiꝰ morte meruit. Secūdo. etiā ſub hac ſpecie panis. eſt vere ſanguis ille precioſus q̇ de eius corꝑe ꝓ te in eiꝰ paſſione effuſus eſt. inde tibi ɔfert̄ remiſſio ⁊ ablutio

·r·

omnium peccatorum tuoruꝫ venialium ⁊ oblitorum. pre
miſſo debito examīe mortaliū. Tertio hic ꝯtinetur ſub ſpē
panis. bn̄dctā aīa xp̄i. vn̄ tibi vita gracie in pluribus miſ
tratur ſcꝫ ſtando. in firmiori fide. ſpe. ⁊ caritate. ⁊ in reſiſtē
do leui⁹ temptatōibus. mūdi. carnis. ⁊ demōis. Quarto
hic ꝯtinet᷑. glorioſa deitas hūanitati xp̄i ſꝑ vnita a qua ti/
bi poſt vitā gracie. offert᷑ vita glīe eterne. imēſum ſcꝫ gau/
diū beatoꝝ. Horū bonoꝝ cariſſime hic latentiū tāqꝫ veri
dei ⁊ hoīs. cū maxīs ſuis donis eris tūc memor. ⁊ omni q̊
poterꝭ modo te diſpone. ⁊ excita ad reuerentiā. deuotionē
et ad gratitudiem. ꝙ tam dignū meruiſti apud te habere
cuſtodē ⁊ hoſpitē. in tua debilitate. ⁊c. ¶ Decio egro ꝓpōa/
tur. Credis etiā ꝙ hic xp̄s ver⁹ deus ⁊ homo. qui ſub ſpe/
cie panis ꝯtinet᷑. Poſſe habet ⁊ alijs mille milib⁹ fecit ꝙ
libenter tibi velit indulgere oīa pctā tua. ſi tu digne petis
et deſideras. Si dicit. Credo ⁊ opto ex toto corde. Dicat ⁊
aſtans, cariſſime frater. aut ſoror, ꝓpter illū quē nunc in ſa
cramēto preſentē eſſe credis. ⁊ qui pro te paſſus et mortu⁹
eſt in cruce. hortor ⁊ deprecor te ex toto corde. ⁊ bōa ac pro
mpta volūtate velis indulgere oīb⁹ ⁊ ſingulis. cui⁹ cūqꝫ
codicionꝭ fuerīt, ſexus. ſtatus. ⁊ etatꝭ. qui te pro quocūqꝫ
tpe verbo. facto. per ſe. alios ve. aut quōcūqꝫ leſerunt. of/
fenderunt negligenter aut ſcienter. in bonis aīe. corporis
nature. fame. aut fortune. Ora etiā mi frater vel ſoror. in
tua nunc infirmitate ⁊ lecto egritudīs pro eis. ſicut xp̄s in
cruce ſuo lecto mortꝭ. pro ſuis rogauit inimicis. vt pius
dn̄s eis indulgeat ⁊ ignoſcat qd̊qd̊ in te peccauerūt. Et re
miniſcere. quō tibi hoc xp̄s pater tuus pro exemplo in ſua
morte docuit ⁊ mōſtrauit. Silr̄ ꝑm⁹ xp̄i miles martir ſte/
phanus practicauit. qui flexis genibus orauit indulgen/
tiam in vltimo vite ſue pro ſuis ꝑſecutorib⁹ ⁊ lapidatori/
bus. Habe etiā volūtatem promptā ſpontaneā r̄ſtituēdi
oīa aliena. quocūqꝫ titulo iniuſto. aut illicito ad te vene/
runt. aut deuoluta ſunt. ⁊ hoc realiter vel ad minus ſi nō
poteris melius. in voto. vſqꝫ ad oīm bonoꝝ ceſſionem et
renūciationē. cū dolore ⁊ cōtritōe. Et ꝙ in illo pūcto cum
potuiſti non magis vigil. aut ſollicitus fuiſti. ¶ Hic ſi re/

H
Monitio de
cīa de remiſ
ſione pctoꝝ

I
Iniuriarū
remiſſio.

Reſtitutio.

I

R
Rn̄ſio de reconſiliatione

ſpōdet infirmus vt tenetur ⁊ debꝫ ꝓpter amorem domini mei ihū xp̄i. ⁊ ob ſalutē anime mee. ego nūc libēter ex toto corde ⁊ libera volūtate ignoſco cūctis meis īimicis et offenſorib⁹. ⁊ do eis plenā de oībus ⁊ ſingulis mihi illatꝭ in anima. corpore. ⁊ rebus. fama. īiurijs. moleſtijs. dampnꝭ et īfamatōibus remiſſionē et īdulgētiam. Et rogo te dn̄e ihū xp̄e mi pr̄ ne ſtatuas eis hos exceſſus. ⁊ forefacta ad vindictā.

L
Infirmus. dēt petere remiſſionem.

Similiť rogo ⁊ toto corde deprecor. vt etiā nunc pijſſimū pro me ⁊ meis coꝝ offenſis ⁊ moleſtijs innocent dn̄m ⁊ rogo tā p̄ſentes q̄ȝ abſentes. ſi quos aut q̄s offendi dampnum intuli verbo an facto. occl'te aut aperte vt mihi illā offenſam remittant. Similiť ſi quē leſi facto. negligentia. in aīa. corpe fama ac rebus. ignoſcāt ⁊ pcant. ob amorē dn̄i noſtri ihū xp̄i. ⁊ intuitu fraterne caritatꝭ Tūc dicat aſtans. Cariſſime frater aut ſoror. habeas in dn̄o bonam ꝯfidentiā. ſpero enī intuitu dn̄i amoris. ⁊ hūilis tue petitōis. ꝙ vnuſq̄ſqꝫ tibi libenter parcere velit ignoſcēdo et remittēdo tibi oēm offenſam ſuā. Et ꝓpter deuotā ⁊ hūilem tuā petitionē ⁊ inſtantiā non dubites. qui dn̄s deus tibi veniā ⁊ remiſſionē donauit.

M
Mōitio ad. ſacramenti receptionē.

¶ Vndecimo īfirmo ꝓpōatur. An ſibi optet miſtrari corpus dn̄i noſtri ihū xp̄i. et in euentū ſi opus fuerit extremā vnctionē. Si reſpondet volo ⁊ opto ex toto corde meo. Dicat aſtans. cariſſime frat. aut ſoror. Corpus dn̄i viaticū optatū. tibi libēter ordinabo aut miſtrabo. ß cogita vt illō. cuꝫ oī deuotōe accipias et multa cū reuerētia. Et vide virginē mariā. quō cū ei annūciatus fuerit ihūs. vt illū cōciperet in vtero. turbata et anxia fuit in ſermōe angeli. Sic iohānes baptiſta in vtero ſctificatus. quo non fuit maior inter natos mulieꝝ. cū ſctm̄ dei verticē tangere debuit in baptiſmo tremuit. ⁊ ſe indignū clamauit. Et cēturio. dn̄m intrare in domū ſuā ſe indignū dixit. Sic cū oī hūilitate tu te indignū reputa ſp et ſine itermiſſione ora dn̄m ihm̄ xp̄m. quē nunc accipere deſideras vt ſua gr̄a te dignum faciat. ⁊ ab oībus pctīs clementer eripiat et abſoluat. Et addat ſi videtur expediens Cariſſime frater aut ſoror. vt plēaꝫ remiſſionē merearis. pctōꝝ ⁊ ꝯſequēter grām dei. Dic tuā generalē ꝯfeſſionem

N
Oratio ī cō-munione.

ſcilicet. Confiteor deo omnipotenti. ⁊c̄. Et accepta abſolutione dicat īfirmꝰ cū omni hūilitate ter. tonſiōe pectoris. Deus ꝓpitiꝰ eſto mihi pctōri. Et poſt dn̄e nō ſum dignus vt intres ſub tectū meū. ⁊c̄. Quo dicto. ſacerdos ei reuerēter corpus xp̄i tradat. Dicēs accipe viaticū. Corpꝰ ⁊ ſanguis dn̄i noſtri ihū xp̄i. te cuſtodiat ab hoſte maligno. et ꝑducat ad vitā eternā. Amē.

O
Extrēa vnctio non negligenda.

¶ Et cū vlterius īfirmitas invaleſcit. et vires īfirmi decreſcūt. ſic ꝙ plus ⁊ plus incipit deficere. tūc ꝓuidendū erit de extrema vnctione. vt auiſat btūs iacobus ī canōica ſua dicēs. Infirmat̄ q̇s in vobis. inducat pbr̄os eccl'ie ⁊ orēt ſuꝑ eū. vngentes eū oleo in nomine dn̄i. ⁊ oratio fidei ſaluabit īfirmū. ⁊ alleuiabit eum dn̄s. ⁊ ſi in pctīs eſt remittent̄ ei.

P
Vtilitas duplex ſctē vnctionis.

¶ Ex iſto textu doctores capiūt duas ꝟtutes ⁊ vtilitates huiꝰ ſacramēti. Pr̄ia. ſi ſanitas corꝑalis eſt vtilis infirmo. tūc virtute huiꝰ ſacramenti ei ignoſcet̄ aut alleuiat̄. Scd̄a eſt maior. vn̄ cum digne ſuſcipit̄. ei delet ꝑctā venialia etiā mortalia oblita ⁊ dimiſſa in ꝯfeſſione. cū tamen facta ſit diligentia. ⁊ fuerit firmū ꝓpoſitū cōfitendi. ſi fuiſſent in mēoria. Iſta delet quoad culpā. ⁊ etiam ꝑtem pene ſcd̄m diſpoſitionē recipientꝭ et hoc etiā docet ſancta mater eccleſia per formā illius ſacramēti. cū dicit ſacerdos. Per iſtā ſanctā vnctionē. ⁊ ſuā piiſſimā miſericordiā ignoſcat tibi deus q̇cqd̓ peccaſti per viſum vngendo oculos. Sic ſimilit̄ dicit vngēdo alia mēbra corꝑis que ſolita ſunt inungi.

Infirmi peticio vnctionis.

Et debet iſtud ſacramentū hūiliter peti per infirmū cū coīcat. qꝛ ſepe fit hic negligētia ex cauſis vt cū infirmus ꝑdit loquelā. ⁊ non poteſt petere. ſic ꝑdit magnū bonū. Sic etiā datur in fine vite. dūquis debet mori morte naturali ſecus enī eſt de illis qui aliter moriuntur vtputa ſentenciati.

Q
Coīo et vnctō diuerſis tēporibus.

Et melius eſt cū nullū periculū ſit in mora. aut alia non ſubſit rōnabilis cauſa ꝙ coīo et vnctio fiant diuerſis horis aut temporibus. Ptū ꝓpter deuotionē in infirmo renouandā. et eius pleniorē informationē per ſacerdotē. Ptū ꝓpter reuerentiā ſacramētorū ⁊ deuotionē aſtantiū. aut coīcantiū qui orant deū pro infirmo. Etiā oīa plus ordīate ⁊ deuote pn̄t fieri cū diuerſꝭ temporibus miniſtrantur ꝙ̄ ſi vno ⁊ eodem tempore. ⁊c̄.

R
Commēda/
tio. xij. īfir.

¶ Duodecimo egro ꝓponatur. an optat vt aſtans vel ſa/
cerdos. eū ꝯmendet dn̄o deo. beate virgini. ſanctis dei. ⁊ a/
lijs deuotis hoībus. Si dixerit opto ⁊ rogo. Tunc dicat
aſtans. aut ſacerdos qui dederat ſacramēta. Cariſſime fra/
Primo deo.
omnipotēti
ter aut ſoror. Cōmendo te oīpotenti deo creatori tuo vt il/
le in exitu anime tue. oculis ſue clementie digneť te reſpice/
re creaturā ſuam. ⁊ non ſit memor iniquitatū tuaꝝ antiq̄/
rum ⁊ negligentiaꝝ. ſꝫ potius anticipent te mīe ſue multe.
Videat fragilitatē tuā terrenam. ⁊ demonis aſtutiam. Et
ꝙ in eo ꝯfidis. ſpas ⁊ credis. vt non ſubiciat te penis eter/
nis. ſed ſua mīa magna ⁊ multa. tui miſereatur. Et gau/
Secūdo. do
mino iheſu
chriſto.
dia ſempiterna cū ſuis electis pie cōcedat. Amē. ¶ Scd̄o
cōmendo te amātiſſime frat̄ aut ſoror. dn̄o noſtro iheſu
xp̄o. qui amore tui ex ſua pietate homo factus eſt. Ille li/
beret te ab omni dolore ⁊ cruciatu. xp̄s qui ꝓpter te paſſuſ
eſt. liberet te a ptāte dyaboli. Chriſtus qui pro te crucifix⁹
eſt. liberet te a morte eterna. qui ⁊ pro te etiam mortu⁹ eſt.
¶ Precamur te dn̄e iheſu chriſte ſaluator mūdi. vt hūc vel
hanc. tuū famulū aut famulā. fratrem aut ſororē nr̄m vel
noſtrā. debilē vel egrotātē abſoluas ab omnib⁹ peccatis
quē aut quā. aſpſione tui pcioſi ſanguinꝫ redemiſti. Sis
ei miſericors ⁊ clemēs pie ihū. nūc ⁊ in hora mortis ei⁹. Vi/
deat q̄s te placatū hinc egrediēs. Videat te poſt egreſſum
Tertio. vir/
gini marie.
felicit̄. in ſupmo btōꝝ gaudio. Amē. ¶ Tercio ꝯmēdo te
dilectiſſime frat̄ aut ſoror glorioſe virgini marie. genitrici
dei ⁊ dn̄i noſtri ihū xp̄i. vt tuas negligētias ⁊ delicta ſicm̄ʳ
ne ⁊ fideliter apud filiū ſuū excuſet. q̄tenus ignoſcat oē q̄d
tu horres in tenebris. q̄d ſtridet in flāmis. ⁊ quod cruciat
in tormentꝫ. ¶ Precamur te regiam celoꝝ. mīe matrē. vltiꝫ
refugiū oīm miſeroꝝ. apperi viſcera pietatis ⁊ mīe huic ſa/
mulo tuo aut tue ꝯfratri. aut ſorori noſtre egrotāti. Et ve/
lut piiſſima mat̄ miſerere ſuſpirāti ⁊ ad te clamanti de hac
lacrimaꝝ valle. Miſerere dn̄a alioꝝ gemituū ⁊ lamētatio/
nium ſuaꝝ. miſerere dei genitrix lacrimaꝝ cruciatuū ⁊ pc̄a/
rum. cū poſt deū nō eſt ꝯſiliū. auxiliū aut fiducia. niſi in te
dulcis virgo maria. Ergo nūc exaudi. ⁊ ora pro eo vnige/
nitū tuū. vt ipm̄ a ptāte tenebraꝝ eripiat. ⁊ ita ſuſcipiat. ſi

cui ſoli latronem ſero penitentē ſuſcepit ad amena gaudia ꝑadyſi. cū in te finalit̃ ſuū iactat cogitatū ⁊ fiduciā.

S
Angelo proprio et cetui angelorum

Quarto ꝯmēdo te amātiſſime frat̄ aut ſoror. ſignāter āgelo tuo tibi a deo deputato vt ſuū nūc pro vltīo inſtante licencie fidelem exhibeat. ꝯtra tartareos īimicos famulatū. Conſequēter etiā oīm angeloꝝ ſplendido cetui. vt nūc et ſp̄ tibi aſſiſtat cuſtodiat. ⁊ te a malignis ſp̄itibus defendat. ne in hac hora extrēa tibi appropīquare ⁊ nocere audeant. Erubeſcant ꝯtrarie regiones ⁊ mīſtri ſathane. iter tuū impedire ſatagentes. nec tibi apparere p̄ſumāt. ſed libere te ſinant volare. p̄cedentib⁹ ⁊ ꝯcomitātibus ſctīs angel' ad tuū iugiter ꝯtemplandū redemptorē.

¶ Precamur etiā te angelorum ſctōꝝ principē. cū omni milicia celeſtis exercitus. eſto te mēores hui⁹ noſtri fratris aut ſororꝫ egrotātis. ⁊ eū in vita ⁊ mortis articulo ne corruat cuſtodiatis. migrantēq̄ eius aīam a corpore ſuſcipiatꝫ ſuſceptāq̄ in cītatem ſctāꝫ hieruſalē celeſtē deducatis. vt ibi ſedeat cū p̄cipib⁹. ⁊ ſoliū gl'ie teneat. Amē.

Patrōis ordis et dom⁹

¶ Preterea ꝯmendo te cariſſime frater aut ſoror. ¶ Patrono ordīs aut p̄rone dom⁹. vt te de ſua familia. imo ſuū filium aut filiā īutilē cognoſcat. ⁊ apud diſtrictū iudicē aduocat⁹. aut interuētrix exiſtat. coram eo tranſgreſſiones ⁊ negligētias benigne interp̄tando. ⁊ deuote pro te orādo. q̄tenus clemētiſſim⁹ dn̄s noſter tibi in hac tua īfirmitate tā moleſta ⁊ graui. paciam cōcedat. Inſtruat vere de p̄ctis dolere. fidē firmā ꝯſeruare. inſuꝑ vtignem ſui amoris in te accendat foueat ⁊ creſcere faciat in flāma caritatis eterne. Amē.

¶ Precamur etiā te optīe p̄one. N. vt hūc deuotū famulū aut hāc deuotā filiā. fratreꝫ noſtrū. aut ſororē nr̄aꝫ. egrotātē aut agoniſantem. p̄nis oculis aſpicias ⁊ mun⁹ benedictōis ei exhibeas aut impetres. ⁊ dn̄o deo ſic fideliter ꝯmēdet vt ip̄m nūc ⁊ ſp̄ mīorditer reſpiciat. ⁊ tandē vinculis carneis iuxta ſuū beneplacitū exutū tecū faciat cōgaudere in celeſtibus. Amen.

T
Electis ſuis ſanctis.

¶ Demū cōmendo te cariſſime frater aut ſoror oībus dei ſanctis ⁊ electis. ⁊ ſingulariter tuis familiariter deuotis et amicis. vt ſint tibi patroni ⁊ auxiliatores in vita ⁊ morte in vita gracioſi. plenā interius ⁊ exterius ſanitatem impe trantes ſint in morte cōciues. gl̄ioſi dei tui rutilantē faciē demonſtrātes. ſint tibi in vita ſtrennui ꝓtectores. ne in te preualeat fraus tuoꝝ inimicoꝝ. Sint ⁊ in morte tua deuoti oratores/ne tibi pateat locus tormētoꝝ. ſint inſuꝑ et ſancti oēs in p̄ſidiū tibi vt btm̄ finē tua habeat vita. Sint tibi celi ciues in ſubſidiū. vt poſt mortē tuā. aſpectus ihū xp̄i mitis atqꝫ benignus tibi appareat. qui te in electoꝝ ſuorum numero ꝯſtituat. ⁊ cōciuē eorum conſtituat. ꝯſtitutūqꝫ inter agmīa beatoꝝ. btīs oculis facie ad faciē videas dn̄m noſtrū iheſum xp̄m in ſecula ſeculoꝝ. Amē. Sic dicat finaliter dn̄s tecū. Et benedicat te oīpotens ⁊ miſericors pater. ⁊ filius. ⁊ ſp̄us ſanctus. ſꝑ benedictus.

V

Orōes quas infirmus ſepe dicere hēt

¶ Hijs ⁊ ſil̄ibus ꝯmēdationib⁹. ſacerdote recedente. aut choro cū ſuis. Tunc ꝑ aſtantes ⁊ ſecū manētes. ſepe āmoneatur infirm⁹ aut egrotans. de p̄ſcriptis exhortatōibus. et deuotis certis oꝛonibus iaculatorijs. i. breuibus. ſignāter quo ad ſimplices cōes homīes ⁊ imꝑfectos. videlicet.

¶ Pijſſime deus ꝓpicius eſto mihi miſerrio pctōri. Iheſu fili dauid miſerere mei. Miſerere mei deus ſcd̄m magnā miſericordiam tuā. Et ſcd̄m multitudinē miſerationū tuaꝝ dele iniq̄tatē meā. Ne proicias me a facie tua dn̄e ⁊ ſpiritū tuū ne auferas a me. Cor mundū crea in me deus. ⁊ ſpiritū ſanctū tuū ne auferas a me. O dn̄e auerte faciē tuam a pctīs meis ⁊ oēs iniquitates meas dele. O creator tue miſere crature. o iheſu iheſu cum ſigno crucꝫ miſerere mei in hora ⁊ hoc tp̄e. O dn̄e añ te ſit oē deſideriū meū. ⁊ gemitus meus a te nō ſit abſcondit⁹. O iheſu nazarene rex iudeoꝝ miſerere mei pctōris. Dn̄e memēto mei in regno tuo. Domine ne in furore tuo arguas me neqꝫ in ira tua corripias me. Miſerere mei dn̄e qm̄ infirmus ſum. Sana aīam meam qꝛ peccaui tibi. Illūina o dn̄e oculos meos. ne vnq̄ꝫ obdormiā in morte. nequādo dicat inimic⁹ meus p̄ualui aduerſus eū. O dn̄e in man⁹ tuas ꝯmendo ſpiritū meū. Ne derelinquas me domine deus me⁹. ne deceſſeris a me. Fiat cor meū īmaculatū in iuſtificationib⁹ tuis vt nō cōfundar. Inclīa cor meū in teſtimōia. Auerte oculos ne videāt vaniatē. Mirifica miſericordias tuas domine. q̄ ſal/

nos facis sperãtes in te. Eripe me de ĩimicꝫ meis deus meus. ⁊ ab insurgentibꝰ in me libera me. Educ de custodia. aĩam meã ad ꝯfitendũ noĩ tuo. Domĩe dilexi decorem domus tue. ⁊ locũ habitationis glíe tue. Quẽadmodũ desiderat ceruꝰ ad fontes aquaꝝ. ita desiderat aĩa mea ad te deꝰ O sancta virgo virginũ. intercede pro me ad tuũ dilectũ filiũ. O maria stella marꝫ. mihi succurre ĩ hac hora Sctã dei genitrix sit nobis auxiliatrix. Maria mr̃ gratie. mr̃ mĩe tu nos ab hoste ꝓtege. in hora mortꝫ suscipe. In oĩ tribulatiõe ⁊ angustia nostra. succurre mihi pijssima virgo maria. Oꝛet voce pia pijssima v̓go pro me mr̃ maria. regina celi. ¶ Unde xp̃s in cruce. lecto mortis dedit iohãni. scꝫ oĩbus existentibꝰ in gr̃a. mr̃em suã. videlicet mariã. ad intimandũ. vt in nr̃o lecto mortis. ad eã fideliter recurrere hẽamꝰ sic ĩclinando caput ad mr̃em. Idẽ nob in extremis indicauit facto. Sic in extrẽis diuersꝭ hoibus. diuerse cõueniũt orõnes. scd̃m ꝙ aliter ⁊ aliť afficiũtur. sicut h̄ etiã legiť de sctis multis. Legiť de sctõ hugõe gracionopolitano episcopo. ꝙ in extrẽis occupauit se cũ orõne dñica. quam dixit trecentꝭ vicibꝰ. qꝛ est orõ inter alias magis sentẽciosa. Sic legiť de sctõ augustino episcopo ꝙ se occupauit circa septẽ psalmos. quos etiã ordiauit scribi circa lectum in pariete pro mẽoria. Sic ei ascribiť ꝙ orauit. O clemẽtissime. benignissime oĩpotens pr̃. Pax dñi nostri ihesu xp̃i. meritũ ⁊ virtus passionis eius. signũ sctẽ crucis ĩtegritas virginis dei genitricis marie. benedictio oĩm sctõrũ. custodia angelorũ. ⁊ suffragia oĩm electorũ. sint inter te ⁊ me et omnes ĩimicos meos visibiles ⁊ inuisibiles. in hora egressionis. aĩe mee miserrime. de hoc meo corpe aut exilio. Sic de sancto petro martire legiť ordinis predicatoꝝ ꝙ dixerit in extremis. Credo in deũ patrem oĩpotẽtẽ. ⁊c. Sic de sctẽ anthonio legiť. ꝙ se signauit signo crucis ⁊ dixit. Credo uñ scꝫ. Credo in spm̃ sctm̃. sanctaꝫ ecclíam. ⁊c. Qꝛ de illis ei articlis. coĩter homines infirmi infestãtur scꝫ. De autoritate sctẽ matris ecclíe. ⁊ sacre scripture. de efficacia ⁊ effectibus sacramnetoꝝ. vt de resurrectione futura. et de vita eterna post hanc vitã. que omnia cõtinenť in isto. Credo

x
Infirmi in extrẽis occupatio.

y
Maria mater tu.
Sic es ĩhões ĩ quo gracia dei.

z
Orõnes ali. quoꝝ sctõꝝ in extremis

Credo valet infirmis.

A
Signũ ſctẽ crucis.

¶ Sic legitur de ſctõ hilarione. qui in extremis ſe ſignauit ſigno ſctẽ crucis. ⁊ dixit ihũ ihũ ihũ. mei miſerere. Sic ſãctꝰ ethmũdꝰ ſigno crucꝫ dixit. Ihũs nazarenꝰ rex iudeorũ miſerere mei pctõꝛis. Sic de ſctõ andrea. nicolao. barbara ⁊ alijs mltis ſctis legũtur diuerſe oratiuncule in extremis. Iſte iam poſite ſufficiãt. Eligat in vita quiuis certas ad quas plus afficit᷑. ⁊ plus ei famulant᷑ ad deuotionem. ⁊ aſſueſcat ad illas. Vt tꝑe oportuno ⁊ neceſſitatis poterit ad illas habere recurſum. Sic ꝯſulit gerſon ꝙ ſepe dicat. Deus meꝰ mĩa mea. ⁊ refugiũ meũ. Suſceptoꝛ meus ⁊ liberatoꝛ. Propicius eſto mihi pctõꝛi. Pꝛ mĩaꝝ fac mihi iã tue pauꝑcle creature mĩaꝫ. ⁊ in iſta mea vltia tribulatiõe imple promiſſa. ſcꝫ cũ ipſo ſum in tribulatõe Eripiã eum ⁊ glorificabo eũ. Succurre nũc egrediẽti aĩe mee. ne temptet᷑ vltra id qđ poſſit. ſed fac cum tẽptatione prouentũ. Et ſcđm mltitudineꝫ doloꝝ eius. letificent tue conſolationes. Dulciſſime etiã ⁊ pie ihũ virtute tue benedicte paſſionis. qua me tuã creaturã. dignatꝰ es redimere Iube me recipi ad beatoꝝ ꝯſortiũ. tibi me totũ reddo vt redemptori empto. Nõ me iã ſꝑnas. ad te vẽio ⁊ anhelo non me expellas. Etiã o regina celoꝝ mat᷑ mĩe refugiũ peccatorũ. recõſilia me vnigenito tuo filio. tua clementia pro me indigno interpella. vt amore tui. veniã mihi impartiat᷑ peccatori. Sancti angeli nũc aſſiſtite ⁊ ab oĩm aduerſariorum inſidijs aĩam meã veſtrã conſociam aſſumite. Sic o ſancti mei in quibus ſꝑ ſingularẽ geſſi aut habui fiduciã ⁊ ꝯfidentiã nũc ſuccurrite. iã auxiliũ ⁊ adiutorium p̄bete. Vt merear vobiſcũ eternã ꝯſequi beatitudinẽ. Iſta ⁊ ſimilia ỽba deuotõis ⁊ in extrẽis mũimẽta diſcat oĩs ſanꝰ plus tamẽ languens. vt pro loco ⁊ temꝑe ſciat ⁊ recordari poſſit. Amen.

B
Conſiliũ ĩfirmi ĩ extrẽo

C
Exhoꝛtatio prelatoꝛum et ſb̄ditoꝛũ.

s Equũtur certe exhoꝛtationes cõmodoſe. ⁊ circa ĩfirmos aut morituros neceſſarie. Prio quõ ſunt exhoꝛtandi prelati. Paſtoꝛes. ⁊ cões vtriuſqꝫ homines ſexus. curã aĩaꝝ habentes. in viſceribus ihũ xpi. ⁊ per aſperſionem precioſi ſanguinis. vt ꝓpter amoꝛem dñi noſtri iheſu xp̄i ſalutem egrotantꝫ acquirendã. ⁊ deuotio/

nem ad ſalutem ꝓpriam. Etiam omnium tedio ⁊ impedi/
mento poſtpoſito forte etiā ab aduerſario generis hūani.
ſuggerēdo aut practicādo. infirm⁹ ſuis oīb⁹. p̄tactas in
terrogatōes om̄s aut certas placētes. cū ſuis monitōib⁹
ꝓponāt. cū bona pauſa ⁊ mora. ex pio bono corde ⁊ exhor
tatoria voce. ac lingua intelligibili. cuꝫ eis oportunū vide
atur. ante. aut poſt coīonē. iuxta infirmi qualitatē aut di/
ſpōnem. Cogitēt quale eis in p̄mis accreſcet meritū. cū ſic
poterūt vt tenent̄ ſui ſubditi fratris aut ſororis lucrari aīe
vitā. Et qual' eis eſſet ꝯſolatio ⁊ ſolatiū. ſi ipſis ꝯſtitutis
in talib⁹ anguſtijs ⁊ neceſſitatib⁹ tal' exhiberet̄ medicina
vnde aīe eoꝝ eternas euaderēt penas. aut etiā eis ſil'e fie/
ret. Habent etiā aduertere ſui officij debitū ſtatū ⁊ curam
qđ officiū maxīaꝫ requirit ſuꝑ oīb⁹ ſubditꝭ vigiliā ſignā
ter vbi de ꝑiculo aīaꝝ. aut diſpēdio ſalutꝭ agitur ſubditoꝝ
ne cū querit̄. vbi eſt abel frat̄ tuus ⁊ dicat̄ Erit aīa tua pro
aīa illius. Aut nō videbitis faciē meā niſi adduxeritꝭ fra/
trem vr̄m mīmū. Sic auiſandi ſunt p̄lati. ac aīaꝝ curati.
vt ordinēt infirmis prouidos. intelligētes deuotos. pacifi
cos. ſobrios. fideles. ⁊ cōſtantes. ac q̇etos infirmarios. vl'
infirmarie cuſtodes. qui eis ſic ſeruiāt. ſicut in illo caſu ſi/
bi vellent miniſtrari in fraterna caritate. Et ea q̄ ſibi vnuſ
quiſq; in tali neceſſitate vellet fieri. aſtando ꝯſiliādo. cōſo
lando. leto aīo ⁊ hilari vultu. ei in ſalutē aīe exhibeat. Si/
gnant̄ illa que ſequūt̄ certa ꝓpōant̄ ⁊ notificent̄. ⁊c̄. ¶ Se
cunda exhortatio cōis oīm. infirmos viſitantiū indifferē/
ter. ⁊ habet grad⁹ ſcōm diuerſos infirmos. etiam ſcōm di
uerſam q̄litatē ⁊ diſpōnē infirmos viſitātiū. Prim⁹ gra/
dus aut modus eſt. Cariſſime amice. frat̄ ſoror. ⁊c̄. ego cō
patior tue infirmitati. ⁊ ſcias bonā voluntatē meā. ſi tibi
prodeſſe poſſem. aut ſuccurrere in aīa aut in corꝑe. non ꝑ/
cas mihi et ſis paciēs ⁊ boni animi. Pius dn̄s noſter po
tens eſt dolorē tuū mitigare. aut ī toto tollere. ſubmittas
te ei⁹ bonitati. humilit̄ ⁊ patient̄. Itē rogo te ſi nō es mu/
nitus ſacramētis. diſponas te ⁊ facias te muniri. ordina
volūtatē tuā vltimā. neſcim⁹ q̇d dn̄s deus velit facere vo
biſcū. aut q̇d velit exigere a vobis. Scim⁹ enī ſacramenta

D
Cuſtos qua
lis erit infir
mi.

E
Exhortatio
et monitio.
viſitātiū in
firmos.

nos non occidere. ſed nobis ꝓdeſſe. Sūt etiaꝫ ſpiralitual' medicine. que curāt aīaꝫ ⁊ fortificāt hoīem.

F

Sepe enī corpus ꝑmiſſione dīna infirmat̄ ex infirmitate aīe. aut ꝯſcientie.

Infirmitaſ dei nūcius.

Scđs grad⁹. care frater aut ſoror. ſis paciēs. ⁊ dei volūtas ſit tua. corꝑis infirmitas eſt dei nūcius qui mōet primo purgare domū aīe aut ꝯſcīe. ⁊ hoſtes dei vicꝫ pctā expellere. Scđo auiſat de pena mortis. cui⁹ preco ⁊ pcurſor

Preco dei et mortis.

dicit̄ qꝛ omnes mori oportet. Qꝛ oēs cui⁹ cūqꝫ ſtatus ⁊ ſexus. ſumus hic aduene ⁊ peregrini. nos. ſicut oēs patres noſtri. dūtaxat ad hoc exiliū miſſi et ordinati. ad ꝯſequendam eternā gloriā aut īdulgentiā plenariā pctōꝝ. ⁊ ad eternas penas vitandas. Etiā habes regraciari mltum dño deo qꝛ plura ꝯtulit corporalia ⁊ ſpūalia beneficia. q̄ iam cū gratitudīe recogitat. qūo ⁊ a mltis te p̄ſeruauit periculis Sicia tibi plenū concedit vſum rationis ⁊ volūtatꝭ. ⁊ noluit ex inopinato te ꝑ mortē preoccupare ſubitaneā ſicuti mltos vocauit. nec etiā te alienari ſenſib⁹ ꝑmiſit. ſed groſe cū bona mora vocat.

G

Infirmitaſ cōſul bon⁹.

Terci⁹ gradus. Cariſſime frater aut ſoror. ſis paciens iſta eſt voluntas dei. cui non debes velle reſiſtere etiā ſi poſſes. Nā infirmitas retrahit hoīeꝫ a multis malis. ⁊ ſuadet mltiplex bonū. ſcꝫ ſe deo recōſiliādo. cōterendo. ꝯfiteri pctā. reſtituere ablata. ignoſcere ⁊ reconſiliari fratri ⁊ ſe in oī bono et pietate exercere. Scim⁹ etiaꝫ frat̄ aut ſoror ꝙ in multis offendim⁹ om̄s. ſic dñs vt pius pater viſitat nos in baculo et virga correctionis. vt in eternū ꝑcat. ideo libenter pacient̄ eū ſufferam⁹ et admittam⁹ ad corporis noſtri caſtigatōeꝫ. qđ erit ſtatī eſca vermiū. vt ſic ꝑcat aīe īmortali. Faciam⁹ deniqꝫ de nccītate virtutē ſupplicit̄ deprecando. vt has ꝑuas ⁊ momētaneas. graciose acceptet penas in recōpenſationē aut refuſionem ſue acerbiſſime paſſionis ⁊ tuā multiplicē in eū illatam offenſam ⁊ negligentiā. Quart⁹ gradus. cariſſime frater aut ſoror ſis bone volūtatis et paciens. dñs deus aliqñ per infirmitatē corꝑis nos āmonet ad pugnāduꝫ ꝯtra hoſtes noſtros. ſcꝫ dyaboluꝫ. mundū. ⁊ carnē. etiaꝫ contra noſmet ipſos. Sum⁹ enī fragiles nos ipſos nimiū diligentes. ſic a proximo faciliter offendim⁹. Si quis ergo cariſſime frater aut ſoroꝛ eſt. qui te verbo. facto. aut quouis alio modo offenderit ve leſerit. ignoſce ei ex toto coꝛde. vt etiã pijſſim⁹ dominus noſter tibi velit remittere oīa peccata tua. Et ſimiliter etiaꝫ opta veniã ab oībus quos offendiſti. leſiſti. aut dãpnificaſti. Rogare etiaꝫ volo pater te. ⁊ oꝛare. tu etiam deſidera hoc ab oībus nobis. ſic nunc ſubdas te diuine voluntati ac bonitati libenter. ⁊ viriliter arma te ad reſiſtendū dyabolicis temptatōibus. qꝛ dyaboli coīter vigilare conſueuerūt. dū rationes ⁊ vires anīe ⁊ coꝛpoꝛis deficere ſentiūt et diſcurſuꝫ. vnde tūc tu recurſum hꝛe debes ad xp̄i paſſionē. ad virginis marie interceſſionē. ⁊ ad tuorū ſanctoꝛū peculiariū. quibus dietī ſolebas ſeruire ſubuētioneꝫ. vt tecū ſint ad perſeueranduꝫ. ſicut bonus catholicus in firma ſpe. fide. ⁊ caritate. Et ꝓteſtationē fac coꝛam omnibus. ꝙ viuere velis ⁊ moꝛi in omnē euentū. verus obediens ſancte matris eccleſie in firma fide. De iſtꝭ vide latius ſupꝛa. circa interrogationes. coꝛaꝫ infirmo ficēdas

H Infirmi cõſilium.

I Vigil infirmitas.

Quintus gradus. Cariſſime frater aut ſoroꝛ ſis paciens Hec infirmitas pij patris noſtri eſt vigil. qui monet dicēs Vigilate ⁊ oꝛate ne in temptationē intretis. Spūs enim malignus pꝛomptus eſt. caro autē infirma. Eſtote parati. qꝛ hoꝛa qua non putatis iudex veniet. Aduerte ſi tātū parua ac minima febꝛis aut infirmitas. ſub manu miſericoꝛdie pij noſtri patris quid ergo facturus erit ignis eternus inferoꝛū ſub manu iuſticie ſeueri iudicis. Dic ſepe in multis offendi ⁊ leſi. ꝫ merito patioꝛ ⁊ libenti⁹ ac potius ſub manu pietatis ⁊ miſericoꝛdie. ꝗꝫ ſub mãu iuſticie. Cariſſime etiā meditare nūc tuaꝫ ſpiritualē ſalutē. quia foꝛte nūqꝫ depoſt talis occurrit opoꝛtunitas. Tempoꝛalia que tranſitoꝛia cū tempoꝛe nūc abice. nam ⁊ certus es ꝙ te dimittent. nec te certe iuuare poterint. nec a futuris eripere te periculis. ſed plena fide te deo committe ⁊ virgini marie glorioſe. cetuiqꝫ ſanctoꝛū. Sic enī doctoꝛ gerſon ait in ſuo tripertito. Sumat iſta p̄ſcripta. quō monendus ſit infirmus vt cogitet ſe hic ꝑegrinū. ꝗ mľta beneficia recipit ab illo quē mľtiplicit offendit. Sic paciēter tollerare habꝫ diſciplinā. veniã petere. ⁊ ſe circa ſpūalia ſolum occupare

K
Infirmarius quomõ. ſe habebit.

Tercia exhortatio eſt Fratrum ⁊ ſororꝝ. qui et que ſunt ſani aut ſane. ⁊ ſignant̃ illoꝝ aut illaꝝ. q̇ ⁊ que ordinant̃ per ſuꝑiores ad temptandũ infirmos in infirmaria. Quõ tales oĩ excuſatõe poſtpoſita aut tedio ꝓpter amorez dñi nři ihu xp̃i ⁊ ſalutẽ aĩaꝝ proximi. gratant̃ obediẽter prompto anĩo. hilari vultu. ⁊ iucũdis geſtib⁹. debẽt ſubire hoc on⁹ et ſctĩſſimũ illud officiũ vt dicant̃ infirmarij. i. infirmoꝝ cuſtodes ⁊ magiſtri.

L
Infirmorũ ſeruitiũ amplexandũ.

Miſerie ĩuitatio multiplex.

¶ Et ſunt ad hoc motiua mlta cur libenter debent amplexari hoc officiũ. ¶ Primũ qꝛ ĩfirmis miniſtrare. eſt vnũ de oꝑibus. mĩe. ad quod ſcriptura ſctã ml'tipliciter nos inuitat. preceptũ dat. ꝑmiũ ⁊ penam auiſat Dicit̃ voce dñica. Eſtote mĩordes. ſicut ⁊ pr̃ veſter miſericors eſt. Gregori⁹. Mĩa ex miſeria ⁊ corde ɔponit̃. In infirmaria eſt miſeria. ſic ibi erit miſeꝝ ſcz ɔpatiens cor videlicet cuſtodis infirmi. Sic dixit iob ver⁹ ɔpatiens. Flebã quondã ſuꝑ eo qui afflict⁹ erat ⁊ ɔpatiebat̃ aĩa mea pauperi. qꝛ ab infantia mecũ creuit miſeratio. Idem hodie ccanit ecclĩa de ſctõ nicolao.

M

Scđo monet ad mĩam infirmoꝝ ſignanter nccĩtas qꝛ qđ eis fit. xp̃s reputat ſibi factũ. cũ infirmoꝝ miſeratio. ſuꝑnatat vltra alia virtutũ opera. ſicut oleũ ſuꝑ ceteros liquores. Sic đt euãgeliũ. Qñi diu vni. ex mĩmis meis feciſtis. mihi feciſtis. ⁊ q̇ vos recipit merecipit. In ſignũ hui⁹ xp̃s ſepe apparuit. in ꝑſona infirmorũ Leproſoꝝ. ⁊ recept⁹ fuit. dans documentũ ꝙ nemo xp̃ianus debet abhorrere aut deſpicere fratrẽ ſuũ pauꝑem infirmũ etiaz qualitercũqꝫ deformẽ. ſed ei tãqꝫ xp̃o miniſtrare. Vide btm̃ gregoriũ ĩ omelia ſua narrãtẽ de monacho martirio. q̇ xp̃m in ſpecie leproſi. ad ſuũ hoſpitiuz portare voluit. Idẽ legit̃ in ceſario. de certo comite theobaldo. Etiaz de ſctã vidua eliſabet ⁊ alijs.

N
Infirmis ẽ cõpatiendũ

Tercio monet ad ɔpaſſionez et ad miſteriũ ĩfirmoꝝ. qꝛ ſunt nobiſcũ mẽbra ĩ vno corꝑe miſtico. ſcz xp̃i ⁊ eccl'ie. Vñ apl's. Vnũ corpus vnus ſpiritus. qm̃ ſum⁹ inuicẽ mẽbra. In nr̃o enĩ corꝑe. cũ patitur vnũ mẽbrũ ɔpatiunt̃ oĩa mẽbra. ⁊ cũ gloriat̃ vnũ mẽbrũ cõgaudent oĩa mẽbra. Sic erit ⁊ in corpore miſtico. vt et idem vult beatus paulus dicens. Gaudete cũ gaudentibus. ⁊ flete cũ flentibus. Itẽ. Quis infirmat̃ ⁊ ego non in firmoꝛ. Sic beatus augu. in ſmone dn̄i ꝯcludit poſt multa de mēbris eccl'ie. Qn̄ ergo q̇s patit̄ tribulatōeȝ aut dampnū vicȝ mēbrū eccl'ie inde ſi doleas. ī corpoꝛe eccl'ie ꝯſtitutus es. ſi non doles. preciſus es. qꝛ ſi ibi eſſes. ſine dubio doleres. hec ille. Quarto monet ad ꝯpaſſionē naturalis pietas ⁊ ꝯpaſſio. quā etiaȝ videm⁹ in brutis aīalib⁹. Sic dicit aug⁹. Clamat poꝛcus ⁊ oēs cū eo clamare nō ceſſant. cadit aſin⁹. ⁊ oēs eū ſubleuare feſtinant. ſed clamat in toꝛmentꝫ fidelis. ⁊ non eſt qui attendit. Sic leones legūt̄ ad viā reducere errātes. ⁊ ꝑcere hoīb⁹ ante ſe ꝓſtratꝫ. Sicqȝ cōpertū eſt ſepe. ꝙ lupi ꝑuulos a mr̄ibus expoſitos ⁊ derelictos. ab alijs beſtijs defenderūt ⁊ nutrierūt. Si ergo beſtie ⁊ fere quib⁹ a natura ineſt feritas ⁊ crudelitas. talem nihilomin⁹ oſtendūt ꝯpaſſionē ⁊ pietatē. q̇d faciet homo. aīal rōnale ciuile cui naturale eſt eſſe piū. cū ab hoīe hūanitas dr̄. qđ pietateȝ ſonat. inde homo erubeſcere debet. ſi miſeris ⁊ afflictis nullā exhibet hūanitatē. Quinto mōere debet ꝯpati infirmis. qꝛ in iudicio dn̄s de opibus miſericordie. in te que eſt viſitare infirmos. diſceptabit. Et dicetur īplentibus. Venite benedicti. ⁊c̄. infirm⁹ eraȝ ⁊ viſitaſtis me. Sed negligentib⁹ dicet̄. ite maledicti in ignē eternū. Infirm⁹ fui ⁊ non veniſtis ad me. ¶ Sexto etiā. monere debet ad miniſtrandū libenter qꝛ xp̄s dn̄s noſter miniſtrare dignatus eſt. ⁊ curā adhibere infirmis. Dicit ipſe in euāgelio. ego in medio veſtri ſum. ſicut qui mīſtrat. itē. Non veni miniſtrari ſed mīſtrare. ⁊ dare aīam meaȝ pro multis. Sic ſepius ad xp̄m ſunt adducti oēs male habentes. qui vexabātur diuerſ̄ infirmitatib⁹. ⁊ a ſpiritib⁹ īmūdis. ⁊ ipſe ꝯſolabat̄ eos. curā impēdendo ⁊ ſanando. etiā neminē repellendo in quacūqȝ infirmitate. ¶ Septiō monere debet. ꝙ angeli ſancti etiā hoc miniſteriū hominibus impenderūt. qꝛ raphael angelus curauit ſenioꝛē tobiam. Sic legit̄ in vitaſp̄m de quodā ſolitario. ad quē cū patres veniſſent vt eū viſitarent dixit. Triginta diebus laboraui in graui infirmitate. ⁊ nemo me viſitauit. ſed iam dies ſeptem ſunt. ꝙ dn̄s angelū ſuū miſit mihi miniſtrare qui in aduentu vr̄o receſſit a me. ⁊ hec dicens obdoꝛmiuit in

S
Infirmis. opa pietatꝫ. ſūt īpēdēda

Judex rationē exigit.

P
Criſtus miniſtrauit.

Q
Angeli ſeruiūt īfirmiſ

domino. Sic d̾t beatus paulus. ꝙ omnes angeli sunt ad mīstratorij spiritꝰ in mīsteriū missi, ꝓpter eos qui hereditatem capiūt salutis. Dauid ait. angelis suis mādauit deus vt hoīes custodiant in oībus vijs suis.

R

Vtile est infirmis seruire.

¶ Octauo etiam monere debet infirmis libent̄ ministrare. qꝛ hoc officiū est hoī multipicit̄ vtile ⁊ fructuosuꝫ. ¶ Pctū prio reprimit ī homine elationē ⁊ presumptōēꝫ. dū videt ⁊ ꝯsiderat miseriā ꝯdicionis hūane nature. ⁊ qualia hoī accidūt. Et sic non ponit spē in rebꝰ mūdi. cū aduertit ꝙ ille qui iam sanꝰ est. et robustus apparet. modico casu sup̲ueniēte viribꝰ corꝑis cito destituitur. marcescit. ⁊ angustiat̄. Sic d̾t iob. ego ille opulentus quōdaꝫ. iam cōtritus sum. Sic rex magnus anthiochus superbꝰ. percussius plaga mortis ait. Iustuꝫ est. subditū esse deo. ⁊ mortalē paria deo non sentire. ¶ Pcuꝫ scdo qꝛ āmonet hoīeꝫ de suo fine. Inde sapiēs ꝯsulit. Melius est ire ad domū luctus. q̄ȝ ad domū cōuiuij. qꝛ in illa āmonet̄ homo. vt cogitet qđ in eo futuꝝ sit. Sic infirmitas siue infirmꝰ potest ei loqui in extrēis. Memor esto iudicij mei. sic erit ⁊ tuū. hodie mihi cras tibi. ¶ Pctū tercio qꝛ ex seruitio pie impenso infirmo. eiꝰ cor ad dilectionē ꝓxi excitatur ⁊ emollit̄. Immo etiā illo seruitio. notabiliter caritas excitatur ⁊ nutrit̄. Sic d̾t sapiens. Non te pigeat visitare infirmū. ex hijs in dilectione firmaberis. Hoc etiā exēplariter hodie sentimꝰ. in certis vtriusq̄ȝ sexus hoībus in coītatibus ad hoc specialiter deputatis. qui et que zelo dei et proxi. hoc impleuit officiū ex magno feruore. ⁊c̄.

Modus infirmis seruiendi.

S

¶ Sed diceret aliquis hijs motiuis ⁊ alijs motis. Volo libenter mīstrare infirmis. sed nescio modū ꝯgruū quō debeaꝫ me habere circa infirmos. aut q̇d eis faciā aut q̄les dabo consolationes. exhortatōēs aut doctrinas vt eis possim vtiliter et fructuose seruire. ¶ Pro illo notandū ꝙ sup̲ oīa neccāriū erit. vt infirmariꝰ vel illa soror que vel qui. debet custodire infirmū. sit hūilis. sobrius benignꝰ. affabilis. pius ⁊ ꝯpassiuus. vt ꝯpassiue se cū infirmo habeat. ⁊ cōdolet doloribus infirmantis. Sic ꝯsuluit beatus paulꝰ. Gaudere cū gaudentibus. ⁊ flere cū flentibus. idipsum īuicē sentientes. scꝫ cū illis quibus cōuersor. Vnde amici iob cuꝫ

viſitantes in ſua temptatione.cuꝫ eum inuenirent ſic tur
batū plorauerūt.et ſciſſis veſtibꝰ ſꝑſerūt puluerē ſuꝑ capi
ta ſua. Suꝑ illo beatus gregoriꝰ late declarat.ꝙ ſeruiens
aut viſitās infirmū. ¶Primo infirmo debet exhibere ꝯpaſſi/
onē ⁊ affectū quē etꝫ infirmꝰ reqrit.ne tāto infirmo ſit one
roſior.quāto a mente eiꝰ diſtantior. Addit in effectu.ꝙ ip
ſa tū cōpaſſio ſic moderāda ē.vt paulatī aliqd ꝯſolrōis et
iocūde affabilitatꝫ intermiſcēs qđ ad hilaritatē tēdat. Or
dicit ſapiens aīmꝰ gaudens.etatē floridā facit.ſpūs triſtꝫ
exſiccat oſſa. Sic notat btūs gregori. ꝙ hijs qui afflictū
conſolari deſiderat.mēſurā neccē eſt dolori quē ſuſcipit po/
nat.ne non ſolū dolentē nō mulceat.ſꝫ intēꝑate dolens af
flicti aīm ad pondus deſꝑationis inducat.⁊c. ¶Secđm ꝙ
neccē erit illi qui infirmos habet cuſtodire. Eſt volūtariuꝫ
et indefeſſum obſeqūm. Dicit enī hugo ſuꝑ regulā btī au
guſtini epī. Eligendꝰ eſt frater timēs deū.q circa infirmos
maxīaꝫ curā habeat.⁊ qđ.opus eis fuerit.miſtrare ſtude
at.⁊ eis eo affcū deſeruiat.ac ſi dño ihū miſtraret. Sic bea
tus hieroniꝰ.cuſtochiū virginē laudatī vita ſctē paule ita
dicēs. Incidit in valitudineꝫ validiſſimaꝫ. Ymmo quod
optabat inuenit.vt nos deſereret.⁊ dño plenꝰ iūgeretur.
In quo dolore cuſtochiū filie ꝓbata ſꝑ in matre pietas.et
magis ab oībus ꝯprobata ē ipſa aſſidere lectulo.flabellū
tenere.ſuſtentare caput puluillū ſuꝑponere.fricare pedes.
oīaqꝫ ancillaꝝ ꝑuenire officia.⁊ qđ alia feciſſet.de ſua mer
cede putare ſubſtractū. Sic de ſctā eliſabet filia regis vn/
garie legiť.ꝙ infirmoꝝ ſaliuā.ſordes oris ⁊ nariū infirmo
rū.velo ſui capitꝫ detergebat. ¶Paruulos ſcabioſos ⁊ ſor
didos dulciť attractās māibꝰ ꝓprijs capita eoꝝ lauās ⁊ in
ſinu ſuo collocās. Inſuꝑ lepſoꝝ manꝰ ⁊ pedes lauās.etꝫ
loca vlceroſa ea poſt oſculabať.pedibꝰ hūiliť ſe proſtrauit
Sic de ea cantat eccl'ia. Inquinari manꝰ ſorde reputatqꝫ
delicias.infirmoꝝ mūdo corde.tractās immūdicias. Sic
qua intentione ipſa hec fecit patet. Cum enī certo tempo
re leproſos lauiſſet.lectoſqꝫ eorū ſtrauiſſet.et ipſos in eis
reclinaſſet ⁊ cooperuiſſet.ait ad ancillas ſuas. O q̄ꝫ bene
nobꝭ eſt.ꝙ dñm nr̄m iheſuꝫ balneis fouemus et tegimus

C

Obſequiuꝫ.
voluntariū

Sic tu o custos infirmoꝝ. noli abhorrere fetorē fratri infirmo substrahere obsequiū īdefessum. cū eiꝰ infirmitate corꝑis. tu sanaris in aīa. eiꝰ sordibus tu sanaris. ⁊ eiꝰ stercoribus tu recrearis intus in mēte tua

v

Salubris infirmorū. exhortatio.

¶ Terciū ꝙ necesse erit est exhortatō salubris ⁊ āmonitio ꝙ nō tm̄ debet agere curā corporis ß etiā anīe. ne succūbat sub onere infirmitatis. Et hoc tāto diligentiꝰ quanto dignior est aīa corpore. Scimꝰ enī ꝙ hoī anime infirmitas sepe est causa infirmitatis corporis. sicut a xp̄o fuit quesitū ꝑ apl'os de ceco nato. Quis peccauit hic aut parentes eius vt cecus nasceretur. Et ait xp̄s ceco. Ecce sanꝰ factus es. iā noli amplius peccare. ne deterius tibi ꝯtingat. Sic etiā expedit infirmariū habere linguā expeditā ⁊ intelligibilē eruditā. vt sciat suscitare eū qui lapsus est. verbo. facto. aut negligentia in omni spē morbi anīe ⁊ corporis. ⁊c̄.

x

Gradus primꝰ de recōsiliatione.

¶ Habet autē hec exhortatio gradꝰ. quoꝝ primꝰ erit ⁊ principalis de recōsiliatione dei ⁊ ꝓximi. ꝑ verā ꝯtritōez. integrā ꝯfessionē ⁊ possibilē satisfactōez. in voto aut in re. ⁊ sacramētoꝝ receptōe. sed de illo prius dictū est. Scd's gradus. ꝙ caritatiue et benigne horteť modis quibus potest ad paciam. quia paciā vera vincit ⁊ mitigat dolores. Sunt modi varij q̇bus infirmꝰ poterit induci ad paciam. Quoꝝ vnus est ꝯsiderādo m'tiplicem fructū ⁊ vtilitatē infirmitatꝭ corꝑalis. de q̇bus late dicemꝰ quō hostez corporalē ⁊ domesticū hūiliat refrenādo a ꝯcupiscentijs carnalibꝰ. Dicit sapiens. Malicia vniꝰ hore obliuionē facit luxuriē maxīe. itē. Spūm q̄ȝ fortificat ⁊ liberū potentē reddit. itē. Purgat pctā pterita ⁊ cauet futura. ⁊ erudit hoīez ad singula. Dicit esaias. Vexatio dat intellctm̄ auditui. Et oculos quos culpa clausit pena apit. Dicit beatꝰ gregoriꝰ. ꝙ infirmitas facit salutez et deū petere. veniam ab eo spare. qr deus non vindicabit bis in idipsum. Dicit dauid. Cū occideret eos reuertebātur ⁊ diluculo veniebāt ad eū. itē. Facit in gl'iam introire. Dicit beatꝰ iacobus. Btūs vir qui suffert tēptatōez quoniā cū probatus fuerit accipiet coronā vite. quā repmisit dn̄s diligētibus se. Sic dr̄ tibi hōes heremita cuidaȝ petenti ab eo sanitatē. Frater rē tibi necc̄āriaȝ cupis abicere. quia

y

Vtilitas multiplex infirmitatis.

anima lãguoꝛibus ꝛ caſtigationibus purificatur. Alius
ſenex dixit infirmitãti. Fili nõ contriſteris ex infirmitate
vel plaga coꝛpis. ſi enĩ ferꝝ es. tunc eruginẽ amittas. ſi au
rũ es. tũc per ignẽ pꝛobaris. Ergo exhoꝛtand⁹ eſt infirmuſ
netam fructuoſaʒ ꝛ vtilẽ rem per impaciẽtiã. faciat dam
noſaʒ ꝛ moꝛtiferã. Dicit beatus auguſtinus. in de ciuita/
te dei. ꝙ paſſoꝛuʒ diſſimilitudo. manet in ſimilitudĩe paſſi
onũ. in eadeʒ enĩ afflictione. mali deũ deteſtantur atqꝫ blaſ
phemant. boni aũt pꝛcant̃ ꝛ laudant. Tantũ intereſt. non
qualia ſed qualis quiſqꝫ paciat̃. nã pari motu exagitatuʒ
exalat ſcenũ aut lutũ. ꝛ ſuauiter fragrat vngentũ ¶ Scdo
mõ poteſt infirm⁹ moneri ad paciam exẽplo xp̃i q̃ de ſelo/
quit̃ ꝑ ꝓphetã hieremiã. O vos oẽs qui trãſitis ꝑ viaʒ at
tendite ꝛ videte. ſi eſt doloꝛ ſilis ſicut doloꝛ meus. Criſto
igit̃ paſſo in carne. ꝛ vos eadẽ cogitatione armamĩ. đt bea
tus petrus. Et ſuꝑ illo cãticoꝝ. Pone me vt ſignaculuʒ
ſuper coꝛ tuũ ꝛc. đt beat⁹ bernardus. Videntes anguſtias
dñi. meli⁹ poꝛtabitis vĩas. ¶ Tercio mõ hoꝛtet̃ ad penitẽ
ciaʒ. ex lectulo doloꝛis xp̃i. đꝛ ibi. Suꝑ lectũ doloꝛis eius.
ꝙ lectus ille fuit crux dñi. in qua nimis decubuit celi ꝛ ter
re creatoꝛ. Vñ patuit ſupꝛa. ꝙ crucẽ dñi ſꝑ pꝛe oculis ha
bebit infirm⁹ vt cogitet dñi ꝛ patris ſui paſſiones ꝛ dolo
res leuius. ymmo cum grãrũ actione tolerat ſuas. Dicit
ſapiens. Gloꝛia magna eſt ſequi. Voluit etiam dñs extre
mũ genus doloꝛis ꝛ martirij ſuſtinere. vt nulluʒ gen⁹ do
loꝛis ꝛ martirij timerem⁹ pati aut ſubire. ¶ Quarto etiaʒ
paſſiones ſanctoꝛũ debent infirmũ monere ad paciaʒ. ſig
nanter virginis glorioſe cũ ſuis gladijs ꝛ doloꝛib⁹ mult̃
Dixit ſancta iudith. Oẽs qui placuerũt deo ꝑ multas tri/
bulationes tranſierũt fideles. Habebit igit̃ infirmarius
ꝓponere infirmo exẽpla ſctõꝝ qui ĩnumera ꝑpeſſi ſunt vt
eo minus deiciant̃ in penis. quo ꝯſpiciũt hos. qui etiã deo
valde grati fuerũt ꝛ placuerũt. habere ſocios in toꝛmẽtis
et doloꝛib⁹ ꝛ penis. Multa alia vide ſuꝑius de pacia ſcri/
pta. ꝛ etiaʒ de impacia. ¶ Terci⁹ gradus exhoꝛtationis in
firmarij erit. ꝙ monebit infirmũ ad ſufferendũ paſſiones.
et doloꝛes. ex bꝛeuitate tp̃is. ꝛ eternitatis retributionis.

ʒ
Exemplum
docʒ paciaʒ.

Crux. lectũs
doloꝛis xp̃i.

Exẽpla ſctõ.

Ʒ
Paſſionale
ſctoꝛũ in in/
firmaria.

ʒ
Tp̃s breue.
doloꝛis. pre/
miũ longũ.

Sic dn̄s dixit in tristicia sua que infirmo ꝓponat in suis acutis dolorib⁹. Etenī que de me sunt finē habēt. Dauid oīs ꝯsummatōis vidi fineȝ. Sic btūs petrus suos ꝯsolatur infirmos. Fratres. modicū nunc etsi oportet ꝯtristari in varijs temptatōibus vt ꝓbatio fidei vr̄e multo ꝑciosior sit auro qd̓ ꝑ igneȝ ꝓbatur. Dicit doctor gentiū. Id qd̓ in pn̄ti est. momētaneū tribulationis nr̄e. supra modū in sublītate eternū pond⁹ glorie opat̄ in nobis. Sup quo beatus bernard⁹. Vide qm̄ non sunt ꝯdigne passiones huius tpis ad gloriaȝ qm̄ qd̓ tribl'atōis est dicat̄ momētaneū dictū leue. sed qd̓ glorie est dr̄ eternū ⁊ pondus. etiā supra modū in sublimitate. Quid interī dies ⁊ ānos nūeras trāsit hō. transit ⁊ pena. nec accedūt sibi. sed cedūt potius et succedūt. Nō sic gloria. non sic remūeratio. nō sic merces ipsa laboris. nescit vicissitudīeȝ. nescit finē. manet tota sil' manet in eternū. Sufficit nūc cuiqȝ diei malicia sua. nec laborē suū poterit seruare sequēti. sed oīm merces labori vna illa die reddet̄ cui altera nō succedit. Guttatī pena labit̄. liquando sumitur. ꝑ īimicicias transit. iā in remūeratione torrens ē voluptatꝭ ⁊ flūis impet⁹. Flumē planes ꝙ effluat nō ꝙ fluit illis effluat. Addit. Fratres prudens agricola nūqȝ seminādi īportūitatē reputat longiorē. qd̓ futuremessis desiderat vbertatē. vr̄i aūt dies. nō min⁹ q̄ȝ capilli nūerati sunt. ⁊ sicut pilus de corꝑe. sic momētuȝ de tꝑe non ꝑibit. hec ille. O. si iacob p̄triarche dies videbātur pauci pre amoris magnitudīe rei corruptibil'. q̄ tn̄ de se dicit ꝙ die noctuqȝ estu vrgebar ⁊ gelu. fugebat somnus ab oculis meis ꝑ multos ānos sic fuiendo. quāto magꝭ. nulla passio prauis. nullū tp̄s longū videri debet. quo eternitatis p̄mia ꝯꝑantur. ⁊ eternā recipiem⁹ mercedē sine fine mansurā ⁊ duraturā.

a Meremur bn̄ agere patiendo.

¶ Quart⁹ gradus est. ꝙ infirmari⁹ ꝓponat infirmo caritatiue ⁊ benigne. q̄n̄o meritū nr̄m secūdū bernardū consistit in bene agere. ⁊ bene pati. aut in faciendo bono ⁊ in tolerando malo. Modo multo certius est meritū quod homo ꝯsequit̄ in tolerando paciēt̄ mala prelia q̄ȝ in augendo bono. qr opa nr̄a sunt impura. infirma. instabilia. freq̄nter mixta vana glīa. ypocrisi. ⁊ negli gentia. ⁊ alijs diuerſis vicijs. que nō ꝯcurrunt in voluntaria tolerantia paſſionū. cū ibi nccāria eſt ſola bona pacientia qꝛ dt btūs lucas. In pacīa vr̄a poſſidebitꝭ aīas veſtras. Dicit ſctūs gregoriꝰ. Utiliꝰ eſt aduerſa equaniter tolerare q̄ꝫ bonis oꝑibꝰ inſudare. Sic dixit pī pachomius Bona quidē eſt abſtinētia monacho. ⁊ in orōne ꝑſeuerantia tm̄ infirmꝰ maius p̄miū adipiſcit̄. cuꝫ longanīs ⁊ paciens inuenit̄ in ſua infirmitate ꝓpter deū. Quītus gradus exhortatiōis eſt. ꝙ exꝑtus infirmariꝰ ſit auiſatus. ꝙ quāto magis infirmitas īualeſcit. ac dolentē plus ꝑurget. tanto vigilantiꝰ ⁊ atrius aduerſarius nr̄ dyabolꝰ cuꝫ ꝑmittit̄. ſolet inſurgere ⁊ ſua tela tēptando aut ſuggerēdo infigere aut īmittere ſeminādo ſuuꝫ venenū. ſciens ꝙ modicū ei ſupereſt de tꝑe. Et ideo exhortatio tūc erit de vno ⁊ reliquo vigilātior ⁊ ſcd̄m qđ vnctio fiat maior aut crebrior. vt prius patuit aliqualit̄ ſignāter. de virtutibꝰ theologicis. qꝛ illis aduerſarius nitit̄ hoīeꝫ ſpoliare. ſcꝫ. fide. ſpe. ⁊ caritate Nouit enī cuꝫ aliquā harū poterit a corde hoīs abſtrahere ꝙ tunc illi hoī vt patuit non eſt ſalus. Quia ex hijs tribus nauis aptatur qua hoīes periculoſos fluctus huius miſerie ⁊ exilij declinant ⁊ enauigant. ⁊ ad portū eterne ſalutis deducunt̄. Eſt enī fides quedaꝫ nauis. ſpes anchora caritas veluꝫ. ſunt etiaꝫ arma ſpūalia. quibus neceſſe eſt hominēꝫ armari contra ſpirituales nequicias demōis. vt lorica ſit fides. galea ſpes. ſcutuꝫ caritas. De quibus armis. ⁊ quomodo dyabolus nititur illa in extremis auferre aſtute etiaꝫ inſidioſe ⁊ callide et de remedijs pro homine et de reſiſtentia per hominēꝫ ad ea conſeruanda. Dictum eſt aliqualiter ſuperius. Sic per illa et etiam infra dicenda. ¶Poterit ſe prouidus infirmarius circa egrum habere et ſic eum informare. Et fiat cum viderit oportunuꝫ et cōgruum. nunc de fide. nunc de ſpe. nunc auteꝫ de caritate. et nunc de hūilitate ⁊ alijs virtutibꝰ exhortatio ⁊ āmonitio

B

Dolore creſcēte dyabolꝰ tentat plus

C

Virtutes theologice.

D

Exhortatio btī auguſtī de fide.

¶Unde de fide ⁊ certis alijs virtutibus p̄ter prius in ꝑte dictis. btūs auguſtinus in libro de viſitatione infirmoꝝ. ammonet egrotātē dicēs Mi cariſſime. receſſurus a nob te enī ꝯpellit dies vltima. eſto fidelis quia ſine fide non po

tes placere deo.nemo infidelis deo acceptus eſt.Sunt enī
de deo mlʼta credenda ſaluti nccīa.ſacramētꝫ dīnis.i.ſecre
tis reb⁹ dei.plus fides adhibenda eſt q̄ȝ verboꝝ argumen
tationib⁹.Intellige qꝛ illa ad plenū verbis non pn̄t expri
mi.quia ſingillatī de deo credenda non poſſum⁹ ꝯprehen/
dere ꝑ rōis argumenta.licet poſſum⁹ ⁊ debem⁹ ea credere.
Etiaȝ illa que de deo loq̄mur excedūt aliq̄n mentꝫ nr̄e acu
men.ſic vbi eſt mētꝫ exceſſus.ibi ydonea ē fidei ſucceſſio.
Sic auiſat vltra ꝙ mirabile illud.de trinitatis vnitate et
de vnitatꝫ deifica trinitate.ſacramētū ſiue ſecretū.magis ē
credendū q̄ȝ exponendū.In illo ⁊ ſilibus ſecretis.fidei cre
dat̄ ꝯcludit ſacre ſcripture teſtimonijs.Sed addit ꝙ in fi
de alia de dei filio quaſi nob̄ ꝓpinqua.⁊ ꝯgrua aut ꝯtigua
et ex ipſa ſua ꝓpinq̇tate nobis familiaria ⁊ ex ipſa familia/
ritate nobis delectabilia.vn̄ delactabile eſt hoi morienti et

e

ſalutare loqui.⁊ ſaciari de hūanitate xp̄i.ſcȝ ꝙ verbū caro
factū eſt ⁊ habitauit in nob̄ plenuȝ gr̄a ⁊ veritate.⁊ eius

Cōſiliū bti.
auguſtī pro
infirmo.

cōuerſatione ⁊ vita ⁊ morte.q̄ oīa hoīs ſunt.Sic ꝯſiliuȝ
dat infirmo.ex quo infirmi hoīs intellectus.ex ſuīpſi⁹ hu
manitate graui ſiue ponderoſa eſt ebetat⁹ aut excecatus ē
vt ſolū nunc videt ꝑ ſpeculū in enigmate.ſic non poteſt dei
dītateȝ vt dignū eſt ꝯphendere.Ergo ad eā q̄ ſua eſt hoc ē

f

Infirmus.
dīſſa trinita
te ad xp̄i hu
manitatem
ſe cōuertat.

ad xp̄i hūanitatē.oculū ſuū ītellectualē reflectat.⁊ in illa
delectet̄.⁊ in illa ſaciet̄.⁊ ī illā faciē ſuā cōuertat.ſicut de eze
chia rege iuda legit̄.ꝙ cōuertit faciē ſuaȝ cū lacrīs ad pari
etē.Paries iſte xp̄i hūanitas eſt.ad hūc parietē rex ezechi
as in mortis articulo quē ei ꝓpheta ꝑ ſpiritū predixerat fa
ciē cōuertit ⁊ ita cōualuit.ſic ad hūc ꝑietē nr̄m mediatoreȝ
cōuertat infirm⁹ faciē ſuaȝ familiarius.⁊ ad illud qđ ſuū
eſt aggrediat̄ ſecuri⁹.vt ſic ſuis ꝯpaciat̄ infirmitatib⁹.qui
factus eſt noſtre infirmitatꝫ ꝑticipādo conſcius ⁊ expt̄us.
Addit ⁊ firmiter.Igit̄ credenda eſt dei incarnatio.paſſio
reſurrectio.ſuꝑ celos aſcenſio.⁊ tuīpſius reformatio aut
redemptio.Hec o fili tua fides habeat.perſcrutet̄ ⁊ teneat

Signa de
uotōis fidei
G

cor tuū nil dulcius ſapiat.os tuū audacter ꝯfiteat̄ ⁊ cōcin
nat.Corde enī credit̄ ad iuſticiā.ore autē fit ꝯfeſſio ad ſa/
lutē.Addit.licet ſufficere valeāt.ſunt tn̄ quedā exteriora

ſigna pigritantis fidei excitatoria.et quaſi quādaꝫ ꝯpun
ctionē penetrabilibꝰ tuis figentia.que et xp̄ianit̃ vult obſ
uari.⁊ amicoꝝ ad infirmos cōuenientiū deuotio gaudet
adimplere.Hec tu fili mi nō negligas.erunt ſiquidē ⁊ tibi
ſalubria.⁊ mihi cariſqꝫ tuis ꝯſolatoria.Addit.Habēt ſiq̄
dem archana xp̄ianoꝝ.illiꝰ ſctē crucis qđdam venerabile
monumētū qđ de crucis ipſius ymaginatōe cognoīant qđ
et nos oī veneratōe digniſſimū fatemur.⁊ ad veneratōeꝫ
crucifixi recordamur.Adicit̃ enī in cruce.quedā hominis
ymago per quā ſalutifera nob̄ iħu paſſio renouat̃.Hanc
complectere hūilit̃.venerare ſuppliciter.Vn̄ tm̄ hoc ad me

Crux quō veneratur.

moriā reducēs nec deꝰ eſt.nec hō preſens quā cerno figu/
raꝫ.Verus veruſqꝫ hō.tamē vnꝰ vterqꝫ probra crucꝭ pati
tur mortē ſubit ⁊ ſepelitur.Tu aūt bone iħu.q̄ pro me pen
dens.ita paſſus es.mihi miſereri digneris.⁊ p̄ia mihi.qui
pro me mortuꝰ es.vt mūdo moriēs tibi viuā.bone ⁊ dul
cis iħu amen.Hec beatꝰ augu.vt ſupra.Vbi etiaꝫ auiſat
varia nccīa infirmario ⁊ infirmo.ſignant̃ in materia fidei
q̄ūo ſecreta fidei circa deitatē ⁊ dīna occulta.nō ſunt mlta
circa infirmos tractāda.ſed ab ill' ſobrie debet abſtinere et
ſe occupare circa xp̄i hūanā ꝯuerſatōeꝫ.vitā ⁊ paſſionem
ſiue mortē xp̄i.itē circa crucē ⁊ alia paſſionis arma.que in
firmo aliqn̄ debent exhiberi ⁊ oſtendi.vt ill' armis ⁊ muni
mentꝭ.ꝯtra aduerſarios ſe defendat.⁊ ad inſpectioneꝫ.in
memoriā ſue redēptōis ⁊ in gratitudīeꝫ.⁊ nouā deuotionē
ac amorē aīmꝰ vt patuit incaleſcat.Alia vide ſupra.⁊c̄.

¶Sic ⁊ de ſpe.ac deſꝑatōe.vltra prius dicta cuſtos infir
mi.aut infirmariꝰ erit auiſatus.ꝙ infirmi animꝰ minus

H

bene in virtutibꝰ fundatꝰ.ꝓpt̃ tediū.infirmitates graues.
et dolores.⁊ dyaboli ſuggeſtiones.ſepe mutat̃ ⁊ afficitur

Animꝰ īfir/mi īſtabilis.

ad diuerſa.etiā pleꝝqꝫ deicit̃.⁊ ad deſꝑatōeꝫ ꝓcliuior reddi
tur.Et ſic nccē erit vt mođ diuerſ̄ infirmꝰ erigat̃ ⁊ aniet̃.
per dei p̄ris.ac virginis marie pie mr̄is pietateꝫ.īterceſſio/
nē.ſubuentionē ſctōꝝ.⁊ per alia prius tacta vt de dei mīa.
nequaq̄ꝫ deſperare debeat.Etiā auiſari debet de multiplici
prius tacta malicia deſꝑatōis.cū illa ſit peſſimuꝫ maluꝫ et
deo ſumme ꝯtrariū ⁊ aduerſuꝫ.qꝛ deo aufert qđ eſt ei ꝓpriū

Deſperatio/nis malum

ſcȝ miſereri. ⁊ negat eius mīcordiaȝ. Dicit yſidorus. qui
veniaȝ de pctō deſꝑat. ille pl⁹ ſe de deſꝑatione. q̄ȝ de ꝯmiſſo
ſcelere damnat. Hic de iuda ꝓditore. Dt btūs hieronimus
ꝙ plus deū offendit ex deſꝑatione q̄ȝ ex filij dei traditione.
Ideo ꝯfident̄ inducēdus eſt vt ſꝑet in dn̄o ſi velit btifica
ri. Dicit eſaias. qui ambulat in tenebris ⁊ nō eſt lumē ei.
ſꝑet in noīe dn̄i. ⁊ innitat̄ ſuꝑ dn̄m deū ſuuȝ. Dauid ſꝑent
in te oēs qui nouerūt nomē tuuȝ. q̄m non dereliq̄ſti quere
tes te dn̄e. Dicit ſapiēs. Reſpice filij nationes ⁊ ſcitote q̄
null⁹ ſꝑauit in dn̄o ⁊ ꝯfuſus eſt. Hec ſpes infirmi pro eius
ꝯſolatione prius deducta ē. qꝛ iudex eius extrem⁹ eſt pater
nr̄. mr̄ iudicis eſt mr̄ noſtra. aduocata nr̄a. ac regina celorū

J

iudicis huius ꝓpriū eſt miſereri. ⁊c̄. ¶ Sed hic exhortād⁹
eſt infirm⁹. vt duo ſꝑet ꝯfidenter. Primū veniaȝ ⁊ indul
gentiā plenariaȝ ſuoꝝ pctōꝝ ꝑ ſacramētoꝝ dignaȝ ſuſcep
tionē. Et pro illo monet̄ attendere auctoritatē ſctē eccl'ie et

Spes infir/
mi in duob⁹
cōſiſtere bȝ.

articulos fidei. Credat ſctāȝ eccliam. ſctōꝝ coīonē. remiſ
ſionē pctōꝝ. Et diuerſas dn̄i ꝓmiſſiones. ꝑ ſctōs ꝓphetas
et alios factas. Dicit eſaias ꝑmo capitulo. Lauami mun
di eſtote. auferte malū cogitationuȝ vr̄aꝝ ab oculis meis

Venie ſpes
oſtenditur.

Sequit̄ ſtatī ſi fuerint pctā veſtra vt coccinū. quaſi nix de
albabunt̄. ⁊ ſi fuerint rubra vt v̄micul⁹. quaſi lana alba
erunt. Sic idē dt. Ego ipē ſuȝ q̇ deleo iniq̇tates tuas ꝓpter
me. ⁊ pctōꝝ tuoꝝ non recordabor. itē idē. Dereliquat im
pius vias ſuas ⁊ vir iniquus cogitatōes ſuas ⁊ reuertat̄
ad dn̄m ⁊ miſerebit̄ eius. q̄m multus ē ad ꝯgnoſcēdum.
Nō enī cogitatōes mee cogitatōes vr̄e. neq̄ȝ vie mee. vie
veſtre qꝛ ſicut exaltant̄ celi a terra. ita exaltate ſunt vie mee
a vijs vr̄is. Sic dt idē. Nūq̇d obliuiſci ꝑt mulier infantē
ſuū vt non miſereat̄ filij vteri ſui. ⁊ ſi illa oblita fuerit ego
non obliuiſcar tui dicit dn̄s. De iſta etiā ſpe venie dicit be
atus augu. Deſꝑare vtiq̄ȝ poſſem. ꝓpter nimia pctā mea
culpas ⁊ negligētias meas infinitas. niſi v̄buȝ caro fieret
et habitaret in nob̄. Sed deſꝑare iā nō audeo q̄m ſubdit⁹
tibi vſq̄ȝ ad mortē tulit in ſe cyrographū pctōꝝ nr̄oꝝ. ⁊ af
figens illud cruci. pctm̄ crucifixit. ⁊ occidit mortē. Idem.
Nō poſſum terreri multitudīe pctōꝝ. ſi mors dn̄i mei in

mentez qm̃ illam peccata mea vincere non poſſunt. claui et lancea clamãt mihi qꝛ ip̃e reconſiliatus ſum xp̃o ſi eum amauero. ¶ Nota in hoꝛologio eterne ſapie ponit̃ mod⁹ quõ eterna ſapĩa diſcipulũ deſp̲atuz aĩauerat. ⁊ de indulgẽtia pctõꝝ euz ſecurũ facit dũmõ vere peniteat dicẽs. O dilecte mi. q̇d factũ ẽ ꝙ me non recognoſcis. qũo ſic coꝛruẽs collapſus es in terrã. Nũquid pre doloꝛe nimio mentꝭ alienatione pateris. fili mi. ego ſum eterna ſapĩa celeſtis patris filius. mĩe baculus. dux clementie. ⁊ legifer pietatis. qui abyſſuz mĩe. oĩbus creatis ſpiritibus in ſua infirmitate ꝯpꝛehenſuz aperui. teip̃m et oĩbus ad me redire volentibus. ſinu piĳſſimo receptur⁹. Agnoſce vultũ meuz. ego ſum qui paup̲tatẽ ſuſtinui te vt ditarem. moꝛtẽ p̲tuli amatiſſimã. te vt viuificarẽ. Ecce ego hic ſto. dei mediatoꝛ ⁊ hominũ. reſeruata hñs crucis ſtigmata. interponens ipſa diſtricto iudici. ⁊ cunctis pctĩs tuis. Nũc igit̃ noli flere ego ecce ſum frater tu⁹ ſpõſus tuus. tui pat⁹ misereri ⁊ tegere oĩa pctã tua et in ꝓfundũ maris ꝓicere. ⁊ ſic remittere ac ſi nũqȝ fuiſſent. dũmodo ꝯuerti ⁊ decetero tibi cauere volueris. Laui enĩ te meo in ſanguĩe amoꝛe pleniſſimo. ⁊ roſeo coloꝛe p̃fulgenti. Leua de terra caput tuũ. ⁊ aperi oculos tuos ⁊ anĩequioꝛ eſto. Vñ mirũ eſt ⁊ valde miranduz qđ volo rectiſſima tñ ⁊ indubitata fide tenendũ. Ecce ſi tot⁹ mũdus eſſet globus igneus. ⁊ in medio eius de ſtipula lini pugillus vnus. Hic ſua ex naturali inclinatõe. non tam cito. flammaꝝ incẽdia recip̲et. ſicut abyſſus miſerationũ meaꝝ penitẽtez ⁊ conuerti volentẽ. qꝛ in illa actõe naturali. aliqualis licet mĩma ⁊ inp̲ceptibilis reqreret̃ moꝛula. ß nulla penitus moꝛa. inter penitentẽ ⁊ remittentẽ. inter gementẽ ⁊ gemitus exaudientez. Rñſio diſcipuli. O pĩnoꝝ viſceꝝ pietas inaudita o ſup̲ne fidelitatis dilectio ſtupenda. o vnitũ coꝛdis gaudiũ. tu ne illũ abiectionis filiuz. abiectũ dignaris adhuc recip̲e. Nũquid mereo moꝛtis om̃ibus iniq̇tatibus obnoxio vis grãm impendere. O gratia ſingularis. o benignitas inenarrabil'. o dĩne mĩe pelagus infinitũ. cunctꝭ moꝛtalibus ĩcõpꝛehendendũ. excedẽs ingenia. ſup̲ans vota deniqȝ ſupergrediens merita vniuerſa

·R
Animãtia ĩ
frmũ ad ſpẽ

Nota.

Huius igiť rei gracia. flecto genua cordꝭ ⁊ corporis mei et
in terrã prouolutꝰ. Proſterno me corã pedibꝰ tuis cleme͂
tiſſimis. gracias agens ex intimis precordijs. ⁊ peto vt re
ſpicias tuũ vnigenituꝫ filiũ. quẽ ex nimia qua nos dilexi
ſti caritate in mortem tradidiſti. Sic ꝓpter mltitudinem
dolorꝝ eiꝰ. oĩm ĩiquitatũ mearũ dignare obliuiſci. Recor
dare q̃ſo mĩarũ ⁊ ꝓmiſſionũ antiquarꝝ. Equidẽ tu ore ſctõ
tuo quondã mũdo ꝑ diluuiũ ꝑdito ſignũ recõſiliatõis tra
didiſti dicẽs. Ponaꝫ arcũ meũ in nubibꝰ ⁊ recordabor fe
deris mei qđ pepigi vobiſcũ. ⁊ erit ſignũ inter me ⁊ terram
Eya reſpice nũc pijſſime pater arcũ illũ tunc prefiguratũ
dulciſſimũ filiũ tuũ in cruce ſuſpenſuꝫ. Conſidera diligen
tiſſime. quõ ex oĩ parte eſt expanſus ⁊ protenſus. vt lice
at oĩa oſſa eius dinumerare. Ecce qualiť manꝰ eius. cete-
raqꝫ mẽbra eius validiſſime ſunt extenſa. vulneribꝰ attri
ta. ſanguĩe ꝑfuſa. Hec q̃ſo intuere. ⁊ per ipſiꝰ vulnera no
ſtra queſo ſana putrida vulnera ⁊ dimitte nobꝭ oĩa pecca-
2 ta noſtra. Hec ibi. Et tm̃ de ſpe venie. ¶ Sed ſcđo etiaꝫ ã
monendꝰ eſt infirmus de ſpe ſup̱ne glie per mlta optinen
Spes glie optinenda. da. De iſta ſpe dicit btũs bernardꝰ in ſmone. Tria ſunt q̃
ſic roborãt cor meũ. vt nulla mihi penuria meritorꝝ. nulla
ꝯſideratio ꝓprie vtilitatis. nulla eſtimatio celeſtis btĩtudi
nis. ab altitudine ſpei me deicere põt. q꞉ tria ꝯſidero in qui
bus tota mea ſpes ꝯſiſtit. ſcꝫ in caritate adopcionis. in ve
ritate ꝓmiſſionis ⁊ in ptãte reddicionis. murmuret nunc
Spes in tribus cõſiſtit. quãtũ voluerit inſipiens cogitatio mea dicens. Quis eni
es tu aut quanta eſt illa gloria. quibus ve meritis hãc ob
tinere ſperas. Et ego fiducialiter rñdebo. ſcio cui credidi ⁊
certus ſum. q꞉ in caritate nimia adoptauit me q꞉ verax ẽ
in ꝓmiſſione. quia potẽs eũ in exhibitione cui ei licet face-
re qđ voluerit. Hec ille. ¶ Sunt etiã alia. que de ſpe glorie
celeſtis preſumere faciũt. Primũ ſi fecerimꝰ bona opera.
Dicit apl's. Sobrie ⁊ iuſte ⁊ pie viuamꝰ in hoc ſeculo ex
pectãtes btãꝫ ſpem. ſcꝫ beatitudinẽ ꝑpatam. que eſt eterna
gloria. quã quis ꝯſeq̃tur dimittendo mala et faciendo bo
na. Vel viuendo ſobrie quo ad ſe ipm. iuſte quo ad ꝓxim.
Pie quo ad deũ. illũ adorando. Honorando. ⁊ ei ſuiẽdo

Secunduꝫ. ſi multa aduerſa pacienter toleramus. Dicit beatus gregoriꝰ. Mens bonoꝝ. quo duriora pro veritate tollerat. eo eternitatꝫ premia certius ſꝑat. Dicit apl's iacobus. Beatus vir qui ſuffert tēptationes. qm̄ cuꝫ ꝓbatus fuerit accipiet coronā vite. quā ꝓmiſit deus diligentibꝰ ſe. Terciū qd̄ p̄ſumere facit ſpecialiter de ſpe eterne glorie. eſt meritū paſſionis xp̄i Dicit ſctūs augu. Tota ſpes mea in morte dn̄i mei. mors eius meritū meuꝫ ⁊ refugiū meuꝫ. ſalus mea. vita mea. ⁊ reſurrectio mea. Nō ero meriti īops q̄diu ille nō fuerit oblitus miſerationū ſuaꝝ. Sctūs bernardus dicit. Pauꝑes ſumꝰ. parum dare poſſumꝰ. tn̄ reconſiliari poſſumꝰ pro ꝑuo illo ſi voluerimꝰ. Totū qd̄ dare poſſumꝰ miſeꝝ corpus eſt. illud tn̄ ſi dedero ſat eſt. Et ſi quo minus. addā corpus dn̄i mei. naꝫ illd̄. de meo ⁊ meuꝫ eſt. Et de te ſuppleo dn̄e. qd̄ minꝰ eſt in me. Hec bernardꝰ. Sic certꝰ ſctūs ꝯſulit r̄ndere dyabolo ī extrēis. cum obicit merita pauca. ⁊ demerita multa hoī dicat. Fateor heu nō ſum dignꝰ ego. nec ꝓprijs meritis poſſum obtinere regnū dei. ſed dn̄s ⁊ pater meus hieſus. optinet hoc duplici iure ſcꝫ hereditario rōne patris. ⁊ merito ſue amariſſime paſſionis. ⁊ altero ipſe cōtentus eſt. ac alteꝝ mihi donauit. ex dono. iure illud mihi vendico cuꝫ gratitudine ⁊ nō ꝯfundor. ſic illo r̄nſo dyabolus ꝯfuſus diſparuit. Sic cuſtodiens infirmū. aut infirmarius. duꝫ ſentit oportunuꝫ vltra ꝓmiſſa. etiā exhortatur infirmuꝫ de caritate ſincera dei. Et ad illā. infirmū modis quibus p̄t ꝓuocet. ne cadat in impaciāꝫ. ⁊ dei ac ſctōꝝ blaſphemiā. Pn̄ ei ꝓponat dei bōitatem. que merito nos īuitare debꝫ ad eius dilectionē. vnde naturali affectu inducimur ad diligendū omne qd̄ bonuꝫ eſt. Et cū deus ſumme bonꝰ ſit. ymmo bonitas ip̄a ideo ⁊ merito ſumme diligendꝰ. Dicit enī btūs augu. Ineffabili dulcedine teneor. cū audio bonꝰ dn̄s. Sic beatus ābro. r̄ndit cuidā comiti ytalie. q̄ eū rogauit. vt a deo vite prolongationē obtineret. Non ita vixi inter vos. vt me viuere pudeat. nec mori timeo qꝛ bonū dn̄m habemꝰ. Ita monendus eſt infirmus pro caritatis dei excitatione. cognoſcere liberalitatē dei. quā ei exhibuit multis ī beneficijs pre

M
Glorie ſpes. quō acq̄rit̄.

VI
Caritas dei proponitur infirmo.

teritis eū preſeruãdo a diuerſ̄ ꝑiculis. expectando vocan
do donando. ꝓmittendo eternã beatitudinē. Et ſpēaliter
ꝙ ſingulari grã eū ad illã horaz in bona ꝯfeſſione fidei et
ad dei veri cognitionē venire ꝑmiſit. vt iſto tpe gracie poſ/
ſit de oībus pctīs ſuis penitere. ⁊ de venia ꝯfidenter ſpare.
Ita ꝙ exhibitio p̄teritoꝝ ⁊ pñtiū bonoꝝ ⁊ grãruz dant ei
ſpem bonã. expectãdi futura bona eterna. Sic ex iſtis et
prius dictis bonis exhorteť poſt dei dilectionē ꝯſequēter
ad laudandū deuz. ⁊ grãꝝ actiões reddēdas q̄ ſunt digniſ/
ſimus affectus ⁊ deo acceptiſſimꝰ in hac vita ymmo ⁊ in
futura. Cū dicat dauid ſctūs. Btī qui habitant in domo
tua dñe. in ſeculū ſeculi laudabūt te. Sic dt eſaias. Gau/
diū ⁊ leticia inuenieť in ea. grãruz actio ⁊ vox laudis. Ber
nardus. etiã inter beneficia dei vnū monet tūc attendēdū
xpī ⁊ ſctōꝝ paſſiones dicens. Agnoſce o hō q̄ꝫ grauia ſint
vulnera tua. pro quibus abolendis tã atrociter vulnerari
oportuit dñm maieſtatis. que ſi nō eſſent ad mortē ⁊ mor
tem vtiqꝫ ſempiternã. pro eoruz remedio. nūq̄ꝫ dei filius
fuiſſet mortuꝰ. Reuertere ergo ad me o aīa. q2 ego ſuz. qui
te tam nobiliter creaui. tã penaliter redemi. ⁊ eternã btitu/
dinez tibi tam liberaliter p̄paraui. Reuertere nã omi ciuz
gaudio te oēs ſancti expectant ⁊ ad tuū reditū exultabunt
angeli. Immo hūc totius trinitatis preſtolatur abyſſus.
O caritas fraterna in ſctīs non eſt minuta ſic in alia vita
gaudent de ꝓfectu nr̄o. Dicit btūs berna. O ſi cognoſcere
mus. qui nr̄m aduentū morantur. quãtuz illū deſiderant
q̄ꝫ ſollicite q̄runt ⁊ q̄ꝫ libenter bona audiūt de nobꝫ ſcti dei ⁊
amici. nulliꝰ laboris tederet nos. ¶ Sic etiã ꝯſulunt doc
tores. ꝙ aſtans poterit infirmo morituro ꝯſolatōis cauſa
in oī hūilitate ⁊ gratitudīe reducere ad memoriã. virtutū
opa. Elemoſinaꝝ ſpūaliū corpaliuz. pñie. oronū. ⁊ ſimili/
um q̄ aptefecit. Immo ipē ꝑ ſe p̄t illa in oī hūilitate reme
morari. non gloriando aut pſumendo de illis. ſed deo grãſ
agendo. a quo illa hūit. ⁊ ꝑ illa eius amorē in eū innoua/
re ⁊ reaccendere ⁊ ſe ꝯtra dyabolicos inſtinctus de deſpati
one defendere. Sic ⁊ legiť de ezechia rege vt ſupra patuit. q̄
dixit ad deū. Obſecro dñe memēto queſo. qualiť ambula

O

Exhortatio
eꝯ beneficijs
ad deuz lau/
da ndum.

p

Opa vero q̇
ꝓponenda.

uerim coram te in veritate ac corde perfecto. et qđ bonum eſt in oculis tuis feceri̅. Sic ſctu̅s iob dixit. Oculus fui ceco ⁊ pes claudo. cor vidue ꝯſolatus ſum. ⁊ quam neſciui cauſam diligenter inq̇rebaꝫ. Et talia multa de ſe narrat in deſꝑtione̅ ne caderet. cu̅ etia̅ amici ſui. preť dn̄i viſitatione̅ ipm pcto̅rem ⁊ iniquu̅ ꝓnu̅ciauerunt. Horꝝ exe̅plo. ⁊ aliorum pluriu̅. infirm⁹ non i̅prudenter memorari poteſt. ſi q̄ habuit in vita ſua bona. non quaſi de illis p̄ſumendo. ꝙ ſint ſufficientia ad vite eterne ꝯſecutione̅ vt ea aliquando dyabolus ꝯſueuit. vt prius auiſatu̅ eſt ſuggere ex alijs ia̅ ſupra poſitis ⁊ tactis multis cauſis. ¶ Vn̄ amor dei ⁊ gratitudo incendiť. ſignanter in hoi̅e. Primo ꝑ recordato̅eꝫ ꝓprie vilitatis. ⁊ pcto̅ꝝ multitudi̅e ⁊ ex illis in dei bonitate̅ aſce̅dit ei exhibita̅. qꝛ ex ſuis defectibus cogitur recurrere ad aliquod i̅deficiens. a quo ſuoꝝ defectuu̅ queritat medelam. ⁊ in quo noſcit ſuu̅ affectu̅ implendu̅ qđ eſt deus. De illo dauid. Benedic anı̅a mea dominu̅. ⁊c̄. Qui replet in bonis deſideriu̅ tuum. qui ſanat om̄es infirmitates tuas qui ꝓpiciať oi̅bus iniquitatibus tuis. Talib⁹ ⁊ ſimilibus meditationibus dulcibus ignis diui amoris. in corde deuoti hoi̅s. vt deo ardeſcit. ſꝑ frui concupiſcat ⁊ ſecu̅ eſſe nō alibi. ad inſtar columbe que extra archam locu̅ non inuenit vbi quieſceret pes eius. Sic deuotus talis nō timet aduerſa. nec in ꝓſperis oblectatur. du̅ illo amatore non priuetur. Sic mente̅ mitigat. quam nouit introitu̅ ⁊ ianuaꝫ qua ſine non valet dilectu̅ ꝯtingere. Secundo incenditur amor in rememoratione beneficioru̅ dei. vt patuit in collatis bonis. ⁊ malis p̄ſeruatis. Tercio in ymaginatione. et circa preſentiam bonorum ꝓmiſſorum ⁊ celeſtis gaudij ⁊ co̅uerſatione ſuorum ſanctoru̅ dilectorum. Quarto in recordatione vanitatis mundi ⁊ luctus. Quinto in auerſione. ab inimicis dei ⁊ eorum operibus. aut conuerſatione illorum. Et co̅uerſione ad dei amicos. i. orationib⁹. lectionibus, meditationibus. ac alijs bonis oꝑibus. ¶ Sic ꝯcludit beatus augu. in de viſitatione infirmoru̅ ꝙ infirmi vltimu̅ refugiu̅ vt p̄us patuit. erit deuota oratio ad quam etiam aſtans eu̅ ſepe reducere debet. ſic co̅cludit ide̅ ſanctus.

a

Amor dei ꝑ q̄ incendiť.

Secundo.

Tercio.

Quarto.

Quinto.

R

Co̅cluſio beati auguſti circa i̅firm.

S

Oratio. bti auguſtī in. extremis.

Hijs oībus expletis oratio eſt tibi nccāria. Ergo deū₃ alloquere. ⁊ ſecure ita dic. Deus meus mīa mea refugiū meū₃ te deſidero. ad te cōfugio. ad te vēire feſtīo. ne deſpicias me ſub tremēdo diſcrimīe poſitū. Adeſto mihi ꝓpiciꝰ. in hijs magnis meis nccītatibus meis. Non poſſum me redimere meis oꝑationibus. ſed tu redīe me ⁊ miſerere mei. Diffido de meis meritis. ſed ꝯfido tuis de miſerationibꝰ. etiā₃ plus. q̄₃ ego diffido de malis meis actibꝰ. Tu ſpes mea deus meus. tibi ſoli peccaui mea culpa. Qr aūt carus ad redimendū tibi fui. non ſim tibi vilis ad ꝑdendū. Ecce nūc ad te venio. qui nulli dees. cupio diſſolui ⁊ eſſe tecū₃. In manus tuas cōmendo ſpiritū meū. Reſpice in me dn̄e deus veritatis. ⁊ p̄ſta mihi vt in pace dormiā ⁊ requieſce₃ ſopore dulci p̄ſtulando aduentū tuū₃. Sic quidā fatetur ſe pauꝑculū ⁊ pctōre₃. qui cū fiducia vult ire ad thronū grē dei. dū tp̄s miſerendi eſt acceptabile. ⁊ annus benignitatꝭ dies ſalutis. ⁊ hora ꝯparendi in curia mīe. que ſuꝑexaltat iudiciū ſeueritatis. Et offero me velle ſubici volūtarie iudicio illius curie. ⁊ parere iudicato. nō recedere ſcd̄m iudicū ſuꝑioris rōnis ꝯtumacit̄. remurmuret inferior ſenſualitas qđ velit. Et ſuꝑ hec formo ſupplicatōes ad te deū patrem meū. Primā da pr̄ ꝯtinue. mentē ſana₃ ne ſeducat illuſionibꝰ ⁊ fantaſijs. abſorbeor curis aut ꝯcupiſcēcijs corporalibꝰ. Scđo da pn̄iā₃ verā. cōtricionē. ꝯfeſſione₃ ⁊ ſatiſfactionē. Tercio da coronationē ſacrā realiter. aut ſaltē ſpūaliter. Quarto da vnctione₃ extremā in actuali ſacramento. aut affectuali voto. Quīto da remiſſionē plenā ex tua liberalitate. clauiū ptāte. ac mr̄is ecclie vnitate. Sexto da ſctōꝝ ꝯſolationē. ꝯtra ptātes cōtrarias. dū nequiſſimi acrius inſidiant̄ calecaneo meo. me accuſando ī porta mortis. aut ꝑ nouū pctm̄ vehemēs fiat infeſtatio. Tunc aſſis maria mr̄ gracie mr̄ mīe. meo cū ſctō angelo ⁊ familiaribus meis ſctīs. ꝯferte virtutē. illūinate mente₃. ſenſualitatē cuſtodite. Septīo. in exitu da vitā eterna₃ que patria eſt ad quā ſuſpiro. quā deſidero. ⁊ deſiderare ꝯcupiſco Redeat pr̄. ſpūs ad dn̄m qui dedit illu₃ tanq̄₃ ad domum eternitatis ⁊ felicitatis. Accipe ergo dn̄e ihu ſpm̄ meu₃ q̄ vtiqꝫ tuus eſt noſtre redemptionis adoptionis. ⁊ gratuite diſpenſationis. Da ſpem firmā bonitas adoptantis. veritas ꝓmittentꝫ. ptās coronātis. ip̄i gloria ī ſecula ſeculorū

¶ Ex premiſſis licet infirmꝰ ipſe. p̄t habere diuerſa ſua in egritudīe cōſilia ⁊ auiſamēta. poterit tñ quis vltra prius ſcripta ſibi hec q̄ ſequuntur etiam ſpecialiter incorporare

T

Auiſamēta infirmorū.

PRimū auiſamentū. Decūbēs in lecto egritudīs iuxta ſuam diſpōneꝫ ⁊ qualitatē. in mente ſua reuoluat ꝓphe eſaie ꝯſiliū ad ezchiā regem. qñ ait. Diſpone domui tue. morieris enī ⁊ non viues' qđ etiā intelligi poteſt de domo ꝯſcīe. vt quis ſtudeat ſe p̄paratuꝫ ⁊ expeditū facere et obſtacula remouere circa dñi ſui aduentū. Qꝛ prius auditum eſt ex dñi auiſamento. Vigilate eſtote parati qꝛ hora qua non putatis dñs veniet cuius p̄co mors. ⁊ aliud auiſamentū. Et qui ꝑati erunt intrabunt cuꝫ eo ad nupcias. Hec etiā p̄paratio non oberit ſꝫ ꝓdeſt infirmo. etiā ſi pro illo tꝑe dñs non venerit. et venire diſtulerit. Dicit ſeneca. Hō mortem non effugit eo ꝙ venire differt. Hec autē diſpoſitio domꝰ ꝯſcīe fit ꝑ verā contritionē. Puram ꝯfeſſionem. ⁊ ꝑ voluntariā ac ꝓmptam ſatiſfactioneꝫ. recōſiliationē cū omni ꝓximo. Per remiſſionē oīs moleſtie ac iniurie illate. Per ꝓuiſionē de fideli timorato. exꝑto aſtāte exhortatore. qui non habet in aliquo tacere. qđ nouit expedire pro ipſius aīe ſalute. optīo cum ꝓpoſito ſe emendandi ſi dñs ꝯcedat vitā. Sin autem. ꝙ velit voluntatē ſuā ponere ad dei volūtatē. ⁊ mori ſub fide ſctē mr̄is eccl'ie. aut ſicut bonꝰ catholicus xp̄ianus. Hec aūt domꝰ diſpō. infirmo eſt nccāria oīno etiam a medicis ⁊ amicis ꝯſulenda. Cām dat ius ⁊ prius tacta. qꝛ corꝑis infirmitas non nūqꝫ ex pctō ꝓuenit. domino dicente languido quē ſanauit circa piſcinā. Vade ⁊ amplius noli peccare. ne deteriꝰ aliquid tibi ꝯtingat. Sic ſctā mr̄ eccl'ia ſtatuit. ⁊ diſtricte precipit medicis corporis. vt cū eos ad infirmos vocari ꝯtigerit. ip̄os ante oīa moneant ⁊ inducāt. vt medicuꝫ aduocent aīaꝝ. Vt poſtq̄ꝫ fuerit infirmo de ſpūali ſalute ꝓuiſū. ad corꝑalis medicine remediū ꝓcedaꝛ̄. Cū ceſſante cauſa ſcꝫ pctō. ceſſet ⁊ effectus morbus viꝫ. Hec prius in parte.

V

Domꝰ ꝯſcīe quō diſpōit

X

Medicꝰ aīe ē prīo vocādꝰ

y

Infirmus. nō erit ocioſus ſꝫ orationi vacabit

Cōm egrotantium auiſamentum erit. ꝙ infirmi qui aliq̈ mō pñt. aut pre valitudīe ſufficiūt. non debent penitus ocio vacare. aut inertie laxare aīm. ſed ſcđm vireſ ad orationes ſe exercere. ad pias affectiones. ⁊ ad alia exercitia ſpūalia. aut valde moderata. iuxta valitudinē corporalia. ¶Patuit prius. qꝛ īimic⁹ mille artifex. non dormit aut quieſcit illo tpe. a quo etiam inducias nō tētandi. nēo vmq̄ꝫ extorſit aut habuit. Sic btūs gregorius de certa ſcribit virgine ꝑalitica. que multis annis lecto incubuit. oīm mēbrorū officio deſtituta pacientiſſima. ⁊ detrimēta membrorū ei fuerūt facta virtutū incrementa. qꝛ tanto ſollicitius ad vſum rōis ſe exercuerat. q̄ꝫtū aliud qđlibet nequaq̄ꝫ agere valebat. Sic ideꝫ narrat de ſeruulo ꝑalitico. qui ſꝑ in ſuis dolorib⁹ ſtudebat deo grās agere. ⁊ diebus ac noctibus ymnis vacare diuinis. Idem legit̄ de ſctō martino. Cū iam certis diebus teneret̄ vifibriū. iuictū ab orōne ſpiritū non relaxabat Scribit etiā btūs bernard⁹. de ſ Hūberto ꝙ cū iam fere ad etatē ꝑueniſſet decrepitā ꝑ incōmoda ſenectutis. etiā tot ⁊ tantis infirmitatibus. quas multi viꝫ ignorāt laſſat⁹. Erat tñ aīmus victor annoꝝ ⁊ cedere neſcius infirmitati. Scribit̄ etiā de btō augu. ꝙ intelligēs diſſolutionē ſui corꝑis īminere Septē pſalmos pñiales ſibi ſcribi fecit. ip̄oſqꝫ in lecto ꝯtra parietē poſitos. ſtratu decūbens legebat. ⁊ vbertī ⁊ iugiter lacrimas fundebat. Et vt deo vacaret liberius. ⁊ eius intentio a nullo impediri poſſit et deuotio. añ decē dies ſui exitus. nullū ad ſe ingredi ꝑcepit niſi cū medici īgrederent̄. aut ei refectio pararet̄. Vñ de multis legit̄ ſanctis. qui ſpm̄ ſuū cū orōne obtulerunt.

z

Medicoruꝫ curioſitas ē vitanda.

Erciū egrotātiū auiſamentū erit. exꝑtoꝝ medicoruꝫ ꝯſilia. vbi oportune haberi pñt qꝛ nō ſunt ſꝑnenda. et in illo plus ſtabit infirm⁹ ſuis fidelibus ſuperioribus et amicis. q̄ꝫ ſue fantaſie. Dicit ſapiens ꝙ altiſſimus de terra creauit medicinā. ⁊ vir prudens nō abhorrebit illā Qꝛ tñ ſepe multiplicit̄ ꝯtingit errare circa morbū ⁊ infirmū. ideo eſt etiā diuerſa medicoꝝ ſpeculatio. etiā ip̄e nature autor aliqñ agit in hoīe pret̄ nature ordinē. qđ ex verb̄ beati iob elici pt. Numer⁹ menſiū eius apud te eſt ꝯſtituiſti termi nos eius qui pꝛeteriri non poterunt. Ideo pie etiam videtur ꝯſulendū non ſunt nimis anxij. ſollicitiimportūi. aut non ſuſpenſi ſuꝑ cōſultatione medicoꝝ eis facta aut fiēda qui etiam aliqn̄ eis cum tedio. taceo de alijs ſeruiunt. ſed magis ponant ſpeꝫ ſuam in omniū ſaluatoꝛe. ac medicoꝝ oīm magiſtro. qui ꝑcutit ⁊ ſanat. vulnerat ⁊ medetur De quo dauid. Inuoca me in die tribulationis. ⁊c̄. itē. Qm̄ in me ſperauit liberabo eum protegaꝫ eum qm̄ cognouit nomen meum. Clamauit ad me ⁊ ego exaudiam eū. cum ipſo ſum in tribulatione. eripiam eū ⁊ gloꝛificabo eū. Dixit etiaꝫ beata agata virgo. Medicinaꝫ carnalē coꝛꝑi meo nūq̄ꝫ exhibui. ſed habeo dūm meum ihesum xp̄m. qui ſolo ſermone reſtaurat vniuerſa. O ille eſt cui nihil impoſſibile. ſic poteſt curare oēm infirmitatem. Ipſe eſt cui nuda et aꝑta ſunt oīa. Sic non ignorat egritudines ſinguloꝝ. audit lamenationes noſtras ⁊ deſideria non deſpicit. qꝛ natura mīoꝛs eſt ſed vtilitatem ꝯſiderans animarū noſtraruꝫ ſinit nos ad momentum pati triſticiaꝫ. vt paciē et tollerātie. ꝑpetua pꝛemia largiatur. Sic ſuꝑ ipſum. oēm curam ſollicitudinēqꝫ pꝛoiciamꝰ. vt quando ipſe vult. ⁊ quō iudicauerit opoꝛtuitū. terminū et finem. doloꝛibus aut infirmitati noſtre imponat. Saluis tn̄ ſemꝑ exꝑtoꝝ ꝯſilio et auxilio medicoꝝ. ne videamur ex noſtra fantaſia deum temptare. et ſapientes eſſe et pꝛudentes in oculis noſtris.

Z

Infirmus non grauet aſtantem

Partum infirmorum auiſamentum eſt ꝙ ſtudioſe ſe caueant. ne nimijs aut indiſcretis ſeruicijs pꝛeter neceſſarijs commodis. ac inquietationibus ſibi impendendis aut requirendis. ſeruientes grauent aut moleſtēt Qꝛ hoc ad vicium curioſitatis ſingularitatis ⁊ impacientie. videtur pertinere. et poteſt eſſe occaſio ſcandali. apud voluntarium et diſcretum ac pꝛudentem infirmarium. Doloꝛ enī vehemens etiaꝫ certos inquietat infirmos. et reddit eos multum impaciētes et inconſtantes. vt nunc iſto nunc illo. ſuum putant et querunt lenire ſiue mitigare doloꝛem. ſic quod iam petunt deſiderant aut requirunt. poſt paucum reiciunt repꝛobant et aſpernantur. ⁊ ſemꝑ noua aut alia requirunt. Quibus licet a ſeruitoꝛibus pie cōdeſ

cendenduʒ ſit ipſi tamen melius dolori ſuo ꝯſulerent ſi co
gitantes dīna ordinatione onus infirmitatis nō abicien
dum ſʒ ſufferendū pro ſua vtilitate eis impoſitū eſſe paci
entie virtute ſe armarēt. Dolor enī paciā vincitur. dt ſene
z
ca. Et hugo de ſctō victore. in ꝯmento ſup̱ regulam beati
auguſtini epī. Quō ipſe infirmus. q̄ꝛ ꝓpt̄ deuʒ ei ſeruitium
Cōſiliū īfir.
impenditur penſare debet. ⁊ ſumope̱ cauere ne ſup̱fluitate
ſua aut impaciā ſibi ſeruientē contriſtet. ſtudeat deo grās
agere. ne infirmitas que data eſt ei ad aīe purgationē. ver
tatur in augmentū culpe. Dicit̄ in ſtatutis certoꝝ deuoto
rum ꝙ infirmi ſcd̄m dctā beati benedicti. non debent ſup̱/
flua ⁊ impoſſibilia petere ne ſibi ſuiētes murmurādo cō
triſtent ⁊ ergo diligent̄ āmonent̄ attendere. vt mcōres ſint
arrepti ꝓpoſiti ⁊ vt ſani a ſanis. ita egri ab egrotis ſecula/
a
ribus debere cogitēt diſcrepare. Cauere tamē debēt prelati
ne negligāt̄ ⁊ auaricia eoꝝ ſit in cauſa. ⁊ occaſio murmurꝫ

Aliis plus.
q̄ʒ ſibi credʒ
infirmus.
Quintuʒ auiſamentū infirmoꝝ eſt. ꝙ in ⌊infirmoꝝ
firm⁹ debet ſeip̄m vincere ⁊ cogere ad audiendū ⁊ ad
acquieſcendū p̱ſuaſionibus ⁊ conſiliis illoꝝ amicoꝝ. qui
eius curā gerunt. maxīe in p̱cipiendis nccāriis ⁊ vitandis
nociuis. Sepius enī diſtēp̱antia infirmitatis. ⁊ appetit⁹
corruptus infirmi. nociua appetit ac ſalubria horret. inde
nccē eſt alteri ſano. plus q̄ʒ ſibi credere. Dicit btūs augu.
in regula ſua ꝙ nolens in nccītate cogitat̄. ⁊ volēs ex cupi
ditate reprimat̄. q̄ꝛ nccītati. non cupiditati obediendū eſt.
B
Nam et aliquando ſi noceat prodeſſe creditur quod delec
tat. ſed et dei ſeruos etiam ſepe delectant illicita deſideria.

Dolor quō.
mitigatur.
extū auiſamentuʒ egrotantis eſt. ꝙ infirmus contra
īminentis aut futuri doloris metuʒ. amiet ſe ſepius
per remedia ⁊ pacientie fructū. ſimiliter p̱ ſcripta ꝯſolato/
ria. Dicit ſeneca in libro de remediis fortune. Dolor quiī
minet ſi exiguus ⁊ p̱uus eſt. ſi ferimus. leuis ⁊ p̱ua eſt pa
cientia. Si grauis ⁊ magn⁹ eſt. etiā feramus. q̄ꝛ nō leuis
et p̱ua merces eſt. Idem in epiſtolis dt. Plura ſunt que
nos terrent q̄ʒ que nos premūt. ⁊ ſepius opinione q̄ʒ rela
boram⁹. illud quoqʒ tibi p̄cipio. ne ſis miſer ante tp̄s. Cū
illa que veludīminentia ante tp̱s expauiſti. fortaſſis nūq̄ʒ

ventura ſunt. Unde quedam magis torquent q̄ȝ debent. Idē. Quid iuuat dolori ſuo occurrere. ſatis cito dolebis cū venerit. interī tibi meliora ꝓmitte. Idē. Sepe metum temꝑa. Alius d̾t. fortaſſe mors vēiet tu dic. ꝙ ſi veniat videamus ſi veniat. fortaſſe pro me venit. ⁊ mors iſta. vitaȝ meā honeſtabit. Hec ille. Sic etiā ſi venerit. tollerabilior reddet̄ ꝑ pn̄ie p̄cedentis fructus ⁊ quāto acerbiores. tāto puriores. Habēt enī in ſe iſti fructꝰ pn̄ie. magnā ſpei ſuauitateȝ. licet corpori ingerere videant̄ afflictionē. ⁊ hoc quidem in p̄ricipio aggreſſus pn̄ie. ſed in ꝓceſſu afflictio mitigat̄. Nec enī dīne bonitati ꝯgruit. vt ſine adiutorio gr̄e ta lēbone intentionis. vere penitentē oīno deſolatū relinq̄t dicente dn̄o ꝑ btm̄ augu. Certa iuuabo. vince coronabo itē. Da qđ iubes. ⁊ iube qđ vis. quaſi diceret. Pn̄iaȝ iubes. da grām vt faciaȝ. qꝛ ſine te nō poſſuȝ facere. qꝛ tu es q̇ in nob̄ oꝑaris. ⁊ velle ⁊ poſſe. Ex hac ꝯſolatōe operū penitentie morient̄ d̾t dauid. Fuerūt mihi lacrime pn̄ie. panes die ac nocte. Itē lauabo ꝑ ſingulas noctes lectū meū lacrimis meis ſtratū meū rigabo. O vere penitēs. licet doleat. tn̄ de dolore gaudet. cū intelligit qđ ꝑ penā tꝑalē modicam. redimit eternā. Etiā opꝰ bonū qđlibet habet inſeparabiliter ſibi gaudiū annexū. ſicut vicioſuȝ ſꝑ penā cū recte īſpiciat̄. licet mali craſſis oculis. ⁊ recutiētibꝰ hec nō vidēt. De iſta pn̄ia loquit̄ btūs paulus dicēs. Si noſmet ipſos iudicaremꝰ. nō itaqȝ iudicaremur. Sic magna ꝯſolatio ē in articulo mortis. pn̄iaȝ egiſſe ⁊ magna cordis turbatio mala preterita aut negligentias preſertī mortalia pctā nō defleuiſſe ⁊c.

C
Fructus penitentie letificat infirmū in fine.

Eptimū auiſamentuȝ. infirmis cōtra inordinatuȝ timorē mortis eſt. ꝙ ſepe egrotus memoret̄. ⁊ in mente reuoluat. illa q̄ mitigāt dolorē mortis ⁊ fecerūt mortē non horrere. ſȝ potiꝰ deſiderare. acerbitas aceti aut ſinapis ꝑ admixtionē mellis ꝯſueuit dulcorari. Sic etiā mortis acerbitas dulcorat̄ ⁊ mitigat̄. Pr̄io ex dei volūtate ⁊ eiꝰ bonitate. Voluit enī deus īmo ſtatuit hoī ſemel mori qn̄ dixit ade. Cinis es ⁊ in cinerē reuerteriſ. Modo patuit hic prius. quō ſua volūtas erit etiā nr̄a. q̇a eiꝰ ſꝑ iuſta eſt ⁊ recta. Ipſe etiā optimꝰ eſt. qꝛ nihil ꝑmittit

D
Mortis timor mitigatur ꝑ multa.

E
Volūtas dī
mitigȝ mor
tem.

fieri circa me. niſi nouerit mihi vtile ꝛ bonū. Dicit in euāgelio Si vos cuȝ eſtis mali. noſtis bona data. dare filijs veſtris. q̄nto magis pr̄ veſter dabit ſpm̄ bonuȝ petentib⁹ ſe. Sic preſtabit auxiliū morituris. cū ipſe nouit qđ expedit eis. Dn̄ augu⁹ de vera religione. Qui toto corde diligit deū. nō timet ſibi ꝑire. q̄ deo nō perit. De iſta dei cōfidētia ꝛ bonitate prius. ſic in orto dimiſſa ſua volūtate naturali ſenſitiua circa horrorē mortis dixit. Pater nō mea ß tua volūtas fiat. nob' in exemplū in lecto mortꝭ. Dicit ſanctus cyprian⁹. q̄ȝ prepoſterū. q̄ȝ ꝑuerſumq̄ȝ eſt. vt cū volūtatē dn̄i poſtulam⁹ fieri. qn̄ vocat nos de hoc mūdo. non ſtatim ei⁹ volūtatis imꝑio parem⁹. obnitimur ꝛ reluctamur. ꝛ more ſeruoꝝ cū triſticia ꝛ merore. an̄ cōſpectū dn̄i ducimur. ꝛ volum⁹ ab eo premijs celeſtibus honorari ad quē venim⁹ inuiti. hec ille. Scđo ex ineuitabilitate mortis. q2 mors eſt cōe tributū qđ oēs tenemur ſoluere ꝛ ſcire Eſt em̄ lex dei irrefragabilis gn̄alis. ſcȝ Omne generabile corruptibile. ꝛ ſpecialis ſn̄ia fulminata ꝯtra hoīem Deq̄ dauid Quis eſt hō qui viuit ꝛ nō videbit mortē. q. d. nullus. q2 oēs morimur. et q̄i aqua dilabimur. i. diuerſimode labimur in terraȝ. Dicit ſeneca. Mors iuuenes capitaq̄ȝ ſenes nulli miſereť. Et cū iſta nccītas moriēdi ſm̄ phos ꝛ doctores oēs. indicta eſt hoī. ideo voluntatē addat neceſſitati. ꝛ libēter ꝛ volūtarie acceptet qđ neceſſe eſt acceptare. faciendo de neceſſitate ꝟtutē. libēter tollerādo morteȝ eā expectādo iuxta dei voluntatē. Sic ex obediētia meret ꝛ ſe reddit deo placitū. pro ſuo honore reuerentia ꝛ gloria. Diſcat etiā hō q̇d gratis timeť q̇d eſt ineuitabile ꝛ hō ex h duplicat ſibi penam. q2 timor inordinat⁹ eſt vna pena. ꝛ mors alia. Sen̄. dt Bn̄ mori eſt libēter ad dei volūtatem mori. q̄ bn̄ vixerim. nec dies. nec anni faciūt ſed animus Sum⁹ enī in mūdo vt ꝑegrini. ꝛ intram⁹ mundū ad peregrinandū nō ad manendū. ſed ad ꝯſequendaȝ plenariā remiſſionē et eternā gloriā. Sum⁹ etiā hic. miſſi ad negociandū donec venerit celeſtis pr̄familias. petens rōnem de talēto cōmiſſo. Sum⁹ ꝛ hic oꝑarij miſſi in vineā ꝓ denario diurno. quē ꝓcurator vinee xps. dabit ī fine diei vi te tanq̃ mercenarijs Et eſt homo nat⁹ ad laboraoduꝫ. vt teſtat̃ Job ſicut auis ad volandū. Dicit btūs grego. Vita nr̃a ſil̃is eſt nauiganti. qui ſiue vigilat. ſiue dormit ſiue aliud q̇d fecerit. ſemꝑ in motu eſt. ſic hō feſtin⁹ mouet̃ ad mortē. ſed nauta prudens debet ducere naueꝫ vite. ſꝑ ſub timore ⁊ ſpe. ⁊ quāto plus applicat terre mortis. vt tutius litori attingere poterit. obſtacula ammouere ⁊ impedimēta tollere cogitet. Sic ꝯcludit ſeneca cōquerenti. Morior. Stultū eſt timere qđ vitare nō poſſis illud nō effugit ſꝫ diſtulit. Itē timeo mori Nec prim⁹ es nec vltim⁹ eris. om̄s an̄ te anteceſſerūt. oēs etiā te ſeq̄ntur. Sic dixit certus ſanctus p̄ſul in extremis ꝯſolans ⁊ ꝯfidēs in deū. Si mō bn̄ ſi aliq̄n quare nō mō. Vita qua viuim⁹. nō ſoluꝫ vita eſt. ſed vita mortalis. Quid agim⁹ cū primū viuere incipim⁹ etiā mori incipim⁹. ⁊ morti appropinq̃re. Sic vita ⁊ mors ſocij ſimul currūt ſimul ſtant. ideo ſapiēs vtrūqꝫ ſemꝑ hꝫ pre oculis. vt ex iſtꝭ mitiget ⁊ moderet̃ dietas ſuas. ⁊ oēꝫ ꝯuerſationē ſuā. Tercio mitigat timorē ⁊ horrorē mortꝭ. diuin⁹ amor ⁊ odiū preſentis miſerie. dū hō voluit in ſua mente. ꝙ ꝑ mortē ⁊ nō aliter venire pōt ad deū ſuū amātiſſimū p̄rem ⁊ ſponſum. ⁊ ꝙ euadit miſerias hui⁹ mūdi et hoc exiliū. ⁊ venit ad ſuā p̄riaꝫ. Si mūdan⁹ amor. carnales aut auaros. vel iudeos ac hereticos aliq̄n execat amātes. aut mare etꝭ nauigātes. vl' ſuas ſectas ʒelātes inducit mortē leuē ⁊ nō caripendūt vitā ſuā. vel ꝙ eis nō eſt difficile mori vt ſuū ꝯſeq̄ntur intentū. Immo aliq̄n certi pħi ſe p̄cipitauerūt vt ad ſue miſerie venirēt terminū. aut ſi vita eſſet futura de illa caperēt expientiā. Aut illos quos in iſta vita habuerūt familiares. cōes ſocios. aut cauſis certis alijs ꝓphanis. min⁹ licitis ⁊ vtilib⁹. q̇d de nobis xp̄ianis veris. in q̇bus dies mortis melior eſt die natiuitatis. vt dt ſapiēs Immo eſt dies natalicius. q꞉ cū iuſtus moritur hic ⁊ in terra. tūc eternalr̃ incipit viuere in celo. Jn̄ certi religioſi in obitu frīs. nō agūt ꝓ defunctis officiū. ſed de martyrib⁹ Letabitur iuſt⁹. aut Gaudeam⁹. Sic amor diuinus. ⁊ deſideriū eſſendi. cū ſuo amāte deo. in multis preteritis deuotis vtriuſqꝫ ſexus. ⁊ miſeria huius vite inten-

F
Mors ⁊ vita ſocij om̄s ſimul.

G
Amor dei ⁊ odiuꝫ mūdi mitigāt tī̄orem mortis

H
Phi certi n̄ timuerunt mortem.

J
Moriēdi desiderium caripenditur.

K
Tribulatio dat dupl'r lucrum.

L
Sācti. mori quō optabant.

debat amorez suū. ꝙ etiam vt carcerem vitam p̄ntem habuerūt. Et hodie aliq̄ deuoti perfecti h̄nt hanc vitā. tanq̄ exiliū vallē lacrimarē. ⁊ carcerē. ⁊ in pn̄iam ad laudandū deū. regraciandū. ⁊ ad delendū sua p̄terita pctā. ⁊ ad recuperandū suas negligētias. Immo hȝ vitā in pacia ⁊ mortē in desiderio. qd̄ desideriū nō est ꝑuipēdendū si datur. q̄atē in desiderio... illo desiderio inflāmati ⁊ incēsi. sꝑ gerunt leticiā in corde et ꝯsciā. ⁊ caripendūt oēs ꝑturbatiōes. afflictionis. obprobria. ꝯuicia. malediciones ⁊ sil'ia penalia in corꝑe. rebus ⁊ fama. ⁊ libenter sufferūt tanq̄ vias q̄ eos ducūt ad suū optatū terminū. ⁊ ad sui veri amatoris thalamū. ⁊ q̄nto asperiores. tāto viciniores morti ⁊ plus nouerūt mag' lucratiuas. sicut mercatores magna lucra optantes ⁊ acq̄rētes. Vn̄ hō turbatione ⁊ ꝑsecutiōe duplex ꝯsequit' lucrū q: attrahit' ad suū amatorē. aut ad gaudia futura. ⁊ expellitur a miseria p̄ntis vite. taceo de meritis ex pacia. Dicit beat⁹ Grego. ꝙ fames crescit ex sumptione spūaliū ciboꝝ. sicut ecōtra decrescit ex sumptiōe corꝑaliū ferculoꝝ. Qui edunt me inq̄t dn̄s adhuc esuriunt. Sic fm doctores. nō est imaginandū. ꝙ in sctīs vtriusq̄ sexus martyribus. ⁊ alijs deuotis. qui mortez habebāt in desiderio aut eā non horrebāt. ꝙ dolor penaꝝ in eis fuisset ablat⁹. sed magna in eis fuit redundātia supioris portionis rōis ī inferiorē que lȝ grauiter penas sufferebat. tn̄ ꝯfortata ꝑ supiorem. que celestia suspirabat ⁊ illis intendebat ex diuina gracia ꝯfortata. oēm dolorē leto aīo tollerabat. Dicit dd̄. Scdȝ multitudinē doloꝝ meorū. ꝯsolationes tue letificauerūt aīam meā. Illud eñi ꝙ natura in sctīs exhorruit. hec ratō amor dei ⁊ spōsi. aut spes mercedis vicit ⁊ dulcorauit. Dicitur cōiter ꝙ delectatio ꝯseruat opantē in opē. ⁊ spes premij minuit vim flagelli ⁊ laboris. Inde est ꝙ sctī veteris ⁊ noui testamenti ꝓpter mercedē aut repositā coronā ⁊ dei amorē. sepe habebāt desideriū moriendi. iuxta diuine voluntatis imꝑium qd̄ ꝓ nr̄a informatiōe cōiter in om̄i gradu sctōꝝ poterit deduci ꝑ exemplū. Quō sctī viuere optabāt nō ex sensualitate sed rōne mori. pro se. deo. ⁊ xp̄o spōso. q: rō et gr̄a vicerūt naturā Exēplariter ptȝ ꝓmo in pa triarcha iacob ꝗ viſo ioſeph filio ſuo in egypto dixit. Iaꝫ letus moꝛioꝛ. qꝛ vidi faciē tuā. ⁊ ſuꝑſtitem te relinquo Sic ſenioꝛ thobias dixit. Et nūc dñe ſm volūtatē tuā fac mecū ⁊ pꝛecipue in pace recipi ſpm̄ meū. expedit em̄ mihi magis moꝛi q̄ꝫ viuere. Sic de ꝓpħis idē legit̄. Dicit dd̄. Quēadmodū deſiderat ceruus ad fontes aquarū. ita deſiderat aīa mea ad te deꝰ. Sitiuit aīa mea ad deū fontē viuū. qn̄ veniā ⁊ apparebo an̄ faciē dei mei Itē Educ de carcere aut de cuſtodia aīaꝫ meā ad ꝯfitendū noī tuo. me em̄ expectāt iuſti donec retribuas mihi. Iteꝫ. Diſrupiſti dñe vincula mea. Itē. Laqueꝰ ꝯtritus eſt ⁊c. Pariformiter helyas ꝓpheta petiuit vt moꝛeret̄ dicēs ad deū Sufficit mihi dñe tolle aīam meā. neqꝫ em̄ melioꝛ ſum q̄ꝫ pr̄es mei. Sic ſanctus ſymeon. Nūc dimittis dñe ſeruū tuū in pace Idem legitur de apl'is. ꝙ ibant gaudentes cōſpectu ꝯſilij. qm̄ digni fuerūt ꝓ noīe ieſu ꝯtumeliā imo moꝛtē pati. In ſignū huiꝰ beatꝰ petrus noīe oīm dixit. Oꝑtet deo plus q̄ꝫ hoībus obedire. Sic ſctūs paulus. brauiū ſupne vocatiōis ꝯtēplatus. Deſideriū habeo diſſolui. ⁊ eſſe cū xp̄o multo melius. Ita etiā ſcribit diſcipulo ſuo timotheo. bonū certamen certaui. curſum ꝯſummaui. de reliquo repoſita eſt mihi coꝛona iuſticie. Sic nō ſolū alligari. ſed ⁊ moꝛi paratus fuit in hierl'm. ex amoꝛe ieſu xp̄i. Ita nec ſanctꝰ andreas expauit crucē. ſed in cruce deſiderauit moꝛi ⁊ non ſepari a dño. Concluſit ibidē. O rex eterne. ſuſcipe me famulū tuū pendentē in patibulo. Idē. legit̄ de multis martyꝛibꝰ qui moꝛiendi deſideriū habuerūt et eſſe cū xp̄o atqꝫ exire h̄ exiliū. Stephano ꝓthomarty. lapides toꝛrentis ex h̄ deſiderio dulces fuerūt. In legione btī mauricij fuit pia contentio inter milites q̇s pꝛius ſoꝛte veniret ad martyꝛiū. qꝛ vnus an̄ aliū optauit palmā obtinere occiſus. Sic ſanctꝰ laurētius dixit deridēdo carnificē. Verte ⁊ māduca. Nec a iuliano puero. potuit martyꝛiū auferre vl' minuere riſuꝫ Ideꝫ legit̄ de mltis ꝯfeſſoꝛibꝰ. q̇bus xp̄s fuit viuere ⁊ moꝛi lucrū. qui om̄i tp̄e coꝛ ſuū habebāt ad ſupna. Canit em̄ eccl'ia ſctā de btō martino. O virū ineffabilem. nec laboꝛe victum. nec moꝛte vitandum. qui nec moꝛi timuit. nec vi uere recusauit. Sāctus ambrosius rogatus a suis. vt precibus obtineret sibi a deo ꝓlongationē vite. rn̄dit in infirmitate sua. Non ita vixi inter vos vt me pudeat amplius viuere. sed nec mori timeo. qr bonū dn̄m habem⁹ Istud rn̄sum beat⁹ augusti. valde recōmendauit ⁊ addidit de aliquo alio ep̄o cui in extremis cū ꝓponeret ei necessitas vite sue ꝓpter eccl'iam suā. ⁊ vt ideo precib⁹ apud deū obtineret vite ꝓlongationē rn̄dit. Si nunq̄ bn̄. si aūt aliqn̄. quare non mō. Legit̃ de sancto leone papa. quō in extremis diebus quadraginta ⁊ tot noctib⁹. rogādo ꝓ bono fine. ⁊ remissione suoꝝ pctōꝝ. visitaret sepulcrū sancti petri apl'i. Cui sanct⁹ idē apparēs dixit. Dep̄catus sum ꝓ te dn̄m. et oīa tibi dimisit pctā. Solū de manuū impositione debes inquiri.

¶ Idē desideriū moriendi ex amore. ⁊ app̄hēsione premij legit̃ in sexu muliebri Quis eñ nature desideriū ꝟginis marie poterit fundare ⁊ exprimere qd̄ habuit post filij ascensionē. nisi hoc mitigasset cū filij volūtate. rō aut gracia. ⁊ charitas cōis boni. Sic carmen cōe beataꝝ virginū canit sctā mat̃ eccl'ia Regnū mūdi ⁊ oēm ornatū seculi ꝯtēpsi. Immo vitā carnalē ꝓpter amorē dn̄i mei iesu xp̄i. item. Nunciate dilecto. qr amore langueo. Sctā barbara in passiōe sua dixit spōso cū certis alijs. Ne ꝓijcias me a facie tua. ⁊ spm̄ sctm̄ tuū ne auferas a me. Sic sctā katherina. agnes. agatha. sanguinē ⁊ vitā cū iocunditate ⁊ animositate magna se obtulerūt sponso suo. Sic beata elizabeth ⁊ sctā paula. vidue in morte legunt̃ exultasse. et cū gaudio exisse de hac valle lacrimaꝝ ⁊ omnis miserie.

M
Amor dei ⁊ mūdi malitia mitigāt mortem.

¶ Concludi pōt ex istis. ꝙ quāq̄ hoīez mori sit horrendū spectaculū videre. horribilius sentire de cōi tamē ineuitabile est. amor tn̄ dei verus. malicia mundi spes future vite ⁊ gaudioꝝ ei⁹. scīa ⁊ cōis practica aut exꝑientia de morte tēperant ⁊ mitigāt horrorē eius. sicut multoꝝ sctōꝝ mors vt patuit. fuit in desiderio preciosa ⁊ suauis. assistente eis ꝯscie puritate.

N
Mortis desideriū cui conceditur.

Sicut naturales dicūt de cigno qui cantādo moritur ex puritate ⁊ dulcedīe sanguinis cor circundātis. O beatus ille cui hoc concessum est. qd̄ vno modo cōceditur in morte qn̄ in vita merito cōꝑatur. ⁊ pōt fieri cuz homo eſt ſincerus amoꝛe. ⁊ caritate ignita coꝛdis ſui fert̃ in deū ⁊ in beneficia eius. ⁊ in illud gaudiū q̄d a deo electis in celis ꝓmittitur aut poſſidet̃. Similiter ad pꝛ̄em ſponſum ſuū dilectū. angelū. apoſtolos. ⁊ ſctōs ſuos dilectiſſimos. ad quos ſine moꝛte nō pōt ꝑuenire vel admitti cum naturalis moꝛs vehiculū eſt ⁊ mediuꝫ ꝑ quod ad illa. vel ad illos ꝑuenitur.

O
Moꝛs. curſus q̄ it ad gaudium.

Sic ſpes perueniendi ad iſta in nobis ſicut in ſanctis. ſi eſt verus in nobis amoꝛ omnia mitigat et facit leuiter tollerare. O ſancti tenerrimi iuuenes ⁊ virgines. quō cū gaudio tolleraſſent etꝫ īmaniſſimas penas ⁊ moꝛtes. ſi nō ſpem melioꝛis vite. euaſionē pn̄tis miſerie ⁊ verū amoꝛē ſponſi habuiſſent. Dicit beatꝰ paulus. Si q̇d non videmꝰ ſperamus. per pacientiā expectamꝰ.

P
Mens languet amoꝛe ſponſi.

Feruens etiā deſideriū diuine fruitiōs. qua mēs incaleſcens. diuīo amoꝛis igne. languet ⁊ gemit in hoc exilio. tanq̄ꝫ in carcere dicēs quotidie anxietate mentis. Filie hierlm nūciate dilecto. qꝛ amoꝛe langueo. Et cum ſctō tobia. quale mihi gaudiū erit. qui in tenebꝛis ſedeo. ⁊ lumē celi non video.

Q
Vita beata ī iſto exilio quid eſt.

Quia cū beato auguſtino ſcit vitā beatā in pn̄ti non eſſe aliā q̄ꝫ gaudiū mētis de deo. ad deū. ꝓpter deū. quolibꝫ alio ſecluſo ſolo vno contentus. Sꝫ hic plures heu claudicāt qui etiā moniti de iſto gaudio dicūt. vt dixit bea. augꝰ an̄ plenā ſuā ꝯuerſionē. duꝫ ſub ſpe ſeculi adhuc ſteterat. Expecta inquit iocunda ſunt etiā iſta. ⁊ ꝯqueritur ipſe de ſemiplena eiꝰ volūtate tūc ad diuine fruitiōis deſideriū cū multis q̇ alternādo hinc inde. vitā btāꝫ appetētes. ⁊ iſtaꝫ amittere metuētes. ⁊ ſic ſunt deū duplici coꝛde ſequentes. Non ſic dauid qui dixit Fuerūt mihi lacrime mee panes die ac nocte. dū dicit̃ mihi quotidie vbi eſt deꝰ tuus. item. Memoꝛ fui dei ⁊ delectatus ſum. ſicut in oībus diuicijs.

R
Malicia vite pn̄tis.

Vn̄ de q̄nto malicia vite pn̄tis meliꝰ maſticat̃ ⁊ cognoſcit̃ de tanto deſideriū etiā future vite plus incendit̃. Dicit beatus hierony. in obitu ſuo. O vita mūdi nō vita ſꝫ moꝛs vita fallax. vita onuſta triſticijs. imbecillis ⁊ vmbꝛatica vita mendax que ſtatim areſcis cū floꝛere incipis. vita fragilis momētanea ⁊ caduca. que quanto magis creſcis tāto plꝰ decreſcis. ⁊ cū plꝰ ꝓcedis. plꝰ ad moꝛtē appꝛopinq̄s.

S
Mort⁹ laus et recōmendatio.

T
Morituri conſilium.

V
Gaudia ſāctorum mitigant.

O vita plena laqueis. quot in mundo illaqueas. quot ꝑ te iā ſuſtinent tormēta infernalia. q̄z beat⁹ q̇ tuas ignorat fallacias. et q̄z beatior qui de tuis nō curat vanis blandicijs. Beatiſſim⁹ aūt qui te bn̄ priuat⁹ eſt. O mors dulcis et iocūda. illa certe mors que vitā verā largiris q̇ fugas febres. vulnera ſanas. ⁊ famē ac ſitim extinguis. Hec ille. Sic d̄t certus ſapiens. Mors nihil aliud eſt q̄z exitus de carcere. finis exilij. depoſitio oneris. oīm egritudinū terminatio. oīm ꝑiculoꝝ euaſio. oīm maloꝝ ꝯſumptio. oīm vinculoꝝ diſruptio. debiti naturalis ſolūmodo redit⁹ ad patriā. ingreſſus ad glīam. Sic moriēs deuotus p̄ſumere habet ſemꝑ de diuina pietate. ꝙ ille amator hoīm benigniſſimus. q̇ tanto zelo. ſalutē ⁊ profectū diligit aīaꝝ hoīem nō ꝑmitteret mori. ſi ei ſuꝑuiuere amplius. eſſet fructuoſum. ſed teſtimonio ſanctoꝝ doctoꝝ hoīem vſum rōnis habentē ab hoc tollit exilio in ſtatu meliori ⁊ certiori. in quo nouit eū ab eterno venturū. ⁊ hoc ex infinita ei⁹ bonitate. et p̄miuz largitur iuxta merita. ¶ Quarto mitigatur timor mortis ⁊ horror ex appreciatione iuſta ⁊ ſctā bonoꝝ ⁊ gaudioꝝ. q̄ morientibus bn̄ in diuerſis paſſibus ſcripture ꝓmittunt᷑. Gaudiū em̄ futurū accipiendū ⁊ certe ꝓmiſſuz. morientis mitigat dolorē. qꝛ ſepe in ſe penale ꝑ oppoſiti applicationē. ⁊ debitā cognitionē. vertit᷑ in dulcedinē. vt ſuperueniēte alio gaudioſo pena euaneſcit. Sic amor rebecce. dolorē mitigauit yſaac quē habuit de morte mr̄is ſare. ſic honeſtus heſter regine aut ei⁹ decor dolorē mitigauit regis aſſueri de vxore vaſti. Sic vita falſa gaudioſa opinata poſt hāc vitā. multoꝝ phoꝝ fecit eos optare mortē. immo certi ꝓpter illā cito ꝯſeq̄ndā fatue ⁊ dānoſe ſe precipitauerūt. qd̄ ꝓcul erit a xp̄ianis. Sz ſi tales q̇ nec veꝝ cognouerūt deū. nec vitā btām aut gaudiū verū. ita mortē optabant. aut non horruerunt ꝓpter gaudiū apparens q̇d nos xp̄iani ꝓmiſſum veri gaudij habētes ab illo q̇ verus. immo veritas eſt. q̇ d̄t. Juſtoꝝ aīe in manu ſcz ꝓtectiōis dei ſunt. ⁊ non tanget illos tormentū malicie. ſ. pena gehēne. Viſi ſunt oculis inſipientiū mori. illi aūt ſunt in pace. itē. Juſti aūt in ꝑpetuū viuēt. ⁊ apud dn̄m eſt merces eoꝝ.

Jteꝫ. Precioſa in conſpectu dñi. mors eſt ſanctoꝝ eius. Sic in cōmuni ſctōꝝ ſunt teſtīonia mlta de laude mortis iuſtoruꝫ. Et quō gaudia futura. ſana ⁊ bona ꝯſciā q̊tidie mēti deuote impreſſa. nō permittūt cor triſticijs moleſtari aut fatigari ſed vt pēne auē. ſic eleuāt hoīeꝫ ad celeſtē amorem. q̄ſi mox egreſſus. illa gaudia intratur⁹ ſit. Sic dicit ſapiēs. Juſtus ſperat in mortē ſuā. Et iuſtus ſi morte preoccupatus fuerit in refrigerio erit. Sic ꝺt metriſta Mors iuſti ſubdita. quā preceſſit bona vita. Nō minuit merita. ſi moriatur ita. Legit̃ de patriarcha iacob. ꝙ ſeruiuit pro rachel ſeptē annis. ⁊ videbant̃ ei dies pauci p̄ amoris magnitudine. Amor ⁊ merces mitigant laborē. Dicitur quidā Spes p̄mij ſolaciū laboris eſt. Auguſti⁹. Qui agnoſcit p̄miū. libēter implet p̄ceptū. Alit ſapien̄. Juſtū deduxit dñs p̱ vias rectas ſcꝫ iuſticie. ⁊ oñdit illi regnū dei in fide. ⁊ dedit illi ſciam ſctōꝝ p̱ cognitionē ſecretoꝝ celeſtiuꝫ. Honeſtauit illū in laborib⁹ dādo diuitias ſpiritales ⁊ corpales. ⁊ ꝯpleuit labores illius. dādo premiū eternū in bñdictione. Deſiderium illius premij eſt aliud ꝙ mitigat horrorem. Sic aīa deuota ſe cogitat vnicā dilectā ſpōſam. exulem a cubiculo ſpōſi nobiliſſimi adhuc dimiſſaꝫ ⁊ deſtitutā. Habet tñ certā ꝓmiſſionē aliqñ nubendi ⁊ q̊d illa factura eſſet. vt poſſet optatas hīc cū ſponſo nuptias. quō ſe purgaret. ornaret. morib⁹ ſe decētib⁹ fulciret. vt ſe gratā ſpōſo exhiberet. Sic etiā gaudioſe amplecteret̃ om̄e amarū ⁊ moleſtū. amore ſui ſpōſi etiā ſi p̱ duriſſimas penas eſſet trāſitura nō refugeret dū nō frauderet̃ ſpōſi p̄ñtia. colloquio ⁊ amplexibus. Inſup̱ ſine om̄i tedio talia expectaret gaudia. ꝑpter amorē ſponſi. ⁊ mentē inceſſanter cogitaret ei⁹ cohabitatōeꝫ ⁊ ꝯſorciū Sic neqꝫ mortē p̱timeſceret ſed poti⁹ in deſideriū ei⁹ exardeſceret. Quinto mitigatur mortis horror ⁊ tīor. Ex diurna aut ꝯtinua. de cariſſimis parētib⁹. frībus. cognat̃. ꝓlib⁹ ⁊ amicis iā defunctis cordis meditatōe. quoꝝ p̄ñtia. ꝯſortiū. ⁊ cōio. ī hac vita fuit grata ⁊ iocūdiſſima. Sēſualis em̄ affectio multū ſepe cooꝑatur ad ſpūalē affectū bñ vtentib⁹ ea. Si em̄ in iſta miſeria vita q̄ſi momētanea. veroꝝ amicoꝝ taceo de alijs pñ

x
Gaudia futura triſticiam tollunt

y
Exercitium deuotum.

ꝫ
Amicorum morſ. Horrorez mitigat mortis.

tia. aspectus. colloquz. cōio ⁊ ꝯuict⁹. tāte sunt efficacie. vt om̄e tediū depellitur ex eis. ⁊ vires sepe corporis recreant ⁊ faciūt reflorere. vt docet hystoria de sctō bn̄dicto. ⁊ sorore ei⁹ sctā scholastica. ⁊ multis alijs. in quib⁹ amor ex mutua ꝯuersatione et pn̄tia se tm̄ dilatauit et effudit. vt nec famē. sitim. frigus. estū. nec aliquā corpis molestiam etiā in mora magna tpis senserūt. quāto ampli⁹ in illa futura eterna. ꝑfecta iocūdissima vita. Vbi om̄e qđ tediū aut penalitatez siue incōmodū afferre pōt ꝓscriptū est ⁊ alienū. amicoꝝ ꝯuersatio. cōio alloquiū erit iocundū ⁊ ꝯsolatoriū. Vn̄ amor cordis amici viuentis sic trāffertur aut poterit sic trāfferri ad presentiā amicoꝝ in alia vita desideratissimoꝝ aut dilectissimoꝝ. ac si essent corꝑe pn̄tes aut ipse cū eis. Aut sic desideram⁹ vehemēter eis quātocius associari. ⁊ eoꝝ colloquio dulcissimoqꝫ ꝯsortio vniri ⁊ frui qđ fieri nō potest nisi ꝑ portas mortꝭ ideo leuius illas tolleramus et transim⁹. De isto sibi dauid dixit. Educ de carcere aīam meā ad ꝯfidendū noī tuo. me etem̄ expectant iusti donec retribuas mihi. Sic beat⁹ paulus monet ad consolationē morientiū dicens Nolumus vos ignorare de dormientib⁹. vt nō ꝯtristemini sicut ⁊ ceteri qui spem nō hn̄t Ancelm⁹ de silitudinib⁹. ꝙ dāpnatoꝝ erit pena maxima. cū in iudicio sentiūt supra se suos parētes. fautores ⁊ amicos seꝑatos. ⁊ destitutos ꝑpetue ab eoꝝ solacio. cū ipsi detrudentᷣ ad inferna cū dyabolica societate. Sic a cōtrario erit de gaudio iustoꝝ. cū noscūt se eternalitᷣ cū amicis ⁊ cognatis victuros in glīa. liberati sil' de ipsa erūna ⁊ miseria Amor ergo verus translatarū personarū de hac vita. aut etiam certorum sanctoꝝ in cordibus viuentium infixus. desiderium parit moriendi. ⁊ mitigat mortis dolorē. Immo aliquando non reputat aliquā penam esse. per quam consequi possit consortium tantorum carorum amicoꝝ. vt dicat cum beato paulo aplō. Cupio dissolui et esse cū christo ⁊ suis dilectis etiā meis. ¶ Sexto mitigatᷣ mortis horror ⁊ timor. Ex ꝯfidētia ⁊ appreciatiōe suffragioꝝ sctē mr̄is ecclie. ⁊ suoꝝ peculiarioꝝ sanctoꝝ. quib⁹ singularitᷣ in vna seruiunt ⁊ specialiū fautoꝝ amicoꝝ. etiā deuotarū

Ƶ
Amor pn̄s pōt trāfferri ī defūctos

ʒ
Suffra. ecclesie ⁊ amicorum. mitigāt mortez.

congregationuꝫ quaꝝ ꝑticipationeꝫ habet ex ordine. aut graciose ꝯſecutus eſt in vita. Similiter etiā de indulgentijs magnis aut ꝑuis. cū ꝓprijs etiā opibus pnīe ſub obedientia ſctē mrīs ecclīe factis. Habet fides noſtra. Credo ſctām ecciam catholicā. oīm fideliū ꝯgregationē. ſctōꝝ et iuſtoꝝ cōioneꝫ in opibus pietatis ⁊ caritatꝭ. Sic xpīanorū ecclīa. de die in diē. non tm̄ pro viuis. ſed ⁊ ꝓdefunctꝭ fidelibus vtitur ſuffragijs cōibus. oblationibus. ⁊ alijs pietatis operibus. Et vltra hoc etiam ſpecialibus. que ſcdm̄ ſub et ſupra ordinate ſunt per amicos vtriuſqꝫ ſexꝰ et ſtatus ſubuentionibus et auxilijs. in orationibus. ieiunijs. diſciplinis. vigilijs. elemoſynis. miſſis et ſimilibus ſpiritualibus et corporalibus exercitijs. que omnia ſunt magni pendenda. Dixit optatiue dauid ſanctus. Participem me fac domine omniū timentiuꝫ te. ⁊ cuſtodientiū mādata tua. Legitur de ſancto dominico. ꝙ dietim vnaꝫ ſumpſit diſciplinaꝫ pro animabus exulibus. Et illis ſubuenientibus animabus per orationes aut pia opera ordinate ſunt indulgentie. Multi deuoti etiam dicunt dietim quinqꝫ Aue maria. aut ad minus duo illis animabus in ſuffragium que primo exiture ſunt. ⁊ que plus ibidem penis grauate ſunt.

A
Gratioſa cōcluſio. ꝓ defuuctis.

¶ Concludamus ergo. ꝙ meritꝭ totius eccleſie triūphantis totius eccleſie militantis. Paſſionis chriſti. ⁊ ſpecialiuꝫ ſanctorum caroruꝫ quibus ſpecialiter in vita ſeruiuit. etiam deuotariuꝫ cōmunitatū. ⁊ carorum fautorum. ⁊ amicoruꝫ interceſſiones. ⁊ pia opera eorum. merito habent etiam mitigare horrorem ⁊ timorem mortis. Inde in multis hyſtorijs legitur de patronis ⁊ ſanctꝭ que animabꝰ in periculo mortis ꝯſtitutus ſubuenerunt.

B
Sex ydrie ī firmarie.

Sex iſta remedia ꝯtra dolorē mortis. ſunt ſex ydrie in chana galilee huiꝰ trāſmigratōis de iſto exilio. quibus deuoti poſſunt dulcorare potū mortis amarū. ⁊ purificare mentē ab exorbitata paſſione ⁊ ꝑturbatōne de mortis horrore que in infirmaria cōitatū ſunt nccārie. ⁊ ꝑ infirmariū aliqñ viſitando. Sūt ſex ciuitates refugij tpe tribulatiōis et peſtis. aut ſex ale quibus poterit homo carnalis infirmꝰ. informari ⁊ incitari. ad leuius volandum de hoc exilio.

Poterit hic fieri additio quotidiana. Meditatio de gaudijs paradiſi. ⁊ de illis bonis q̄ deus ꝑparauit diligentibꝰ inenarrabilibus. q̄ alibi late tractātur in alphabeto diuini amoris ⁊ locis alijs.

C
Cātus dulcis. hominē alterat.

¶ Sic etiā mens hoīs recreatōꝫ naturaliter capit vt minꝰ mortē aut alia ꝑtimeſcat ꝑ amena dulcia ſpūalia cantica tā in voce q̄ꝫ in corde rumīata. qꝛ illa mitigāt triſticiā aut ceſſare faciūt ⁊ iocūditatē inducūt ad futura gaudia. qꝛ ſi talia d̄s in exilio ordīauit peregrinis qualia ordinata erūt ciuibꝰ in patria. qꝛ in infinitū dulciora. De illis canticis angelicis ⁊ puellarū choris d̄r dauid. Preuenerūt principes ꝯiuncti pſallētibus in medio iuuenculaꝝ tympaniſtriaꝝ. Sic heliſeus deſtitutꝰ in aīo. qui ſe ſentit amiſiſſe ſpm̄ ꝓphetie. in p̄ntia duoꝝ regū iuſſit afferri pſaltē. quo canēte inſilijt in eū ſpūs ⁊ ꝓphetauit. ⁊ ſic triſticia receſſit. Sic colocenſibꝰ ꝯſulit beatꝰ paulus his v̄bis

D
Dolores .cātus mitigꝫ.

Docētes ⁊ ꝯmonentes voſmetipſos in pſalmis. hymnis. ⁊ cāticis ſpūalibꝰ. in gr̄a cantātes in cordibus v̄ris dn̄o deo Sic eccl'ia organa admittit ⁊ cātica dulcia. in quibꝰ btūs augꝰ in p̄ncipio ſue ꝯuerſatiōis delectabat̄. ⁊ ꝓfecit in ſpū. ſic ſpūs regꝫ ſaul refocillabat̄ ex cantu dauid in cythara. ⁊ minꝰ eū ſpūs malignꝰ vexabat Inde ⁊ inuenti ſunt diuerſi toni. ad gaudia hoīes ꝓuocātes. et mētes hoīm īmutantes ſ̄m phōs. q̇ toni etiā hodie practicant̄ in certis muſicꝫ inſtrumētis corā dn̄is bn̄ natis. ⁊ aliq̇bus infirmis. ad pacandū aut mitigandū. in doloribus aut occupationibꝰ multis eoꝝ aīmū occupatū diuerſ̄ ⁊ infinitis diſtractionibꝰ.

E
Planctꝰ circa īfirmos. erit moderatus.

Ctauū auiſamentū erit ꝙ infirmarius etiā ſe informet de his q̄ mitigāt inordinatū vlulatū ⁊ plāctū mortui vel morituri. ꝯtra certos q̇ incōſolabiter deflent amicos. ita q̄d excreſcit etiā in deū q̄ſi murmur de impaciā. q̄d nō eſt ſine graui pctō. Augꝰ. in de vera religione. Qui ꝑfecte deū diligit. nō affligit̄ de morte cuiꝰq̄ꝫ. q̄m qui ī tota aīa deū diligit. nouit nō ſibi ꝑire. q̄d deo nō perit. q̇ dn̄s eſt viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ. Idē. Plangis corpus a quo receſſit aīa. ⁊ nō plāgis aīam a q̄ receſſit deꝰ. De h̄ frācīſ. petrarcha Stulti oēs mori metuūt. nec miror cū oīs coꝝ felicitas in corꝑe ſicut in brutis q̄d extinguitur morte.non eſt dubiuꝫ. Addit. Poſſis huius vite exitum nō timere.ſi alteriꝰ vite ingreſſuꝫ ſperare poſſis aut optare.qꝛ cauſe oīs ꝓpoſiti timoris.ſpe vite future euaneſcunt Iſid.de ſummo bono.dicit illos deplorādos. q̈s vt miſeros infernꝰ recipit ex hac vita.nō q̄s celeſtꝫ aula includit Sic mors terribilis erit his.quoꝝ vita ⁊ merita oīno extīguunť nō his q̊ꝝ mors precioſa eſt in ꝯſpectu dn̄i. ¶ Ambroſius in lib.de bono mortꝫ ſe occupat quare mors nō eſt ſignāter indiſcrete plangēda. Primo qꝛ mors finis eſt noſtre miſerie.doloris anxietatꝫ ⁊ laboris q̇bus iſta vita plena eſt. Bern̄. Cur tanto ope vitā iſtā amamꝰ.in qua quāto amplius viuimꝰ.tāto plus peccauimꝰ. q̄ntoqꝫ vita lōgior.tāto culpa nūeroſior. qꝛ ꝯtinuo creſcunt mala.⁊ ſubtrahunť bona. Sic idē ſuꝑ illo iob. Hō natꝰ de muliere.repletur mltis miſerijs Dicit multꝫ inq̄ꝫ.⁊ multiplicibꝰ miſerijs corꝑis.miſerijs cordis.miſerijs dū dormit.miſerijs dū vigilat miſerijs quacqꝫ v͛ſum ſe v͛tat. Idē ſuꝑ illo. Iudea ⁊ hirlm̄ nolite timere cras egrediemini. Vn̄.niſi de cōdauibꝰ huiꝰ ſeculi.de ergaſtulo huiꝰ corporis.de ꝯpedibus neceſſitatis.curioſitatis.vanitatis ⁊ voluptatis.que etiā inuitis nobꝭ tenēt pedes affectiōis.hec ille. Scd̓o.qꝛ morte aīa nr̄a capta in corꝑe liberať a vinculis temptationuꝫ.et vt aduena ⁊ ꝑegrina mittiť in ſuā patriā. Vn̄ iob. Libera me dn̄e ⁊ pone me iuxta te.⁊ cuiuſuis manꝰ pugnet cōtra me. Dauid. Educ de carcere aīam meā. Itē Aīa mea ſicꝫ paſſer erepta ē de laq̄o venantiū. Laqueꝰ ꝯtritus eſt ⁊ nos liberati ſumꝰ. Iteꝫ. Aduena ego ſuꝫ in ťra ſicꝫ oēs pr̄es mei Sic mors vt patuit ď ianua qua ꝑegrinus exit exilium ⁊ intrat ſuā hereditatē. Dauid. Cuꝫ dederit dilectis ſuis ſomnū.ecce hereditas dn̄i. Bern̄. Somnꝰ erit mors dilectis dn̄i. ianua vite. initiū refrigerij. erit ſctīs mortis ſcala.⁊ ingreſſus in locū tabnaculi admirabilis. Igiť q̄ꝫ bn̄ mortui q̇ in dn̄o moriunť.audiētes a ſpū. vt requieſcant a laboribꝰ ſuis.hec ille. Tercio mors nō eſt plangenda. q̇a mori nobis lucrū eſt in pn̄ti vita ⁊ in futura.eo q̄ vix tranſit dies.quin ad minus venialiť peccamꝰ. ſic penā cumulamus. Ambroſius. Mors vicioꝝ eſt ſepultura. ⁊ v͛tutū

f

Ratio . cur mors nō eſt plangenda

ſuſcitatio. eo ꝙ ante mortē nemo venit laudandus. nec in hac vita q̇s dicēdus eſt felix ſm phos. Sic dixit hieronymus in ſuo obitu. Per te bona mors. fructū recipim⁹ bonoꝝ que fecim⁹ cognoſcim⁹ premia. que ſperam⁹ anteq̄ꝫ venis. deū ex pte cognoſcim⁹. cū veneris deū ꝑfecte videbimus ſicuti eſt. nigra es ſed formoſa. hec ille. Cum igit̄ noſtrū oīm deſideria ad hoc tendāt vt felices ſim⁹. ⁊ verā felicitatē in hac miſera vita aſſequi non valem⁹. cur non optam⁹ hinc exire. ⁊ illuc introire. vbi ſolū eſt eterna ⁊ vera felicitas. Merito ḡ debet gaudere aīa. ꝙ vilis ⁊ lutea domus ei⁹ eijcitur. vt celeſtis ei reedificet̄. Teſte btō paulo. ij. ad coꝝ. v. Scimus qm̄ ſi terreſtris dom⁹ nr̄a hui⁹ habitationis diſſoluat̄. ꝙ edificationē ex deo habem⁹ domū non manufactā eternā in celis.

G

Mors inopinata fit mōis mltis

Onū auiſamentū erit. ꝙ infirmarius etiā ſe auiſare debet de his que mitigant dolorē ⁊ planctuȝ. de itēpeſtiua ⁊ inopinata morte. Vñ ſepe veniūt iudicia falſa ⁊ inutilia. ocioſa. nociua. colloquia. detractiones ⁊ mendacia. Expientia docet. ꝙ varij ſunt caſus infortunati morientiū. ſicut modis multis homo peruenit ad morteȝ nature.. ſua improuidētia. aut cecitate. proximoꝝ malicia. negligentia aut temeritate. diuina ꝑmiſſione. iuſticia et bonitate. que deū mouent ad arripiendū hoīeȝ de medio per peſtē. aut modo alio. Sic dt ſapiens. Placens deo factus eſt dilectus. ⁊ viuens inter peccatores tranſlatus eſt. raptus eſt ne malicia ſcȝ proximi violentia. ſocietas mala ſiue impietas. mutaret intellectū illius. Et fictio ſcȝ ꝙ ypocriſis. adulatio ſiue irritatio ſiue contra. conſciam oꝑatio. deciperet aīam illius. Singulari em̄ grā ⁊ amicitia de⁹ ſepe capit ad ſe placētes. Inde ſapiēs addit. Cōſummatus in breui expleuit tp̄a multa. Placita em̄ erat aīa ei⁹. ꝓpter hoc ꝓperauit illaȝ educere de medio iniquitatū. Gloſa. Ideo tollit deus amicos nō vt eos non poſſit tueri inter inimicos ſicut apl'os conſeruauit agnos inter lupos. Dicit em̄ euāgeliū. Nō rogo vt tollas eos de mūdo. ſed vt ſerues eos alo. Sed iudicij ſui rōneȝ obſeruat. vt quos preſciuit ⁊ p eſtinauit. vocet ⁊ iuſtificet. ⁊ alios ꝑ iniq̇tate ſua dāpnet. ¶ Vñ intem

H
Intempeſtiua mors vñ oritur.

peſtiua ⁊ inopinata mors venit aliqñ diuina ꝑmiſſione. ex pietate ⁊ miſc̄dia dei. quia nouit hoīem futurū malum aut peiorẽ. aut ſeducendū ſiue corrūpendū. Sic etiã pueri ⁊ iuuenes moriunt̄. ne fiãt ſcelerū et pctõꝝ parentū imitatores. Patet in diluuio ⁊ in ciuitatibus zodomoꝝ ⁊ in multa exꝑientia. Vel ne parẽtes nimis ſolliciti circa pueros. dãpnent ſe ⁊ alios aut cū mľtis ſucceſſibꝰ tꝑm. cumulent pctã pctis. ⁊ ſic grauiꝰ mererent̄ puniri in inferno.

I
Iuſticia dei petit inopiate mori.

¶ Etiã intẽpeſtiua mors venit ex diuina iuſticia. ſic enim dt dauid. Viri ſanguinū. ſcʒ violentiã inferentes ꝓximo exterius aut aꝑte. ⁊ doloſi ledẽtes ꝑ ypocriſim. adulationẽ aut ꝑ modū aliū occulte nõ dimidiabūt dies ſuos Sic tyranni. pertinaces. duri. preſumptuoſi. temerarij. ⁊ male regentes. ſepe auferunt̄ ante tempus opinatum. ne ſubditis ſint oneroſi in anima. corꝑe. rebus. etiã ꝓpter miſeriam et clamorẽ ſubditoꝝ. Sic nobis clericis monachis ⁊ alijs religioni deditis qui viuimꝰ de patrimonio crucifixi ⁊ bonis pauperum. ſiue capimus illa ad ſtipendium. ſiue vt elemoſynaʒ. aut alio modo quem nominamus vt volumus. Dominus dat auiſamentuʒ in euangelio ſub parabola Luce. lviij. de iudice tardante. ⁊ vidua petente iuſticiam. vbi iudex tandeʒ dixit. Et ſi deum non timeo nec hominẽ reuereor. tñ quia moleſta eſt mihi hec vidua vindicabo illam. ne in nouiſſimo veniens ſugillet me ſcilicet ſub gula me capiat ſtrangulet. ſiue accuſet vĩdicet aut dãpnet. Addit auiſando. Audite quid iudex iniquitatis dicit ſcʒ contra preſcripta Deus autem non faciet vindictã ſuorum electorum qui ſunt in mundo. aut in purgatorio clamantium ad ſe ſine interuallo. quorum bonis ⁊ laboribus ſuſtentamur. eis exiſtentibus in turbatiõibus anguſtijs aut penis. ſub bona etiam ſepe fide ⁊ confidentia noſtra. qui poſt pacientiam longam aut breuem cum talibꝰ ante tempus opinatum. facit vindictaʒ etiam aliquãdo horrendam.

K
Moriuntur certi cito.

¶ Etiam de ſubita ⁊ improuiſa morte exempla trãſeo. ⁊ remitto ad illa peccata. que cõiter mortem inducunt ſubitaneã. res magna. abuſus. ſudor pauperum. aut bonoꝝ ſpũaliū. Sic diuina iuſticia etiam certos preoccupat morte immatura. qꝛ nec ſibi. nec alijs ſunt vtiles nec ꝑficiunt agendo aliquod bonuꝫ nec paciendo. sed sepe alios impediūt in bono. Sic d̕r hodie certis. Sicut dictū fuit ep̄o laodicie Apocal'. iij. Scio oꝑa tua. qꝛ neqꝫ calid⁹ neqꝫ frigidus es. Utinā frigidus esses aut calidus. ſꝫ qꝛ tepidus es. ego incipiaꝫ te euomere ex ore meo. Glosa. Sunt q̄ religiōis habitū assumūt deinde torpētes credūt ꝙ eis sufficiat ad salutē. ꝙ sua dimiserūt. Et hij tepidi ist̄ tardi ⁊ accidiosi ad bonū sic deo ꝓuocāt nauseam ad eos euomendū hic ꝑ tꝑalem mortē. Remigi⁹ d̕r. Tepidus d̕r q̇ iam fauet bono iā malo. ⁊ nō facile discernit̄. an bon⁹ sit an malus. ⁊ hūc etiā de⁹ euomit. Vn̄ etiā fatu⁹ est q̇ sepe sumit bonū. aut ꝓdesse multis. vt inde de⁹ nō ꝑmittat eū mori. qꝛ latet ꝑfectus. ⁊ an sit deo accept⁹. Cū etiā leuiter ℣bo. ꝯuersatione. ⁊ exēplo destruim⁹. plusqꝫ iusticia. veritate. aut pacientia construim⁹. Sic vtilis sepe ex vna causa. grauis est ex alijs multis ⁊ dispēdiosus ⁊ inde euomit̄ sic sibi ⁊ alijs nociu⁹. ⁊ nec sibi nec alijs vtilis morit̄ sepe intēpestiua morte. ¶ Etiā mors intēpestiua ex inprouidētia ꝓprij regiminis. presumptione. desperatiōe. et negligentia venit. Et h̕ aliqn̄ ꝑmittit deus in auisamentū alioꝝ. aut ad ōndendū suā gl'iam potentiā aut vindictā. Sic improuidentia. aut intēperantia in cibo potu. vigilia. voluptate. motu ⁊ exercitio corꝑali graui ⁊ ꝑiculoso. pluribus abbreuiauit vitā suā Rō. qꝛ nō merent̄ tales venire ad periodū ant debitū terminū nature. qꝛ naturā violant. ⁊ auctorē nature temere offendūt. nec de⁹ cursum nature vult miraculose ꝓpter eos impedire aut immutare. Jn̄ venit ꝙ plures interficit culpabil' negligētia. q̄ꝫ naturalis senect⁹. inualitudo q̄ꝫ alia diuine dispositiōis causa. ⁊ multo plures occidunt̄ gula q̄ꝫ gladio. vt d̕r Galien⁹. Gregorius d̕r Hoīs horā vltimā. dn̄s voluit esse incognitā. vt oīs hora hoī sit suspecta. qꝛ dū illā minime ꝓuidere possum⁹. ad illam sine intermissione ꝑparemur. Et inde dn̄s ꝑmisit sepe vnicos mori in magna stirpe. vt tota illa ꝓsapia. aut domus reuereret in auisamentū alioꝝ. ne ꝯfidentiā aut spem nimiā ponerēt in reb⁹ mūdanis. Vn̄ etiam subditi ⁊ iuuenes moriunt̄ non solum ꝓpter sua. sed etiā superioꝝ pctā.

Z
Improuidētia. inducit mortem.

ſicut in peſtilentia. ⁊ in inſidijs. que aliqñ veniunt in auiſamentū ſubditoꝝ ⁊ capitū. Sicut patuit in dauid in numerãdo ꝓplm̄. qñ peſtilentia moꝛtui fuerunt. lxx. milia hominū. Et deꝰ etiã ſepe ꝑmittit talia fieri ſm̄ Wilhelmū pariſien̄. ꝑ malos ſpūs. aut neqꝫ hoīes. q̇ parati ſunt perdere hoīes pctõꝛes ſine ꝯtritione. vt ꝑ peſtilẽtias. bella. ſeditiones. inuidias. ſollicitudines inoꝛdinatas ⁊ vbertates nimias. Sic aliqui ſubtrahunt̄ moꝛti ad oſtendendū dei gloꝛiã vt euangeliū dicit de laſaro. ⁊ filio vidue in naym. Et ſepe alij in vindictã diuina oꝛdinatione. aut ex deſiderio moꝛiendi. aut qꝛ attigerunt terminū ſui meriti participiendi ad qđ fuerūt pꝛeoꝛdinati ab eterno. De quibꝰ ſapiens vt ſup̄. Juſtū deduxit dñs ꝑ vias rectas. ſcꝫ moꝛuꝫ ⁊ virtutū. ⁊ oſtendit illi regnū dei per fidem. ⁊ dedit illi ſciẽtiam ſanctoꝝ. ſcꝫ multoꝝ cognitioneꝫ de celeſtibus myſterijs. Honeſtauit illū in laboꝛibꝰ. dando diuitias ſpirituales. ⁊ compleuit laboꝛes illius. dando ei deputatū vt iret ad locū requiei eterne pꝛemiū in eterna benedictiõe Amẽ.

¶ Pꝛeauiſat gerſon infirmū. ꝙ ex verbis aliqñ minus expertoꝝ. non capiat cito ſcrupulum ꝯſcientie aut inquietationẽ mentis. ſic nec aſtãtes de bona intentõne ꝯſultis exhibitis aut factis infirmis aut neglectis cū moꝛiuntur debent ſibi faciliter facere ꝯſciam ſm̄ ꝛvilhelmuꝫ. niſi ſit euidẽs culpa. aut negligẽtia diſſoluta ⁊ apta. Et ſi habꝫ ſcrupulum infirmus aut aſtans quãtocius reuelet ⁊ agat vt deponat ſm̄ ꝯſiliuꝫ boni timoꝛati viri. Vñ ſi tunc quo ad aſtantem reꝑitur ꝙ ſua culpa eſt lata ⁊ negligẽtia diſſoluta et aperta. ⁊ certū ſit. ꝙ inde moꝛs ꝓuenerit. videat tūc de nota irregularitatis. Idez etiã dubitatur ſi eſſet ſm̄ medicoꝝ iudiciuꝫ pꝛobabiliter. ſm̄ ꝛvilħ. ſi eſſꝫ ei datū aliq̄d vel circa eum factū. vnde caſus moꝛtis euenit. Sic etiam ſepe dicit gerſon. ꝑ ſpem nimiã dataꝫ infirmo. aut ſolamẽ conſeq̄ndi coꝛꝑalem ſanitatẽ ſequit̄ anime periculū. cū nolunt audire de moꝛte. etiã cum ſunt in agonia ex tali inani ſpe ⁊ conſolatione infecti ⁊ indurati. Sic ſepe ꝑ vnã talẽ inanem ⁊ falſam ꝯſolationẽ ⁊ fictam ſanitatẽ coꝛpoꝛis certam homo incurrit damnationẽ. quia nec curat confiteri

M
Conſcientie ſcrupulꝰ vitandus.

VI
Spes ſanitatꝫ decipit ſepe.

nec in aliquo anime ꝯſulere. Inde etiā certi aſtantes. fa/
tuū infirmū in talib⁹ audientes ei credūt. ⁊ non volūt vt
infirmo aliq̇d dicat̄ de ꝯfeſſione. nec aliq̇d qđ poſſit eū ter
rere. Immo qn̄ dicit medicus factū eſt. ordinet̄ vt ꝯfiteat̄
tūc demon inſpirat. nō ita fiat. nec eſt ita neceſſariū. Et cū
venit ꝯfeſſor facit eū dormire/ ⁊ dicūt aſtantes. Dn̄e mō
dormit. redeatis de ſero. ⁊ tūc dyabolus facit eū ſudare et
dicūt ꝯfeſſori. O pr̄. redeatis cras mane. ⁊ cū ꝯfeſſor vēit
plorant ⁊ vlulant dicētes. O pr̄ in media nocte mortuus
eſt. Ecce q̇d facit negligentia ⁊ amici q̇ ſequerunt. ⁊ aliqñ
impediunt acceſſum. ne teſtamentū faciat. aut reſtituat in
iuſta bona. aut aīe ſalutē poſſit acq̇rere. Abſurdū quippe
nimis eſt hoc. ⁊ xp̄iane religioni ꝯtrariū. imo dyabolicuꝫ
hoīeꝫ xp̄ianū moriturū. ſub iſto ponere ꝑiculo. vt iſta nō
ꝓponant̄ ei que ſalutē ei⁹ ꝯcernūt. ꝓpter turbatōeꝫ infirmi
cū Eſaias ſalubriter terruit regē Ezechiā dicens eū mori
turū cū adhuc mori nō deberet. Et btūs Gregori⁹ mona/
chū terruit in mortis articulo ꝯſtitutū. ad ſuā ſalutē. Pa
tet quarto dyalogoꝝ. ¶ Itē auiſamentū infirmi religioſi
ꝙ licet ex ꝯſilio dauid. omī hora bonū eſt ꝯfidere in dn̄o.
⁊ plus in hoīe ſignāter in extremis. qn̄ oīa tp̄alia adiuto
ria hoī nō diuina deficiūt. Sunt tm̄ certa que vltra hec re
ligioſo dant fiduciā magnā. Primū dr̄ recordatio ſuoruꝫ
bonoꝝ multoꝝ. que fecit ſub obſeruātia regulari. nō ſolū
preceptoꝝ dei ⁊ regule. ſed etiā ꝯſilioꝝ ⁊ cerimoniaꝝ. Sic
tollerantie laboꝝ. vigiliarū ⁊ ſiliuum ꝓ dei honore cū adiu
torio ſacramentoꝝ ſctē mr̄is eccl'ie exēplo regis Ezechie.
de quo prius dictū eſt. q̇ ne in deſperatōeꝫ caderet. aſſump
ſit ex hūilitate bona que fecerit dicēs Recordare dn̄e quō
ambulauerim corā te ī veritate ⁊ corde ꝑfecto. ⁊ qđ bonū
eſt in ꝯſpectu tuo fecerim. Sic etiā adauget ꝯfidentiā bo/
na ſocietas religioſoꝝ ꝯfortantiū. ⁊ multo magis illuſtra
tio angeloꝝ aliqñ. ⁊ familiariū ſctōꝝ ⁊ ſctāꝝ. Anſelmus
ep̄s in ſilitudinib⁹ ſuis narrat de vno monachoꝝ ſuoruꝫ
adulto baptiſato. q̇ in extremis temptabat̄ multiplicit̄ de
deſperatione. Et ꝓmo de pctīs que fecit an̄ ſuuꝫ baptiſma.
ſicꝙ quaſi vict⁹ fuit. ſtatim ſctūs michael archāgelus aſ/

D
Religioſo/
ruꝫ in extre
mis fiducia

fuit ſibi in adiutoriū. allegans quō omnia illa pctā deleta fuerūt ꝑ dignā baptiſmi ſuſceptionē. Scđo dyabolus ei apoſuit pctā ſua ꝑpetrata poſt baptiſmū. iterū ſanctus affuit dicens Oīa illa abolita eſſe ꝑ ſuā verā ꝓfeſſionē. que eſt ſm̄ baptiſma. Tercio demon obiecit ei negligentias cōmiſſas in monaſterio. ⁊ illas grauauit plꝰ q̄ꝫ verū fuit. et ſic infirmo monacho quaſi diffidēte. rn̄dit ſcūs angelꝰ michael quō ꝑ ſctāꝫ obedientiā ⁊ oꝑa laborioſa ſub ſua regula illa oīa ei eſſent dimiſſa. ⁊ ſi q̇d reſtat. dolor infirmitatꝭ et paciētia vera. totū tollit. ſic frater ille cū fiducia magna mortuus eſt Sic etiam religioſus habet fiduciaꝫ in morte. ex paucitate maloꝝ reſpectu illoꝝ qui ſunt in mundo. Inde ſecuriꝰ pōt dicere. Venit pͥnceps mūdi huiꝰ ſcꝫ dyabolus. ⁊ in me nō habꝫ q̇cq̄ꝫ dānabile. Quia om̄e qđ eſt in mūdo. aut eſt ꝯcupiſcētia carnis quā abdicaui ꝑ votū caſtitatis. aut ꝯcupiſcentia oculoꝝ. quā dimiſi ꝑ volūtariā pauꝑtatē. aut ſuꝑbia vite. quā abdicaui ꝑ hūileꝫ obedientiā. Sic hꝫ religioſus fiduciā in morte ex raritate impedimētoꝝ. nō em̄ hn̄t occaſiōes retrahētes eos a ſalute coꝝ vt laici ꝑ diſpōeꝫ tꝑaliū aut ꝓuiſionē vxoris. pueroꝝ ⁊ alioꝝ. vtpote de reſtitutiōe. recōſiliatione. ⁊ ſiliuꝫ. Sꝫ habet dicere cum beato iob. In nidulo meo moriar. ſicut palma multiplicabo dies. ſcꝫ in gloria. quā ipſe confidenter expectat. Gloriam vicꝫ quā nec oculus vidit. nec auris audiuit. nec in cor homīs aſcendit. ipſam nobis omnibus preſtare dignet᷑. qui viuit ⁊ regnat in ſcl'a ſcl'oꝝ Amē.

¶Simpliciū infirmoꝝ auiſamentoꝝ finis. Petitū nulli in meliorē ꝑtem additionē facere. Nam mihi ſi lingue centum ſint/ oraqꝫ centū. Ferrea vox oēs ſcelerū cōprehēdere formas Omīa penaꝝ ꝑcurrere noīa poſſem.

¶Impreſſum Colonie ꝑ me Hermannū Boēgart de ketwich ciuē Colonieñ ſuper antiquū foꝝ/ in oppoſito ſancti Martini maioris. ꝓpe tzo den Wylden man. ſ.⁊.z.

¶**Sequitur tabula auiſamentorū. pro quibus** inueniēdis inſpicietis lr̄aꝫ/ cuilibet auiſamēto appoſitā/ q̄ habita inuenietis nūeꝝ quoti alphabeti illđ auiſamentū erit. in quo lr̄am ſimilem inuenietis.

Tabula

ABdicatio cure domeſtice nc̄caria. v. vij.
Accuſatio humilis in
firmi.t ix ⌈mitas s vj
Aduocatꝰ ⁊ preco mortis infir/
Agonia maſticanda. a j.
Agoniſantʒ dolor q̄dru. f j.
Amor dei.odiū mundi.mortem
mitigat ⁊c̄. g xiij. ⌈dei. n o ix.
Ammonitio de penitētia ⁊ mīa
Amicorum cōmunio mortem
mitigat ⁊cꝫ. ʒ xiij.
Amici infirmi q̇d faciēt d ix.
Amor dei ꝑ que incēdit q xij.
Angeli mīſtrabāt īfirmis p xj.
Aīmātia īfirmū ad ſꝑādū k xij
Anime cognitio ante exitum a
corpore ⁊cꝫ. b i. p̄mo
Aſtātiū īfirmoꝝ auiſam̄ta.c.ix.
Auiſam̄tuʒ ꝯ̄ ypocriſim s ij.
Auiſamēta de ſymbolo c ij.
Auiſamenta contra demonem
ſancti anthonij e o iiij.
Auiſam̄ta ꝯ̄ p̄ſumptōeʒ m vij.
Auiſam̄ta mlta gn̄alia t v y'.xij
¶Bn̄ficia dī p̄ponēda infir.ʒ ix
Bonū pacie mltiplex. ꝯ vj.
Bonū bn̄ fieri nccē eſt n ij.
Bona oīa dei ſunt nobis cōceſſa. m ij. k vij. ⌈mīa .q iij.
Bonus temptatur ſepe ex dei
¶Cātꝰ dulcꝫ hoīeʒ altat.c.xiiij.
Cōmēdatio infirmi mlti. r ſ t x.
Cōſiliū bti auguſt.infir.e f g.xij
Cōſiliū viſitātiū infirmos e.xi.
Cōſiliū bonū in tēptatōe q.iiij.
Conſiliuʒ ꝯ̄ deſꝑatōʒ d e vj.
Conſciētie ſcrupulus cauēdus
circa infirmos m xiiij.
Confuſio vincit dyabolū f iiij
Cōfidētia dei ḡtū ſacrificiū d v.
Confidentia ⁊ ſpes ſanitatis de
cipit ⁊cꝫ. n xiiij.
Cōſultatio in nc̄citate infir. d x.
Cōſolatio morīti ſalutifera. e j.
Conſolatio in tēptatione g iij.
Conſolatio infirmi de confiden
tia. e j.o p ix. ⌈p̄ſumat.r vij.
Contemplatiuus deuotus non
Crux tribulationis datur iuxta
diſpoſitionem hoīs. r vij.
Crucꝫ ſignū valʒ ꝯ̄ dyabo.g iiij
Crucifixus ſpeculū pacie. d vij.
Crucifixꝰ circa īfirmū docʒ y iiij
Cuſtos infirmarie q̄l'erit d t xi.
Curioſitas ciboruʒ ⁊ curioſitas
medicoꝝ vitanda ʒ ⁊ xij.
Cultꝰ ſanguīs ḡtꝰ dyabolo i iiij
¶Demō ſuadet deſꝑatōʒ v iiij
Demon murmur inducit circa
infirmum ⁊cꝫ. a v.
Demō dī cecoꝝ ductor.o iij.
Demon cur temptat. ʒ iij.
Demō triplici cā inſidiat̄ b iiij.
Domō ſuꝑbia tripl'r tētat c iiij.
Demon in angelū lucis ſe trāſfigurat ⁊cꝫ. n iiij.
Demō mltꝫ mōis ꝯfūdit̄ c viij.
Demonis aſtucia circa ſacramē
tum altaris f x.
Demōis duo vitia p̄ncipa.b vij
Demōis duo brachia ī pug̃.ʒ vj
Demōis malicia ī deſꝑato ⁊ v.
Demonis impotentia s iij.

Demonis iacula quattuor in
extremis n j.
Demõis aſtucia circa fidẽ. q j.
Demonis aſtutia circa eukari/
ſtiam ⁊cꝫ. m iiij.
Deſperationis remedia x iiij.
Deſꝑatõis mlt'iplex malũ. o y v
Deſperatio celum claudit. infer
num aperit. a t vi.
Deſideriũ mortꝫ cui ꝯcedit̃ q vij
Deſiđriũ moriẽdi caripẽdit̃ i xiij
Deus vbiqꝫ tripliciter. f iij.
Deꝰ hoĩeꝫ tẽptari ꝑmittit. t iij.
Deus quõ om̃ia in numero ⁊c̃.
diſponit. q vij.
Diuitiaꝝ malicia ĩ extrẽis. ⁊ vij
Dolor in agonia. g j.
Dolore creſcẽte maior ſequitur
temptatio. b xij.
Dolores melodia mitigꝫ d xiiij
Domus ꝯſcie diſponitur v xij.
Duci in tẽptatõeꝫ q̇d eſt. h iij.
¶Eccleſie ſuffragia mortẽ miti
gant ⁊c̃. ʒ xiij. ⌈git̃. q. v.
Electio aut dei ꝑdeſtinatio ĩtelli
Emẽdatiõis vite monitio. r ix.
Executõ teſtam̃ti fiet cito m viij
Exercitium deuotum. y xiij.
Exẽplũ de fidei tẽptatõe r j.
Exemplũ ꝙ boni plus temptan
tur. a iiij. ⌈cit dyabo. e iiij.
Exẽpluꝫ quõ btũs anthoniꝰ vi/
Exemplum quomodo dyabo/
lus ſub ſpecie boni decipit. p iiij
Exẽpla mlta pietatꝫ dei. h v.
Exitus aĩe a corꝑe qualis k j.
Exhortatio infirmi circa tempo
ralia. v vij. ⌈infirmos c xi.
Exhortationes paſtorum circa
Exhortatio beati auguſtini de fi
de ⁊ alijs ⁊c̃. d xij.
Exhortatio infirmi. d c f xij.
Exhortatio ad caritatẽ đi. o xij.
¶Faũla fidel' infirmitas. y v.
Fatuꝰ oĩs p̄ſumptuoſus l vij.
Fidei iaculũ ⁊ dignitas p. i.
Fidei quadruplex manuductio
pro ſimplicibus v i.
Fidei victoria. a ij.
Filiꝰ duplex v̉gis marie. ʒ iiij.
Fortis plus temptatur k iij.
Foꝝ đi triplex aut iudiciũ a ix.
Flagella q̃ carnẽ pellunt g ij.
Fructꝰ multi miſcđie l v.
¶Gaudiũ in tẽptatione. h iij.
Gaudiũ ſcõꝝ mortẽ lenit v xiij.
Gerſonis ordinatio de ſuo teſta
mento. n viij. ⌈incauta o vij
Gloriatio de bonis operibus
Glorie ſpes infirmi in tribus cõ
ſiſtit l xij ⌈infirmi x xi.
Gradꝰ exhortationũ ꝑ cuſtodeꝫ
¶Homo dãnãdꝰ q̇d faciet. r v.
Hoĩs moriẽtis diſpoſitio d i
Hoſtẽ t̃plicẽ ĩfirĩtas vicit. ʒ vi.
Hũilitate dyabolꝰ vincit̃ d iiij.
¶Infirmitas purgatoriũ k vi.
Infirmo nec̃aria ꝯfidẽtia c v.
Infirmitas vtilitas q̈dru. q vi
Infirmi impatĩa mlt'iplex f g vi
Infirmi ꝯſiliũ de g̃titudĩe. p v.
Infirmi animꝰ inſtabilis. h xij.
Infirmi ꝯſiliũ đ ꝯfidẽtia đi. f v
Infirmi ꝯſilium. b g h i xi.

Infirmi conſiliū circa fideʒ ⁊ ſa
cramēta. t j. [ptionē. m n vij
Infirmi ↄſilium contra p̄ſum/
Infirmis ↄpaciendū eſt. n xj.
Infirmoꝝ exhortatio per cuſto/
dem. v xj. [dit. a xiij.
Infirmus alteri plus ꝙ̄ ſibi cre
Iudiciū corpiſ mortui t̄plex m j
¶ Laqueus aīe deſꝑatio. ʒ v.
Lamentuʒ ↄtra certos aſtātes
infirmis. d ix. [s xiij.
Laus ⁊ recōmendatio mortis.
¶ Malicia mlt'a deſꝑatōis. o v.
Malicie mundi ⁊ vite periculū
mortē mitigāt. m xiij.
Man⁹ tioris q̇nqꝫ digitos. s vij
Marie duplex filius. ʒ xiij.
Merito chriſti non noſtro ſalua
tur homo. b x.
Meridianū demonium. t ij.
Meremur agēdo. patiēdo. a xij
Miracula circa ſanguinem ſuſ/
pecta. l iiij. [l v.
Miſcd̄ia ad proximum prodeſt.
Miſicordia auget terrena. vin/
cit dyabolum. m v.
Mod⁹ infirmis ſeruiēdi. s xj.
Monitio de remiſſiōe pctōꝝ. in/
iuriaꝝ reſtitutōe. b i k x.
Monitio de ſacramento altarꝫ.
vnctionis. m o x.
Monēdus caute infirm⁹. e ix.
Monitio de fide. ſtatu. negligen
tia. k l m ix. [ficijs ei⁹. v ix. a x.
Monitio de xp̄i paſſione et bene
Monitio circa ſacr̄a altarꝫ. e ix.
Mors non plangenda. f xiiij.
Mortis timor naturalis b j.
Mors ſubiec. fit mltiplr. g. xiij.
Mortis mēoria vtilis. o viij.
¶ Negociuʒ ābu. in tn̄bꝫ. p. ij.
Noīa quattuor dyaboli. c viij.
¶ Oblatio ſanguinis grata dy
abolo ⁊ ſuſpecta. k iiij. [l xj.
Obſequiū infirmoꝝ optādū eſt
Obſeq̇ infirmis vtile eſt. k xj.
Occupatō infirmi ī extrēis. x. t.
Odiū dyaboli ↄtra deū. h iiij.
Opa pietatꝫ ſtꝫ impēdē. īfir. g xj.
Opa bōa quō infir. ꝓponē. o xij.
Opera homīs incerta. p vij.
Op⁹ bonū demonē irritat. a iij.
Orōes dicēde in extremis. v x.
¶ Pacīa infir. ē dei pnīa. a vij.
Patiētia remedia multa. b vj.
Paciē bonū. īpaciē ma. a vij
Paciē ſpecl'a iob crucifix. c vij.
Pacientie exhortatio. e vij.
Paſſio xp̄i dʒ infirmo dici. t ix.
Peccatū ſolū hoī nocet. i iij.
Pctm̄ ſepe dr̄ pena pctī. n iij.
Pctōris ↄſolatio ī extrēis. x v.
Pctōris fatuitas ī extrēis. ⁊ v.
Pnīa letificat infirmū. c xiij.
Plāct⁹ modera. cir. mor. e. xiij
Predeſtīatōis error medet̄. s v.
Predeſtīatōis dubiū ⁊ ↄci. t v.
Preſūptio iaculū dyaboli. f. vij
Preſumptionis mala. l vij
Preſumptuoſi officium. i vij.
Proxīo ꝓdeſt infirmitas. t vj.
Pūcta. xij. īfirmo ꝓponēda. b ix.
¶ Rōnabile ſacrificiū dī. x ij.
Regl'a xp̄ianoꝝ ē dei volū. o vj.

Religioſoꝝ ĩ extrẽis fidu.o xiiij
Remediū vl'e ꝯ̄ iacl'a dya.e viij
Remediū generale ꝯtra ſuggeſtiões
dyaboli.s j. [dura.g ij.
Remediū ꝯ̄ illa que ſunt carni
Remedia ĩanis gl'ie.l ij. [v ij.
Remedia ꝯ̄ irrõnabl'ia exercitia
Remedia ꝯ̄ dyabo.tẽtam̄.e iiij
Remedia ꝯtra deſpatõeꝫ.x iiij.
Remedia deſpatõis.h.i. vij.
Reuelatio p̄deſtinatõis quõ intelligitur. p v. [g x.
¶ Sacram̄ti eukariſtie vtilitas
Sacra loca ãtiq̄ reformã.k viij
Sacra ſcriptura valet ꝯ̄ demonis temptamenta. e ij.
Sagitta volãs in tenebris.i ij.
Sãguĩs cultꝰ ḡtus dyab.i iiij.
Sc̄ti optãt nr̄am ſalutẽ. a v.
Sãcti certi mori optabãt.l.xiij
Sc̄tõꝝ oĩones ĩ extremis. a xj.
Scala.inferni.xij.graduū.p iij.
Signū bonū.poſt opus bonuꝫ temptari. x iij.
Symbolū dr̄ mane ⁊ ſero.d ij.
Spes ĩfirmi ĩ duobꝰ fūda.i xij.
Suggeſtio dyaboli ꝯtra nouiter cõuerſum. s ix. [c iij.
¶ Tẽptator primo deuotos q̄rit
Temptandi modi multi. b viij
Tẽptatio ñ dz deicere hoĩeꝫ.d iij
Tẽptatõ cõis demõis q̄dru.f ij.
Tẽptatio de ſpe ⁊ cõfidẽtia.t iiij
Tẽptatio v̉tutes ml'tipli. y iij.
Tẽptatõ dya.ml'ti.finis.d viij
Tẽptatõis remedia gñal.r iiij.
Tẽptatꝰ recurret ad ſcp̄tu. y ij.
Temptari et duci in tẽptationẽ
differunt. b iij. [ratio.m iij.
Temptatur vnus plus q̄ alter.
Tẽptatꝰ vnꝰ ꝓpter alium. v iij.
Tẽpus monẽdi infirmū. g ix.
Tempus breue doloris.premij
longum. z ix. [t viij.
Temꝑalis ſollicitudo abijciẽda
Tꝑaliuꝫ diſpoſitio vtilis.g viij
Teſtamentum facere ſcriptura
ſuadet. t vij [a viij.
Teſtamentū xp̄i in lecto crucis
Teſtamentū tria ꝯtinet. f viij
Teſtaturꝰ gl'iaꝫ dei q̄rat i viij
Teſtaturi ꝯſilia diuerſa l viij
Timor mortis per multa mitigatur. d xiij. [k xiij.
Tribulatio portat duplex lucꝝ
¶ Verba ſepe repetenda per infirmum q ix.
Vita btã hic quid eſt. q xiij.
Volūtas pene eſt pnĩa. l vj.
Volūtas dei erit nr̄a regl'a n v.
Volūtas di mitigat mortẽ.e xiij
Vnctiõis duplex vtilitas. p x.
¶ Xp̄s plus inuexit contra ypocritas. r ij. [ſitandū. k v.
Xp̄s multipliciter monet ad vi
Xp̄s in cruce docuit mori x vij
Xp̄ianoꝝ quattuor fundamẽta
ſpei x iiij. [ab xiiij
¶ Ydrie ſex neceſſe ĩ infirmaria.
Ymago morituri maſticãda.c j.
Ymago crucifixi q̄d indicet c x.
Ypocriſis remedia. q ij.

Finit tabula

Adeſt ſaluberrimi preparamenti chriſtiani homīs ad mortez ſe diſponētis Finis.

Hicmeret era liber.